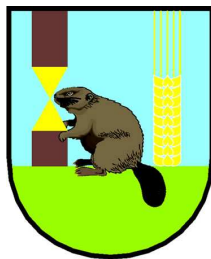

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŁOMŻA NA LATA 2007-2017

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	5
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	6
1.2. WPROWADZENIE	8
1.3. ZAŁOŻENIA, WARTOŚCI I ZASADY STANOWIĄCE PODSTAWĘ STRATEGII	10
1.4. STRUKTURA DOKUMENTU	14
1.5. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	19
1.5.1. STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007-2013	19
1.5.2. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013).....	20
1.5.3. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ.....	22
1.5.4. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	24
1.5.5. WOJEWÓDZKA STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2006-2013	25
1.5.6. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO DO 2015 ROKU	26
1.5.7. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ŁOMŻA DO 2010 ROKU	27
1.5.8. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY ŁOMŻA NA LATA 2004-2013.....	30
1.6. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z CELAMI POLSKICH STRATEGII NA RÓŻNYCH POZIOMACH	30
1.7. STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH A POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ	31
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	34
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	35
2.1.1. KOMUNIKACJA PUBLICZNA NA TERENIE GMINY ŁOMŻA.....	36
2.2. DEMOGRAFIA.....	38
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	42
2.4. KWESTIA DZIECKA	48
2.4.1. POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ	52
2.5. BEZROBOCIE	58
2.6. UZALEŻNIENIA	69

2.7. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	75
2.7.1. ZJAWISKA PATOLOGICZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY ŁOMŻA.	85
2.8. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	87
2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	91
2.9.1. BADANIA ANKIETOWE „NASZE NAJBLIŻSZE OTOCZENIE”	95
2.10. ANALIZA SWOT	96
2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	106
2.11.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE.....	107
2.11.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	131
2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	131
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	135
3.1. MISJA	136
3.2. LISTA CELÓW GŁÓWNYCH STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	138
3.3. TERMINY REALIZACJI CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2007-2017....	168
3.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	169
3.5. KALENDARIUM DZIAŁAŃ	169
3.6. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII	170
3.6.1. MONITORING I EWALUACJA.....	170
3.6.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW	171
3.6.3. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW	172
4. UWAGI KOŃCOWE.....	227
5. SPIS TABEL I SCHEMATÓW	228
6. SPIS WYKRESÓW	230
7. ZAŁĄCZNIKI	232
7.1. HERB GMINY ŁOMŻA.....	233
7.2. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY ŁOMŻA	234
7.3. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z TERENU PIĄTNICY I MIASTA ŁOMŻA OFERUJĄCYCH POMOC I WSPARCIE MIESZKAŃCOM GMINY ŁOMŻA	237
7.4. PRZYROST NATURALNY W OBWODACH SZKÓŁ GMINY ŁOMŻA W LATACH 2006-2011	245

7.5. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ (WEDŁUG STANU NA DZIEŃ OPRACOWANIA)	246
7.6. KOMUNIKACJA PUBLICZNA NA TERENIE GMINY ŁOMŻA (PKS I MPK) ...	250
7.7. UDZIAŁ W SZKOLENIACH KADRY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ GMINY ŁOMŻA	260
7.8. PROGRAMY Z ZAKRESU PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ.....	264
7.9. SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW	284
7.10. WZORY ANKIET	298
7.11. WZORY KART	316

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1. pkt 1. ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie, czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Regionalny Program Operacyjny,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

1.2. WPROWADZENIE

23 maja 2005 r. Wójt Gminy Łomża na mocy Zarządzenia Nr 133/05 powołał Zespół do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomża na lata 2007-2017, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W jego skład weszli:

Krystyna Jastrzębska – przewodniczący (kierownik OPS Gminy Łomża)

Agnieszka Pisińska – sekretarz (pracownik socjalny OPS)

Jerzy Prokopczuk – członek (zastępca wójta Gminy Łomża)

Adam Frączek – członek (dyrektor Zarządu Ekonomicznego Szkół Gminy Łomża)

Barbara Modzelewska – członek (inspektor ds. obrony cywilnej Urzędu Gminy Łomża)

Wyjściowym materiałem diagnostycznym dla budowanej strategii była analiza badawcza problemów społecznych prowadzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża, odnosząca się do głównych uwarunkowań zewnętrznych ogólnej sytuacji gminy oraz uwarunkowań wewnętrznych obszaru pomocy społecznej (część diagnostyczna – opracowania i wzory ankiet, na podstawie których diagnozowano problemy to załączniki Nr 10 i 11: „Problemy społeczne w środowisku lokalnym”, „Nasze najbliższe otoczenie”, „Dzieci i młodzież w lokalnym systemie kształcenia i wychowania”, „Poczucie bezpieczeństwa młodzieży gimnazjalnej”, a także karta dotycząca zasobów oraz karta projektu zadania/pomysłu/działania planowanego w ramach Lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych).

Zadaniem zespołu budującego strategię było wyznaczenie kierunków polityki społecznej i wynikających z niej działań prowadzonych w gminie Łomża w odniesieniu do grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do roku 2017.

Przy opracowywaniu strategii wykorzystano elementy tzw. ramy logicznej sposobu przygotowywania programów rozwoju przedstawionego w instrukcji pn. „Project Cycle Management – Integrated Approach and Logical Framework” wydanej przez Commission of the European Communities w Brukseli (1993 r.).

Punktem wyjścia była analiza sytuacji (SWOT), tzn. identyfikacja słabych i mocnych stron obecnego sposobu rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacja problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, analiza

zasobów oraz analiza prowadząca do określenia szans i zagrożeń występujących w otoczeniu w przyszłości.

Cele strategii polityki społecznej gminy Łomża zmierzające do stworzenia warunków do integracji społecznej osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym powstały w oparciu o:

- identyfikację obecnych problemów,
- przewidywaną i pożądaną wizję przyszłości,
- analizy narodowego, wojewódzkiego i gminnego planu rozwoju,
- uwzględnienie priorytetów i kierunków działań zawartych w dokumentach Unii Europejskiej.

Ważnym etapem tworzenia strategii były konsultacje z organizacjami pozarządowymi reprezentującymi interesy grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak też z osobami mającymi wpływ na politykę gminy w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego. Konsultacje obejmowały zarówno fazę identyfikacji problemów, jak i etap generowania celów.

Strategia zaplanowana została na lata 2007-2017. Terminy realizacji celów głównych i szczegółowych podane są przy opisie celów, jak też w zbiorczej tabeli. W każdym celu wskazano na instytucje i organizacje odpowiedzialne. Za konieczne uznano zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację wszystkich celów. W załącznikach Nr 2 i 3 podano spis organizacji najbardziej zaangażowanych do tej pory w rozwiązywanie problemów społecznych.

Strategia stanowi również podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia wszystkich grup we wszystkich obszarach życia społecznego. Realizowane aktualnie i projektowane programy, które na podstawie Uchwały Rady Gminy zostały przyjęte do realizacji w gminie Łomża winny stanowić integralną część niniejszej strategii (załącznik Nr 5).

W początkowym etapie pracy zespołu określono obszary życia społeczno-gospodarczego, w których następnie omówiono występujące problemy i zaprojektowano cele. Zaliczono do nich: rynek pracy, bezpieczeństwo i ochrona prawna, edukacja, kultura i sport, polityka prorodzinna, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, mieszkalnictwo i udział w życiu społecznym. Punktem wyjścia do wyodrębnienia obszarów, oprócz naturalnego odzwierciedlenia życia społeczno-gospodarczego, były także wskazania wynikające z ustawy o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r.

Zespół pracujący nad strategią określił grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Prace koncentrowały się w poszczególnych obszarach nad problemami i potrzebami następujących grup osób: osoby bezrobotne, bezdomne, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież pozbawiona właściwej opieki, absolwenci szkół, osoby starsze, ofiary przemocy, osoby uzależnione, osoby chore, osoby opuszczające zakłady karne, osoby z grup dyskryminowanych z powodu płci, członkowie mniejszości narodowych i grup wyznaniowych, uchodźcy oraz ofiary klęsk żywiołowych.

Wyznacznikiem ustalenia kolejności celów szczegółowych w celach głównych stał się rozmiar problemów poszczególnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie gminy Łomża określony przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża na podstawie dotychczasowych analiz i doświadczeń Ośrodka.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest systemowym sposobem zajmowania się problemami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a w szerszym rozumieniu może być podstawą prowadzonej przez władze Gminy Łomża polityki społecznej.

1.3. ZAŁOŻENIA, WARTOŚCI I ZASADY STANOWIĄCE PODSTAWĘ STRATEGII

Założenia to termin służący określeniu tego, co stanowi ogólny zarys, plan; wytyczne, dane do projektu, program, według którego ma być realizowany projekt. Wartość natomiast to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie

jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem

systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;

- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.4. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Łomża przy merytorycznym wsparciu Zespołu Konsultacyjnego, który obradował podczas sesji roboczych oraz sesji plenarnej 23 stycznia 2006 roku, oraz przy pomocy Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została w znacznej mierze skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, które wyznaczają działania i stwarzają możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku, tj. Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013; Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności), Narodową Strategią Integracji Społecznej, Wojewódzką Strategią Polityki Społecznej na lata 2006-2013; Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Łomżyńskiego do 2015 roku, Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomża do 2010 roku oraz Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Łomża na lata 2004-2013.

W pracach nad strategią uczestniczyli wymienieni w poniżej zamieszczonej tabeli eksperci, specjaliści, przedstawiciele środowisk kultury, ochrony zdrowia, sądownictwa, policji, pomocy społecznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego.

Lp.	Przedstawiciel	Przynależność
1.	Andrzej Szablowski	Rada Gminy Łomża
2.	Kazimierz Mioduszeński	Komisja Oświaty Rady Gminy Łomża
3.	Marian Ciszewski	Komisja Oświaty Rady Gminy Łomża
4.	Krzysztof Gałązka	Komisja Oświaty Rady Gminy Łomża
5.	Andrzej Jabłoński	Komisja Oświaty Rady Gminy Łomża
6.	Jacek Albin Nowakowski	Komisja Rewizyjna Rady Gminy Łomża
7.	Mirosław Lipiński	Komisja Rozwoju Gospodarczego Rady Gminy Łomża
8.	Henryk Krajewski	Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Łomży

9.	Elżbieta Kwiatkowska	Sąd Rejonowy
10.	Urszula Rainko	Sąd Rejonowy
11.	Władysław Naliwajko	Komenda Miejska Policji w Łomży
12.	Piotr Klima	Sekcja Prewencji KMP w Łomży
13.	Dariusz Orzołek	Rewir Dzielnicowych KMP w Łomży
14.	Jan Tysza	Rewir Dzielnicowych KMP w Łomży
15.	Paweł Kołakowski	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
16.	Ks. Wojciech Zyśk	Caritas Diecezji Łomżyńskiej
17.	Adam Marek Frączek	Zarząd Ekonomiczny Szkół Gminy Łomża
18.	Leszek Młynarski	Publiczne Gimnazjum Nr 9 w Łomży
19.	Anna Pawelec	Publiczne Gimnazjum Nr 9 w Łomży
20.	Wiesława Kłosińska	Instytucja Kultury Biblioteki Publicznej Gminy Łomża w Podgórzu
21.	Danuta Tchórzewska	Gminny Ośrodek Kultury w Pniewie
22.	Bożena Modzelewska	Biblioteka w Wygodzie
23.	Kazimierz Dąbkowski	Urząd Gminy Łomża
24.	Jerzy Prokopczuk	Urząd Gminy Łomża
25.	Zofia Brokowska	Urząd Gminy Łomża
26.	Krystyna Kaczyńska	Urząd Gminy Łomża
27.	Barbara Modzelewska	Obrona Cywilna – Urząd Gminy Łomża
28.	Maria Kozłowska	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża
29.	Anna Magdalena Górtatowska	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża
30.	Grodzki Stanisław	Uczniowski Klub Sportowy „Narew” przy Szkole Podstawowej w Jarnutach

31.	Krzysztof Rychter	Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” przy Publicznym Gimnazjum Nr 9 w Łomży
32.	Adam Wszeborowski	Uczniowski Klub Sportowy „Orliki” przy Szkole Podstawowej w Kupiskach
33.	Agnieszka Krassowska	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża
34.	Krystyna Jastrzębska	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża

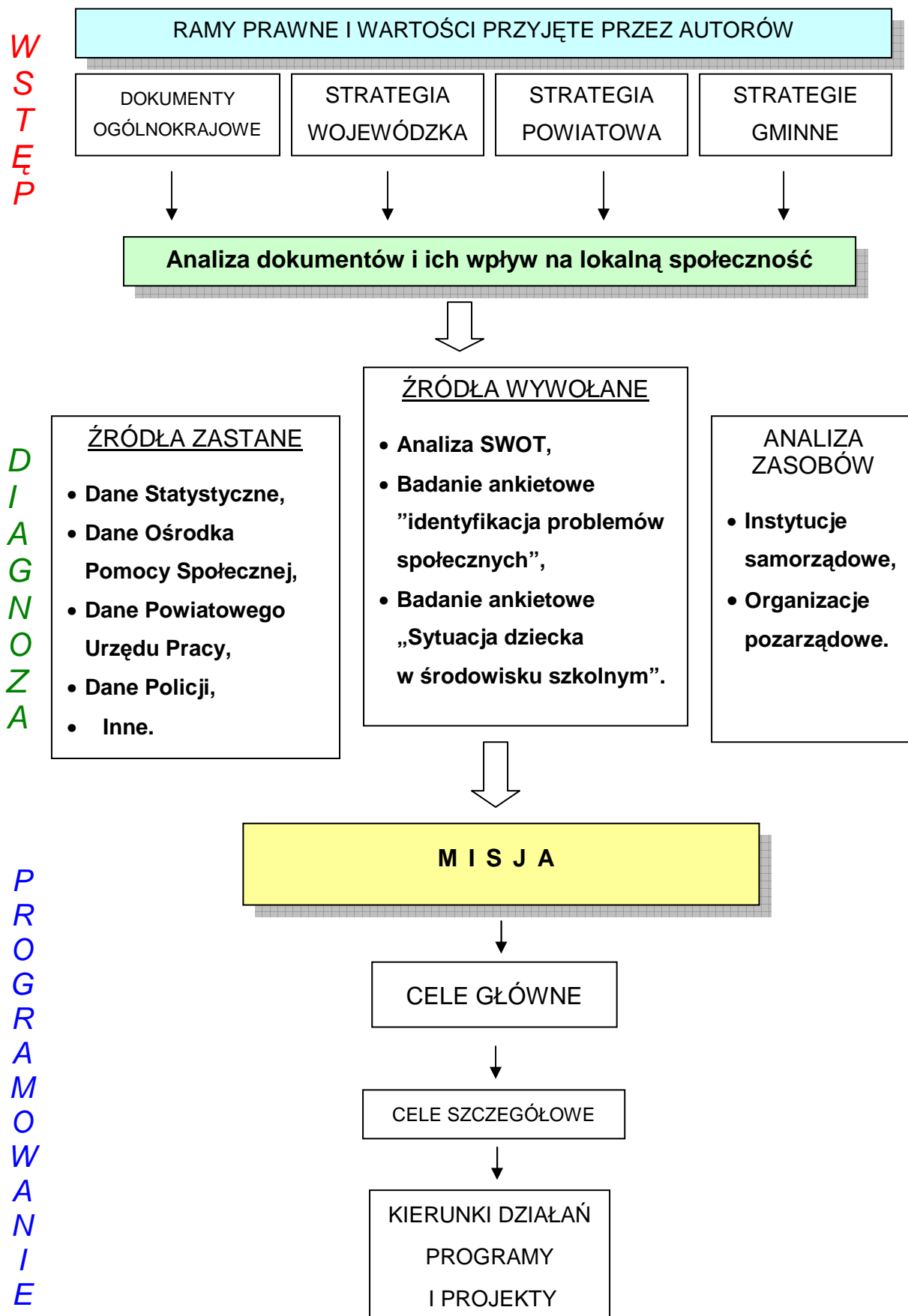
Dziękuję za wkład pracy twórczej wniesiony w opracowanie dokumentu. Ufam, że efekty naszych spotkań staną się impulsem do dalszych wysiłków podejmowanych w kierunku budowania społeczeństwa obywatelskiego, gdyż właściwie realizowana strategia wymaga wielkiej konsekwencji i wspólnej pracy.

Krystyna Jastrzębska

Kierownik Ośrodka Pomocy
Społecznej Gminy Łomża

Łomża, czerwiec 2007 r.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1.5. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.5.1. STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007-2013

Skonstruowana przez zespół ekspertów Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013 została przyjęta przez Radę Ministrów 13 września 2005 r. jako krajowa odpowiedź na postulowaną w krajach UE potrzebę intensyfikacji wysiłków na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz prowadzenie takiej polityki przez państwa członkowskie, która zapewni równomierny rozwój wszystkich środowisk społecznych.

Strategia w szczególny sposób odpowiada na postulowany w dokumentach europejskich rozwój spójności, potwierdzony i rozbudowany w Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej z 2004 r., która była oparta na raporcie „Dostęp do praw społecznych w Europie”. W powyższych dokumentach traktuje się jako oczywistą myśl, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy.

W Strategii ujęto istotne założenia Europejskiego Modelu Społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy, takie jak:

- odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia wszystkich obywateli wyrażająca się m.in. w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu;
- oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych, których katalog zawiera Zrewidowana Europejska Karta Społeczna – podstawowy

dla Europejskiego Modelu Społecznego dokument Rady Europy, jak i Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej włączona w całości do projektu Traktatu Konstytucyjnego;

- wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej, w której ważną rolę do odegrania mają sektor obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne;
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych;
- uwzględnianie czynników demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk, jak zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje.

Warto zauważyć, że Strategia Polityki Społecznej w swej treści uwzględnia rekomendacje sformułowane w: Strategii Polityki Społecznej na lata 2002-2005. Praca i zabezpieczenie społeczne; Narodowej Strategii Integracji Społecznej; Założeniach polityki ludnościowej w Polsce; Krajowego Planu Działań na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006; Strategii Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013; Strategii rozwoju edukacji na lata 2007-2013; Strategii Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012; Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013.

Niniejszy dokument jest zgodny ze wskazanymi wyżej założeniami strategii polityki społecznej.

1.5.2. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013)

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Europejskiej ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Rada Europejska na poziomie Wspólnoty przygotowała strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy, z uwzględnieniem innych polityk Wspólnoty. Projekt tego dokumentu Komisja Europejska opublikowała w dniu 5 lipca 2005 r. pod nazwą „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013” (SWW). Dla każdego

z celów funduszy wytyczne te realizują priorytety Wspólnoty, w szczególności promowanie harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty. Wytyczne te są określane z uwzględnieniem zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005-2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

„Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” określają działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, która wskazała różnice w poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznym kraju oraz poszczególnych jego regionów, w stosunku do innych krajów UE, oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej i cele Zintegrowanego Pakietu Wytycznych, których instrumentem realizacji na gruncie krajowym jest Krajowy Program Reform, sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągany będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane

w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.5.3. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;

- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.5.4. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności

oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.5.5. WOJEWÓDZKA STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2006-2013

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa podlaskiego. Wojewódzka Strategia Polityki Społecznej na lata 2006-2013 pozwala zaplanować działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Podlasia, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Podlasia. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

W trakcie prac nad strategią wojewódzką wyznaczono cztery obszary, dla których określono następujące cele operacyjne:

I. Rodzina.

- Stworzenie sprawnego i efektywnego systemu wspierania instytucji rodziny.
- Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji, szczególnie opiekuńczo-wychowawczych oraz wyrównywania szans rozwojowych dzieci i młodzieży.
- Przeciwdziałanie patologiom społecznym wewnątrz rodziny.
- Polepszanie warunków materialno-bytowych rodzin.

II. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem.

- Prowadzenie działań zapobiegających zjawisku ubóstwa i wykluczeniu społecznemu.
- Wspieranie działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób i rodzin wykluczonych społecznie.

III. Usprawnienie systemu wsparcia społecznego.

- Otoczenie opieką i wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.
- Doskonalenie zawodowe służb społecznych.

IV. Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

- Rozwijanie współpracy województwa.
- Promowanie aktywności obywatelskiej.

1.5.6. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO DO 2015 ROKU

Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu łomżyńskiego obejmuje okres od 2003 do 2015 roku i stanowi podstawowy dokument określający priorytety, misję, cele i projekty rozwojowe powiatu, a także jest dobrą podstawą do sporządzenia dokumentów operacyjnych, zawierających metody jej realizacji.

Wizja powiatu łomżyńskiego jest następująca: „Powiat łomżyński otwarty na zmiany, wspierający rolnictwo i przedsiębiorczość, wykorzystujący unikalne zasoby przyrody i kultury, tworzący warunki do pracy oraz godnego i bezpiecznego życia mieszkańców”. Misja powiatu łomżyńskiego, rozumiana jako cel nadrzędny, brzmi następująco: „Rozwijanie wielofunkcyjnej, proekologicznej gospodarki powiatu z wykorzystaniem miejscowych walorów krajobrazowo-kulturowych, modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej, gwarantującej poprawę warunków życia mieszkańców”.

Z przedstawionej powyżej misji wynikają bezpośrednio cele strategiczne, stanowiące jej konkretyzację. Spośród 6 wytyczonych głównych celów strategicznych, 2 cele (wraz z celami szczegółowymi) odnoszą się do ładu społecznego:

1. Podniesienie jakości życia mieszkańców

- Rozwój edukacji i oświaty, kultury fizycznej oraz sportu
- Rozwój lokalnej kultury powiatu
- Pełne zaspokojenie potrzeb zdrowotnych mieszkańcom powiatu
- Poprawa bezpieczeństwa społecznego

2. Kreowanie partnerstwa lokalnego

- Rozwój i aktywizacja organizacji społecznych i innych organizacji pozarządowych
- Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej

1.5.7. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ŁOMŻA DO 2010 ROKU

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. Silne oddziaływania czynników zewnętrznych, w których istotną rolę odgrywa dynamika i ekspansywność jednostek terytorialnych (gmin miejskich i wiejskich oraz województw), konkurujących w dostępie do ograniczonego rynku inwestorów i kapitału, wymuszają konieczność stosowania przez władze samorządowe odpowiednich metod zarządzania. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Zarządzanie strategiczne oparte jest na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych. Jest to proces polegający na realizacji długofalowych celów przy wykorzystaniu nadarzających się szans i unikaniu pojawiających się zagrożeń.

W obecnych warunkach polskich – na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) – jedną z podstawowych ról wśród tego typu planów pełnią strategie rozwoju społeczno-gospodarczego. W opracowaniach tych określone są cele rozwoju lokalnego oraz sposoby realizacji tych celów przy wyróżnieniu najbardziej pożądanых dla rozwoju gminy działalności. Przedmiotem studiów jest określenie polityki

przestrzennej gminy, tj. m.in. wskazanie tych obszarów gminy, które są najbardziej odpowiednie do pełnienia funkcji ustalonych w strategii rozwoju.

W toku prac nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomża określono następującą misję:

„Gmina Łomża – obszarem awansu cywilizacyjnego, zapewniającego trwałe podstawy wielofunkcyjnego, dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, uwzględniającego zachowanie naturalnych walorów środowiska przyrodniczego oraz lokalnych tradycji kulturowych i prowadzącego do istotnego podniesienia dobrobytu i poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty (mierzonej wzrostem dochodu i poprawą warunków życia)”.

Wypadkową powyżej przedstawionej misji są cele strategiczne. Spośród 5 określonych celów strategicznych, 1 cel (wraz z obszarami działania i sprecyzowanymi w ramach nich celami szczegółowymi) odnosi się do kwestii społecznej:

1. Zdrowe, bezpieczne i wykształcone społeczeństwo gminne.

Obszar działania 1: Ochrona zdrowia, życia mieszkańców oraz opieka społeczna.

- Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień.
- Rozwiązanie problemów społecznych w gminie.
- Stworzenie warunków do zwiększenia bezpieczeństwa publicznego i socjalnego.
- Poprawa stanu zdrowia i kondycji społeczeństwa.
- Pomoc rodzinom zagrożonym patologią społeczną.
- Dostarczenie wiedzy na temat uzależnień.
- Rozwój sportu i rekreacji.
- Właściwe zagospodarowanie wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Wyeksponowanie walorów krajobrazowych doliny Narwi.
- Poprawa relacji pomiędzy młodszym i starszym pokoleniem.
- Ukształtowanie właściwych postaw społecznych – przywrócenie równowagi psychicznej społeczności.
- Zwiększenie dostępności do placówek zdrowia.
- Opieka całodobowa nad ludźmi starszymi i samotnymi.
- Wzrost liczby mieszkań dla najuboższych.
- Właściwe zagospodarowanie nieużytków.
- Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Obszar działania 2: Edukacja powszechna.

- Wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich.
- Dostosowanie szkół gminnych do potrzeb reformy oświaty.
- Przygotowanie kadr nauczycielskich do wdrażania nowatorskich metod nauczania.
- Podniesienie poziomu wykształcenia ludzi dorosłych.
- Organizacja specjalistycznych szkoleń w zakresie prowadzenia działalności turystycznej.
- Inicjowanie rozwoju kształcenia związanego z wymogami istniejącego i przyszłego rynku pracy.
- Podniesienie poziomu edukacji ekonomicznej i wiedzy o przedsiębiorczości.
- Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz uzyskanie nowych umiejętności i zawodów odpowiednio do rozmiarów i struktury popytu rynku.
- Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju uczniów w gimnazjum.
- Stworzenie warunków do uczestnictwa uczniów w zajęciach pozalekcyjnych – poprawa warunków oczekiwania na autobus szkolny.

Obszar działania 3: Działalność kulturalna.

- Rozwój działalności kulturalnej w gminie.
- Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
- Integracja społeczności lokalnej wokół wspólnych działań w sferze kultury i sportu.
- Kultywowanie tradycji Ziemi Łomżyńskiej.
- Efektywne wykorzystanie i ochrona naturalnych, kulturowych i historycznych zasobów gminy.
- Stworzenie oferty kulturalnej.
- Rozwój wrażliwości kulturalnej u miejscowej ludności.
- Rozwój amatorskiego ruchu artystycznego.
- Przywiązanie ludzi do miejsca zamieszkania.

1.5.8. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY ŁOMŻA NA LATA 2004-2013

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łomża określa najważniejsze działania (zadania) mające na celu długotrwały i zrównoważony rozwój gminy oraz wskazuje przewidywane wyniki tych działań. Horyzont czasowy tego dokumentu obejmuje lata 2004-2013, przy czym zapisy dotyczące programowania 2004-2006 są bardziej precyzyjne niż zapisy dotyczące okresu późniejszego.

W trakcie prac nad Strategicznym Dokumentem Rozwoju Gminy Łomża określono m.in. zadania m.in. w zakresie infrastruktury społecznej oraz problemów społecznych. Należą do nich:

1. Modernizacja i budowa obiektów infrastruktury społecznej (szkoły, obiekty kultury, świetlice, domy kultury, budynki OPS-u).
2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
3. Zapewnienie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego poprzez dostęp do infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej,
4. Poprawa poczucia bezpieczeństwa.
5. Zapobieganie podziałom wśród społeczności lokalnej.
6. Zapewnienie dostępu do nowoczesnych form komunikacji (Internet).

Uznano, iż warunkiem powodzenia realizacji ww. działań będzie współpraca wszystkich podmiotów składających się na całość gminy, w szczególności władz samorządu lokalnego, podmiotów gospodarczych, a przede wszystkim mieszkańców gminy zainteresowanych w sposób najbardziej żywotny ich efektywną realizacją.

1.6. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z CELAMI POLSKICH STRATEGII NA RÓŻNYCH POZIOMACH

Zapisy Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomża na lata 2007-2017 są zgodne z zapisami dokumentów programowych, które powstały na poziomie kraju, województwa, powiatu, gminy. I tak, cele niniejszego dokumentu są zgodne m.in. z:

- celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 – „Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz

wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej” oraz celami horyzontalnymi – „Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej”, a także „Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski”,

- celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – „Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej” i celem szczegółowym – „Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego”,
- celem głównym Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich – „Osiągnięcie wyższego zaangażowania ludności w procesie pracy” (działania podejmowane w obrębie Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich zmierzają do wyrównania szans na rynku pracy, w tym zwłaszcza wobec kobiet i przedstawicieli mniejszości narodowych),
- priorytetami Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego – „Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i aktywności”, „Restrukturyzacja i unowocześnianie gospodarki”, „Kreowanie wysokiej jakości życia oraz rozwój międzynarodowej współpracy województwa”,
- celem strategicznym Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomża do 2010 roku – „Zdrowe, bezpieczne i wykształcone społeczeństwo gminne” oraz priorytetowymi celami szczegółowymi – „Rozwój sportu i rekreacji”, „Wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich”, „Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz uzyskanie nowych umiejętności i zawodów odpowiednio do rozmiarów i struktury popytu rynku” oraz „Rozwój działalności kulturalnej w gminie”.

1.7. STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH A POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ

Formułując cele Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazane jest określić, jak się one mają do założeń, priorytetów i dokumentów obowiązujących w Unii Europejskiej. W roku 2002 w Nicei, Rada Europejska przyjęła cztery cele zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze Unii Europejskiej:

- zwiększanie udziału w zatrudnieniu i dostępu do środków, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
- pomoc dla najbardziej potrzebujących,
- mobilizacja wszystkich odpowiednich instytucji.

Zespół powołany do opracowania i realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łomża, identyfikując się z tak sformułowanymi kierunkami działań, opracował najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, które, w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań, zostały przedstawione w części programowej niniejszego dokumentu.

Istnienie w naszym kraju Strategii Polityki Społecznej otwiera Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego polityki społecznej Unii Europejskiej, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny. Fundusz ten w perspektywie czasowej 2007-2013 współfinansuje w Polsce Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Celem tego Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej ujęta jest w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej”. W ramach ww. priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- Priorytet I: Działanie 1.2. „Wsparcie systemowe instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej”, obejmuje tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług instytucji integracji i pomocy społecznej prowadzących do integracji z rynkiem pracy, tworzenie i rozwój systemu oraz podejmowanie działań z zakresu informacji, monitorowania oraz prognozowania sytuacji w obszarze pomocy społecznej, m.in. badania, ekspertyzy, analizy, rozwój ogólnopolskiego systemu szkoleń systemowych i doskonalenia kadr instytucji integracji i pomocy społecznej, w tym realizacja różnych form kształcenia ustawicznego (m.in. szkolenia, doradztwo, studia oraz studia podyplomowe, w tym również studia zagraniczne oraz wizyty

studyjne), rozwój i doskonalenie systemów kształcenia pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, w szczególności pracowników socjalnych, a także wsparcie regionalnych i ponadregionalnych projektów instytucjonalnych poszerzających ofertę instytucji integracji i pomocy społecznej na rzecz aktywności zawodowej i społecznej osób wykluczonych oraz ekonomii społecznej.

- Priorytet I: Działanie 1.3.: „Ogólnopolski program integracji i aktywizacji zawodowej”, obejmuje projekty innowacyjne wspierające zatrudnialność skierowane do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy lub grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wobec których nie są skuteczne dostępne i stosowane metody aktywizacji zawodowej, w szczególności projekty realizowane w partnerstwie, projekty aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowane do grup osób niepełnosprawnych, ze szczególnymi trudnościami w wejściu na rynek pracy, których realizacja byłaby znacznie utrudniona na poziomie regionalnym, projekty aktywizacji mniejszości narodowych, imigrantów, byłych więźniów, osób opuszczających placówki opiekuńczo wychowawcze.
- Priorytet VII: Działanie 7.3. „Równość szans dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej”, obejmuje wsparcie w zakresie poszukiwania zatrudnienia, szkolenia i doradztwo, zatrudnienie wspierane w ramach reintegracji zawodowej i społecznej, wsparcie inicjatyw samoorganizacji i samopomocy wśród osób biernych zawodowo i wykluczonych z rynku pracy w celu ich powrotu na rynek pracy. W działaniu tym wykorzystane powinny być przede wszystkim narzędzia kontraktu socjalnego oraz kontraktu aktywizacji lokalnej.

Pośrednio istotne będą również: przewidziane w ramach Priorytetu X Działanie 10.1 „Wsparcie inicjatyw i paktów lokalnych działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich”, dotyczące wsparcia inicjatyw lokalnych oraz paktów przyczyniających się do aktywizacji społeczności lokalnych i podejmowania działań na rzecz zatrudnienia, integracji społecznej oraz podnoszenia poziomu wykształcenia, a także wyznaczone w obrębie Priorytetu V Działanie 5.5 „Państwo partnerskie”, które obejmuje obszar wsparcia organizacji pozarządowych na rzecz realizacji zadań publicznych.

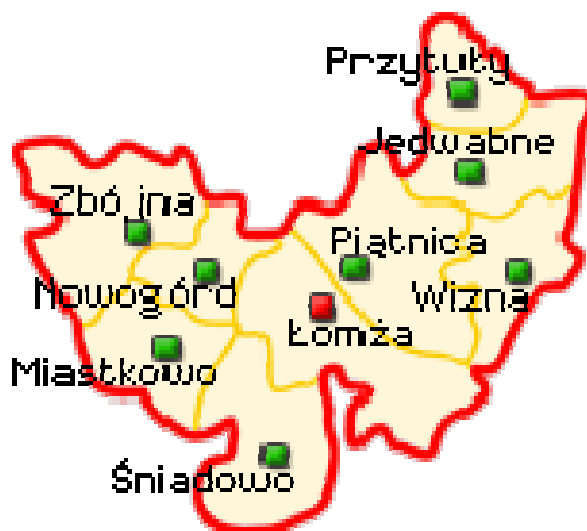
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina wiejska Łomża położona jest w północno-wschodniej Polsce, w zachodniej części województwa podlaskiego, wokół miasta Łomża (rycina 1). Zajmuje powierzchnię 207 km² i liczy 10.167 mieszkańców – w tym zameldowanych na stałe 10.051 osób (stan na dzień 8.11.2005 r.).

Gmina Łomża jest jedną z dziewięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu łomżyńskiego. Do gminy należy czterdzieści sołectw: Andrzejki, Bacze Suche, Boguszyce, Bożenica, Chojny Młode, Czaplice, Dłużniewo, Gać, Giełczyn, Grzymały Szczepankowskie, Janowo, Jarnuty, Jednaczewo, Kisiołki, Kanarzyce, Koty, Lutostań, Łochtynowo, Mikołajki, Milewo, Modzele – Skudosze, Modzele – Wypychy, Nowe Kupiski, Nowe Wyrzyki, Pniewo, Podgórze, Puchały, Rybno, Siemień Nadrzeczny, Siemień – Rowy, Sierzputy Młode, Stara Łomża nad Rzeką, Stara Łomża przy Szosie, Stare Chojny, Stare Kupiski, Stare Modzele, Stare Sierzputy, Wygoda, Zawady i Zosin (rycina 2). Gmina Łomża graniczy od północy z gminami Wizna i Piątnica, od zachodu z gminami Nowogród i Miastkowo, od południa z gminą Śniadowo, a od wschodu z gminami Rutki i Zambrów.

Rycina 1. Gmina Łomża na tle powiatu łomżyńskiego.

Gmina Łomża leży na obszarze tzw. Zielonych Płuc Polski; jej teren obejmuje fragmenty doliny rzeki Narwi oraz część wysoczyznową.

Głównym działem gospodarki gminy jest rolnictwo w postaci wysoko towarowych gospodarstw rolnych nastawionych przede wszystkim na produkcję mleka i chów trzody chlewnej. Ponadto obszar gminy stanowi atrakcyjne miejsce dla rozwoju działalności

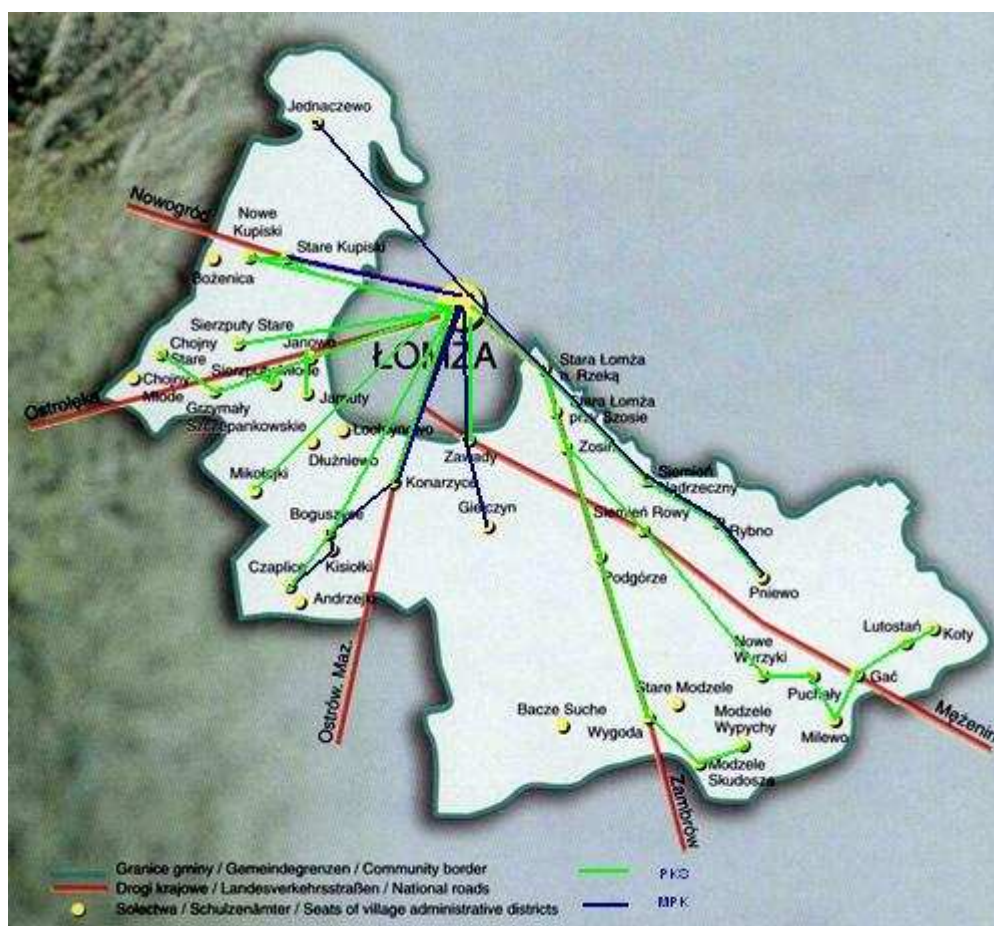
gospodarczej, drobnej wytwórczości i usług związanych z rolnictwem, handlem, agroturystyką oraz turystyką. Na terenie gminy istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg; krzyżują się tu ważne szlaki drogowe, biegnące ze wschodu na zachód i z północy na południe. Bardzo dobrze jest także rozwinięta infrastruktura wodociągowa i telefoniczna.

Na terenie gminy Łomża znajduje się 507 podmiotów gospodarczych prywatnych i 10 podmiotów publicznych. Jest tu dziewięć oddziałów przedszkolnych dla dzieci w wieku 6 lat, do których uczęszcza 118 dzieci, trzy oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 3-5 lat, do których uczęszcza 49 dzieci, dziewięć szkół podstawowych, w których uczy się 859 uczniów oraz jedno gimnazjum, do którego uczęszcza 401 uczniów.

Mieszkańcy gminy Łomża mają zapewnioną opiekę zdrowotną w sześciu przychodniach zdrowia, w tym dwóch położonych na terenie gminy Łomża, w trzech na terenie miasta Łomża i w jednym ośrodku zdrowia na terenie gminy Śniadowo, oraz czterech gabinetach prywatnych.

2.1.1. KOMUNIKACJA PUBLICZNA NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

Na terenie gminy Łomża jest 219 km dróg, w tym 18 km dróg krajowych, 30 km dróg wojewódzkich, 61 km dróg powiatowych i 110 km dróg gminnych. Tereny pod ciągami komunikacyjnymi zajmują ogółem powierzchnię 693 ha. Transport zbiorowy w gminie odbywa się środkami Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego oraz Państwowej Komunikacji Samochodowej (rycina 2.). Odległość jednostek osadniczych od przystanków autobusowych wynosi około 3-4 km.

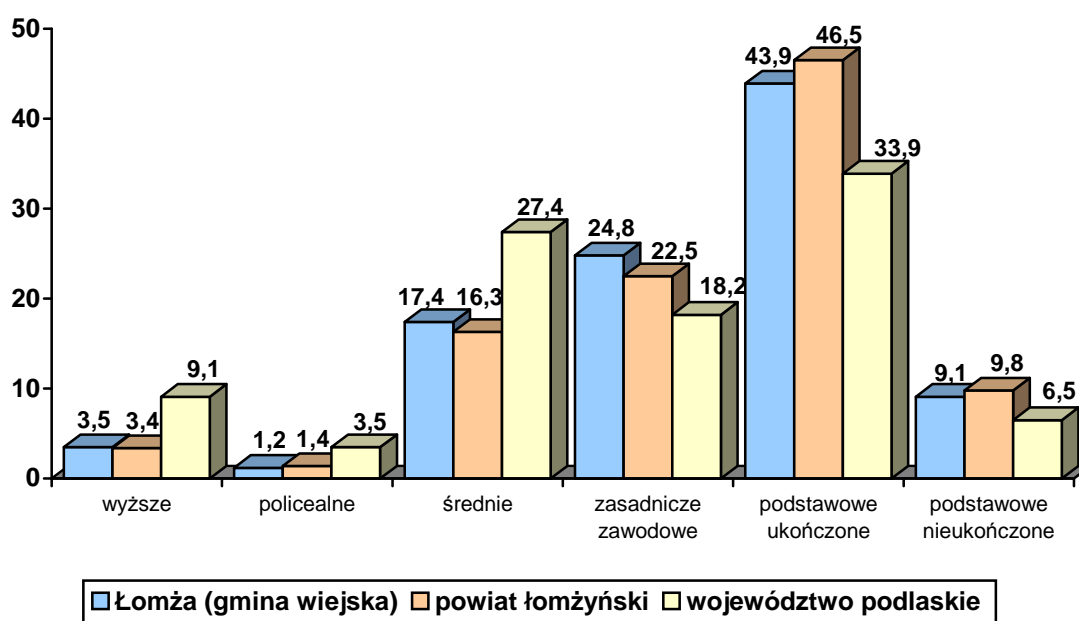
Rycina 2. Gmina Łomża – mapa komunikacyjna.

Z analizy sieci komunikacyjnej gminy Łomża wynika, iż największe problemy komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości Andrzejki, Bacze Suche, Bożenica, Chojny Młode, Dłużniewo, Łochtynowo, Nowe Wyrzyki oraz Stare Modzele. Do ww. miejsc nie docierają zarówno środki transportu prowadzone przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, jak i Państwową Komunikację Samochodową. Z uwagi na niską częstotliwość kursowania autobusów trudności z dojazdem mogą mieć również mieszkańcy miejscowości Janowo, Kisiółki, Mikołajki, Milewo, Modzele Skudosze i Modzele Wypychy. Powyższe problemy dostrzeżono m.in. w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Łomża na lata 2004-2013, w którym to dokumencie do głównych zadań zaliczono usprawnienie układu komunikacyjnego w celu zapewnienia mieszkańcom nieograniczonej warunkami klimatycznymi możliwości dojazdu do miejsc zamieszkania i obszarów działalności gospodarczej.

2.2. DEMOGRAFIA

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku w gminie Łomża zamieszkiwały 9.364 osoby: 4678 kobiet i 4686 mężczyzn. 7.570 mieszkańców znajdowało się w grupie wiekowej 13 i więcej lat. Poniżej prezentujemy strukturę wykształcenia mieszkańców gminy w 2002 roku.

Wykres nr 1: Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku (w %)

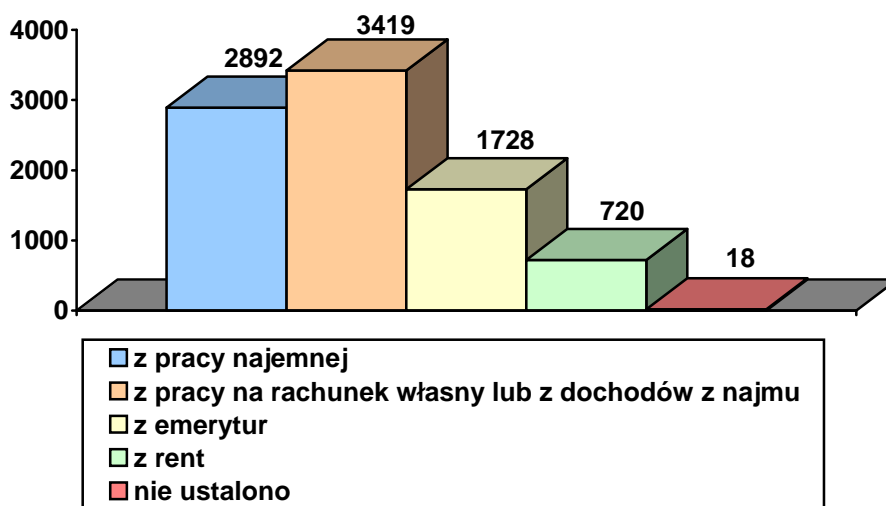

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Łomża w 2002 roku najbardziej zbliżona była (z pewnymi odchyleniami) do struktury powiatowej. Największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 43,9% (powiat – 46,5%, województwo – 33,9%). Następną co do liczebności grupą były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – w gminie 24,8% (powiat – 22,5%, województwo – 18,2%). Kolejną grupę – osoby z wykształceniem średnim: w gminie 17,4% (powiat – 16,3%, województwo – 27,4%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym – w gminie 1,2% (powiat – 1,4%, województwo – 3,5%). Wykształcenie wyższe posiadało 3,5% mieszkańców gminy (powiat – 3,4%, województwo – 9,1%), natomiast grupa osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym oraz bez wykształcenia szkolnego stanowiła w gminie 9,1% mieszkańców (powiat – 9,8%, województwo – 6,5%).

Poniżej prezentujemy strukturę mieszkańców gminy Łomża ze względu na główne źródło utrzymania w 2002 roku.

Wykres nr 2: Ludność gminy Łomża według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

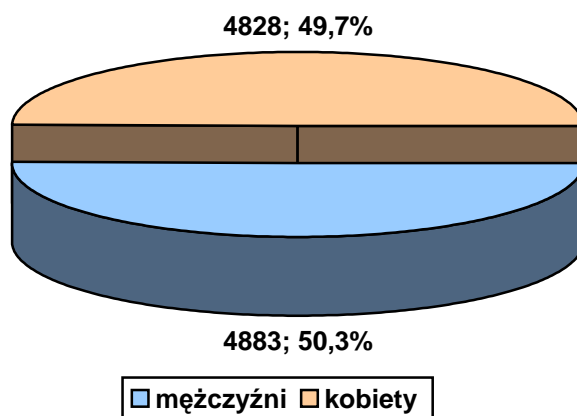

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Spośród 9.364 mieszkańców gminy w 2002 roku 6.311 osób (czyli 67,4%) utrzymywało się z pracy, w tym 2.892 osoby z pracy najemnej, a 3.419 osób z pracy na własny rachunek lub z dochodów z najmu (w tym 2.934 osoby z pracy we własnym gospodarstwie rolnym). Z pozostałych źródeł utrzymywało się 3.035 osób, z czego 1.728 mieszkańców gminy korzystało ze świadczeń emerytalnych, a 720 osób otrzymywało renty. Nie ustalono źródła utrzymania dla 18 osób.

Poniżej prezentujemy podział ludności gminy Łomża według płci w 2004 roku.

Wykres nr 3: Ludność gminy Łomża w 2004 roku

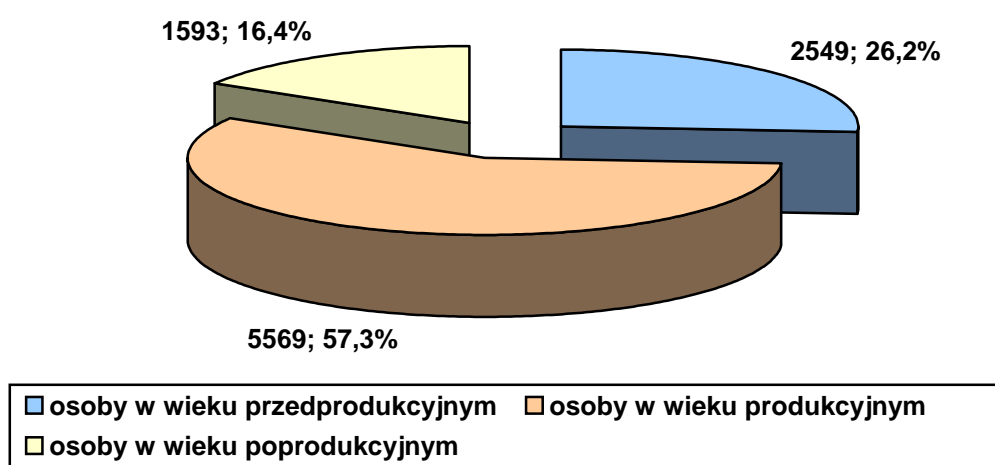

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 31 grudnia 2004 roku, gminę Łomża zamieszkiwało 9.711 osób, w tym 4.883 mężczyzn i 4.828 kobiet. Na 100 kobiet przypadało 101 mężczyzn. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 47 osób na 1 km² i był wyższy od średniej dla powiatu oraz niższy od średniej dla województwa (odpowiednio 38 i 60 osób na km²).

Poniżej prezentujemy strukturę wiekową mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku.

Wykres nr 4: Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku

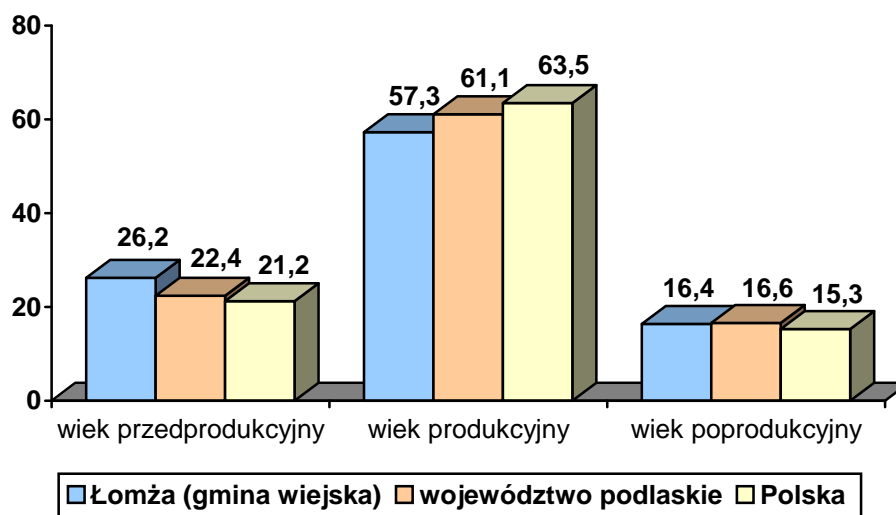
Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2004 roku teren gminy zamieszkiwało 9.711 osób, z czego 5.569 mieszkańców gminy Łomża osiągnęło wiek produkcyjny, 1.593 osoby były w wieku poprodukcyjnym, a 2.549 mieszkańców to dzieci i młodzież. W stosunku do roku 2003 zanotowano wzrost liczby urodzeń dzieci (o 12). Przyrost naturalny wyniósł 5 i był niższy o 20 w porównaniu z rokiem poprzednim.

Poniżej prezentujemy strukturę wiekową mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku w porównaniu z województwem podlaskim i krajem.

Wykres nr 5: Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku w porównaniu z województwem i krajem (w %)

Źródło: Badania własne Centrum AV.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż struktura wiekowa mieszkańców gminy Łomża odbiega nieznacznie zarówno od struktury demograficznej województwa podlaskiego, jak i całej Polski. Uwagę zwraca nieco większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz mniejsza liczba osób w wieku produkcyjnym. Jak wynika z analiz Głównego Urzędu Statystycznego, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie w przyszłości ulegać zwiększeniu, czego determinantem jest malejąca dzietność rodzin oraz wydłużający się średni okres życia.

Zjawisko malejącej dzietności rodzin potwierdzają w pewnym stopniu prognozy Urzędu Gminy Łomża, z których wynika, iż w 2011 roku, pomimo wzrostu liczby dzieci w oddziałach „0”, do większości szkół funkcjonujących na terenie gminy będzie uczęszczało mniej uczniów niż obecnie (załącznik nr 4). Spadek ten będzie szczególnie widoczny w obwodzie szkoły Pniewo, w którym liczba dzieci uczęszczających do placówek oświatowych w roku szkolnym 2010/2011 zmniejszy się o 28 w porównaniu z rokiem szkolnym 2005/2006. Podobna tendencja wystąpi w obwodach szkół: Podgórze (-10), Wygoda (-8), Puchały (-2) i Lutostań (-1). Wzrost liczby dzieci uczęszczających do placówek oświatowych nastąpi natomiast w obwodach szkół: Jarnuty (+1) i Czaplice (+4), a w szczególności Konarzyce (+12) i Kupiski (+18).

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (art. 3. 1).

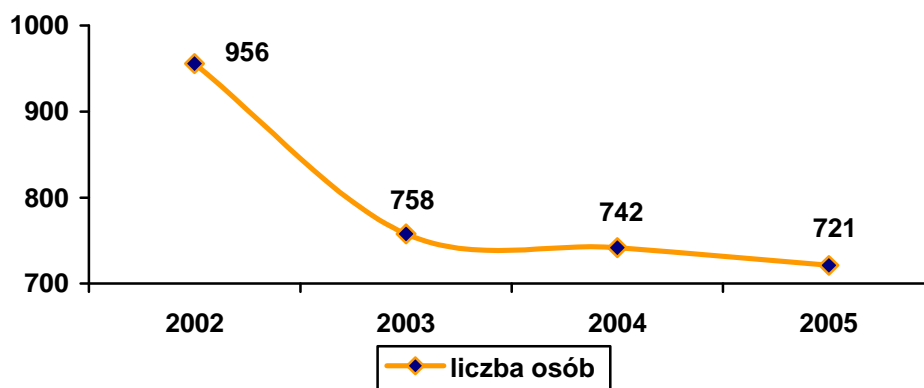
Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Na poniższym wykresie prezentujemy liczbę osób objętych w gminie Łomża pomocą społeczną w latach 2002-2005 (według decyzji administracyjnych).

**Wykres nr 6: Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2005
(według decyzji administracyjnych)**

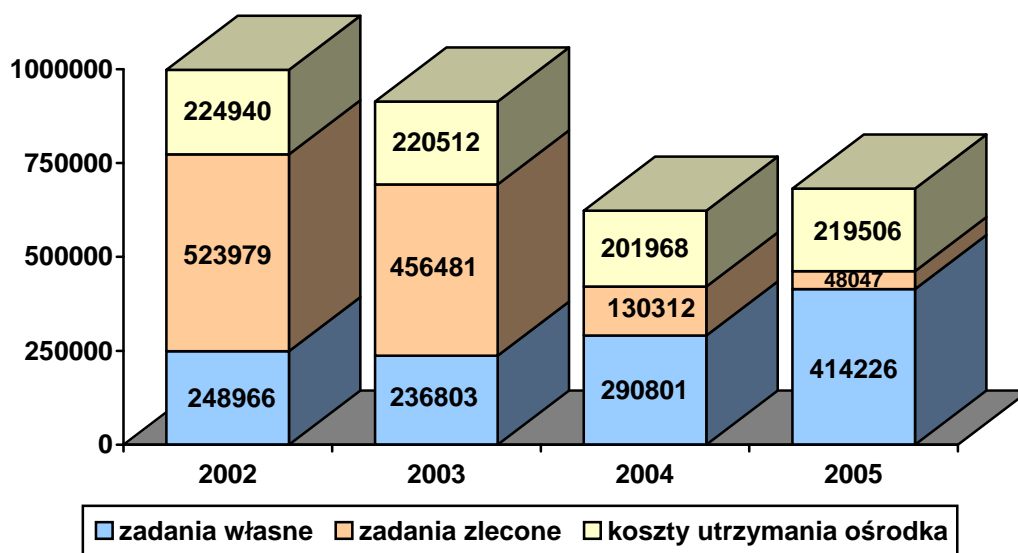
Źródło: Dane ze sprawozdań MPiPS-03 Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2006 roku kryterium to ustalono na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

W gminie Łomża na przestrzeni lat 2002-2005 miał miejsce systematyczny spadek liczby osób objętych pomocą społeczną (według decyzji administracyjnych). W roku 2002 pomocą społeczną objęto 956 osób, w roku następnym 758 osób, w roku 2004 – 742 osoby, a w roku 2005 – 721 osób. Na spadek liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

Na poniższym wykresie prezentujemy wydatki poniesione przez miejscowy Ośrodek na pomoc społeczną w latach 2002-2005.

Wykres nr 7: Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2005 (w złotych)

Źródło: Dane ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa oraz koszty utrzymania ośrodka.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, że nakłady finansowe przeznaczane na wspomaganie osób i rodzin na przestrzeni lat 2002-2004 systematycznie zmniejszały się, a w roku 2005 nastąpił nieznaczny ich wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Taki stan rzeczy jest efektem znacznego spadku ilości środków pochodzących z budżetu państwa przy jednoczesnym wzroście środków uzyskanych z budżetu gminy.

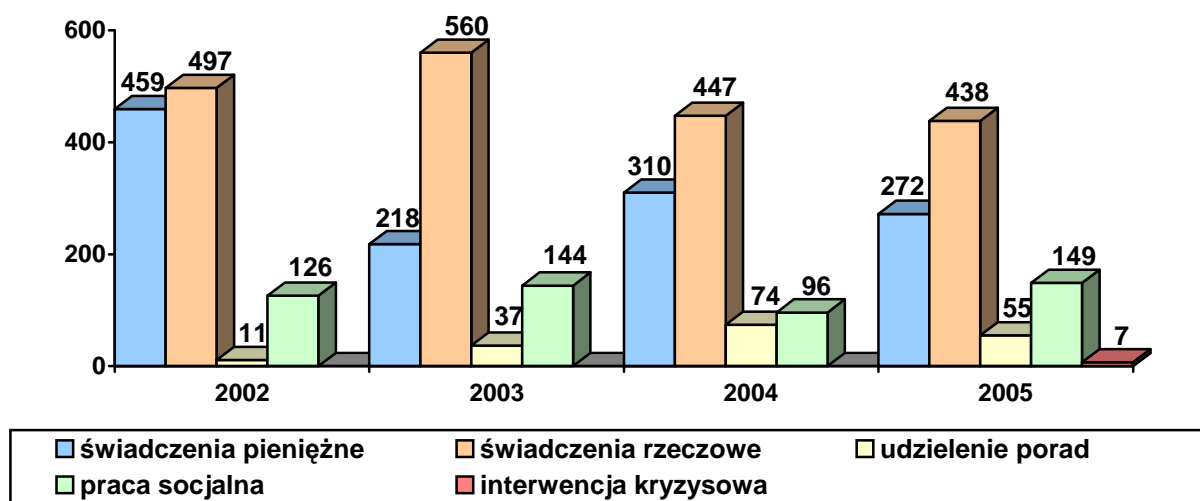
Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 997.885 zł (zadania własne – 248.966 zł, w tym dotacja – 139.700 zł; zadania zlecone – 523.979 zł; koszty utrzymania ośrodka – 224.940 zł, w tym dotacja – 152.000 zł), w roku 2003 – 913.796 zł (zadania własne 236.803 zł, w tym dotacja 139.600 zł; zadania zlecone – 456.481 zł; koszty utrzymania ośrodka 220.512 zł, w tym dotacja 149.000 zł), w roku 2004 roku – 623.081 zł (zadania własne – 290.801 zł, w tym dotacja – 165.786 zł; zadania zlecone – 130.312 zł; koszty utrzymania ośrodka 201.968 zł, w tym dotacja – 154.000 zł), a w roku 2005

roku – 681.779 zł (zadania własne – 414.226 zł, w tym dotacja 267.488 zł; zadania zlecone – 48.047 zł; koszty utrzymania ośrodka – 219.506 zł, w tym dotacja 158.000 zł).

Analizując powyższe dane liczbowe, należy zwrócić uwagę, iż na wzrost ilości środków uzyskanych na zadania własne istotny wpływ miało stałe zwiększanie dotacji na realizację zadań własnych gminy – ze 139.600 zł w 2003 roku do 267.488 zł w 2005 roku. Tym samym udział dotacji w środkach uzyskanych z budżetu gminy wzrósł z 56% w 2003 roku do 65% w 2005 roku.

Na poniższym wykresie prezentujemy rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża w latach 2002-2005.

Wykres nr 8: Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2005

Źródło: Dane ze sprawozdań MPiPS-03 Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż świadczenia rzeczowe były najczęściej udzielaną formą pomocy przez OPS w latach 2002-2005. W roku 2003 nastąpił znaczny wzrost tego rodzaju wsparcia, po czym zmniejszyła się liczba osób objętych świadczeniami rzeczowymi. Nadal jednak jest to dominująca forma pomocy. Drugą w kolejności formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne. Liczba osób objętych tego rodzaju wsparciem na przestrzeni lat 2002-2005 zmieniała się, osiągając najwyższy poziom w roku 2002. Ponadto, w analizowanym okresie, pracownicy ośrodka udzielali beneficjentom systemu pomocy społecznej porad i konsultacji, m.in. w zakresie bezrobocia oraz podejmowali interwencje w sytuacjach kryzysowych.

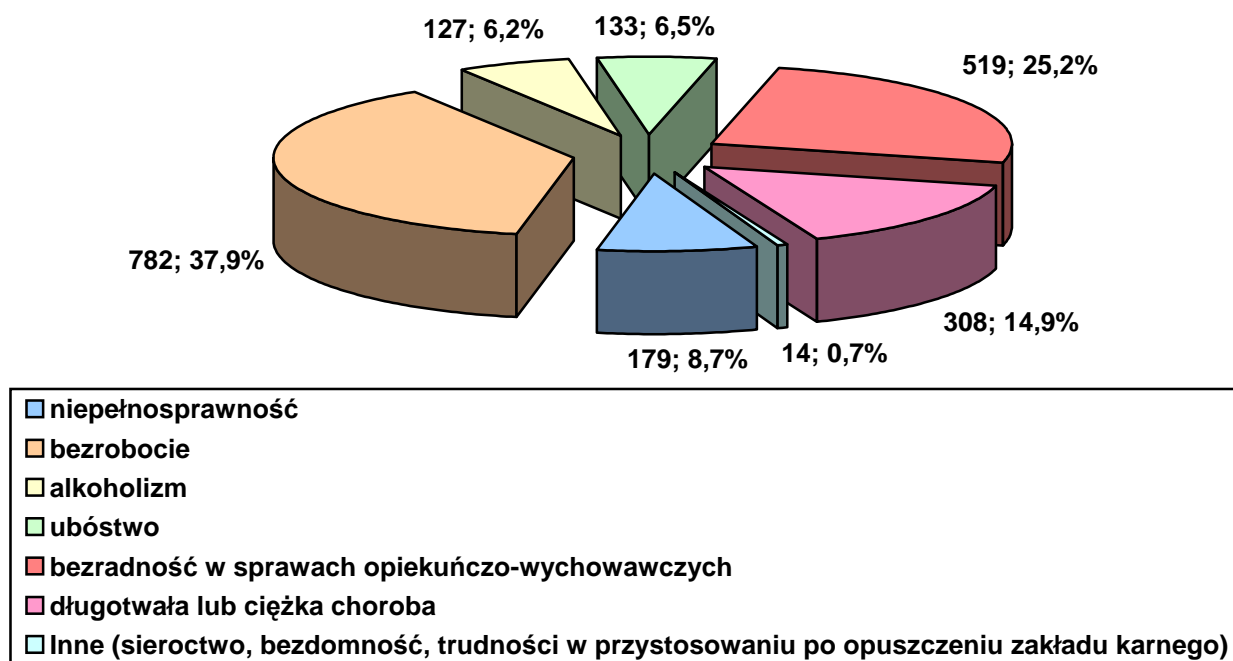
Tabela nr 1: Typ realizowanych świadczeń w latach 2002-2005

Typy świadczeń	2002			2003			2004			2005		
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pieniężne	459	346	1202	218	187	1894	310	360	1616	272	269	1216
Rzeczowe	497	234	1162	560	272	1339	447	274	1346	438	190	971
Udzielanie porad	11	11	52	37	37	128	74	74	246	55	55	201
Praca socjalna	126	126	501	144	144	509	96	96	379	149	149	590
Interwencja kryzysowa										7	7	31

Źródło: Dane ze sprawozdań MPiPS-03 Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Poniżej prezentujemy powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Łomża w 2005 roku (według liczby osób w rodzinie).

Wykres nr 9: Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku (według liczby osób w rodzinie)

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

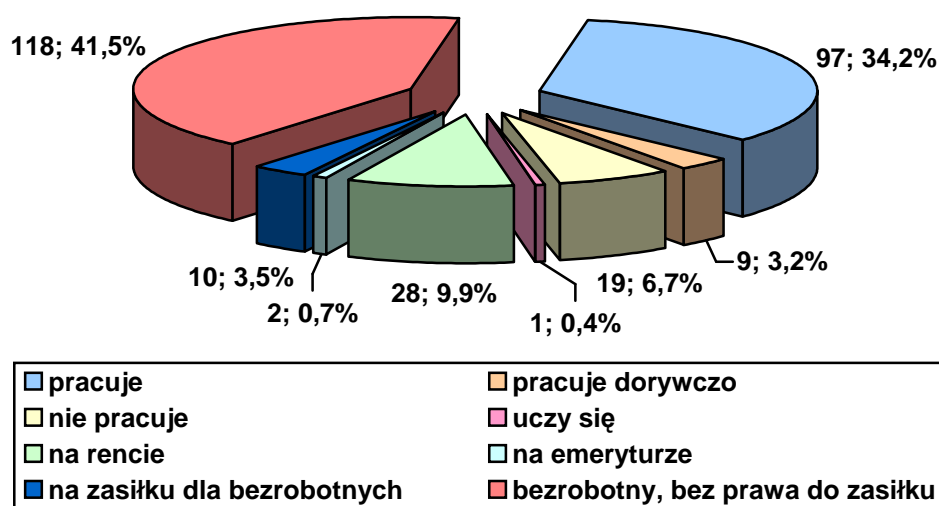
Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy gminy Łomża wnioskowali o pomoc z systemu pomocy społecznej w 2005 roku było bezrobocie (782 osoby w 179 rodzinach). Brak zatrudnienia, które nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka

nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustrację, izolację, alkoholizm, bezradność życiową.

Istotnymi powodami przyznawania pomocy były również: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (519 osób w 99 rodzinach) oraz długotrwała lub ciężka choroba (308 osób w 77 rodzinach). Kolejnymi przyczynami udzielanego wsparcia w gminie były: niepełnosprawność (179 osób w 47 rodzinach), ubóstwo (133 osoby w 30 rodzinach) oraz alkoholizm (127 osób w 33 rodzinach). Należy podkreślić, że wskazano główne przyczyny przyznania pomocy, w tle natomiast pozostają: sieroctwo (6 osób w 1 rodzinie), trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego (5 osób w 1 rodzinie) oraz kwestia bezdomności (3 osoby w 3 rodzinach).

Poniżej prezentujemy strukturę odbiorców pomocy społecznej w 2005 roku ze względu na aktywność zawodową (według przyznanych decyzji).

Wykres nr 10: Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2005 roku (według przyznanych decyzji)

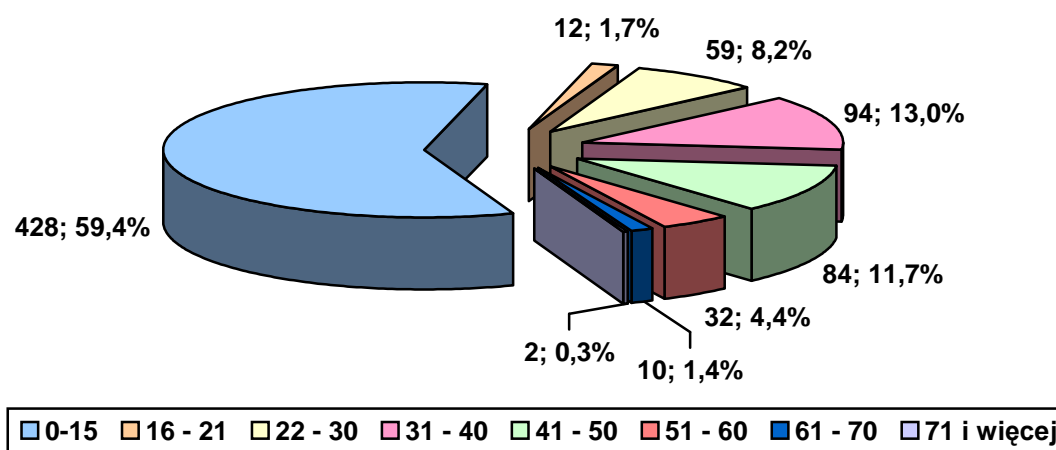
Źródło: Dane z bazy danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Analizując strukturę odbiorców pomocy ze względu na aktywność zawodową dostrzegamy, że najliczniejszą grupę w 2005 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku – ogółem 118 osób. Liczną grupę tworzyły również osoby pracujące – łącznie 97 osób. Na kolejnych miejscach znajdowały się osoby będące na rencie (28 osób), niepracujące (19 osób) oraz otrzymujące zasiłek dla bezrobotnych (10 osób)

i pracujące dorywczo (9 osób). Wśród odbiorców pomocy znajdowały się też osoby korzystające ze świadczeń emerytalnych – 2 i uczące się – 1.

Poniższy wykres przedstawia strukturę demograficzną odbiorców pomocy społecznej w 2005 roku (według przyznanych decyzji).

Wykres nr 11: Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2005 roku (według przyznanych decyzji)

Źródło: Dane z bazy danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Dokonując analizy struktury demograficznej wszystkich beneficjentów ośrodka pomocy społecznej, należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią osoby poniżej 15. roku życia (428 osób). Dzieci są wspierane przez ośrodek świadczeniem w postaci dożywiania w szkołach, natomiast ich liczba sprawia, że kwestia dziecka w gminie powinna być przedmiotem szczególnego zainteresowania władz samorządowych. Liczne grupy stanowią również osoby w wieku 31-40 (94 osoby) i 41-50 lat (84 osoby). Na kolejnych miejscach są osoby w przedziałach wiekowych 22-30 (59 osób) oraz 51-60 lat. Najmniej liczne grupy reprezentują osoby w wieku 16-21 (12 osób), 61-70 (10 osób) oraz powyżej 71 roku życia (2 osoby).

2.4. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze,
- placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 9 ankiet, z czego 8 dotyczyło szkół podstawowych, a 1 gimnazjum. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

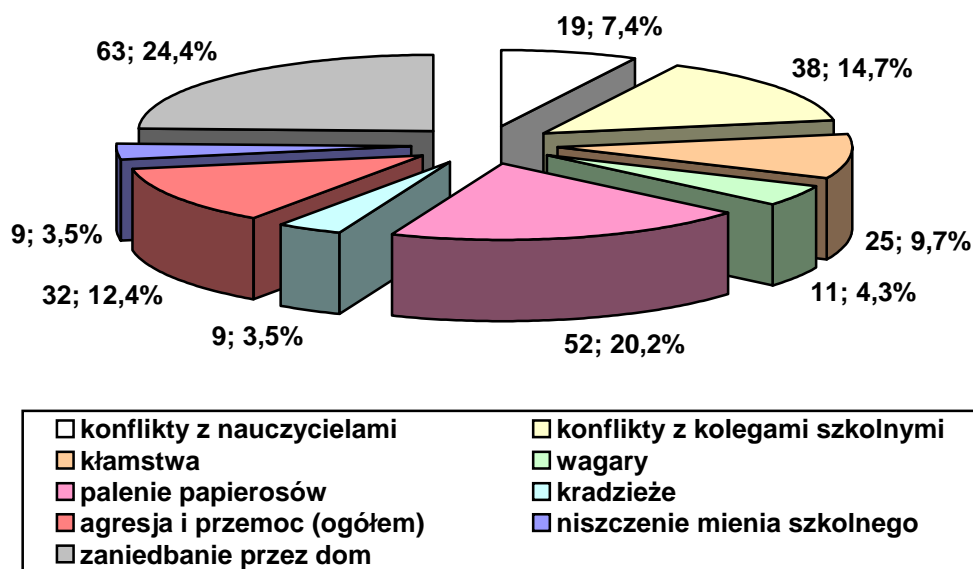
Poniższe tabela zawiera zestaw problemów występujących w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej gminy Łomża.

Tabela nr 2: Obecność poszczególnych problemów na terenie szkół

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
		występuje (liczba wskazań i ujawnionych przypadków)	nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)	2 (2)	5
2.	Konflikty z rodzeństwem	2 (2)	6
3.	Konflikty z nauczycielami	2 (19)	6
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	5 (38)	2
5.	Kłamstwa	7 (25)	1
6.	Wagary	4 (11)	4
7.	Alkoholizowanie się	2 (1)	6
8.	Narkotyzowanie się		7
9.	Palenie papierosów	3 (52)	5
10.	Ucieczki z domu	1 (1)	6
11.	Kradzieże	4 (9)	4
12.	Agresja i przemoc, w tym:	12 (32)	36
	- poniżanie	4 (5)	4
	- zastraszanie	2 (4)	6
	- znęcanie się	1 (3)	7
	- bicie	4 (17)	4
	- wymuszanie pieniędzy	1 (3)	7
	- zmuszanie do palenia papierosów		8
13.	Autoagresja		7
14.	Przestępczość ujawniona	1 (1)	6
15.	Niszczenie mienia szkolnego	5 (9)	3
16.	Drugoroczność	2 (7)	6
17.	Udział w grupach negatywnych	1	7
18.	Opieka kuratora sądowego	3 (7)	5
19.	Przemoc w rodzinie	5 (5)	2
20.	Zaniedbanie przez dom	7 (63)	
21.	Wykorzystywanie seksualne		8

Źródło: Badania własne Centrum AV.

Wykres nr 12: Najczęściej występujące problemy uczniów w środowisku szkolnym

Źródło: Badania własne Centrum AV.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Stwierdzając obecność poszczególnych cech, podawano jednocześnie liczbę występujących przypadków. Do problemów najczęściej występujących zaliczono zaniedbanie przez dom (63 przypadki – 24,4%) i palenie papierosów (52 przypadki – 20,2%). Na kolejnych miejscach znalazły się: konflikty z kolegami szkolnymi (38 przypadków – 14,7%), agresja i przemoc (32 przypadki – 12,4%), kłamstwa (25 przypadków – 9,7%) oraz konflikty z nauczycielami (19 przypadków – 7,4%).

Ankietowani podejmowali kwestię problemów uczniów i szkoły, odpowiadając również na pytania otwarte. W odpowiedziach wskazywano głównie na zjawisko ubożenia rodzin i związany z nim problem bezrobocia, dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, przemocy w rodzinie oraz uzależnień i niezaradności życiowej rodziców), zaburzenia w zachowaniu uczniów (prowadzące do konfliktów w grupie rówieśniczej), przypadki niszczenia mienia szkolnego, opuszczania zajęć i sięgania przez uczniów po środki uzależniające oraz brak środków finansowych umożliwiających szkołom organizowanie zajęć dodatkowych.

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów (zapotrzebowanie w tym zakresie wykracza jednak poza ich obecne możliwości), większość posiada dostęp do Internetu i świetlicy. Tylko dwie placówki mają salę gimnastyczną, a jedna halę namiotową, w żadnej z nich nie funkcjonują klasy integracyjne. Szkoły oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań,

zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne i szkolnego kółka sportowego), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne i terapię pedagogiczną. Szczególną troską otacza się uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi oraz pochodzących z rodzin ubogich (należy zaznaczyć, iż tylko jedna z ankietowanych placówek zatrudnia pedagoga szkolnego).

Z analizy wynika, że szkoły są bezpieczne dla dzieci i młodzieży, choć zdarzają się w nich miejsca (toalety, szatnie, korytarze, boisko szkolne), które wymagają nadzoru ze strony nauczycieli (w jednej ze szkół dodatkowo zainstalowano kamery). We wszystkich placówkach przeprowadzane są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego, a powszechnie prowadzone zajęcia profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez: uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, „Górze Grosza”, „I ty możesz pomóc” czy „Grosik na misję”, pomoc dzieciom chorym i z Domu Dziecka w Łomży oraz odwiedzanie ludzi starszych i samotnych w okresie przedświątecznym.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zapewnienia alternatywnych form oraz potrzebę organizacji miejsc spędzania czasu wolnego, zorganizowania wypoczynku w okresie letnim, potrzebę zintensyfikowania działań profilaktycznych w obszarze uzależnień, zwiększenia dostępu do instytucji kulturalnych oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci pochodzących z terenu gminy poprzez pozyskiwanie odpowiednich środków. Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, profilaktyczne, rewalidacyjne, koła zainteresowań, nauczanie indywidualne, pomoc nauczycieli, organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych (m.in. w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej), poradnictwo zawodowe w Gimnazjum oraz wsparcie materialno-rzeczowe i w formie dożywiania.

2.4.1. POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ

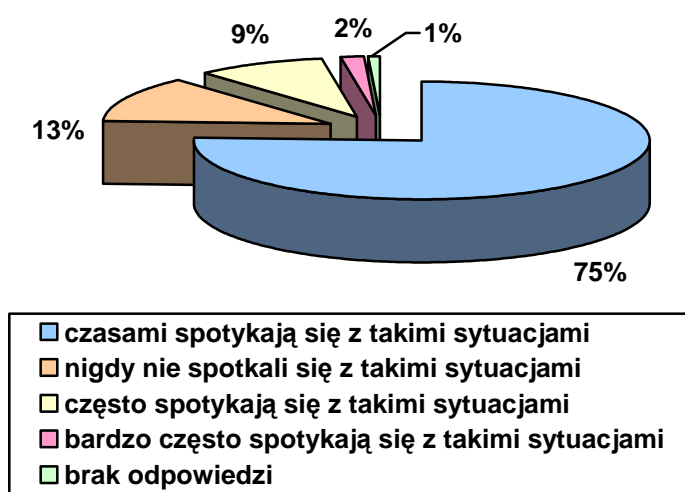
Niniejszy podrozdział został opracowany na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w listopadzie 2005 roku wśród 121 uczniów sześciu klas Publicznego Gimnazjum Nr 9 w Łomży. Celem badania było zdiagnozowanie

poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią, a w szczególności podczas dojeżdżania do szkoły.

Uzyskane wyniki pokazują, iż 87% uczniów lubi swoją szkołę, a 13% jest odmiennego zdania. 82% lubi swoją klasę, a 18% niestety nie.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi ankietowanych dotyczące sytuacji wywołujących lęk i niepokój.

Wykres nr 13: Częstotliwość sytuacji wywołujących u uczniów lęk i niepokój

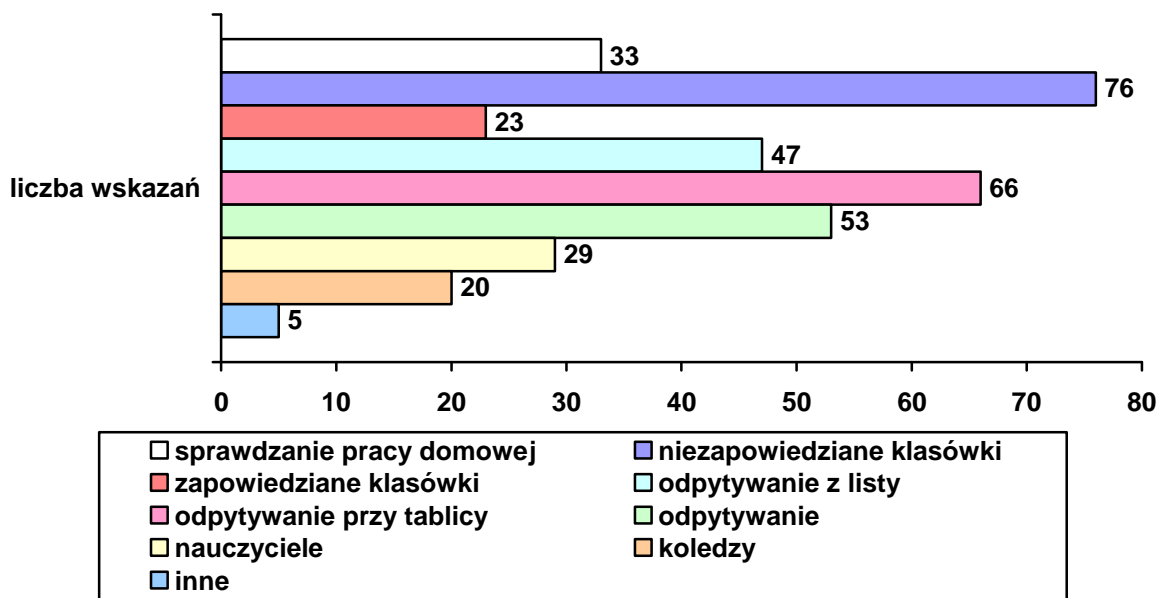

Badania własne Centrum AV.

75% uczniów czasami spotyka się z sytuacjami, które wywołują u nich niepokój i lęk, 13% nigdy nie spotkało się z nimi, 9% często się spotyka, a tylko 2% badanych bardzo często.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi ankietowanych dotyczące powodów sytuacji wywołujących lęk i niepokój.

Wykres nr 14: Powody lęku i niepokoju wśród uczniów

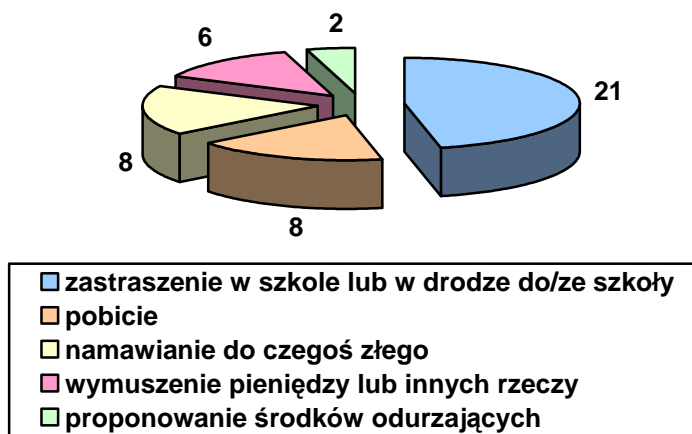

Badania własne Centrum AV.

Według częstości wskazań najbardziej stresującą sytuacją dla uczniów są w szkole niezapowiedziane klasówki – 76 wskazań, 66 wskazań odnosiło się do odpytywania przy tablicy, 53 do odpytywania, a 47 odpytywania z listy. 29 wskazań dotyczyło nauczycieli jako źródła lęków i niepokoju uczniów, a 20 kolegów. Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż sytuacje, które u gimnazjalistów wywołują niepokój i lęk, najczęściej wiążą się z egzekwowaniem przez nauczycieli posiadanej przez uczniów wiedzy.

Poniżej prezentujemy odpowiedzi ankietowanych dotyczące najbardziej niebezpiecznych sytuacji, które spotkały uczniów w roku szkolnym 2005/2006.

Wykres nr 15: Najbardziej niebezpieczne sytuacje, które spotkały uczniów w roku szkolnym 2005/2006 (liczba przypadków)

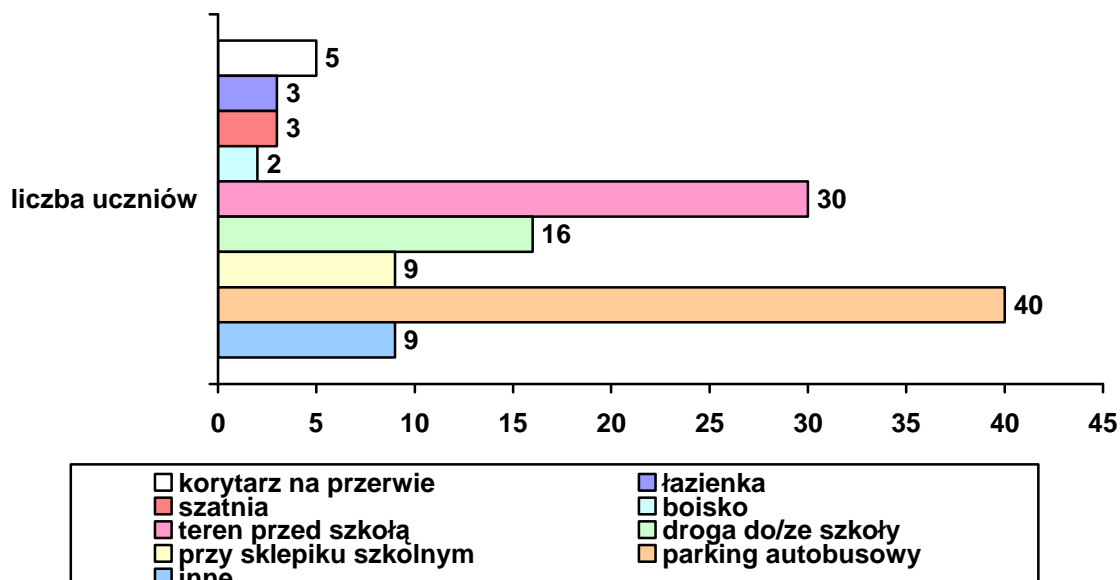

Badania własne Centrum AV.

21 ankietowanych uczniów w roku szkolnym 2005/2006 zadeklarowało, iż ktoś próbował ich zastraszyć w szkole lub w drodze do (ze) szkoły. 8 przyznało, że ktoś ich pobił i 8, że chciał namówić do czegoś złego, od sześciu uczniów wymuszano pieniądze lub inne rzeczy, a dwojgu badanych proponowano środki odurzające. Podsumowując, wypada stwierdzić, iż prawie połowa ankietowanych uczniów uznała, że w roku szkolnym 2005/2006 doświadczyła sytuacji niebezpiecznych.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi ankietowanych na pytanie dotyczące najbardziej niebezpiecznych miejsc dla uczniów.

Wykres nr 16: Najbardziej niebezpieczne miejsca dla uczniów

Badania własne Centrum AV.

Najbardziej niebezpiecznym miejscem dla uczniów okazał się parking autobusowy – tak zadeklarowało 40 badanych. 30 ankietowanych za takie miejsce uznało teren przed szkołą, 16 – drogę do (ze) szkoły, a 9 respondentów, stwierdziło, że nie czuje się bezpiecznie przy sklepiku szkolnym.

Ponad połowa ankietowanych uczniów uznała, że szkoła jest bezpiecznym miejscem i nic w tym zakresie nie należy robić. Natomiast pozostali ankietowani uważali, iż należy surowiej karać tych, którzy są agresywni, zatrudnić ochroniarzy, zamontować więcej kamer oraz usunąć uczniów stwarzających zagrożenie dla innych.

Z ankiety wynika, iż zdecydowana większość uczniów nikogo w szkole się nie boi; 31% badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie, a pozostali wskazali na kolegów, w szczególności z klasy IIIa i IIa.

Tylko 29% ankietowanych zadeklarowało, iż jest uczestnikiem zajęć w świetlicy szkolnej; 70% uczniów odpowiedziało przecząco. Ankietowani, którzy nie chcą uczęszczać na świetlicę, twierdzą iż nie lubią zajęć świetlicy, że zajęcia są nudne, nieatrakcyjne, że po zajęciach edukacyjnych mają autobus lub inne dodatkowe zajęcia. Aby świetlica stała się miejscem atrakcyjnym, zdaniem ankietowanych należy zakupić więcej gier planszowych i komputerów. 10% badanych uczniów chodziłoby na zajęcia świetlicy, gdyby były one ciekawsze, wypełnione konkursami, grami i zabawami. 2%

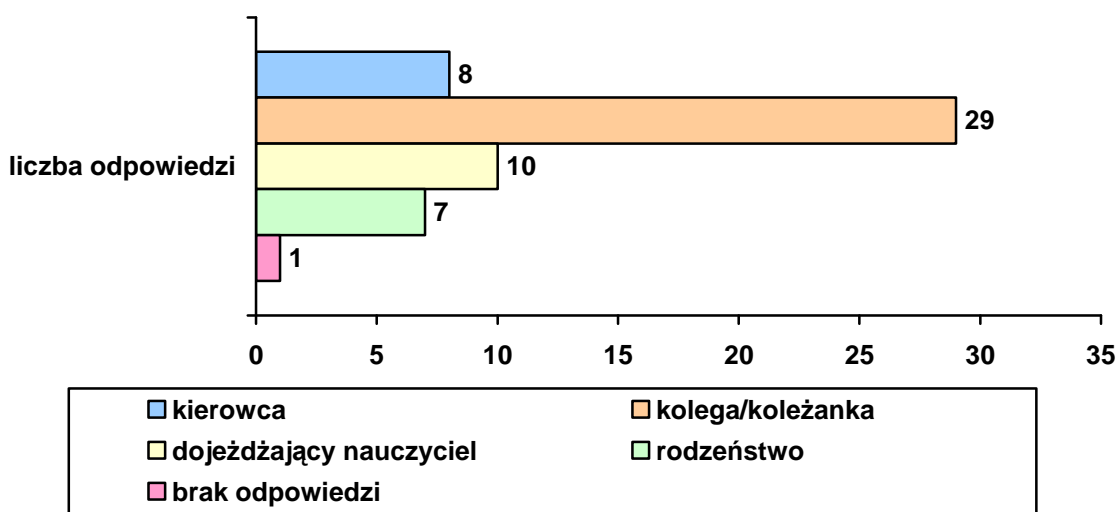

chciałoby w ramach zajęć grać w piłkę. Jednak 17% nie zmieniałoby niczego, a 31% nie ma zdania na ten temat.

76% uczniów po skończonych zajęciach edukacyjnych czuje się bezpiecznie, czekając na odjazd autobusu szkolnego, a 22% czuje się niebezpiecznie – ci uczniowie chcieliby, aby została zatrudniona ochrona, może nawet zaangażowana policja, nauczyciele bądź jakaś opieka. 91% uczniów czuje się bezpiecznie w autobusie szkolnym podczas drogi do (ze) szkoły. Tylko 7% ankietowanych uczniów zadeklarowało, że czuje się niebezpiecznie. 62% uczniów czułoby się bezpieczniej w autobusie szkolnym, gdyby opiekę sprawował specjalnie zatrudniony do tego człowiek, 17% ma odmienne zdanie na ten temat, a 20% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi. Tylko 54% badanych zadeklarowało, że podczas drogi do (ze) szkoły ma zawsze miejsce siedzące, 26% ma odmienne zdanie, a 20% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Uczniowie, którzy nie mają miejsc siedzących twierdzą, iż przyczyną takiego stanu rzeczy są przepełnione autobusy, a także to, iż tym samym środkiem transportu dojeżdżają uczniowie, którzy nie uczą się w gimnazjum, oraz że jeżdżą nim osoby spoza szkoły (ludzie starsi), a także że za mało jest miejsc siedzących.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi ankietowanych dotyczące kategorii osób, do których uczniowie mają możliwość zwrócić się o pomoc w czasie drogi do/ze szkoły.

Wykres nr 17: Do kogo najchętniej uczniowie zwracają się o pomoc w czasie drogi do/ze szkoły?

Badania własne Centrum AV.

57% badanych uczniów w czasie drogi do (ze) szkoły uznało, że ma do kogo zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji, 53% spośród udzielających odpowiedzi na to pytanie, zwróciłoby się do kolegów, 18% do nauczycieli dojeżdżających, a 15% do kierowcy.

Ponad połowa ankietowanych uczniów (61%), będąc dyrektorem gimnazjum nic by nie zmieniła w sprawie dowożenia. 39% uczniów uważa, że potrzebne są zmiany; należałoby zmienić kierowcę, autobusy (są za ciasne, nieogrzewane i przepełnione), zatrudnić ochronę, opiekuna w autobusie, w poniedziałki zorganizować odjazd autobusów po 5. godzinie lekcyjnej, zakupić dla wszystkich bilety miesięczne, ograniczyć dojazdy autobusem uczniów niebędących uczniami gimnazjum.

Podsumowując wyniki ankiet, uznano, iż w celu podniesienia bezpieczeństwa w szkole należy wzmocnić i podwyższyć jakość dyżurów szkolnych przy sklepiku szkolnym, prowadzić lekcje wychowawcze na temat agresji i przemocy (zwłaszcza w klasach IIIa i IIa), w miarę możliwości zorganizować opiekę na parkingu autobusowym dla uczniów oczekujących na autobusy szkolne (potrzeba zatrudnienia ochrony), uatrakcyjnić zajęcia w świetlicy szkolnej, a uzyskane wyniki badań przedstawić dyrekcji, radzie pedagogicznej, rodzicom oraz dyrektorowi Zarządu Ekonomicznego Szkół w Gminie Łomża.

2.5. BEZROBOCIE

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

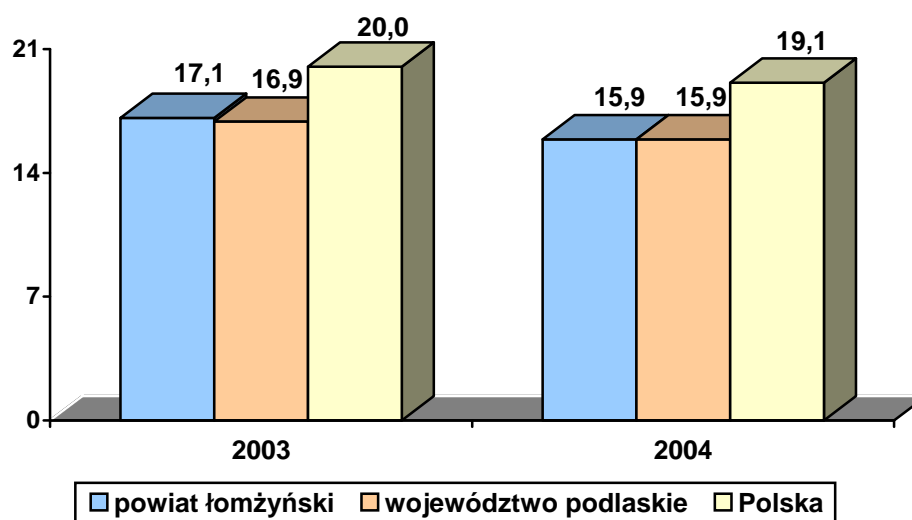
Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane

na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w powiecie łomżyńskim, województwie podlaskim i kraju w latach 2003-2004.

Wykres nr 18: Stopa bezrobocia w powiecie łomżyńskim, województwie podlaskim i kraju w latach 2003-2004

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż powiat łomżyński charakteryzuje się niższą w kraju i taką samą jak województwem podlaskim, stopą bezrobocia. Można również zaobserwować, iż w roku 2004 uległa ona zmniejszeniu, zarówno w skali kraju, jak i obydwu jednostek terytorialnych.

Poniżej prezentujemy strukturę zjawiska bezrobocia na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w latach 2000-2004 wraz z podziałem osób bezrobotnych według wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy.

**Tabela nr 3: Struktura zjawiska bezrobocia na obszarze działania PUP w Łomży
(w tym gminy Łomża) w latach 2000-2004**

Rok	Ogółem	W tym kobiety	Struktura w %	Bezrobotni absolwenci	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Zwolnieni z przyczyn zakładów pracy
2000	795	434	8,5	40	177	50
2001	852	449	8,6	51	181	59
2002	820	412	8,5	40	179	47
2003	753	349	8,7	49	84	28
2004	715	362	nie podano	nie podano	73	23

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Stopa bezrobocia dla PUP w Łomży 31.12.2004 r. wynosiła 18,2%, a wskaźnik bezrobocia 35,6%. W tym samym okresie stopa bezrobocia dla miasta Łomży wynosiła 21,0%, a wskaźnik bezrobocia 27,3%, natomiast dla powiatu łomżyńskiego stopa bezrobocia wynosiła 15,9%, a wskaźnik bezrobocia 67,7%.

Tabela nr 4: Bezrobotni według wieku i poziomu wykształcenia na obszarze działania PUP w Łomży (w tym gminy Łomża) w latach 2000-2004

Rok	Ogółem	Opis											
		Wiek							Wykształcenie				
		15-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	pow. 60	wyższe	średnie zawodowe	LO	zasadnicze	podstawowe
2000	795	1	279	227	168	101	12	7	12	128	19	336	300
2001	852	1	294	240	191	107	16	3	14	157	19	326	336
2002	820	0	289	238	174	99	16	4	16	163	21	307	313
2003	753	0	267	214	148	103	17	4	18	159	27	279	270
2004	715	0	245	186	145	112	23	4	21	159	39	228	268

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

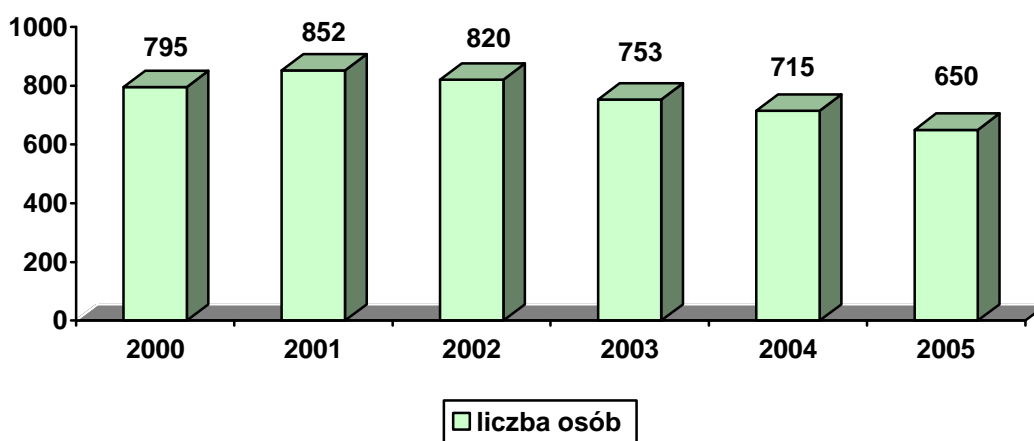
Tabela nr 5: Bezrobotni według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy na obszarze działania PUP w Łomży (w tym gminy Łomża) w latach 2000-2004

Rok	Ogółem	Opis												
		Staż pracy (lata)							Czas bez pracy (miesiące)					
		Do 1 r.	1-5	5-10	10-20	20-30	30 i pow.	Bez stażu	Do 1 mies.	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow. 24
2000	795	351	99	57	63	11	0	214	49	101	108	127	184	226
2001	852	379	105	54	53	23	0	238	54	105	115	105	173	300
2002	820	242	141	97	74	35	0	231	62	88	112	94	157	307
2003	753	182	125	85	71	29	2	259	50	75	92	72	142	322
2004	715	160	128	80	71	40	3	233	48	104	91	80	94	298

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

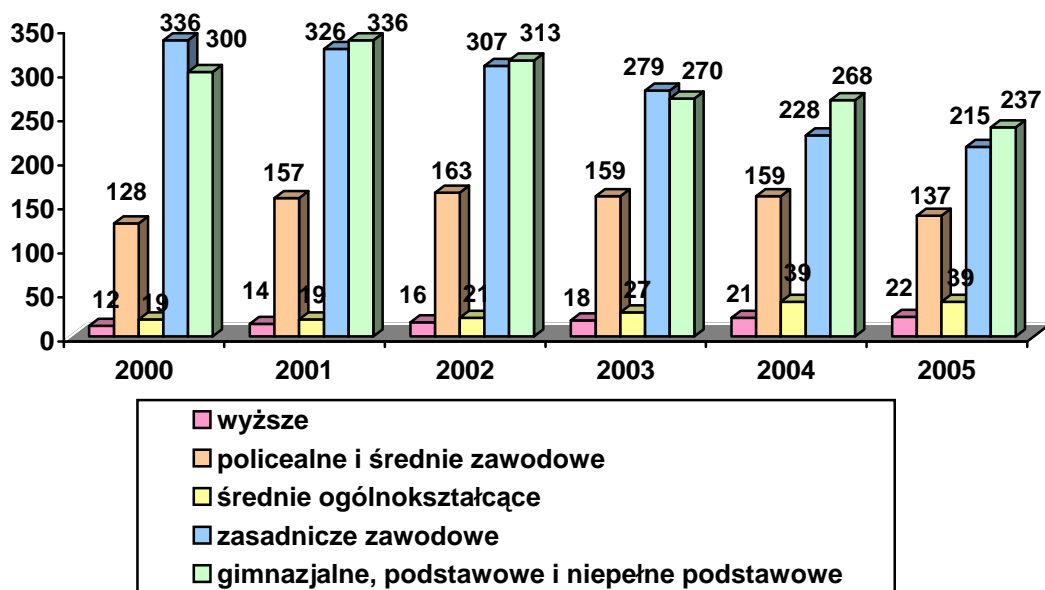
Poniżej prezentujemy strukturę zjawiska bezrobocia na terenie gminy Łomża w latach 2000-2005 wraz z podziałem osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia, stażu pracy oraz czasu pozostawania bez zatrudnienia.

Wykres nr 19: Zarejestrowani bezrobotni w PUP w Łomży z terenu gminy Łomża (na dzień 31 grudnia) w latach 2000-2005

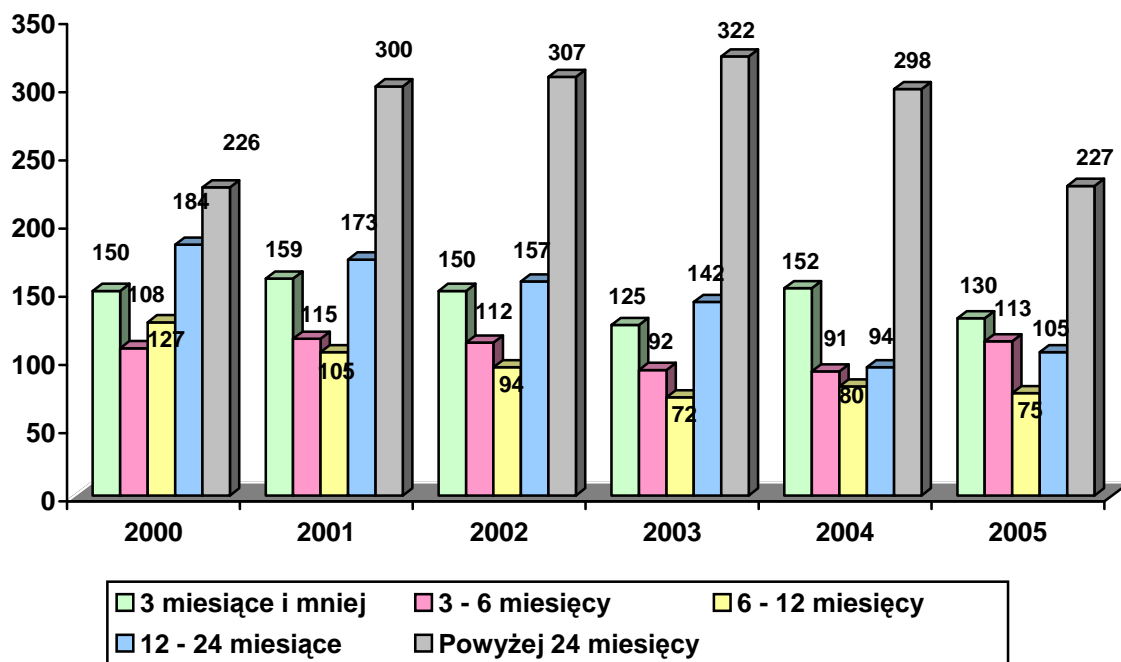
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

**Wykres nr 20: Populacja bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu gminy Łomża
(na dzień 31 grudnia) w latach 2000-2005 według poziomu wykształcenia**

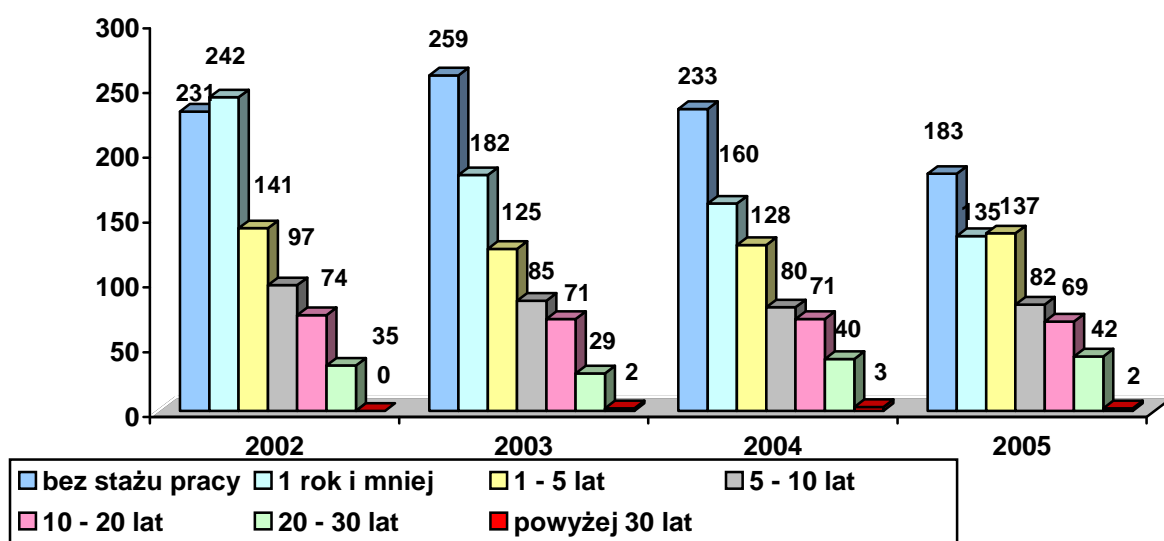
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

**Wykres nr 21: Populacja bezrobotnych zarejestrowani w PUP z terenu gminy Łomża
(na dzień 31 grudnia) w latach 2000-2005 według czasu pozostawania bez pracy**

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

**Wykres nr 22: Populacja bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu gminy Łomża
(na dzień 31 grudnia) w latach 2000-2005 według stażu pracy**

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Poniżej prezentujemy liczbę rodzin i liczbę osób w rodzinach z terenu gminy Łomża objętych pomocą społeczną w latach 2001-2005 z powodu bezrobocia.

**Tabela nr 6: Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej świadczona z tytułu bezrobocia
w latach 2001-2005**

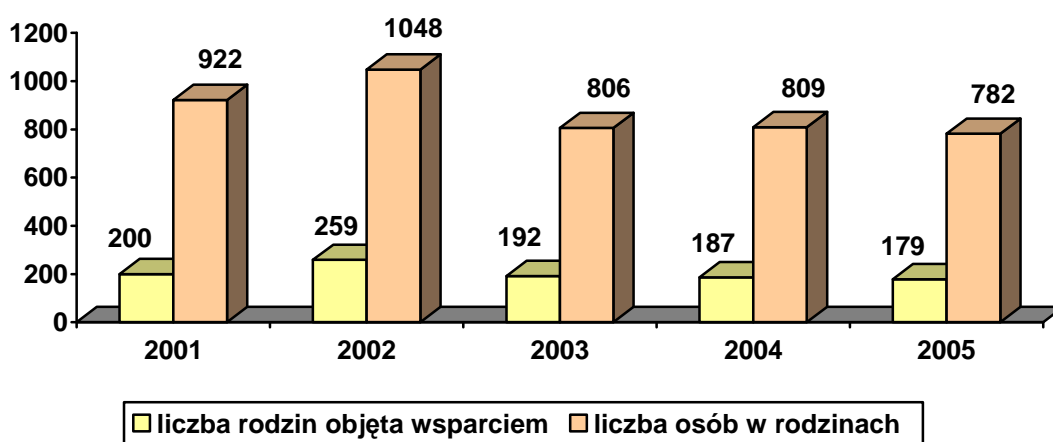
Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach
2001	200	922
2002	259	1048
2003	192	806
2004	187	809
2005	179	782
Razem	1.017	4.367

Źródło: Dane ze sprawozdań MPiPS-03 Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Na przestrzeni pięciu lat, tj. od roku 2001 do 2005, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża udzielił wsparcia z tytułu bezrobocia 4.367 osobom w rodzinach. Pomoc dotarła do 1.017 rodzin. Największe rozmiary pomoc ta przybrała w 2002 roku. W 2005 roku, jak wynika z danych przeprowadzonej pod koniec roku analizy, bezrobotni klienci Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża stanowili 27,54% wszystkich bezrobotnych w gminie.

Wykres nr 23: Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z tytułu bezrobocia w latach 2001-2005

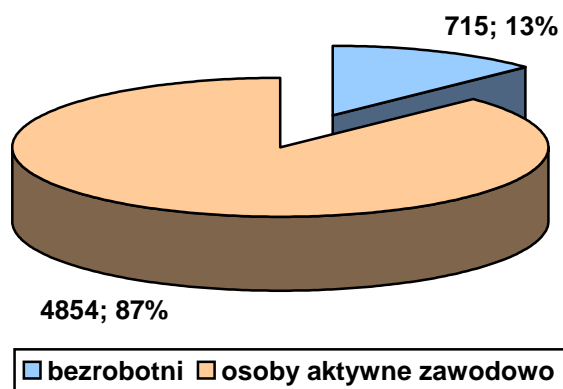

Źródło: Dane ze sprawozdań MPiPS-03 Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na dzień 31 grudnia 2004 roku w gminie Łomża pozostawało zarejestrowanych 715 bezrobotnych (w porównaniu z rokiem poprzednim oznaczało to spadek liczby osób poszukujących zatrudnienia o 38). Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 362 ogółu bezrobotnych w gminie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Poniżej prezentujemy udział osób bezrobotnych z terenu gminy Łomża w 2004 roku w gronie mieszkańców będących w wieku produkcyjnym.

Wykres nr 24: Bezrobotni a osoby aktywne zawodowo z końcem 2004 roku

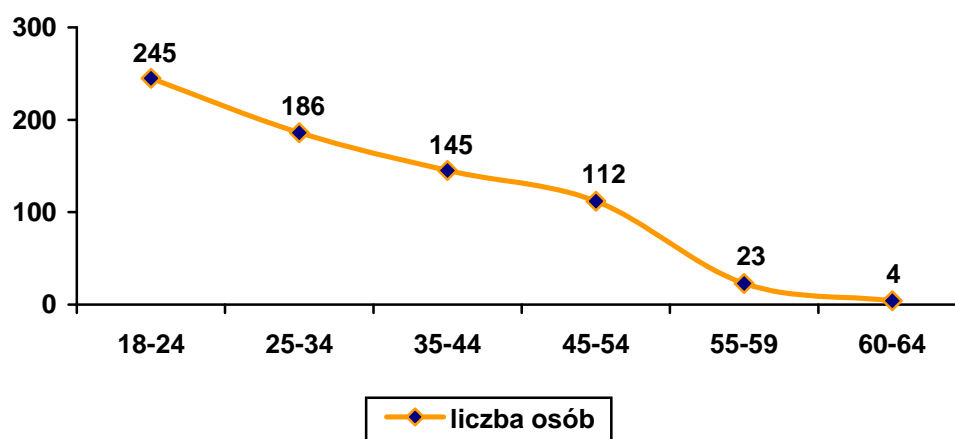

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Spośród 5.569 osób będących w wieku produkcyjnym z końcem 2004 roku, 715 osób pozostawało bez zatrudnienia.

Poniższy wykres przedstawia osoby bezrobotne zamieszkujące w gminie Łomża w 2004 roku według wieku.

Wykres nr 25: Bezrobotni według wieku w 2004 roku

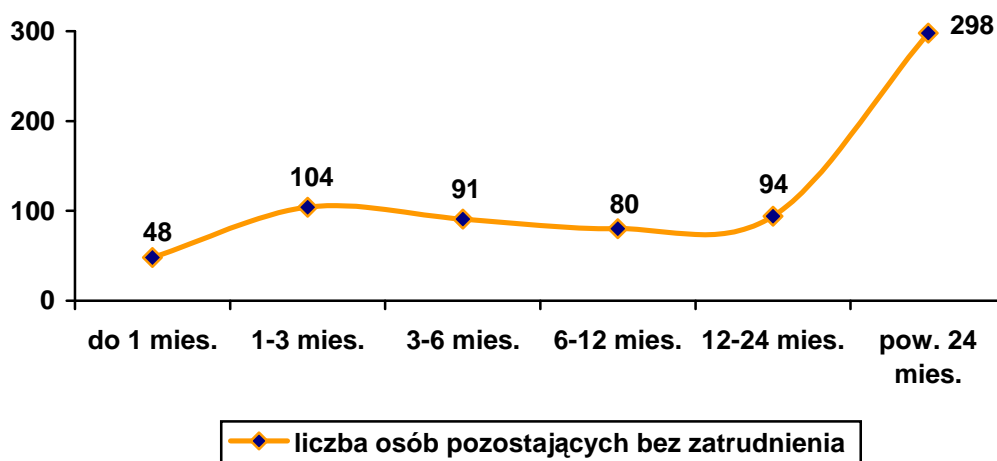
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowiły w 2004 roku osoby w wieku 18-24 lata. W rejestrach figuruje ich 245 ogółem. Liczną grupą są również osoby w przedziale wiekowym od 25-34 lata – 186 osób. Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata – 145 osób.

W grupie wiekowej od 45 do 54 lat zarejestrowanych było 112 bezrobotnych, natomiast w przedziale wiekowym od 55 do 59 lat zewidencjonowano 23 bezrobotnych. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 60 do 64 lat – 4. Nie odnotowano bezrobotnych wśród osób niepełnoletnich, w wieku 15-17 lat. Dane te świadczą o trudnościach w znalezieniu pracy przez osoby młode i zarazem oddają pozytywny obraz osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

Poniższy wykres przedstawia osoby bezrobotne z terenu gminy Łomża w 2004 roku według czasu pozostawiania bez pracy.

Wykres nr 26: Bezrobotni według czasu pozostawiania bez pracy w 2004 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

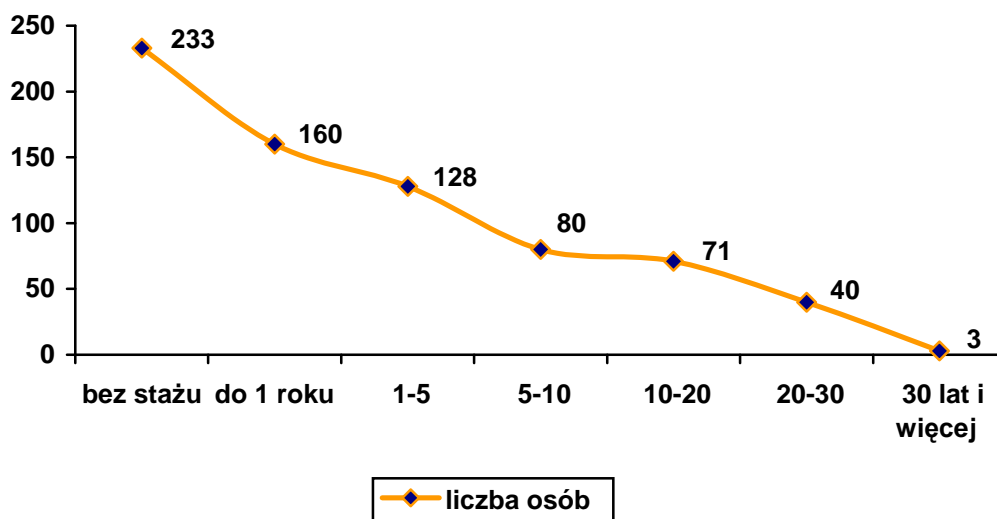
Z analizy danych wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 2 lat: – ogółem 298 osób.

Bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż jeden miesiąc to 48 osób spośród wszystkich zarejestrowanych. Grupę pozostających bez zatrudnienia do 3 miesięcy stanowiły 104 osoby. Do 6 miesięcy nie posiadało żadnego zatrudnienia ogółem 91 osób. Bezrobotni poszukujący pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy to ogółem 80 osób, a bezrobotni pozostający bez zatrudnienia przez okres 12-24 miesięcy to łącznie 94 osoby.

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, iż liczba osób bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia przez okres od 1 do 24 miesięcy pozostawała na zbliżonym poziomie. Znaczny wzrost nastąpił w przypadku osób bezskutecznie poszukujących pracy ponad 2 lata.

Poniższy wykres przedstawia osoby bezrobotne zamieszkujące w gminie Łomża w 2004 roku według stażu pracy.

Wykres nr 27: Bezrobotni według stażu pracy w 2004 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

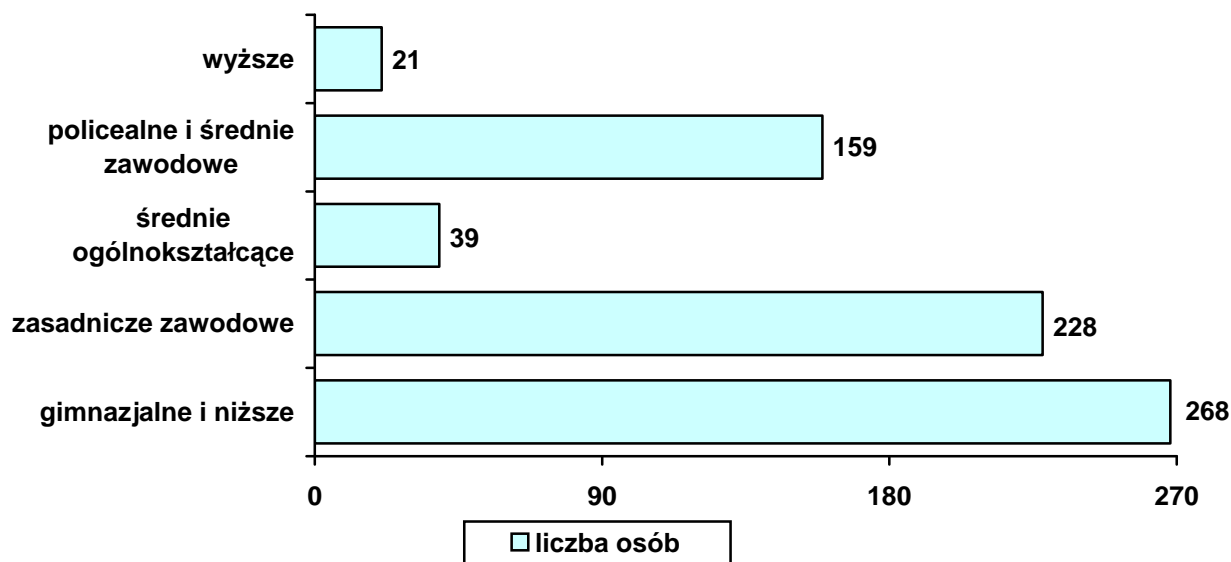
Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby nieposiadające żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy niepracujące. Ogółem to 233 osoby. Kolejną grupę – osoby ze stażem do roku – 160 osób. Najmniej bezrobotnych zanotowano w grupie osób legitymujących się stażem 30-letnim i dłuższym – 3 osoby. Dane te wskazują jednak najprawdopodobniej na to, iż osoby te w większości nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

W grupie bezrobotnych ze stażem pracy od roku do 5 lat znalazło się 128 osób, ze stażem od 5 do 10 lat – 80 osób, ze stażem od 10 do 20 lat – 71 osób, a ze stażem pracy od 20 do 30 lat – 40 osób.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, że im dłuższy jest staż pracy, tym mniej jest osób pozostających bez pracy. Taki stan rzeczy utrudnia rozpoczęcie kariery zawodowej osobom młodym, które kończą naukę, szukają pierwszej pracy i dotychczas nie miały okazji zdobyć doświadczenia zawodowego.

Poniższy wykres przedstawia osoby bezrobotne z terenu gminy Łomża w 2004 roku według poziomu wykształcenia.

Wykres nr 28: Bezrobotni według wykształcenia w 2004 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak wskazuje wykres, najwyższe bezrobocie osiąga osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W tym przedziale aż 268 osób posiadało w 2004 roku status bezrobotnego. Kolejną liczną grupą bezrobotnych w liczbie 228 były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Znaczną grupę stanowią również osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 159 osób.

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem wyższym (21 osób) i średnim ogólnokształcącym (ogółem 39 osób). Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz doksztalcenie dorosłych.

2.6. UZALEŻNIENIA

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku

pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym. Ilość osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Tabela nr 7: Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych					
		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorośli i dzieci	ok. 5.300 osób: dorośli i dzieci	ok. 1.330 osób: dorośli i dzieci	ok. 530 osób: dorośli i dzieci

Źródło: Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerywania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców,

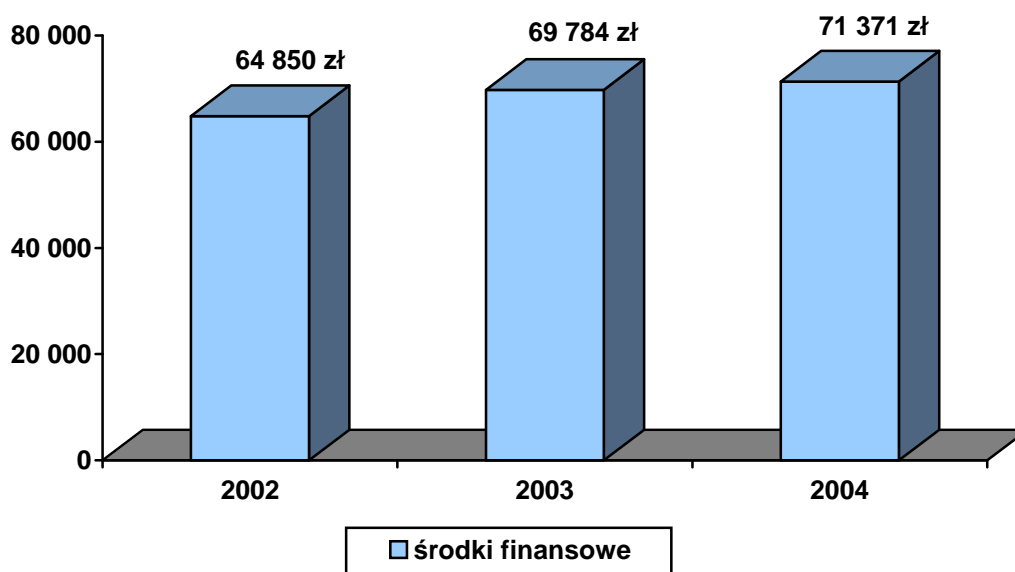
którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny. Spośród 347 rodzin, będących beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża w 2005 roku, 33 rodziny (liczące 127 osób) ubiegające się o pomoc swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Nie było uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym okresie z tytułu narkomanii Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2004 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomży przyjęła 12 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, z tego 2 osoby skierowano na leczenie. W analizowanym okresie GKRPA dokonała również 39 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Poniższy wykres przedstawia wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża w latach 2002-2004.

Wykres nr 29: Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża systematycznie wzrastała. W 2002 r. wynosiła 64.850 zł, w roku następnym wzrosła do 69.784 zł, a w 2004 wynosiła 71.371 zł.

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę wydatków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża w latach 2002-2004.

Tabela nr 8: Struktura wydatków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża w latach 2002-2004

Treść	Wielkość wydatków w latach:		
	2002	2003	2004
Dotacja celowa z budżetu na funkcjonowanie Ogniska Środowiskowego	8.000	7.000	7.500
Obsługa Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	7.296	9.336	11.371
Organizacja wypoczynku letniego	32.665	24.495	19.328
Zakup materiałów i wyposażenia (programy edukacyjno-profilaktyczne, konkursy profilaktyczne, festyny, zajęcia sportowo-rekreacyjne).	1.889	16.333	12.772
Zakupy inwestycyjne (komputery, stół, krzesła, sprzęt sportowy).	15.000	12.620	20.400
Ogółem	64.850	69.784	71.371

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomży.

W roku 2004 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża przeznaczono łącznie 71.371 zł, z tego najwięcej na zakupy inwestycyjne (komputery, meble, sprzęt sportowy) – 20.400 zł, na organizację wypoczynku letniego – 19.328 zł oraz na zakup materiałów i wyposażenia (programy edukacyjno-profilaktyczne, konkursy profilaktyczne, festyny, zajęcia sportowo-rekreacyjne) – 12.772 zł. Analizując powyższe zestawienie, warto zwrócić uwagę na wzrost ilości środków na inwestycje oraz zakup materiałów i wyposażenia przy jednoczesnym spadku funduszy na organizację wypoczynku letniego dzieci i młodzieży.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby osób korzystających z terapii w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień z terenu gminy Łomża w 2005 roku.

Tabela nr 9: Zestawienie liczby osób korzystających z terapii w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień z terenu gminy Łomża w 2005 roku

	Leczenie ambulatoryjne				Leczenie stacjonarne		
	uzależnieni od alkoholu		współuza- leżnieni	uzależnieni od środków psychoaktyw- nych	Oddział dzienny	OTU stacjonarny	
	dobrowolni	z postanowienia sądu				dobrowolni	z postanowienia sądu
Ogółem	7	2	2	4	3	2	1
w tym kobiety	–	–	2	1	1	1	–
do 19. roku życia	–	–	–	2	–	–	–

Źródło: Dane Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży.

W 2005 roku z pomocy Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży skorzystało ogółem 21 osób z terenu gminy Łomża (w tym 19 osób uzależnionych i 2 współuzaależnione). 15 osób leczyło się ambulatoryjnie, a 6 stacjonarnie. Wśród pacjentów 9 było dobrowolnych, natomiast 3 osoby zostały zmuszone do leczenia nakazem sądu.

Poniższe zestawienie zawiera informacje na temat liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w Urzędzie Gminy Łomża w latach 2003-2005.

Tabela nr 10: Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Urzędzie Gminy Łomża w latach 2003-2005

Lp.	Treść pozwolenia	Zezwolenia wydane w latach:		
		2003	2004	2005
1.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	35	35	33

2.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	10	12	12
3.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	9	11	12
4.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)	10	10	11
5.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)	7	7	5
6.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)	9	9	10
7.	Ogółem	80	84	83

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łomży.

Liczba zezwoleń wydawanych przez Urząd Gminy Łomża na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2003-2005 ulegała niewielkim zmianom. W roku 2003 wyniosła 80, w 2004 wzrosła do 84, a w 2005 roku spadła do 83. Najwięcej zezwoleń w 2005 r. dotyczyło sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz sprzedaży piwa, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – 33 zezwolenia. Najmniej zezwoleń – tylko 5 – wydano na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

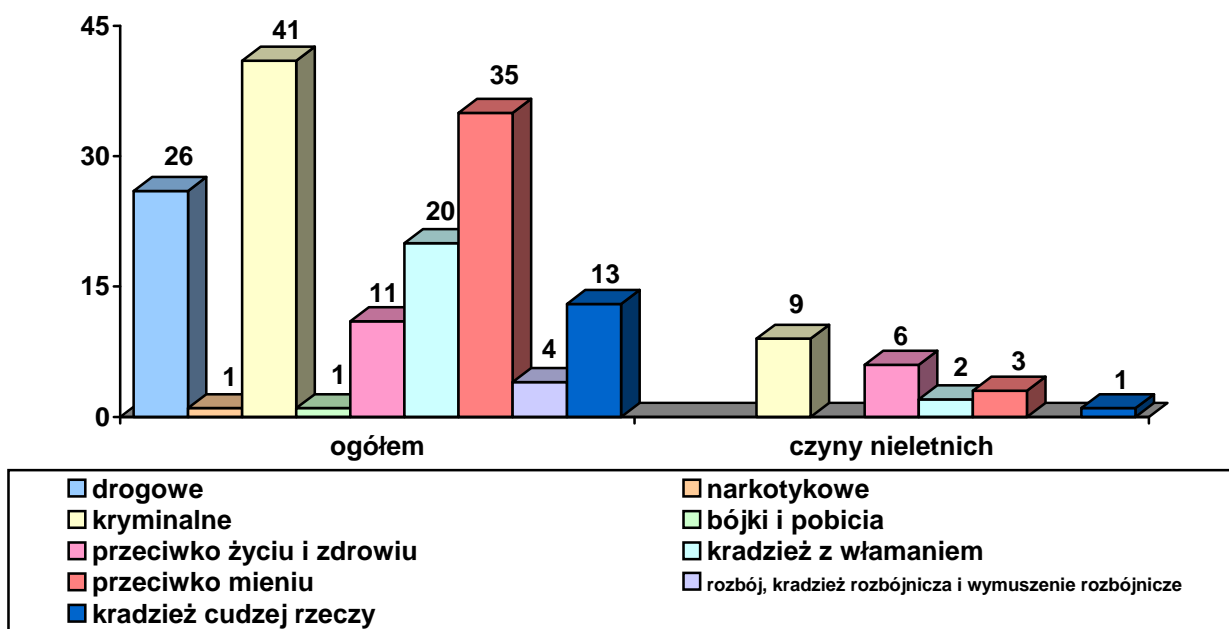
Analizując powyższe zestawienie, warto zwrócić uwagę, iż w przypadku sklepów miał miejsce spadek liczby zezwoleń na sprzedaż napojów niskoprocentowych przy jednoczesnym wzroście liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa). Inna tendencja widoczna była w odniesieniu do lokali gastronomicznych, w przypadku których nastąpił wzrost liczby zezwoleń na sprzedaż zarówno napojów niskoprocentowych, jak i wysokoprocentowych przy jednoczesnym spadku liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa).

2.7. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Łomża.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2004 roku wynika, iż na terenie gminy Łomża stwierdzono ogółem 74 zdarzenia o charakterze przestępczym. Dane liczbowe dotyczące poszczególnych kategorii popełnionych przestępstw prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 30: Liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Łomża w 2004 roku

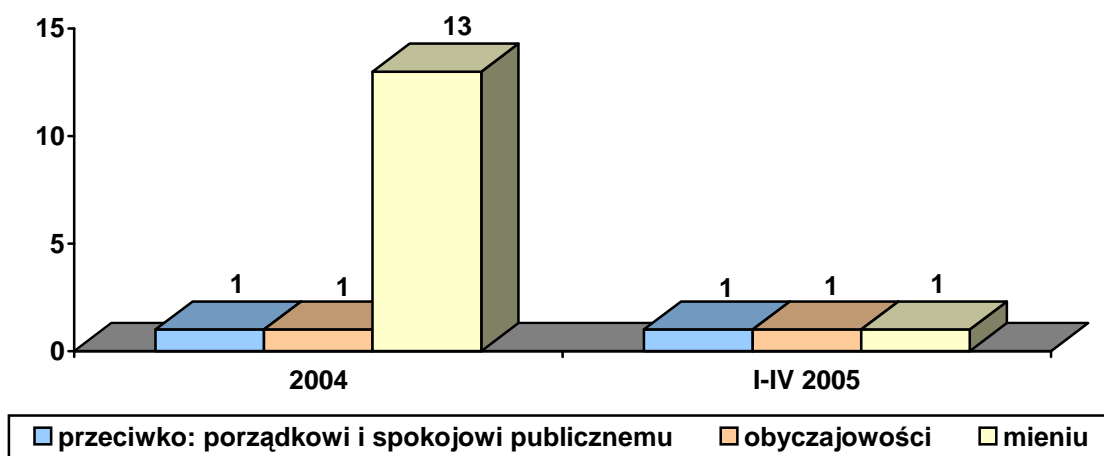
Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi czynami karalnymi w roku 2004 były przestępstwa kryminalne (41 przypadków). Na kolejnym miejscu znalazły się przestępstwa drogowo (26 przypadków). Wśród czynów o charakterze kryminalnym największą grupę stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu (35 przypadków) – przede wszystkim kradzieże: z włamaniem (20 czynów) i cudzej rzeczy (13 czynów). W analizowanym okresie odnotowano 9 przestępstw popełnionych przez nieletnich – wszystkie o charakterze kryminalnym (6 gróźb karalnych oraz 3 przestępstwa przeciwko mieniu: 2 kradzieże z włamaniem i 1 kradzież cudzej rzeczy).

W okresie I-IV 2005 roku na terenie gminy Łomża stwierdzono ogółem 14 przestępstw, w tym 9 kryminalnych i 5 drogowych. Wśród czynów o charakterze kryminalnym stwierdzono kradzieże z włamaniem oraz cudzej rzeczy. Przestępstwa te miały głównie miejsce w Konarzycach, Kupiskach Starych i Janowie – miejscowościach rozbudowujących się, nie w pełni zagospodarowanych, w których anonimowość miejscowej ludności jest bardzo duża.

Poniżej prezentujemy dane odnoszące się do liczby wykroczeń popełnionych na terenie gminy Łomża w 2004 r. i w okresie I-IV 2005 r.

Wykres nr 31: Wykroczenia wpływające na poczucie bezpieczeństwa na terenie gminy Łomża w 2004 r. i w okresie I-IV 2005 r.

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Do najczęściej popełnianych wykroczeń na terenie gminy Łomża w 2004 roku należały wykroczenia przeciwko mieniu – ogółem 13 przypadków. Ponadto odnotowano po 1 wykroczeniu przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu oraz przeciwko obyczajowości. W okresie I-IV 2005 r. stwierdzono podobne wykroczenia jak w roku poprzednim, przy czym odnotowano zdecydowanie mniej wykroczeń przeciwko mieniu (takiego stanu rzeczy nie zmienia fakt, iż analizowany okres obejmował zaledwie cztery miesiące).

Poniżej prezentujemy zestawienia z danymi dotyczącymi osób pochodzących z terenu gminy Łomża, które dopuściły się poszczególnych przestępstw w latach 2003-2004.

Tabela nr 11: Dane statystyczne za 2003 rok dotyczące osób pochodzących z terenu gminy Łomża, które popełniły niżej wymienione przestępstwa

Lp.	Miejsce przestępstwa	Kategoria przestępstwa	Wiek sprawcy/ów (w latach)	Liczba sprawców
1	Lutostań	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	27	1
2.	Siemień Nadrzeczny	Sfałszowanie podpisu art. 270§1 kk	72	1
3.	Janowo	Groźba karalna art. 190§1 kk	42	1
4.	Modzele Stare	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	39, 42	2
5.	Łomża	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	39, 46, 54, 31, 54, .42, 54	7 (4 mieszkańców Wygody, 2 mieszkańców Modzel Starych, 1 mieszkaniec Nowych Wyrzyk)
6.	Nowe Wyrzyki	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	54	1
7.	Łomża	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	41	1 (mieszkaniec Jarnut)
8.	Łomża	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	45	1 (mieszkaniec Boguszyc)
9.	Milewo	Groźba karalna art. 190§1 kk	71	1
10.	Grzymały Szczepankowskie	Znęcanie art. 207§1 kk	64	1
11.	Kupiski Nowe	Znęcanie art. 207§1 kk	32	1
12.	Giełczyn	Podrobienie dokumentu art. 270§1 kk	29	1
13.	Janowo	Rozbój art. 280§1 kk	40	1
14.	Wygoda	Oszustwo art. 286§1 kk	44	1
15.	Stare Kupiski	Kradzież mienia art. 278§1 kk	51, 48	2
16.	Mikołajki	Znęcanie art. 207§1 kk	48	1

17.	Łomża	Bezpośrednie narażenie życia lub zdrowia art. 120§1 kk	38	1 (mieszkaniec Janowa)
18.	Boguszyce	Groźba karalna art. 190§1 kk	5	1
19.	Jednaczewo	Znęcanie art. 207§1 kk	27	1
20.	Lutostań	Zniesławienie i naruszenie nietykalności art. 216§1 i art. 217§1 kk	17	1
21.	Gać	Zniesławienie i naruszenie nietykalności art. 216§1 i art. 217§1 kk	16, 17	7
22.	Jednaczewo	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	20, 72, 25	3
23.	Pniewo	Groźba karalna art. 190§1 kk	29	1
24.	Pniewo	Posiadanie narkotyków art. 48 ust. 1 Ustawy	20	1
25.	Siemień Nadrzeczny	Posiadanie narkotyków art. 48 ust. 1 Ustawy	24	1
26.	Czaplice	Znęcanie art. 207§1 kk	33	1
27.	Nowe Kupiski	Groźba karalna art. 190§1 kk	61, 29	2
28.	Łomża	Przywłaszczenie mienia art. 284§2 kk	43	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)
29.	Czarnocin gm. Piątnica	Nielegalny połów ryb art. 27a ust. 1 Ustawy o rybactwie śródlądowym	25, 38	2 (mieszkańcy Jednaczewa)
30.	Giełczyn	Uchylanie się od alimentów art. 209§1 kk	34	1
31.	Rybno	art. 202§1 Ustawy o ordynacji wyborczej	49	1
32.	Kupiski Nowe	Znęcanie art. 207§1 kk	24	1
33.	Kupiski Nowe	Podrobienie dokumentu art. 270§1 kk	34	1
34.	Baczę Suche	Zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie art. 238 kk	43	1
35.	Jednaczewo	Nielegalne posiadanie broni art. 263 §1 kk	46	1
36.	Łomża	Posługiwanie się fałszywym dokumentem art. 270§1 kk	29	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)
37.	Konarzyce	Podrobienie podpisu art. 270§1 kk	37	1
38.	Gać	Groźba karalna art. 190§1 kk	34	1
39.	Podgórze	Groźba karalna art. 190§1 kk	26	1
40.	Gać	Pobicie art. 158§1 kk	20, 25, 29	3

41.	Rybno	Nielegalna sprzedaż papierosów art. 12 pkt 3 Ustawy	37	1
42.	Kupiski Nowe	Kradzież mienia art. 278§1 kk	22	1
43.	Stare Kupiski	Sprzedaż piwa bez zezwolenia art. 43 ust. 1 Ustawy	31	1
44.	Wygoda	Znęcanie art. 207§1 kk	51	1
45.	Stare Kupiski	Wymuszenie rozbójnicze art. 282 kk	56	1
46.	Konarzyce	Nielegalny wyrób spirytusu art. 12 ust. 1 Ustawy	34	1
47.	Wygoda	Kradzież mienia art. 278§1 kk	20.25.26	3
48.	Stare Kupiski	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	20,33	2
49.	Stare Kupiski	Usiłowanie kradzieży z włamaniem art. 13§1 kk w zw. z art. 279§1 kk	46.49	2
50.	Rybno	Art. 65 § 1 kks	37	1
51.	Łomża	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	23	1 (mieszkaniec Stara Łomża Zosin)
52.	Stare Kupiski	Znęcanie art. 207§1 kk	46	1
53.	Łomża	Art. 163§1 kk	29	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)
54.	Zawady	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	12,13,14	3
55.	Łomża	Pobicie art. 158§1 kk	21	1 (mieszkaniec Konarzyc)
56.	Łomża	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	22, 23	2 (mieszkańcy Chojn Starych)
57.	Łomża	Kradzież telefonu art. 278§1 kk	25	1 (mieszkaniec Łochtynowa)

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Tabela nr 12: Dane statystyczne za 2004 rok dotyczące osób pochodzących z terenu gminy Łomża, które popełniły niżej wymienione przestępstwa

Lp.	Miejsce przestępstwa	Kategoria przestępstwa	Wiek sprawcy/ów (w latach)	Liczba sprawców
1.	Modzele Stare	Znęcanie art. 207§1 kk	45	1
2.	Szpital Wojewódzki w Łomży	Kradzież mienia art. 278§1 kk (pieniędzy, telefonu komórkowego, torebek z rzeczami wartościowymi i inne) – ogółem 9 czynów	29	1 (mieszkaniec m. Konarzyce)
3.	Łomża	Kradzież psa art. 278§1 kk	20	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)
4.	Stara Łomża n/rzeką	Nielegalne posiadanie broni art. 263§2 kk	69	1
5.	Kupiski Nowe	Niestosowanie się do orzeczenia sądu art. 244 kk	45	1
6.	Nowe Wyrzyki	Naruszenie nietykalności art. 217§1 kk	17	1
7.	Konarzyce	Kradzież mienia art. 278§1 kk	19	1
8.	Konarzve	Groźba karalna	28	1
9.	Podgórze	Molestowanie małoletniej w zbiegu z kazirodztwem art. 200§1 kk	19	1
10.	Łomża	Rozbój art. 280§1 kk	13	1 (mieszkaniec Boguszyc)
11.	Stare Kupiski	Znęcanie art. 207§1 kk	45	1
12.	Konarzyce	Obcowanie płciowe z małoletnią art. 200§1 kk	34	1
13.	Łomża	Kradzież mienia art. 278§1 kk	27	1 (mieszkaniec Konarzyc)
14.	Chojny Młode	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	17, 17	2 (mieszkańcy Janowa i Grzymał Szczepankowskich)
15.	Konarzyce	Podrobienie dokumentu art. 270§1 kk	46	1
16.	Podgórze	Wyrąb i kradzież drewna z lasu art. 290§1 kk i 278§1 kk	22, 25	2
17.	Janowo	Kradzież energii elektrycznej art. 278§1 kk	36	1
18.	Podgórze	Przywłaszczenie pieniędzy art. 284§2 kk	35	1
19.	Nowe Wvrzvki	Wyrąb drzewa w lesie art. 290§1 kk	55	1
20.	Stara Łomża n/rzeką	Uszkodzenie ciała art. 157§1 kk i groźba karalna art. 190§1 kk	92	1
21.	Siemień Nadrzeczny	Groźba karalna art. 190§1 kk	18	1

22.	Jednaczewo	Groźba karalna art. 190§1 kk i naruszenie nietykalności 217§1 kk	14, 14, 15	3
23.	Giełczyn	Zniszczenie mienia art. 288§1 kk	18	1
24.	Łomża	Znieważenie i naruszenie nietykalności cielesnej art. 216§1 kk i art. 217§1 kk	15, 16, 16, 16, 17	1 (mieszkaniec m. Milewo), 2 (mieszkańcy m. Gać), 1 (mieszkaniec m. Wyrzyki), 1 (mieszkaniec m. Lutostań)
25.	Jednaczewo	Groźba karalna art. 190§1 kk	13	1
26.	Łomża	Usiłowanie wyłudzenia odszkodowania art. 298§1 kk	25	1 (mieszkaniec Lutostani)
27.	Pniewo	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	20	1
28.	Modzele Wypychy	Kradzież mienia art. 278§1 kk	40	1
29.	Łomża	Kradzież telefonu komórkowego art. 278§1 kk	27	1 (mieszkaniec Konarzyc)
30.	Czaplice	Pobicie art. 158§1 kk	19	1
31.	Stare Kupiski	Znęcanie art. 207§1 kk	56	1
32.	Wygoda	Naruszenie przepisów Ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP art. 224 ust. 3 ww. Ustawy	24	1
33.	Konarzyce	Groźba karalna art. 190§1 kk	47	1
34.	Gać	Uszkodzenie mienia art. 288§1 kk. groźba karalna art. 190§1 kk	24, 31, 48	3
35.	Łomża	Pobicie art. 158§1 kk	37	1 (mieszkaniec m. Lutostań)
36.	Konarzyce	Uszkodzenie mienia art. 288§1 kk	37	1
37.	Podgórze	Nielegalne posiadanie broni art. 263§2 kk	71	1
38.	Grzymały Szczepankowskie	Naruszenie miru domowego art. 193 kk. groźba karalna art. 190§1 kk	63	1
39.	Modzele Wypychy	Uszkodzenie mienia art. 288§1 kk	26	1
40.	Chojny Stare	Przywłaszczenie pieniędzy art. 284§1 kk	30	1
41.	Stara Łomża przy Szosie	Niestosowanie się do orzeczenia sądu art. 244§1 kk	44	1
42.	Stare Kupiski	Podrobienie dokumentu art. 286§1 kk	25	1

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Poniżej prezentujemy zestawienia z danymi dotyczącymi poszczególnych kategorii przestępstw popełnionych przez mieszkańców gminy Łomża w latach 2003-2004.

Tabela nr 13: Kategorie przestępstw popełnionych przez mieszkańców gminy Łomża w 2003 roku

Lp.	Kategorie przestępstw	Liczba przestępstw	Liczba sprawców	Wiek sprawców	Teren popełnienia przestępstwa
1	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	4	1, 2, 1 (mieszkaniec Stara Łomża Zosin), 3	27, 20, 33, 23, 12, 13, 14	Lutostań, Stare Kupiski, Łomża, Zawady
2.	Sfałszowanie podpisu; posługiwanie się fałszywym dokumentem art. 270§1 kk	5	1, 1 (mieszkaniec Starych Kupisk), 1, 1	72, 29, 29, 37, 34,	Siemień Nadrzeczny, Giełczyn, Łomża, Konarzyce, Kupiski Nowe
3.	Groźba karalna art. 190§1 kk	7	1, 1, 1, 1, 2, 1,	42, 71, 57, 29, 61, 29, 34, 26,	Janowo, Milewo, Boguszyce, Pniewo, Nowe Kupiski, Gać, Podgórze
4.	Składanie fałszywych zeznań art. 233§1 kk	7	2, 7 (4 mieszkańców Wygodv, 2 mieszkańców Modzel Starych, 1 mieszkaniec Nowych Wyrzyk), 1; 1 (mieszkaniec m. Jarnuty), 1 (mieszkaniec m. Boguszyce), 3, 2 (mieszkańcy Chojn Starych),	39, 42, 39, 46, 54, 31, 54, .42, 54, 54, 41, 45, 20, 72, 25, 22, 23,	Modzele Stare, Łomża, Nowe Wyrzyki, Łomża, Łomża, Jednaczewo, Łomża
5.	Znęcanie art. 207§1 kk	8	1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1,	64, 32, 48, 27, 33, 24, 51, 46,	Grzymały Szczepankowskie, Kupiski Nowe, Mikołajki, Jednaczewo, Czaplice, Kupiski Nowe, Wygoda, Stare Kupiski,
6.	Rozbój art. 280§1 kk	1	1	40	Janowo
7.	Oszustwo art. 286§1 kk	1	1	44	Wygoda
8.	Kradzież mienia art. 278§1 kk	4	2, 1, 3, 1 (mieszkaniec Łochtynowa),	51, 48, 22, 20, 25, 26, 25,	Stare Kupiski, Kupiski Nowe, Wygoda, Łomża,
9.	Bezpośrednie narażenie życia lub zdrowia art. 120§1 kk	1	1 (mieszkaniec Janowa)	38	Łomża
10.	Zniesławienie i naruszenie nietykalności art. 216§1 i art. 217§1 kk	2	1, 2,	17, 16, 17	Lutostań, Gać
11.	Posiadanie narkotyków art. 48 ust. 1 Ustawy	2	1, 1,	20, 24,	Pniewo, Siemień Nadrzeczny,

12.	Przywłaszczenie mienia art. 284§2 kk	1	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)	43	Łomża
13.	Nielegalny połów ryb art. 27a ust. 1 Ustawy o rybactwie śródlądowym	1	2 (mieszkańcy Jednaczewa)	25, 38	Czarnocin gm. Piątnica
14	Uchylanie się od alimentów art. 209§1 kk	1	1	34	Giełczyn
15.	art. 202§1 Ustawy o ordynacji wyborczej	1	1	49	Rybno
16.	Zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie art. 238 kk	1	1	43	Baczę Suche
17.	Nielegalne posiadanie broni art. 263 §1 kk	1	1	46	Jednaczewo
18.	Pobicie art. 158§1 kk	2	3, 1 (mieszkaniec Konarzyc)	20, 25, 29, 21	Gać, Łomża
19.	Nielegalna sprzedaż papierosów art. 12 pkt 3 Ustawy	1	1	37	Rybno
20.	Sprzedaż piwa bez zezwolenia art. 43 ust. 1 Ustawy	1	1	31	Stare Kupiski
21.	Wymuszenie rozbójnicze art. 282 kk	1	1	56	Stare Kupiski
22.	Nielegalny wyrób spirytusu art. 12 ust. 1 Ustawy	1	1	34	Konarzyce
23.	Art. 65 § 1 kks	1	1	37	Rybno
24.	Art. 163§1 kk	1	1 (mieszkaniec Starych Kupisk)	29	Łomża

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Tabela nr 14: Kategorie przestępstw popełnionych przez mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku

Lp.	Kategorie przestępstw	Liczba przestępstw	Liczba sprawców	Wiek sprawców	Teren popełnienia przestępstwa
1.	Znęcanie art. 207§1 kk	3	1, 1, 1,	45, 45, 56,	Modzele Stare, Stare Kupiski, Stare Kupiski,
2.	Kradzież mienia art. 278§1 kk	15	1 (mieszkaniec m. Konarzyce), 1 (mieszkaniec Starych Kupisk), 1, 1 (mieszkaniec Konarzyc), 1, 1, 1 (mieszkaniec Konarzyc),	29, 20, 19, 27, 36, 40, 27,	Łomża (9), Łomża, Konarzyce, Łomża, Janowo, Modzele Wypychy, Łomża,
3.	Nielegalne posiadanie broni art. 263§2 kk	2	1, 1,	69, 71,	Stara Łomża n/rzeką, Podgórze,
4.	Niestosowanie się do orzeczenia sądu art. 244 kk	2	1, 1,	45, 44,	Kupiski Nowe, Stara Łomża przy Szosie

5.	Znieważenie i naruszenie nietykalności cielesnej art. 216§1 kk i art. 217§1 kk	2	1, 1 (mieszkaniec m. Milewo), 2 (mieszkańcy m. Gać), 1 (mieszkaniec m. Wyrzyki), 1 (mieszkaniec m. Lutostań)	17, 15, 16, 16, 16, 17,	Nowe Wyrzyki, Łomża,
6.	Groźba karalna art. 190§1 kk lub Groźba karalna art. 190§1 kk i naruszenie nietykalności 217§1 kk	5	1, 1, 3, 1, 1,	28, 18, 14, 14, 15, 13, 47,	Konarzewce, Siemień Nadrzeczny, Jednaczewo, Jednaczewo, Konarzyce,
9.	Molestowanie małoletniej w zbiegu z kazirodztwem art. 200§1 kk; Obcowanie płciowe z małoletnią art. 200§1 kk	2	1, 1	19, 34	Podgórze, Konarzyce
10.	Rozbój art. 280§1 kk	1	1 (mieszkaniec Boguszyce)	13	Łomża
11.	Kradzież z włamaniem art. 279§1 kk	2	2 (mieszkańcy Janowa i Grzymał Szczepankowskich)	17, 17, 20,	Chojny Młode, Pniewo,
12.	Podrobienie dokumentu art. 270§1 kk	2	1, 1,	46, 25	Konarzyce, Stare Kupiski,
13.	Wyrąb i kradzież drewna z lasu art. 290§1 kk i 278§1 kk	2	2, 1	22, 25, 55,	Podgórze, Nowe Wyrzyki,
14.	Przywłaszczenie pieniędzy art. 284§2 kk	2	1, 1	35, 30	Podgórze, Chojny Stare
15.	Uszkodzenie ciała art. 157§1 kk i groźba karalna art. 190§1 kk	1	1	92	Stara Łomża n/rzeką
16.	Zniszczenie mienia art. 288§1 kk	3	1, 1, 1	18, 37, 26	Giełczyn, Konarzyce, Modzele Wypychy
17.	Usiłowanie wyłudzenia odszkodowania art. 298§1 kk	1	1 (mieszkaniec Lutostani)	25	Łomża
18.	Pobicie art. 158§1 kk	2	1, 1 (mieszkaniec m. Lutostań)	19, 37	Czaplice, Łomża
19.	Naruszenie przepisów Ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP art. 224 ust. 3 ww. Ustawy	1	1	24	Wygoda
20.	Uszkodzenie mienia art. 288§1 kk. groźba karalna art. 190§1 kk	1	3	24, 31, 48	Gać
21.	Naruszenie miru domowego art. 193 kk. groźba karalna art. 190§1 kk	1	1	63	Grzymały Szczepankowskie

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Łomży.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, że w roku 2004 nastąpił spadek liczby przestępstw w porównaniu z rokiem poprzednim (z 56 na 50). Do najczęściej popełnianych czynów karalnych w 2004 roku należały: kradzież mienia (15 przypadków), groźby karalne i naruszenie nietykalności (5 przypadków) oraz znęcanie się (3 przypadki). Miejscowości, w których najczęściej dochodziło do popełnienia przestępstwa, to: Łomża (16 czynów), Konarzyce (5 czynów), Podgórze (4 czyny) i Stare Kupiski (3 czyny). Po 2 przypadki przestępstw odnotowano w miejscowościach: Modzele Wypychy, Stara Łomża n/rzeką, Nowe Wyrzyki i Jednaczewo, zaś po 1 przypadku w Modzelach Starych, Janowie, Kupiskach Nowych, Starej Łomży przy Szosie, Siemieniu Nadrzecznym, Chojnach Młodych, Chojnach starych, Pniewie, Giełczynie, Czaplicach, Wygodzie, Gaci oraz Grzymałach Szczepanowskich.

Jednocześnie według danych Komendy Miejskiej Policji w Łomży latach 2003 i 2004 r. ujawniono 51 rodzin zamieszkałych na terenie gminy Łomża, gdzie wystąpiła przemoc domowa i wobec których rozpoczęto procedurę pod nazwą „Niebieska Karta”.

2.7.1. ZJAWISKA PATOLOGICZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

❖ Przemoc w rodzinie

W roku 2004 i w okresie I-IV 2005 r. na terenie gminy Łomża wszczęto odpowiednio 10 i 9 procedur Niebieskich Kart związanych z przemocą domową. W zdecydowanej większości powyższa patologia ma związek z nadużywaniem alkoholu przez mężów; ofiarami są żony i dzieci. W celu eliminacji tego zjawiska podejmowane były i są działania, które m.in. polegają na prowadzeniu rozmów ze sprawcami i ofiarami przemocy, występowaniu o kierowanie na leczenie, informowaniu Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Łomży o sytuacji dzieci, angażowaniu pomocy społecznej do rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

❖ Narkomania

W roku 2004 na terenie gminy Łomża stwierdzono tylko 1 przestępstwo narkotykowe. Niemniej jednak nie można bagatelizować tych danych, gdyż z uwagi na dużą skalę zjawiska narkomanii na terenie miasta Łomży (w analizowanym okresie odnotowano 111 przestępstw narkotykowych) problem ten może mieć również negatywny wpływ na mieszkańców obszarów wiejskich. W Komendzie Miejskiej Policji w Łomży problemem narkomanii zajmuje się m.in. Zespół ds. zwalczania przestępczości narkotykowej oraz Zespół ds. prewencji kryminalnej, nieletnich i patologii. W przeciwdziałaniu temu zjawisku Policja przywiązuje dużą wagę do działań profilaktycznych. Problem narkomanii poruszany jest podczas spotkań z uczniami szkół (głównie aspekty konsekwencji prawnych), jak i z rodzicami (rozpoznawanie narkotyków i osób je zażywających itp.).

❖ Alkoholizm

Zjawisko alkoholizmu, a zwłaszcza problem popełniania pod wpływem alkoholu przestępstw (m.in. kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu, bójki i pobicia) i wykroczeń (m.in. spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, używanie słów wulgarnych, zakłócanie porządku) to zjawiska dotyczące głównie dorosłych. Spożywanie alkoholu przez nieletnich jest poważnym problemem, choć liczba czynów karalnych popełnianych przez ww. osoby pod wpływem alkoholu jest niewielka (w 2004 roku na terenie gminy Łomża ujawniono 1 osobę nieletnią będącą pod wpływem alkoholu; w okresie I-IV 2005 roku nie stwierdzono żadnej). Główne działania ukierunkowane są na profilaktykę antyalkoholową. Zagadnienia spożywania alkoholu przez nieletnich poruszane są podczas spotkań z nauczycielami i uczniami. Ponadto policjanci samodzielnie lub z przedstawicielami innych podmiotów kontrolują punkty sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości, a w szczególności pod kątem sprzedaży i udostępniania alkoholu nieletnim.

2.8. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Poniżej prezentujemy zestawienie zawierające dane dotyczące osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie łomżyńskim w 2004 roku.

Tabela nr 15: Informacje o osobach niepełnosprawnych w powiecie łomżyńskim w 2004 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ludność ogółem	50.928
2.	Osoby niepełnosprawne ogółem	6.449
3.	Niepełnosprawni mężczyźni	3.025
4.	Niepełnosprawne kobiety	3.224
5.	Niepełnosprawne dzieci do lat 16	200
6.	Osoby niepełnosprawne pracujące – ogółem	1.288
7.	Osoby niepełnosprawne pracujące w zakładach pracy chronionej	16
8.	Osoby niepełnosprawne pracujące na otwartym rynku pracy	984
9.	Osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	704
10.	Osoby niepełnosprawne bezrobotne	74
11.	Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy	68
12.	Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – ogółem	6.249
13.	Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – ze znacznym stopniem niepełnosprawności	1.439
14.	Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	1.833
15.	Osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – z lekkim stopniem niepełnosprawności	1.413

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

W 2004 roku na terenie powiatu łomżyńskiego zamieszkiwało ogółem 6.449 osób niepełnosprawnych (w tym 3.025 mężczyzn i 3.224 kobiet), co stanowiło 12,7% ogółu mieszkańców powiatu. Odpowiednio 1.413, 1833 i 1439 osób posiadało lekki, umiarkowany i znaczny stopień niepełnosprawności, a 200-osobową grupę tworzyły dzieci. Wśród niepełnosprawnych aktywnych zawodowo, 1.288 osób pracowało, a 74 osoby pozostawały bez zatrudnienia (68 osób poszukiwało pracy).

Poniższa tabela zawiera wykaz instytucji wsparcia funkcjonujących na terenie powiatu łomżyńskiego w 2004 roku.

Tabela nr 16: Instytucje wsparcia w powiecie łomżyńskim w 2004 roku

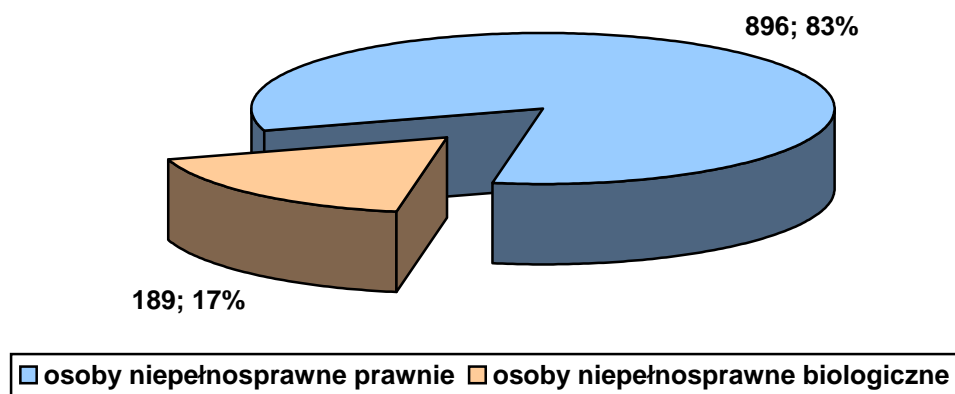
Lp.	Instytucje wsparcia	Liczba
1.	Ośrodki pomocy społecznej	9
2.	Domy pomocy społecznej	2
3.	Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	17

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

W 2004 roku wydano 350 orzeczeń dla mieszkańców powiatu łomżyńskiego, w tym 244 dla osób powyżej 16. roku życia oraz 106 orzeczeń dla dzieci do 16. roku życia.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące osób niepełnosprawnych zamieszkujących w gminie Łomża w 2002 roku według kategorii niepełnosprawności.

Wykres nr 32: Osoby niepełnosprawne w gminie Łomża w 2002 roku

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

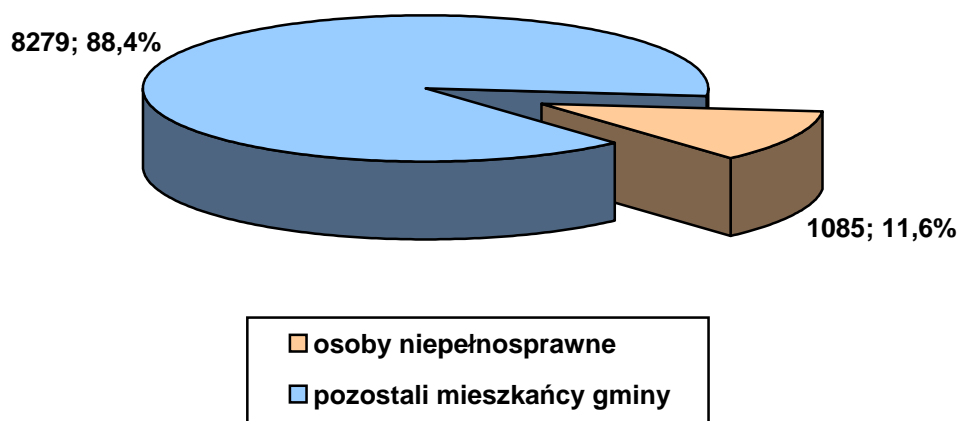

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku, w gminie Łomża zamieszkiwało 1.085 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 16,8% ogółu osób niepełnosprawnych z terenu powiatu łomżyńskiego. Zdecydowana większość z nich, tj. 896 osób, posiadało orzeczenie o niepełnosprawności. Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, w roku 2005 z powodu niepełnosprawności z pomocy społecznej skorzystało 179 osób w 47 rodzinach. Niepełnosprawność jest więc czwartą pod względem liczby beneficjentów przyczyną udzielania wsparcia.

Do instytucji świadczących opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie gminy Łomża należą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ośrodki Pomocy Społecznej, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe, np. Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Rodzice – Dzieci Troski Specjalnej, Centrum Rehabilitacji Diecezji Łomżyńskiej itp.

Poniżej prezentujemy udział osób niepełnosprawnych z terenu gminy Łomża w 2002 roku w ogóle mieszkańców gminy.

Wykres nr 33: Osoby niepełnosprawne a ludność gminy Łomża w 2002 roku

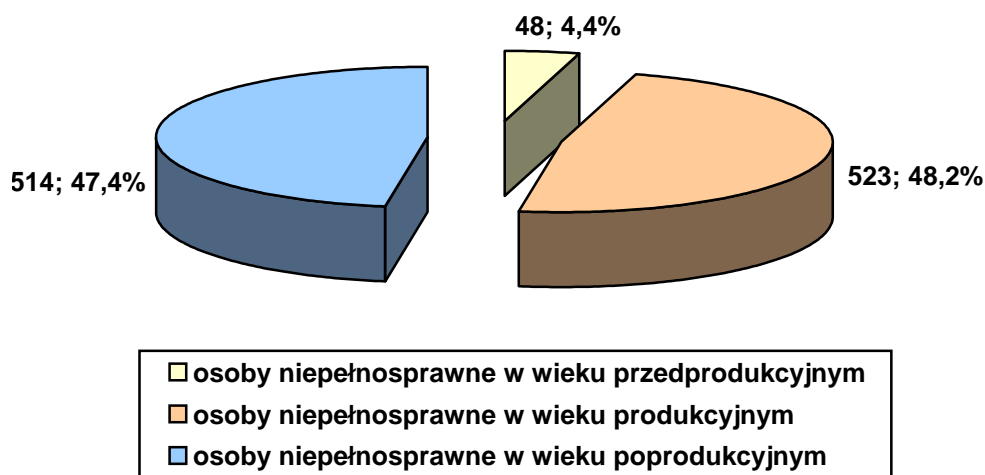

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W roku 2002 w gminie Łomża zamieszkiwało 1.085 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 11,6% ogółu mieszkańców gminy. Większą liczebnie grupę stanowiły kobiety (563 osoby).

Poniżej prezentujemy podział osób niepełnosprawnych zamieszkujących w gminie Łomża w 2002 roku według ekonomicznych grup wieku.

Wykres nr 34: Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w gminie Łomża w 2002 roku

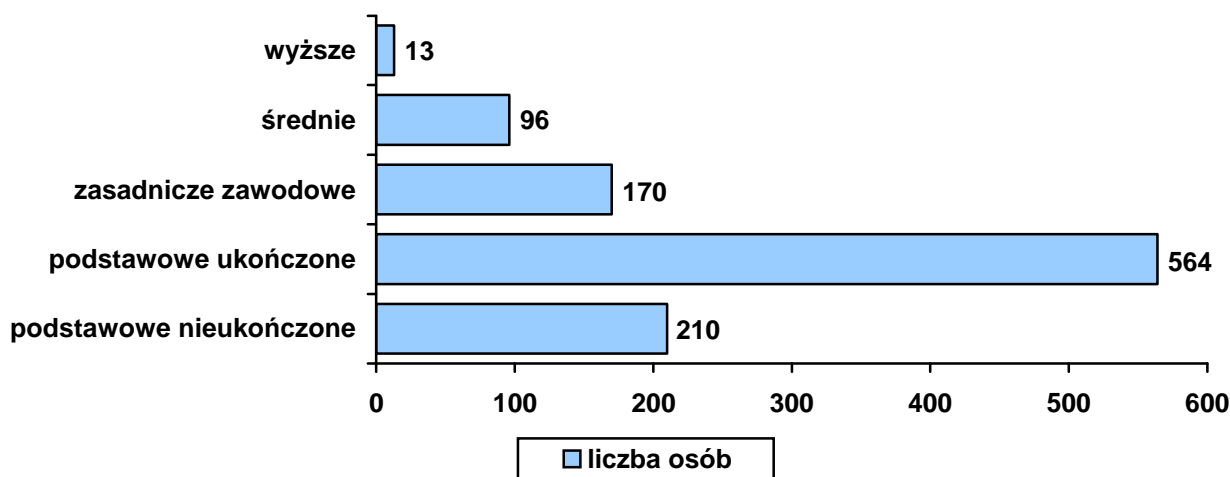

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Wśród wszystkich osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminę Łomża w 2002 roku, największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (523 osoby). Równie liczną grupę reprezentowały osoby w wieku poprodukcyjnym – ogółem 514 osób. Najmniejszą liczebnie grupę stanowiły dzieci i młodzież – łącznie 48 osób.

Poniższy wykres przedstawia osoby niepełnosprawne w gminie Łomża w 2002 roku według poziomu wykształcenia.

Wykres nr 35: Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Łomża w 2002 roku

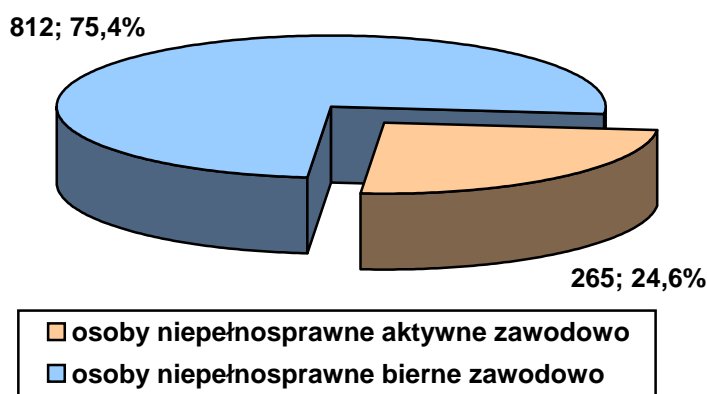

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Analizując strukturę wykształcenia osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminę Łomża w 2002 (uwzględniając osoby w wieku 13 lat i powyżej), należy stwierdzić, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – ogółem 564 osoby. Następną, co do liczebności, grupą były osoby z wykształceniem podstawowym nieukończonym – 210 osób. Kolejne grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim – odpowiednio 170 i 96 osób. Najmniej liczną grupą były osoby z wykształceniem wyższym – łącznie 13 osób.

Poniższy wykres prezentuje podział osób niepełnosprawnych zamieszkujących w gminie Łomża w 2002 roku według aktywności ekonomicznej.

Wykres nr 36: Osoby niepełnosprawne według aktywności ekonomicznej w gminie Łomża w 2002 roku

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Analizując strukturę wykształcenia osób niepełnosprawnych zamieszkujących gminę Łomża w 2002 (uwzględniając osoby w wieku poniżej 15 lat), należy stwierdzić, iż zdecydowana większość osób niepełnosprawnych była bierna zawodowo (812 osób przy 265 osobach aktywnych zawodowo).

2.9. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób

reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych OPS, radnych, mieszkańców gminy.

Z 62 nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Słabe strony gminy

Wśród słabości gminy Łomża pojawia się kilkanaście kwestii. Najistotniejszą z nich jest ograniczony dostęp do instytucji i ofert kulturalnych oraz miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych umożliwiających dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjne spędzanie wolnego czasu (Dom Kultury, punkty biblioteczne, świetlice, place zabaw, obiekty sportowe). Kolejną bolączką jest zły stan nawierzchni lokalnych dróg oraz brak właściwego oświetlenia. Poważnymi zagadnieniami są również bezrobocie (m.in. wśród ludzi młodych), zjawisko ubożenia rodzin oraz problem alkoholizmu (m.in. spożywanie alkoholu w miejscach publicznych). Dokuczają także hałas (duże natężenie ruchu kołowego, szybka jazda samochodów i motocykli) oraz brak czystości i dbałości mieszkańców o otoczenie (zanieczyszczone drogi, działki i posesje). Zaniepokojenie respondentów wzbudzają również coraz częstsze przypadki niszczenia mienia publicznego przez ludzi młodych. Kolejnymi problemami są: niewłaściwie rozwinięta sieć komunikacyjna, obecność bezpańskich psów na drogach, stanowiących zagrożenie dla dzieci oraz utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej. Zwrócono również uwagę na niski poziom zaangażowania mieszkańców gminy w sprawy lokalne oraz brak kultury, tolerancji, wzajemnej życzliwości i szacunku.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejszy problem w gminie uznano bezrobocie. Innym, poważnym zagadnieniem, wskazanym przez respondentów, jest problem uzależnień (głównie alkoholizm). Należy zaznaczyć, iż według oficjalnych statystyk nie jest on dominujący, jak na blisko dziesięcioletnią społeczność gminy Łomża. Natomiast według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym. Zwrócono również uwagę na potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zły stan dróg i chodników, zjawisko ubożenia rodzin, przemoc domową, konieczność udzielenia pomocy dzieciom pochodzącym m.in. z rodzin dysfunkcyjnych i ubogich, osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym oraz brak właściwej infrastruktury sanitarnej.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone uznano dzieci i młodzież. Kolejną grupę dotkniętą lokalnymi problemami społecznymi stanowią bezrobotni (w tym absolwenci szkół poszukujący pracy). Do osób narażonych zaliczono również ludzi starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Grupę mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych stanowią także rodziny wielodzietne, ubogie, z problemem alkoholowym oraz osoby niezaradne życiowo, samotnie wychowujące dzieci oraz rolnicy.

W kwestii związanej z wyborem miejsc, które wymagają interwencji, uznano iż w pierwszej kolejności należy przeprowadzić remont lokalnych dróg, kierować pomoc społeczną do szkół, w miejsca publicznego spożywania alkoholu, okolice przystanków autobusowych oraz w poszczególne rejony gminy, ze zwróceniem szczególnej uwagi na takie miejscowości jak: Kupiski Stare, Wygoda i Grzymały Szczepankowskie.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Łomża. Wybierali trzy najistotniejsze kwestie z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy te, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Tabela nr 17: Najistotniejsze kwestie społeczne w tworzeniu strategii gminy Łomża

Lp.	Kwestie społeczne	Liczba wskazań
1.	Pomoc osobom i rodzinom ubogim	31
2.	Pomoc dla dzieci i młodzieży w poszukiwaniu alternatywnych form spędzania czasu wolnego	31
3.	Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień	29
4.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	27
5.	Pomoc ludziom starym, samotnym	21
6.	Pomoc osobom niepełnosprawnym	16
7.	Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci	11

Źródło: Badania własne Centrum AV.

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego. Kwestie te przedstawione zostały na poniższym diagramie.

Schemat nr 1: Kwestie społeczne gminy Łomża

Źródło: Badania własne Centrum AV.

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono pomoc ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi, samotnym kobietom w ciąży i matkom, które są w trudnej sytuacji życiowej, pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową oraz rodzinom i osobom w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych. Należy dodać, iż w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie z najmniejszą ilością wskazań, tj. pomoc uchodźcom i repatriantom, byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa, bezdomnym oraz osobom marginalizowanym w dostępie do profilaktyki i ochrony zdrowia oraz w integracji ze społeczeństwem.

2.9.1. BADANIA ANKIETOWE „NASZE NAJBLIŻSZE OTOCZENIE”

W roku 2005 Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża przeprowadził badania ankietowe pn. „Nasze najbliższe otoczenie” służące zdiagnozowaniu problemów dotyczących miejscową społeczność. W tym celu, za pośrednictwem uczniów Publicznego Gimnazjum Nr 9 w Łomży rozdano 200 ankiet, z czego 138 zostało wypełnionych, w tym 112 przez kobiety oraz 26 przez mężczyzn. Wśród badanych dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym i niepełnym średnim (50 osób), średnim i pomaturalnym (41 osób) i podstawowym (36 osób), a wykształceniem wyższym i niepełnym wyższym legitymowało się jedynie 11 osób. Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby pracujące w rolnictwie (53 osoby), choć liczną grupę tworzyły również osoby bezrobotne (20 osób).

Respondenci, oceniając swoje miejsce zamieszkania na tle innych części gminy, najczęściej stwierdzali (35,1%), iż niczym się ono nie różni od pozostałych rejonów gminy. Jednocześnie 20,2% badanych nie potrafiło jasno sprecyzować swego stanowiska, 23,9% badanych uznało, że ich miejsce zamieszkania jest gorsze lub zdecydowanie gorsze, a odmienną opinię wyraziło 20,9% ankietowanych. Wśród powodów negatywnych opinii wymieniano najczęściej zły stan lokalnych dróg, problemy komunikacyjne (utrudniające dojazd do pracy i szkoły), ograniczoną liczbę ofert, a co się z tym wiąże – miejsc (świetlice, kluby młodzieżowe, place zabaw, obiekty kulturalne i rekreacyjno-sportowe) umożliwiających dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjne spędzanie czasu wolnego, niski poziom inwestycji w gminie, utrudniony dostęp do biblioteki oraz niewłaściwie rozwiniętą sieć kanalizacyjną. Natomiast osoby, które wyraziły pozytywną opinię w tej kwestii, do głównych powodów swojego stanowiska zaliczyły ładne położenie miejscowości, spokój i ciszę okolicy oraz czystość środowiska naturalnego (dużo obszarów leśnych, świeże powietrze), a także – zapewne z uwagi na zamieszkanie w niewielkiej odległości od miasta Łomża – wskazały na dobrą dostępność środków transportu, szkół, infrastruktury handlowej i sportowej (boiska), opieki zdrowotnej oraz obiektów użyteczności publicznej.

Respondenci, określając najważniejsze problemy występujące w ich miejscu zamieszkania, najczęściej wskazywali na zbyt małą liczbę miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (ogółem 124 wskazania). Ponadto do istotnych kwestii zaliczono: utrudniony dostęp do stomatologa (78 wskazań), brak dbałości o stan środowiska otaczającego miejsce zamieszkania (75 wskazań), niski poziom czystości

i estetyki wsi (67 wskazań), słabe wykorzystanie istniejących miejsc spędzania czasu wolnego (64 wskazania), brak wyczulenia mieszkańców na potrzeby pomocy (49 wskazań), niewystarczające rozpoznanie potrzeb osób wymagających pomocy (45 wskazań) oraz wandalizm wioskowy (44 wskazań). Wśród odpowiedzi o najmniejszej ilości wskazań pojawiły się takie problemy jak: utrudniony dostęp do lekarza rodzinnego (29 wskazań), nasilająca się przestępczość (przemoc fizyczna i psychiczna, włamania kradzieże, napady; 35 wskazań) oraz brak porządku publicznego (uciążliwość barów, pubów itp.; 38 wskazań).

Określając ww. problemy ankietowani wyrażali również swoją opinię, co do możliwości samodzielnego ich rozwiązania. Najwięcej badanych (48 osób) stwierdziło, iż jest to możliwe, lecz tylko w przypadku niektórych problemów. Jednocześnie tyleż samo respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie. Ponadto 35 osób stwierdziło, że byłoby w stanie rozwiązać wszystkie występujące problemy, a 34 osoby były odmiennego zdania.

2.10. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Analiza SWOT została przeprowadzona podczas sesji roboczej z zespołem przygotowującym niniejszy dokument. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,

- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia ludzi bezdomnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba bezdomnych (do 10 osób), • dobra współpraca z Caritas, • możliwość określenia liczby bezdomnych, • gmina posiada wiedzę dotyczącą miejsc grupowania się bezdomnych, dostrzega różnorodność problemu bezdomności oraz współdziała z różnymi podmiotami w ramach pomocy ww. osobom, • informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc pobytu i mieszkania, • trudności w umieszczaniu w noclegowniach w mieście Łomża, • niewystarczające zasoby komunalne (nieprzystosowane dla ewentualnych bezdomnych), • brak programu wychodzenia z bezdomności, • gmina nie dysponuje indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności oraz nie stosuje działań w celu jej zapobiegania, • gmina niedostatecznie angażuje służby do działań na rzecz bezdomnych oraz nieumiejętnie komunikuje się z mediami w sprawach bezdomności, • brak struktury stacjonarnej i standaryzacji usług dla bezdomnych oraz odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności, obiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności, system gospodarczy ma wpływ na problem bezdomności w gminie, nie ogranicza się praw obywatelskich osobom bezdomnym. 	<ul style="list-style-type: none"> brak programów w zakresie budownictwa socjalnego, społeczeństwo nie akceptuje osób bezdomnych, istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> programy, środki finansowe, dobra współpraca z NGO-s, bliskość WOPiTU (Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień), dobra współpraca z WOPiTU, prawidłowe wykorzystywanie środków z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, dobra współpraca z policją, dobra współpraca z Kościołem. 	<ul style="list-style-type: none"> brak miejsc do izolowania sprawcy przemocy, bariery w komunikowaniu, brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej z miejscami hostelowymi na terenie powiatu, niedostateczne wspieranie przez psychologów, utrudniony dostęp do ośrodka leczenia odwykowego ze względu na niedostatecznie rozwiniętą komunikację środków publicznych, brak alternatyw dla dzieci i młodzieży, niskie morale sprzedawców, niskie kwalifikacje kadry gminy do pracy z osobami uzależnionymi, źle przygotowana baza lokalowa do pracy z osobami uzależnionymi na terenie gminy,

	<ul style="list-style-type: none"> • nie funkcjonuje baza leczenia odwykowego na terenie gminy, • nie istnieją organizacje pozarządowe zajmujące się osobami uzależnionymi na terenie gminy, • brak specjalistycznych programów skierowanych do osób uzależnionych i bezdomnych.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, • fachowcy różnych dziedzin współpracują na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, • ustawa o przemoc w rodzinie, • dostateczne wykorzystywanie systemu informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, • ograniczony system wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, • istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • gmina posiada wyspecjalizowaną kadrę pracowników pomocy społecznej zajmujących się rodzinami z różnymi problemami, • prowadzenie działań socjalnych z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba większego wsparcia w rozwiązywaniu problemów społecznych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,

	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.
--	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do 2 sal sportowych (po południu), • OSP – częściowe wykorzystanie pomieszczeń, • dobra współpraca z Domem Samotnej Matki, • współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • wykorzystywanie potencjału zawodowego i naukowego swoich pracowników, • aktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mało godzin pozalekcyjnych, • niewystarczająca liczba obiektów sportowych, • ograniczony czas pracy świetlic szkolnych, • ograniczony czas pracy świetlic środowiskowej, • niewystarczająca liczba świetlic środowiskowych, • niedostateczna ilość środków finansowych, • brak na terenie gminy nowych organizacji pozarządowych,

<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie idei wolontariatu, • współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pomocy dzieciom i rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • gmina nie przeprowadza specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży i w minimalnym zakresie zabezpiecza im dostęp do różnych form spędzania czasu wolnego, • nie istnieją warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej.
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • organizacja świetlic wiejskich na bazie remiz OSP, • wzrost świadomości społecznej władz samorządowych, • członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny, • decentralizacja władzy sprzyja pomocy społecznej dzieciom i młodzieży, • nie zachodzi zjawisko uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności, • dobry poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • nie wzrasta znaczenie organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • występowanie zjawisk: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • włączanie się instytucji gminnych w programy aktywizacji bezrobotnych, • istnieje Gminne Centrum Informacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do Internetu, • wysoka skala i natężenie bezrobocia na terenie gminy; wysokie bezrobocie

<ul style="list-style-type: none"> współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, pracownicy pomocy społecznej są przygotowani do pracy z osobami bezrobotnymi w zakresie podstawowym. 	<ul style="list-style-type: none"> długotrwale zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, osoby bezrobotne długotrwale charakteryzując się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich kwalifikacji, zła lokalizacja Gminnego Centrum Informacji.
---	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> prace społecznie użyteczne, nie rozwija się zjawisko wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych lub/i w układzie geograficznym. 	<ul style="list-style-type: none"> władze lokalne i regionalne nie współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, programy dla długotrwale bezrobotnych nie są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją, nie wzrasta mobilność zawodowa i geograficzna.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> oferta kulturalna w GOK-u, dostęp do pięciu bibliotek, bliskość miasta, organizacja imprez plenerowych, 	<ul style="list-style-type: none"> trudności komunikacyjne (środki komunikacji publicznej są niewystarczające i w większości nieprzystosowane do ograniczonej

<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji NGO-s w Łomży. 	<p>sprawności fizycznej),</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak domów dziennego pobytu, • samotność, • brak systemu spotkań (dni seniora), • deficyt usług opiekuńczych, • niewystarczająca liczba pracowników ośrodków pomocy społecznej zajmujących się problematyką osób starszych, • niski poziom życia osób starszych; wzrasta liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej.
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • świetlice OSP, • uwrażliwianie systemu oświaty na problemy osób starszych, • zmiana modelu funkcjonowania rodziny, • nowy system emerytalno-rentowy i system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osób starszych jest szansą na poprawienie warunków ich życia. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym, • wzrost liczby osób samotnych, • niedostosowanie infrastruktury do osób starszych, • brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, • niewłaściwe rozpoznanie potrzeb osób starszych, • migracja ludzi młodych na inne tereny, w tym za granicę, • niski poziom świadomości społecznej dotyczącej osób starszych.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • opieka zdrowotna w terenie, • rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • trudności komunikacyjne (niewystarczająca ilość środków komunikacji publicznej, w tym niskopodłogowej), • ograniczony dostęp do rehabilitantów, • bariery architektoniczne w GOK-u, • ograniczony dostęp do Internetu, • brak wolontariatu (harcerstwa), • nierównomierny dostęp do instytucji (środowiskowe domy samopomocy), • w sferze niepełnosprawności nie funkcjonują aktywnie działające organizacje pozarządowe, z którymi współpracują instytucje rządowe, • nie istnieje przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi, • środowisko osób niepełnosprawnych nie jest zaangażowane w działalność samopomocy, • istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • niedostateczna baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi, • niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych, • brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępu do windy w Urzędzie Gminy, • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; edukowanie o rozumieniu ich potrzeb, • możliwość ewentualnej współpracy z PKS, • nie zmniejsza się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • likwidowanie barier architektonicznych, • formy integracji osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • sektor publiczny nie współpracuje z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • brak działań w zakresie upowszechniania w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dostatecznie rozwinięta baza zabezpieczająca potrzeby społeczne, • dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, • istnienie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, • dobry dostęp do opieki medycznej, • dobra sytuacja mieszkaniowa, • dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne finansowanie oświaty i nauki, • niedostateczne finansowanie pomocy społecznej, • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i brak socjalnych, • słaby stan techniczny mieszkań komunalnych, • na terenie gminy nie istnieje potencjał przedsiębiorstw budowlanych, • źle rozwinięta infrastruktura komunalna i sieć komunikacyjna, • niewłaściwa gospodarka odpadami

	<p>komunalnymi i przemysłowymi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do stomatologów – brak gabinetów stomatologicznych na terenie gminy.
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost dostępności do szkół i poziomu wykształcenia, • racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, • wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska, • nie istnieje problem rabunkowej gospodarki zasobami naturalnymi, • właściwe wykorzystywanie baz surowcowych, • stosowanie kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w zakresie ochrony i wykorzystywania środowiska naturalnego, • rozwój agroturystyki, • korzystne dla komunikacji położenie regionu; dobre powiązania sieci dróg lokalnych z krajowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • nie rozwija się przemysł wysokich technologii, • niewłaściwe wykorzystywanie nowych źródeł energii, • brak działań w zakresie zagospodarowywania akwenów wodnych dla celów turystycznych, • istnienie zagrożenia powodziowego, • rozwój przemysłu i transportu uciążliwego dla środowiska naturalnego i zanieczyszczającego środowisko, • nie ma postępu w zakresie przekształceń gospodarczych, • pogłębiający się upadek „kultury pracy”, • wzrost patologii spowodowanej brakiem pracy i środków do życia oraz apatii i zniechęcenia wśród społeczeństwa gminy.

2.11. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane

problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.11.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Tabela nr 18: Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża

Nazwa instytucji	Podmiot prowadzący	Zakres usług	Kategorie klientów
Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża, ul. M. Skłodowskiej -Curie 1a, 18-400 Łomża	Urząd Gminy Łomża, Jednostka Samorządowa	Ośrodek realizuje głównie zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, m.in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Jednostka zatrudnia 3 pracowników socjalnych	Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

Kadra zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Łomża uczestniczyła w latach 1993-2005 w licznych formach doskonalenia i podnoszenia swoich kwalifikacji. W przeważającej większości były to szkolenia krótkoterminowe dające przede wszystkim możliwość poszerzenia umiejętności bardzo przydatnych w pracy. Tematyka szkoleń obejmowała m.in. takie kwestie jak: bezrobocie, uzależnienia (alkoholizm, narkomania), niepełnosprawność, agresja i przemoc w środowisku szkolnym i domowym, praca socjalna i tworzenie projektów socjalnych, zapisy kodeksu pracy i zasady BHP, a także naukę języka obcego i obsługi komputera. Pełną listę kursów i szkoleń pracowników Ośrodka zawiera załącznik Nr 7.

Tabela nr 19: Lista instytucji oferujących pomoc i wsparcie z terenu gminy Łomża

Lp.	Nazwa instytucji	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje/ zakres usług	Kategorie klientów	Propozycje w zakresie rozwoju placówki
1.	Urząd Gminy Łomża	ul. M. Skłodowskiej-Curie 1a, 18-400 Łomża, tel. (086) 216-52-63	Samorząd gminy	Usługi w zakresie administracji, zadania wynikające z ustawy samorządowej	Mieszkańcy gminy Łomża	Uruchomienie windy
2.	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci	Kupiski Nowe 137, tel. (086) 217-91-1, 218-23-97	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Okręgowy w Łomży	Jednostka oferuje pomoc w nauce, w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, domowych i rówieśniczych, rozwój zainteresowań poprzez zajęcia sportowe, plastyczne, komputerowe, prowadzenie zabaw i gier ruchowych, organizowanie wycieczek krajoznawczych, realizacja programu z zakresu profilaktyk i uzależnień, praca z rodzinami dzieci uczęszczających do Ogniska Wychowawczego	Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej oraz zagrożonych patologią. Liczba osób objętych pomocą w 2004 r. – 30 dzieci	Kontynuacja pracy z dziećmi w ognisku
3.	Gminny Ośrodek Kultury	Pniewo, ul. Krótka 20, 18-400 Łomża	Urząd Gminy Łomża	Organizowanie rozrywek i czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych; prowadzenie świetlicy dla dzieci szkolnych; wypożyczanie naczyń na imprezy okolicznościowe; wynajem sal; współpraca z bibliotekami i szkołami, organizowanie festynów	Oferta jednostki skierowana jest do całej społeczności gminnej	Doposażenie placówki w sprzęt komputerowy; zatrudnienie na stałe instruktorów tańca, muzyki, plastyki; powiększenie bazy lokalowej, doposażenie świetlicy w pomoce plastyczne

Lp.	Nazwa instytucji	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje/ zakres usług	Kategorie klientów	Propozycje w zakresie rozwoju placówki
4.	Gminne Centrum Informacji	ul. M. Skłodowskiej -Curie 1a, 18-400 Łomża	Urząd Gminy Łomża	Korzystanie ze stron internetowych związanych z poszukiwaniem pracy, przygotowanie dokumentów typu CV i listu motywacyjnego oraz pism i wniosków. Korzystanie z poradników multimedialnych „Szukam pracy”, „Działam skutecznie”, „Zakładam firmę”. Możliwość zamieszczania swojego ogłoszenia w poszukiwaniu pracy na stronie internetowej „Kiosk z pracą”. Korzystanie z biblioteczki. Udzielanie informacji i pomocy w założeniu działalności gospodarczej, z prawa pracy, o możliwościach podjęcia pracy w Unii Europejskiej. Współpraca z pracodawcami w celu uzyskania od nich informacji o wolnych miejscach pracy i umieszczenie ich na stronie GCI. Pomoc w poszukiwaniu informacji dla rolników o funduszach unijnych. Ułatwienie mieszkańcom gminy dotarcia do najważniejszych informacji dotyczących gminy oraz wszelkich podmiotów znajdujących się na terenie gminy	Projekt adresowany jest przede wszystkim do ludzi młodych pozostających bez pracy, bezrobotnych i rolników. GCI ma stanowić pomoc w aktywizacji zawodowej młodzieży poprzez organizowanie kursów i szkoleń w zakresie aktywizacji zawodowej. W chwili obecnej podstawowy kurs obsługi komputera. Ilość klientów w ciągu roku przewidziana jest na około 200 osób	1. Szkolenie rolników w zakresie tworzenia gospodarstw agroturystycznych (pozyskując przez to nowe miejsca pracy), 2. Usługi wolontariatu, 3. Współpraca z Agencją Rozwoju Regionalnego, 4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, GOPS, GKRPA, Zarządem Ekonomicznym Szkół, 5. Utworzenie Internetowego Rynku Rolno-Towarowego

Lp.	Nazwa instytucji	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje/ zakres usług	Kategorie klientów	Propozycje w zakresie rozwoju placówki
5.	Zarząd Ekonomiczny Szkół	ul. M. Skłodowskiej -Curie 1a, 18-400 Łomża, tel. (086) 216-58-36	Urząd Gminy Łomża	<ul style="list-style-type: none"> obsługa ekonomiczno-księgowa szkół i placówek kultury, sport pozaszkolny, projekty organizacyjne szkół, dowożenie uczniów do szkół, wypłata stypendiów dla uczniów szkół podstawowych i średnich, obsługa finansowa pracodawców z tytułu zatrudnienia pracowników młodocianych 	<ul style="list-style-type: none"> szkoły z terenu gminy, placówki kultury, uczniowie 	

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 65, 67.

Tabela nr 20: Szkoły gminy Łomża

Lp.	Nazwa instytucji	Adres	Nr telefonu
1.	Szkoła Podstawowa w Czaplicach	Czaplice, 18-402 Łomża	217-09-14 0507063067
2.	Szkoła Podstawowa w Jarnutach	Jarnuty, 18-400 Łomża	216-91-85 062593556
3.	Szkoła Podstawowa im. ppor. dh. Jadwigi Dziekońskiej ps. „Jadzia” w Konarzycach	Konarzyce, ul. Szkolna 4, 18-400 Łomża	215-95-24 606952898
4.	Szkoła Podstawowa w Kupiskach	Kupiski, 18-400 Łomża	217-91-13 0505037313
5.	Szkoła Podstawowa w Lutostani	Lutostań, 18-408 Wygoda	219-31-92
6.	Szkoła Podstawowa im. Rodziny Jabłońskich w Pniewie	Pniewo, ul. Akacyjowa 1, 18-400 Łomża	219-48-51 502684432
7.	Szkoła Podstawowa w Podgórzu	Podgórze, ul. Szkolna 1, 18-400 Łomża	217-83-22 0608463118
8.	Szkoła Podstawowa w Puchałach	Puchały, 18-408 Wygoda	219-31-23 0694088872
9.	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wygodzie	Wygoda, ul. Łomżyńska 2, 18-408 Wygoda	219-30-35
10.	Publiczne Gimnazjum Nr 9 im. Rodziny Lutosławskich w Łomży	Łomża, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1, 18-400 Łomża	216-59-31 604141787

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 65.

Tabela nr 21: Świetlice szkolne w gminie Łomża

L.p.	Nazwa placówki	Adres	Nr telefonu
1.	Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Podgórzu	Szkoła Podstawowa w Podgórzu, ul. Szkolna 1, 18-400 Łomża	217-83-22
2.	Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Konarzycach	Szkoła Podstawowa w Konarzycach, ul. Szkolna 4, 18-400 Łomża	216-59-31

3.	Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Czaplicach	Szkoła Podstawowa w Czaplicach, 18-400 Łomża	217-09-14
4.	Świetlica szkolna przy Szkole Podstawowej w Pniewie	Szkoła Podstawowa w Pniewie, ul. Akacyjowa 1, 18-400 Łomża	219-48-51

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 65-66.

Tabela nr 22: Biblioteki publiczne gminy Łomża

Lp.	Nazwa instytucji	Adres
1.	Biblioteka Publiczna Gminy Łomża – Filia z siedzibą w Kupiskach	Kupiski
2.	Biblioteka Publiczna Gminy Łomża – Filia z siedzibą w Wygodzie	Wygoda
3.	Biblioteka Publiczna Gminy Łomża – Filia z siedzibą w Konarzycach	Konarzyce
4.	Biblioteka Publiczna Gminy Łomża – Filia z siedzibą w Pniewie	Pniewo
5.	Biblioteka Publiczna Gminy Łomża – Filia z siedzibą w Podgórzu	Podgórze ul. Łomżyńska
Co oferują (zakres usług):		
<ul style="list-style-type: none"> • promowanie czytelnictwa, • wypożyczanie, gromadzenie książek, udzielanie informacji, • biblioterapia: lekcje biblioteczne, plastyczne, wdrażanie programu przeciwko uzależnieniom 		
Propozycje w zakresie rozwoju placówek (potrzeby):		
<ul style="list-style-type: none"> • zwrócenie uwagi na młodego człowieka, • zwiększenie zatrudnienia, • powiększenie pomieszczeń, • zakupienie pomocy plastycznych 		

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005.

Tabela nr 23: Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy Łomża

Lp.	Nazwa parafii	Adres	Imię i nazwisko proboszcza	Telefon
1.	Parafia pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Kupiskach	Nowe Kupiski 139, 18-400 Łomża	Ks. Dariusz Nagórski	217-91-71 602764839
2.	Parafia pw. Św. Wojciecha BM w Puchałach	Puchały 2, 18-408 Wygoda	Ks. Jan Paweł Płoński	219-31-20
3.	Parafia pw. NMP Matki Kościoła w Wygodzie	Wygoda, ul. Kościelna 2, 18-408 Wygoda	Ks. Czesław Dygan	219-34-43

4.	Parafia pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Łomży	18-400 Łomża ul. Poznańska 141	Ks. Paweł Berger	219-05-79
5.	Parafia pw. Bożego Ciała w Łomży	18-400 Łomża ul. Przykoszarowa 26	Ks. Ferdynand Gryszka	218-95-66
6.	Parafia pw. Andrzeja Boboli	18-400 Łomża ul. Wąska	Ks. Andrzej Popielisk	473-03-33
7.	Parafia pw. Św. Wojciecha w Szczepankowie	Szczepankowo 17	Ks. Jerzy Polakowski	217-06-85

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 67.

Mieszkańcy gminy Łomża korzystają również (choć w ograniczonym zakresie ze względu na trudności komunikacyjne) z usług instytucji wsparcia znajdujących się w Tykocinie, Piątnicy oraz na terenie miasta Łomża. Poniżej prezentujemy listę tych instytucji.

Tabela nr 24: Lista organizacji oferujących pomoc i wsparcie z terenu gminy Łomża

Lp.	Nazwa, adres i telefon organizacji	Imię i nazwisko prezesa organizacji	Zakres działalności
1.	Ochotnicza Straż Pożarna Milewo-Puchały, Puchały, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 31 61	Bronisław Szymański	Działalność w zakresie zapobiegania zdarzeniom. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi, udział w zakresie Obrony Cywilnej. Rozwijanie zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu. Wykonywanie innych zadań wynikających ze statutu oraz z ustawy o ochronie przeciwpożarowej
2.	Ochotnicza Straż Pożarna Jednaczewo, ul. Łomżyńska 53, 18-400 Łomża, tel. (086) 217 90 57	Bogdan Cymek	
3.	Ochotnicza Straż Pożarna Stare Modzele, Modzele 53, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 30 49	Waldemar Zalewski	

4.	Ochotnicza Straż Pożarna Gać, Gać 62, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 31 91	Jan Kowalewski	
5.	Ochotnicza Straż Pożarna Stare Kupiski, Stare Kupiski, ul. Dworna 1a, 18-400 Łomża	Henryk Krajewski	
6.	Ochotnicza Straż Pożarna Pniewo, Pniewo, ul. Krótka 20, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 48 41	Tadeusz Grzanko	
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Podgórze, Podgórze, ul. Łomżyńska 30, 18-400 Łomża, tel. (086) 217 83 53	Jan Skawski	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Konarzyce, Konarzyce, ul. Łomżyńska 106, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 75 02	Jarosław Wałkuski	Udział w akcjach ratowniczych. Organizowanie wystaw i imprez kulturalno-sportowych
9.	Stowarzyszenie Królowej Bony, ul. Wiejska 49, Stara Łomża przy Szosie, tel. (086) 218 58 28		

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 68.

Tabela nr 25: Uczniowskie kluby sportowe z terenu gminy Łomża

Lp.	Nazwa instytucji	Adres	Sekcja drużyny	Nr telefonu
1.	Uczniowski Klub Sportowy „ Olimpijczyk ” przy Publicznym Gimnazjum Nr 9 w Łomży	Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1 A, 18-400 Łomża	Sekcja taekwondo	216-59-31
2.	Uczniowski Klub Sportowy „ Orliki ” przy Szkole Podstawowej w Kupiskach	Kupiski Nowe, 18-400 Łomża	Sekcje: unihokej, lekkoatletyka, tenis stołowy	217-91-13
3.	Uczniowski Klub Sportowy „ Narew ” przy Szkole Podstawowej w Jarnutach	Jarnuty, 18-400 Łomża	Sekcje: tenis stołowy, lekkoatletyka, unihokej, piłka nożna	216-91-85
4.	Uczniowski Klub Sportowy „ Orzeł ” przy Szkole Podstawowej w Konarzycach	Konarzyce, ul. Szkolna, 18-400 Łomża	Sekcje: lekkoatletyka, piłka nożna	215-59-31

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 70.

Tabela nr 26: Drużyny Związku Harcerstwa Polskiego z terenu gminy Łomża

Lp.	Nazwa instytucji	Adres	Nr telefonu
1.	Drużyna Harcerska przy Gimnazjum Nr 9 w Łomży	Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1A, 18-400 Łomża	216-59-31
2.	Drużyna Harcerska przy Szkole Podstawowej w Czaplicach	Czaplice, 18-400 Łomża	217-09-14 0507063067
3.	Drużyna Harcerska przy Szkole Podstawowej w Podgórzu	Podgórze, ul. Łomżyńska 18-400 Łomża	217-83-22

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 62

Tabela nr 27: Lista instytucji i organizacji z terenu Tykocina, Piątnicy i miasta Łomża oferujących pomoc i wsparcie mieszkańcom gminy Łomża

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponowane w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 6942	Starostwo Powiatowe	1. Umieszczanie osób w domach pomocy społecznej, 2. Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym, 3. Udzielanie pomocy pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, 4. Finansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych od 01.01.2005 r., 5. Udzielanie pomocy uchodźcom, 6. Zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, 7. Udzielanie pożyczek osobom niepełnosprawnym, 8. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, 9. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i środków pomocniczych, 10. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się, 11. Organizowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu, 12. Doradztwo metodyczne dla ośrodków pomocy społecznej i pracowników socjalnych, 13. Udzielanie pomocy osobom bezdomnym, które zerwały w sposób trwały związki z gminą, na terenie której miało zdarzenie powodujące bezdomność, 14. Organizowanie i zapewnienie usług w określonym standardzie w domu pomocy społecznej w Łomży prowadzonym przez ZW PKPS oraz domu pomocy społecznej w Tykocinie prowadzonym przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej, 15. Opracowywanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, 16. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa	Objazdowa poradnia rodzinna – 93 osoby, turnusy rehabilitacyjne – 15 osób, dofinansowanie zakupu sprzętu ortopedycznego – 22 osoby, dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych – 3 osoby, przystosowanie łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych – 1 szkoła, rodziny zastępcze – 2 rodziny	

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
2.	Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża	Podlaska Wojewódzka Komenda OHP	Jednostka oferuje wychowanie i kształcenie młodzieży trudnej, nieradzącej sobie z problemami; organizowanie zatrudnienia, kursów, szkoleń, poradnictwa zawodowego młodzieży wchodzącej na rynek pracy; realizacja projektów EFS	Oferta jednostki skierowana jest do młodzieży od 15. do 25. roku życia; młodzieży trudnej, zagrożonej patologiami	Poszerzenie zakresu działalności dla większej liczby osób oraz większe wykorzystanie środków EFS
3.	Dom Pomocy Społecznej im. Wiktorii Kowalewskiej	ul. Gen. Władysława Sikorskiego 222, 18-400 Łomża	Polski Komitet Pomocy Społecznej	Usługi bytowe: zamieszkanie, odzież, wyżywienie; usługi wspomagające: umożliwienie uczestniczenia w życiu kulturalnym, w Warsztatach Terapii Zajęciowej; usługi opiekuńcze; usługi specjalistyczne: rehabilitacja, Warsztaty Terapii Zajęciowej	Osoby starsze w wieku 60-95 lat, osoby upośledzone psychicznie, osoby niepełnosprawne. W 2004 r. z oferty DPS-u skorzystało 26 osób (w tym 3 osoby z terenu gminy Łomża)	Wyposażenie pokoju Warsztatów Terapii Zajęciowej
4.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Polowa 39, 18-400 Łomża	Starosta Grodzki	Usługi całodobowe i kompleksowe: pobyt, wyżywienie, środki czystości, oświata; usługi specjalne: rehabilitacja. Dzienny Dom Pomocy, czynny od 7 ⁰⁰ do 15 ⁰⁰ – dla dziewcząt w wieku 10-25 lat	Dziewczęta i kobiety niepełnosprawne intelektualnie i fizycznie w wieku od 3 do 30 lat. W 2004 r. na 30 miejsc w DPS-ie mieszkało 26 kobiet	

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
5.	Dom Pomocy Społecznej dla Kobiet Przewlekłe Psychiczenie Chorych p.w. Św. Franciszka	ul. Klasztorna 1, 16-080 Tykocin, tel., fax (086) 718 72 37, 718 17 99, e-mail: dpsfranciszek@wp.pl	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	Usługi bytowe: zamieszkanie, odzież, wyżywienie; usługi wspomagające: umożliwienie uczestniczenia w życiu kulturalnym, w Warsztatach Terapii Zajęciowej; usługi opiekuńcze; usługi specjalistyczne: rehabilitacja, fizykoterapia. Warsztaty Terapii Zajęciowej; dowóz do specjalistów (w razie potrzeby); muzykoterapia	Kobiety przewlekłe psychicznie chore (33 miejsca). W 2004 r. z oferty DPS-u skorzystało 13 osób z powiatu łomżyńskiego, w tym 3 z gminy Łomża	
6.	Środowiskowy Dom Samopomocy przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łomży	ul. Wojska Polskiego 161, 18-400 Łomża	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży	Rehabilitacja (ruchowa i psychiczna); działania w kierunku usamodzielnienia się klienta (zwiększanie dostępu do kultury, zajęcia plastyczne, wikliniarstwo)	Osoby chore psychicznie, najczęściej schizofrenicy. W 2004 r. z usług skorzystały 23 osoby. Osoby z obszaru gminy Łomża mają możliwość przebywania w ŚDS-ie tylko jako goście	Zwiększenie metrażu Domu Pomocy, pozyskanie większych funduszy, poszerzenie zakresu działalności
7.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	ul. Stawiskowa 6, 18-421 Piątnica	Stowarzyszenie Rodzice – Dzieci Troski Specjalnej	Rehabilitacja społeczna i zawodowa: terapia zajęciowa w 5 grupach (muzykoterapeutyczna, plastyczna, ceramiczna, teatralno-muzykoterapeutyczna, dziewiarsko-rękodzielnicza); prowadzenie warsztatów z przystosowania do życia codziennego; organizacja opieki rehabilitacyjnej	Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznych i umiarkowanym w wieku od 16 do 50 lat. W 2004 r. z zajęć skorzystało 12 osób z gminy Łomża	Organizacja cyklicznych imprez, poszerzenie oferty

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
8.	Centrum Rehabilitacji Diecezji Łomżyńskiej im. św. Rocha	ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	Poradnia Rehabilitacyjna: zabiegi rehabilitacyjne w przychodni (bezpłatne), 14-dniowe turnusy rehabilitacyjne (płatne), porady; Poradnia Neurologiczna: porady, badanie EEG	Wszystkie osoby potrzebujące usług oferowanych przez Centrum Rehabilitacyjne. Liczba osób korzystających z usług Poradni Rehabilitacyjnej: 45100, w tym: porady – 11235, zabiegi – 33705, turnusy – 160. Liczba osób korzystających z usług Poradni Neurologicznej: 7000	Utworzenie oddziału hydroterapii
9.	Ośrodek dla bezdomnych Caritas Diecezji Łomżyńskiej	ul. Dworna 24a, 18-400 Łomża	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	Nocleg, wyżywienie (obiad, czasem kolacja i śniadanie), środki czystości, umowa na pracę wolontariacką, pomagającą zdobyć doświadczenie na rynku pracy	Bezdomni; znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Na stałe w noclegowni nocuje ok. 8 osób	Rozszerzenie działalności
10.	Kuchnia Caritas Diecezji Łomżyńskiej	ul. Giełczyńska 20, 18-400 Łomża	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	Wydawanie gorących posiłków (posiłki dwudaniowe: zupa + wkładka); organizowanie Wigilii; wydawanie paczek żywnościowych. Z usług Kuchni Caritas w 2004 r. skorzystało ok. 800 osób	Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, osoby kierowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, osoby bezdomne, osoby bezrobotne	Rozpoczęcie pracy z osobami korzystającymi z usług Kuchni Caritas; prowadzenie szkoleń zwiększających szansę na wyjście z trudnej sytuacji życiowej

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
11.	Łomżyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych Hospicjum p. w. Św. Ducha	ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża	Łomżyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych	Całodobowa opieka nad chorym; wizyty domowe. Obejmuje działalnością obszar całego województwa Podlaskiego	Potrzebujący pomocy chorzy na chorobę nowotworową w okresie terminalnym, chorobę Alzheimera, stwardnienie rozсіяne oraz udary mózgu. Z usług w 2004 r. skorzystało 28 osób z terenu gminy Łomża	
12.	Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Oddział Psychiatryczny Dziennego Pobytu w Łomży	ul. Piłsudskiego 11, 18-400 Łomża	Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży	Rehabilitacja, trening umiejętności społecznych, trening farmakologiczny, trening higieniczny, terapia zajęciowa, turnusy rehabilitacyjne	Osoby z zaburzeniami psychotycznymi (schizofrenia, zaburzenia urojenkowe) oraz niepsychotycznymi (depresja, zaburzenia afektywne dwubiegunowe, organiczne, nerwicowe). W 2004 r. z oferty Oddziału skorzystało 6 osób z terenu gminy Łomża	Otwarcie hostelu (miejsce, w którym pacjenci mogą mieszkać samodzielnie, ale pod nadzorem)

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
13.	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży	ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża	Samorząd Województwa Podlaskiego	1. Przychodnia Leczenia Uzależnień: Poradnia Uzależnień, Poradnia Współuzależnień, Poradnia Uzależnień od środków psychoaktywnych (funkcjonuje od 2005 roku), Poradnia Uzależnień (terenowa) 2. Oddział Terapii Uzależnień, 3. Dzienny Oddział dla uzależnionych od alkoholu, 4. Dział Metodyki i Profilaktyki. Współpraca z Duszpasterstwem w Trzeźwości przy Kościele oo. Kapucynów w Łomży	Liczba osób uzależnionych, które zgłosiły się do Ośrodka w 2004 r. z terenu gminy Łomża: 21. Liczba osób, które ukończyły program podstawowy z terenu gminy: 5; Liczba osób korzystających z usług Poradni Uzależnień z terenu gminy: 6	
14.	Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy w Łomży	ul. Dworna 24a, 18-400 Łomża	Prezydent Miasta Łomża	Działalność diagnostyczno-konsultacyjna: prowadzenie spraw związanych z adopcją, prowadzenie spraw związanych z ustanawianiem i kierowaniem do rodzin zastępczych, regulowanie sytuacji prawnych związanych z adopcją i rodzinami zastępczymi, szkolenia dla rodziców zastępczych i adopcyjnych	Osoby, które chcą adoptować lub przyjąć do rodziny zastępczej dzieci. W 2004 r. z oferty Ośrodka skorzystało ok. 50 rodzin, w tym ok. 4 rodziny z gminy Łomża	Zmiana lokalu, doskonalenie warsztatu, otwarcie hotelu przy Ośrodku dla rodziców przyjeżdżających z daleka w celu odwiedzin dzieci, które chcą adoptować lub przyjąć do rodziny zastępczej

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponuje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
15.	Katolicki Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy	ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża	Biskup Łomżyński	Działalność konsultacyjno-diagnostyczna: szkolenia osób na rodziny zastępcze, praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, pomoc samotnym matkom lub matkom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, pomoc psychologiczna, materialna	Matki, rodzice borykający się z problemami wychowawczymi, bezdietne małżeństwa pragnące adoptować dziecko. Liczba osób objętych pomocą w 2004 r.: 49, w tym porady – 16, adopcja – 17 par, skierowanie do rodziny zastępczej – 16	Nawiązanie szerszej współpracy z instytucjami samorządowymi, poszerzenie kręgu osób, którym można pomóc, inwestycja w reklamę
16.	Biuro Porad Obywatelskich	ul. Szosa Zambrowska 1/27, p. 215, 18-400 Łomża	Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego	Bezpłatne porady dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Porady dotyczą spraw: mieszkaniowych, rodzinnych, spadkowych, urzędowych, z tytułu świadczeń socjalnych, z tytułu świadczeń z ubezpieczeń społecznych, z tytułu zatrudnienia i bezrobocia	Z usług Biura Porad Obywatelskich może skorzystać każdy, a w szczególności osoby: długotrwale bezrobotne, bezdonne, niepełnosprawne oraz rodziny, w których istnieje problem alkoholizmu. Z usług Biura Porad Obywatelskich w roku 2004 skorzystało łącznie 1167 osób, w tym 636 kobiet i 440 mężczyzn	Poszerzenie świadczonej usługi, szczególnie w stosunku do osób wychodzących z więzienia oraz członków ich rodzin

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
17.	Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1, 18-400 Łomża, tel./fax: (086) 216-33-26, e-mail: arr@podlaskie.org.pl		Wspieranie rozwoju kulturowego i społeczno gospodarczego. ARR posiada doświadczenie w zakresie opracowywania Strategii Rozwoju, doradztwa w zakresie prawa, rachunkowości i zarządzania. Przygotowywanie i opracowywanie wniosków aplikacyjnych o pozyskanie środków unijnych przez samorządy i podmioty gospodarcze, zwłaszcza w zakresie MŚP		
18.	Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Okręgowy w Łomży	ul. Gen. Władysława Sikorskiego 222, 18-400 Łomża	Rada Naczelna Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Warszawie	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej, prowadzenie stołówki PKPS (ul: Sikorskiego 222), dożywianie uchodźców (ul. Wesoła 117), wydawanie darów (Punkt Pomocy, ul: Wojska Polskiego 19), catering, prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji Leczniczej (ul: Sikorskiego 222), prowadzenie Pensjonatu w Balikach	Uchodźcy, ludzie starsi i chorzy, bezradni, potrzebujący pomocy. Razem: 1623 osób, w tym: turnusy – 482 osoby, Dom Pomocy Społecznej – 30 osób, Rehabilitacja – 161 osób, dary – 1030	Powołanie funkcjonowania Centrum Integracji Społecznej
19.	Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy w Łomży	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża	Podlaski Zarząd Okręgowy w Białymstoku, ul. Warszawska 29, Białystok	Prowadzenie magazynu z materiałami na wypadek klęsk żywiołowych, wydawanie odzieży, prowadzenie doraźnych akcji – zbiórki żywności	Bezdomni, rodziny wielodzietne, osoby samotne, bezrobotni, ubodzy. Z usług PCK w roku 2004 skorzystało ok. 100 osób z tereny gminy Łomża	Rozpoczęcie dożywiania dzieci, organizacja zbiórek ulicznych, organizacja akcji letnich

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
20.	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża	Biskup Łomżyński	Zapewnienie noclegu, prowadzenie świetlic popołudniowych i socjoterapeutycznych, prowadzenie szkół, prowadzenie Domu Pomocy Społecznej, prowadzenie hospicjum, organizowanie akcji charytatywnych, wypoczynku letniego dla dzieci, opieka medyczna: prowadzenie Centrum Rehabilitacji Diecezji Łomżyńskiej	Osoby biedne, osoby starsze, rodziny borykające się z problemami wychowawczymi, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, osoby chore i niepełnosprawne. Liczba osób objętych pomocą w 2004 r.: 21335, tym: Dom Pomocy Społecznej – 33 osoby, świetlice socjoterapeutyczne – 120 osób, posiłki – 850 osób, opieka zdrowotna – 5606 osób, rehabilitacja + porady dla dzieci – 11235 + 2550 osób, noclegownia – 6 osób, letni wypoczynek – 400 osób, inne usługi – 535 osób	Rozwój opieki domowej i hospicyjnej, budowa hospicjum w Ostrołęce, poszerzenie bazy rehabilitacyjnej i noclegowej

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
21.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Łomży	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża	Zarząd Główny Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, ul. Aleje Jerozolimskie 30, Warszawa	Pomoc przy pokonywaniu trudności dnia codziennego: opłacanie rachunków, pomoc przy pisaniu listów urzędowych, spacery, zapomogi itp.; reprezentowanie interesów osób starszych: organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, wydawanie zaświadczeń na bilety ulgowe PKP, prowadzenie szkoleń dla podopiecznych z zakresu aktualnych spraw dotyczących emerytów, rencistów i inwalidów, doradztwo prawne (bezpłatne)	Emeryci, renciści i inwalidzi. Z oferty organizacji w 2004 r. skorzystało 800 osób z terenu gminy Łomża	Zdobycie nowych funduszy na funkcjonowanie Związku, rozszerzenie zakresu usług zdrowotnych
22.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Szosa Zambrowska 1/27, p. 107, 18-400 Łomża	Zarząd Główny Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	Opieka nad kombatantami i byłymi więźniami politycznymi, na którą składa się: odwiedzanie, rozmowa, opłacanie rachunków, wsparcie itp.	Kombatanci Rzeczypospolitej Polskiej, byli więźniowie polityczni. Z oferty organizacji w 2004 r. skorzystało ok. 200 osób, w tym 100 osób z gminy Łomża	
23.	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę	ul. Szosa Zambrowska 1/27, p. 218, 18-400 Łomża	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę w Warszawie, ul. Turecka 3, 00-745 Warszawa	Sporządzanie wniosków do urzędów, pomoc w kompletowaniu dokumentacji, pomoc przy pisaniu odwołań, udzielanie pomocy humanitarno-socjalno-materialnej	Osoby deportowane do III Rzeszy, osoby zesłane na przymusowe roboty w czasie wojny. Z usług Stowarzyszenia w 2004 r. skorzystało ok. 2400 osób	Rozszerzenie działalności

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
24.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Oddział Rejonowy w Łomży	ul. Niemcewicza 17/6, 18-403 Łomża, tel. (086) 219 83 67		Ochrona zdrowia, opieka społeczna, profilaktyka i edukacja w zakresie cukrzycy i otyłości, powikłań cukrzycy, zaopatrzenia w sprzęt medyczny, integracja, organizacja wycieczek, turystyki, kultury. Forma działania: dyżury, wykłady, ćwiczenia, „telefon zaufania”		
25.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Okręgowy w Łomży	ul. Mickiewicza 12, 18-400 Łomża	Prezydent Miasta Łomża	Placówka opiekuńczo-wychowawcza: opieka nad dziećmi, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, prowadzenie działalności charytatywnej, prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie placówek wypoczynkowych, ochrona dzieci przed przemocą	Rodziny żyjące w trudnych warunkach materialno-bytowych, dzieci, młodzież. Z oferty instytucji w roku 2004 skorzystało 45 dzieci z 16 rodzin z gminy Łomża	Utworzenie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Pniewie, utrzymanie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Kupiskach
26.	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator”	ul. Wojska Polskiego 29A, 18-400 Łomża, tel./fax: (086) 215 04-63, e-mail: sosedukator@neostrada.pl		Pomoc wiejskim środowiskom lokalnym w ratowaniu przed likwidacją ze względów ekonomicznych małych szkół wiejskich. Stowarzyszenie „Edukator” od września 2000 r. uratowało 15 takich szkół.	Społeczność lokalna (dzieci, młodzież, nauczyciele)	

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
27.	Stowarzyszenie Rodzice – Dzieci Troski Specjalnej	ul. Stawiskowa 6, 18-421 Piątnica, tel. (086) 219 29 80		Stwarzanie warunków do normalnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie zjawiskom dystansu społecznego dyskryminującego osoby niepełnosprawne, przełamywanie błędnych stereotypów myślowych powodujące zachowania zrelatywizowane do oceny sytuacji, w jakiej niepełnosprawni się znajdują, kształtowanie właściwych postaw opiekuńczo-wychowawczych wśród rodziców, współorganizowanie opieki rehabilitacyjnej, popieranie i promowanie różnych dziedzin aktywności osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym		
28.	Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża, p. 215, tel./fax: (086) 473 54 98, tel. (086) 216 48 79, e-mail: bpolomza@o2. pl		Prowadzenie biura porad obywatelskich (jedno na terenie woj. podlaskiego), udzielanie bezpłatnych, poufnych, aktualnych i rzetelnych porad osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów, prowadzenie Powiatowych Punktów Poradnictwa Obywatelskiego w Kolnie i Zambrowie		

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponuje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
29.	Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów	ul. Długa 13, 18-400 Łomża, tel./fax: (086) 216-32-56, e-mail: zegalska@ poczta.onet.pl		Kierunki działania Towarzystwa sprowadzają się do trzech płaszczyzn: naukowej, wydawniczej i popularyzacyjnej. 1. Działalność naukowa: organizacja seminariów doktoranckich (historia, językoznawstwo, weterynaria), 2. Konferencje naukowe i popularnonaukowe (zorganizowano ok. 90 konferencji), 3. Badania naukowe przy współpracy z ośrodkami naukowymi. 4. Działalność wydawnicza – wyniki badań naukowych i konferencji naukowych, rocznik Studia Łomżyńskie – wydano 83 publikacje, 5. Działalność biblioteki naukowej – księgozbiór ponad 16 tys. woluminów		
30.	Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących	ul. Al. Legionów 91a, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 21 46				
31.	Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski, Koło w Łomży	ul. Śniadeckiego 16, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 80 37				

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponuje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
32.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Łomży	ul. Pogodna 9, 18-400 Łomża				
33.	Związek Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Oddziału (Seksja Emerytów i Rencistów)	ul. Sadowa 2, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 51 94				
34.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci z Dysfunkcją Mózgu	ul. Strzelców Kurpiowskich 51, 18-400 Łomża, tel. 0 604 504 694				
35.	Stowarzyszenie na Rzecz Rodzinnego Wsparcia, Rehabilitacji, Terapii i Wychowania Dzieci i Młodzieży „SZANSA”	ul. Polowa 17/28, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 48 61				
36.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Państwowego Domu Dziecka w Łomży	ul. Polna 16, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 48 43				

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
37.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łomżyńskiej	ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża, tel. (086) 473 46 21				
38.	Łomżyńskie Stowarzyszenie „Zdrowie i Trzeźwość”	ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 07 77				
39.	Stowarzyszenie Promocji Zdrowia	ul. Wiązowa 1, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 91 34				
40.	Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej	ul. Dworna 21, 18-400 Łomża				
41.	Stowarzyszenie Kobiet z Problemem Onkologicznym	ul. Al. Piłsudskiego 11a, 18-400 Łomża				
42.	Stowarzyszenie „Społegliwość”	ul. Wojska Polskiego 27/30, 18-400 Łomża, tel. (086) 473 54 98				

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 67

2.11.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego forum pomocy.

W gminie Łomża funkcjonuje 9 organizacji pozarządowych – „Stowarzyszenie Królowej Bony” i 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, a także istnieje 7 parafii Kościoła rzymskokatolickiego (w tym 3 położone na terenie gminy), 4 Uczniowskie Kluby Sportowe i 3 Drużyny ZHP. Mieszkańcy gminy Łomża korzystają również ze wsparcia organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie miasta Łomża oraz jednego stowarzyszenia działającego w Piątnicy.

Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego dotyczące współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego oraz doradztwa i konsultacji.

Dane z kart zasobów organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Łomża znajdują się w podrozdziale 2.11.1. pt. „Instytucje oferujące pomoc i wsparcie”, w tabelach Nr 24 i 25 oraz w załączniku Nr 2, natomiast informacje szczegółowe na temat organizacji oferujących pomoc i wsparcie mieszkańcom gminy Łomża z terenu Tykocina, Piątnicy i miasta Łomża zostały zamieszczone w ww. podrozdziale, w tabeli Nr 27 oraz w załączniku Nr 3.

2.12. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

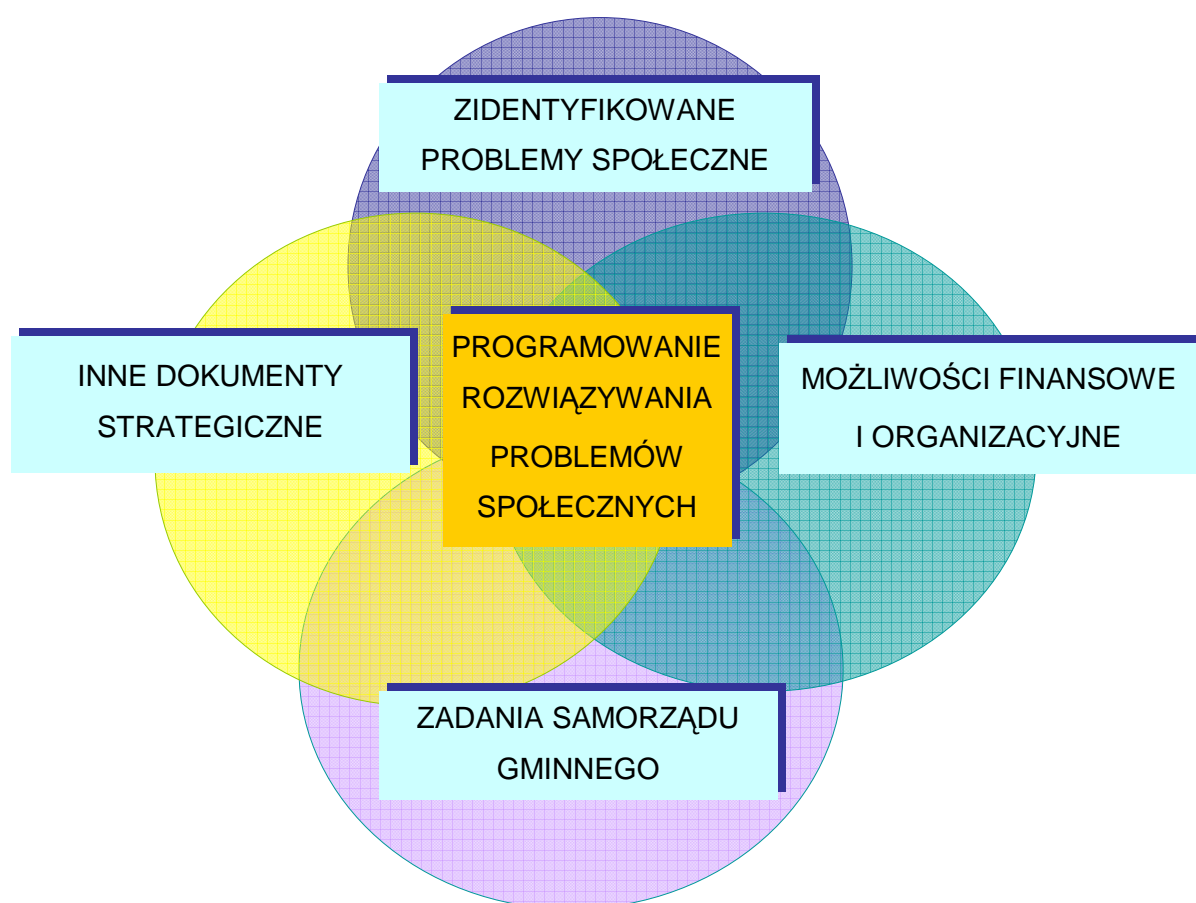
Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania problemów w następujących obszarach:

- ★ **wsparcie rodziny** – rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc, ponieważ może to uczynić tylko silna rodzina, wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane, a polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć brakiem ofert i miejsc spędzania czasu wolnego;
- ★ **opieka nad osobami samotnymi, w podeszłym wieku i niepełnosprawnymi** – postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczają ich samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym;
- ★ **przeciwdziałanie bezrobociu i jego negatywnym skutkom** – istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa;
- ★ **rozwiązywanie problemów uzależnień** – uzależnienie od środków psychoaktywnych i alkoholu jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin oraz zagraża młodemu pokoleniu;
- ★ **wspomaganie samoorganizacji i kompensowanie potrzeb społecznych** – zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb;
- ★ **tworzenie alternatywnych warunków spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich sprawności fizycznej** – brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego zwiększa ryzyko wystąpienia zjawisk patologicznych wśród osób dzieci i młodzieży, a dość niska sprawność fizyczna prowadzi do pogorszenia ich kondycji zdrowotnej;

- ★ **utworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w gminie Łomża**
– brak odpowiedniego systemu przepływu informacji między instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną wpływa ma mniejszą efektywność prowadzonych działań;
- ★ **zapewnienie warunków umożliwiających realizację celów Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych** – właściwa realizacja zapisów niniejszego dokumentu pozwoli na skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym, a tym samym przyczyni się do poprawy sytuacji mieszkańców gminy.

SCHEMAT NR 2: ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

Powyższy diagram przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejszy, choć także istotny wpływ mają inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części dokumentu przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

GMINA ŁOMŻA
BEZPIECZNA SOCJALNIE DZIĘKI SILE RODZIN
ORAZ SPRAWNEMU SYSTEMOWI WSPARCIA
DLA OSÓB ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ
I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

SCHEMAT NR 3: ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

3.2. LISTA CELÓW GŁÓWNYCH STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Cel główny 1

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i poprawy sytuacji życiowej dzieci i młodzieży.

Cel główny 2

Integracja osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel główny 3

Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Cel główny 4

Sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy.

Cel główny 5

Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.

Cel główny 6

Tworzenie warunków dla alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz zwiększenie ich sprawności fizycznej.

Cel główny 7

Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w gminie Łomża.

Cel główny 8

Zapewnienie warunków umożliwiających realizację celów Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

PROBLEM:

RODZINA POWINNA ZAPEWNIĆ SWOIM CZŁONKOM OPARCIE I POMOC, PONIEWAŻ MOŻE TO UCZYNIĆ TYLKO SILNA RODZINA, WSZELKIE PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OSŁABIAJĄCE JEJ FUNKCJE POWINNY BYĆ DIAGNOZOWANE I ROZWIĄZYWANE, A POLEPSZENIU POWINNA ULEC SYTUACJA DZIECKA, W SZCZEGÓLNOŚCI NALEŻY SIĘ ZAJĄĆ BRAKIEM OFERT I MIEJSC SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO.

Cel główny 1

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i poprawy sytuacji życiowej dzieci i młodzieży.

termin realizacji:

2016

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- instytucje rządowe,
- instytucje naukowe,
- instytucje samorządowe (GOK, Instytucja Kultury, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świadczenia rodzinne)
- organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

środki finansowe:

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych,
- sponsorów.

efekty realizacji celu:

- sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający dzięki współpracy poszczególnych uczestników różnorodne formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający odpowiednie poszanowanie praw dzieci;
- w sytuacji kryzysowej system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając żadnego dziecka i rodziny z własnymi problemami.

<u>Cel szczegółowy 1.1.</u> <i>Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnienie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego, socjalnego.</i>	2011
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej.	2008
2. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.	2011
3. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.	2011
4. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.	2011
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.	2011
6. Opracowanie i realizacja programu opieki nad samotnymi matkami (zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych).	2011

<u>Cel szczegółowy 1.2.</u> <i>Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami oraz przysługującymi im prawami.</i>	2016
--	------

<u>Kierunki działań</u>	Termin
1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich: <ul style="list-style-type: none"> a. organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, b. zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, c. organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego, d. organizacja akcji charytatywnych dla pozyskania środków na pomoc dzieciom. 	2016
2. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych.	2011
3. Opracowanie i realizacja lokalnego systemu profilaktyki opieki nad dzieckiem i rodziną.	2008
4. Rozwój nowych form działań osłonowo – aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	2008
5. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych w celu przezwyciężenia problemów emocjonalnych i życiowych.	2008
6. Podjęcie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, tworzenie kół zainteresowań, świetlic środowiskowych i klubów sportowych).	2007

<u>Cel szczegółowy 1.3.</u> <i>Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.</i>	2011
--	------

<u>Kierunki działań</u>	Termin
1. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.	2008
2. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.	2008
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie gminy i miasta Łomża.	2011
4. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.	2008

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 1:

Podstawą działań na rzecz rodziny jest przełożenie na praktykę społeczną ważnej wartości, jaką jest w Polsce rodzina.

- **Stanowi ona „(...) podstawową komórkę społeczeństwa oraz jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci i powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pewnym zakresie wypełnić swoje obowiązki w społeczeństwie.”**
(za Powszechną Deklaracją Praw Człowieka ONZ).

PROBLEM:

POSTĘPUJĄCE STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA ORAZ POGARSZAJĄCA SIĘ SYTUACJA MATERIALNA OSÓB STARSZYCH, SAMOTNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH, SKUTECZNIE OGRANICZAJĄ ICH SAMODZIELNY, PEŁNY I CZYNNY UDZIAŁ W ŻYCIU SPOŁECZNYM.

Cel główny 2

Integracja osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

termin realizacji:

2016

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- *instytucje rządowe,*
- *instytucje naukowe,*
- *instytucje samorządowe,*
- *organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.*

środki finansowe:

- *budżet samorządu lokalnego,*
- *środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych,*
- *sponsorów.*

efekty realizacji celu:

- *zmniejszająca się liczba osób popadających w bezdomność;*
- *zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych. Jak największa liczba osób zatrudnionych i usprawnionych. Efektem realizacji celu winna być także wzrastająca jakość usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat;*
- *zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększenie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych;*
- *zwiększenie aktywności seniorów przez edukację.*

<u>Cel szczegółowy 2.1.</u>	
<i>Ograniczenie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym oraz osobom bezdomnym.</i>	2013

<u>Kierunki działań</u>	Termin
1. Udzielenie pomocy materialnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz innymi ustawami i uchwałami Rady Gminy.	2013
2. Opracowywanie co roku bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.	2007
3. Badanie i monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego osób korzystających ze wsparcia materialnego.	2013
4. Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, w tym tworzenie biur porad społecznych, przeciwdziałanie bezradności tej grupy osób.	2010
5. Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich – dożywianie w szkołach, wyprawka szkolna, dopłata do przedszkola, wypoczynek wakacyjny, bilety na imprezy sportowe i kulturalne.	2011
6. Tworzenie i wspieranie programów wsparcia rodzin wielodzietnych zagrożonych ubóstwem (pomoc materialna, poradnictwo, system ulg).	2007
7. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy i miasta Łomża w zakresie Pomocy materialnej dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz innych form wsparcia tych rodzin.	2008
8. Wspieranie programów propagujących i promujących wśród środowisk zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego postaw aktywnych, pomocy sąsiedzkiej, inicjowanie powstania grup samopomocy	2007
9. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku lokalnym ludzi biednych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (dalszy rozwój pracy socjalnej).	2011
10. Wspieranie inicjatyw propagujących integrację środowisk z grup ryzyka socjalnego ze społecznością lokalną oraz przeciwstawiających się stereotypom na temat osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych.	2010
11. Przygotowanie przez gminę zaplecza mieszkań socjalnych.	2010
12. Opracowanie i realizacja programu wychodzenia z bezdomności.	2007
13. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia i innych potrzeb na elementarnym poziomie – współpraca z innymi podmiotami w utworzeniu noclegowni	2010

<u>Cel szczegółowy 2.2.</u> <i>Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego udziału w życiu społecznym.</i>	2016
---	------

<u>Kierunki działań</u>	Termin
1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień, w szczególności poprzez rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych (prasa, radio).	2016
2. Organizowanie spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz spotkań indywidualnych z organizacjami pozarządowymi celem bieżącej wymiany doświadczeń	2008
3. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich (podjęcie działań w kierunku utworzenia Punktu Informacji Obywatelskiej).	2016
4. Bieżące informowanie niepełnosprawnych o możliwościach dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz możliwościach zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	2009
5. Systematyczne świadczenie osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	2011
6. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.	2016
7. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.	2010
8. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych poprzez likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych.	2009
9. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy i informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia.	2011
10. Podjęcie działań w kierunku pozyskania partnerów mogących zorganizować na terenie gminy ośrodek rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych.	2008
11. Pozyskanie środków finansowych na zakup samochodu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych.	2008

<u>Cele szczegółowy 2.3.</u> <i>Poprawa jakości życia oraz zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznym ludzi starych i chorych.</i>	2016
---	------

<u>Kierunki działań</u>	Termin
1. Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego ludzi starych	2016
2. Zapewnienie usług opiekuńczych i wspierających ludziom starym w miejscu zamieszkania.	2016
3. Rozwój placówek wsparcia dziennego dla osób starych, inicjowanie tworzenia domów dziennego pobytu, klubów seniora oraz zespołów usług socjalnych	2010

(posiłki, fryzjer, pranie sprzątanie za odpłatnością).	
4. Wspieranie rodzin opiekujących się starszym, całkowicie niesamodzielnym członkiem rodziny (usługi opiekuńcze, poradnictwo psychologiczne, medyczne).	2016
5. Udzielanie pomocy materialnej dla emerytów i rencistów z grupy ryzyka socjalnego (pomoc w zakupie leków, opału, dodatki mieszkaniowe).	2016
6. Aktywizowanie ludzi starych poprzez edukację, kulturę, rekreację, sport i turystykę oraz programy edukacyjne.	2011
7. Współpraca w ww. zakresie organów publicznych, organizacji pozarządowych, organizacji, związków emerytów i innych.	2011
8. Współpraca Policji i służb społecznych w zakresie ochrony osób starych jako potencjalnych ofiar nadużyć, przestępstw, oszustw, przemocy.	2016
9. Organizacja sieci mieszkań chronionych zapewniających dogodne warunki życia dla osób starych.	2010
10. Przejęcie przez gminę rozwiązań problemów w zakresie całodobowej opieki nad osobami starszymi, m.in. poprzez utworzenie rodzinnego domu pomocy społecznej (przygotowanie zaplecza do utworzenia ww. placówki).	2010
11. Integracja placówek pomocy instytucjonalnej (domy pomocy społecznej, domy dziennego pobytu) ze społecznością lokalną z uwzględnieniem zasady solidarności międzypokoleniowej.	2009
12. Współpraca w zakresie tworzenia i realizowania programów profilaktycznych oraz propagowanie zachowań prozdrowotnych.	2010
13. Organizowanie i wspieranie działalności placówek pomocy doraźnej – ambulatoryjnej dla osób nieubezpieczonych (bezdomni, uzależnieni) i ubogich.	2016
14. Współpraca z organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie miasta Łomża w zakresie organizowania wsparcia osobom starym i chorym.	2016
15. Wspieranie kształcenia kadr i wolontariuszy dla potrzeb ludzi starych i chorych.	2011

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego 2

- ***Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ głosi: „Każda osoba jest uprawniona do korzystania ze wszystkich praw i wolności ogłoszonych w niniejszej deklaracji, bez jakiegokolwiek różnicy zwłaszcza ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy polityczne lub jakiegokolwiek inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, majątek, urodzenie, lub jakąkolwiek inną sytuację.”***
- **Ważne jest przyjęcie przez parlament, w formie uchwały Karty Praw Seniora (z rezolucji 46/91 ONZ: katalog podstawowych praw – niezależność, współuczestnictwo, opieka, samorealizacja, godność).**

PROBLEM:

ISTNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU BEZROBOCIA SKUTECZNIE UNIEMOŻLIWIA REALIZACJĘ CELÓW OSOBISTYCH I ZAWODOWYCH ZNA CZNEJ GRUPIE MIESZKAŃCÓW GMINY, POGŁĘBIAJĄC OBSZARY UBÓSTWA.

Cel główny 3

Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

termin realizacji:

2013

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- instytucje rządowe,
- instytucje naukowe,
- instytucje samorządowe,
- organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

środki finansowe:

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych,
- sponsorzy.

efekty realizacji celu:

- zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych.

Cel szczegółowy 3.1.

Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.

2011

Kierunki działań	Termin
1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy: a) organizacja stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego, b) organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych, c) promowanie klubów pracy i szkoleń, d) zawieranie kontraktów socjalnych.	2011

2. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.	2011
---	------

<u>Cel szczegółowy 3.2.</u> <i>Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwale, kobietom i absolwentom.</i>	2011
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa i zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.	2011
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	2011
3. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy.	2008
4. Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych	2008
5. Współpraca z OHP i współudział w programach EFS.	2008
6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.	2008
7. Aktywizacja osób bezrobotnych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.	2008
8. Stwarzanie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości na terenie gminy poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • dobre zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, • utworzenie ścieżki rowerowej, plaży, • utworzenie dobrze rozwiniętej sieci komunikacyjnej, • wyedukowanie lokalnej społeczności z zakresu agroturystyki, • powołanie inkubatora rozwoju drobnej przedsiębiorczości (na bazie powiatu lub kilku gmin), • utworzenie funduszu poręczeń kredytowych. 	2008
9. Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy.	2008
10. Ułatwienie osobom dorosłym dostępu do kształcenia przez całe życie.	2008

<u>Cel szczegółowy 3.3.</u> <i>Tworzenie klimatu dla przedsiębiorczości.</i>	2010
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Promowanie kształcenia i szkolenia dla uzyskania umiejętności koniecznych do uruchomienia przedsięwzięcia i zarządzania.	2008
2. Pomoc w prowadzeniu firmy.	2008

3. Kształcenie w zakresie przedsiębiorczości jako opcji dla wszystkich.	2008
4. Uproszczenie i redukowanie lokalnych przeszkód administracyjnych oraz prawnych do uruchomienia przedsięwzięcia.	2008
5. Pomoc w zatrudnieniu personelu.	2008
6. Pomoc w dostępie mikrokredytów oraz kredytów i dotacji na rozpoczęcie działalności.	2008
7. Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw.	2009
8. Zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy.	2010
9. Promowanie, zwiększenie umiejętności dostosowania się przedsiębiorstw i ich pracowników do zmieniającego się otoczenia	2008

<u>Cel szczegółowy 3.4.</u> <i>Zwiększenie umiejętności osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem do ulokowania się na rynku pracy</i>	2013
--	------

Kierunki działań:	Termin
1. Zapewnienie bezrobotnym poszukującym pracy korzyści z wczesnej identyfikacji ich potrzeb, poradnictwa i pomocy w poszukiwaniu pracy oraz tworzenia indywidualnych planów działania już w najwcześniejszym stadium bezrobocia.	2010
2. Wspieranie wszelkich form zatrudnienia oraz aktywności bezrobotnych z uwzględnieniem wolontariatu.	2008
3. Oferowanie poszukującym pracy dostępu do efektywnych instrumentów zwiększających ich zdolność do bycia zatrudnionym i szans na powtórne zatrudnienie.	2008
4. Dostosowywanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu do indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych z uwzględnieniem osób mających szczególne trudności na rynku pracy.	2009
5. Wyposażenie bezrobotnych w wiedzę niezbędną do stawienia czoła konkurencji na rynku pracy.	2010
6. Dokonywanie regularnych ocen efektywności programów rynku pracy.	2008
7. Rozszerzenie działalności Klubów Pracy.	2008
8. Pozyskiwanie funduszy ze środków Unii Europejskiej na realizację programów związanych z aktywizacją rynku pracy.	2013
9. Rozszerzanie kontaktów i współpracy z partnerami rynku pracy w zakresie kreowania nowych rozwiązań na rynku pracy.	2010
10. Dokonywanie analiz sytuacji na rynku pracy.	2008
11. Wdrożenie i rozwijanie systemu informacji o rynkach pracy państw Unii Europejskiej.	2008
12. Rozwijanie systemu szkoleń i przekwalifikowań dla osób bezrobotnych zgodnie z potrzebami rynku pracy.	2011
13. Usuwanie wszelkich dyskryminacji na rynku pracy we współpracy z partnerami rynku pracy, a także z wykorzystaniem środków unijnych.	2013

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego 3

- Aktywne formy zwalczania bezrobocia (preferowane w strategii) wymagają znacznie większego niż dotychczas wsparcia finansowego ze strony Funduszu Pracy.
- W funkcjonującym systemie pośrednictwa i doradztwa zawodowego należy zadbać o odpowiednią (w odniesieniu do wzrastającej liczby bezrobotnych) liczbę osób pracujących na rzecz poszukujących pracy i bezrobotnych w instytucjach i organizacjach działających na rynku pracy.
- Istnieje konieczność dobrego funkcjonowania systemu dopasowywania struktury kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku.
- Konieczne jest istnienie dobrze funkcjonującego systemu zawodowej edukacji ustawicznej.
- Dążenie w miarę możliwości do indywidualizacji pomocy osobom bezrobotnym.
- Niezbędne jest zadbanie o rozwój i modernizację instytucji rynku pracy.

PROBLEM:

UZALEŻNIENIE OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH I ALKOHOLU JEST PROBLEMEM SPOŁECZNYM, KTÓRY PRZYCZYNIĄ SIĘ DO POWSTAWANIA SZEREГУ NEGATYWNYCH ZJAWISK, SKUTECZNIE OGRANICZAJĄCYCH WYDOLNOŚĆ RODZIN ORAZ ZAGRAŻA MŁODEMU POKOLENIU.

Cel główny 4

Zapewnienie właściwej pomocy medycznej osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

termin realizacji:

2016

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- instytucje rządowe,
- instytucje naukowe,
- instytucje samorządowe,
- organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

środki finansowe:

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych.

efekty realizacji celu:

- zmniejszająca się liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- malejąca skala problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

<u>Cel szczegółowy 4.1.</u> <i>Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.</i>	2011
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.	2011
2. Zintensyfikowanie różnorodnych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.	2010
3. Prowadzenie edukacji dzieci i młodzieży oraz ich rodzin na temat zagrożeń wynikających ze stosowania używek poprzez realizację programów psychoedukacyjnych.	2010
4. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.	2008
5. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	corocznie
6. Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania narkomanii.	2008

<u>Cel szczegółowy 4.2.</u> <i>Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.</i>	2010
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.	2008
2. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.	2008
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia oraz terapii dla uzależnionych i współuzależnionych w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.	2010

<u>Cel szczegółowy 4.3.</u> <i>Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.</i>	2011
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia oraz terapii dla uzależnionych i współuzależnionych w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.	2011
2. Podjęcie działań w kierunku utworzenia punktu konsultacyjnego.	2009

<u>Cel szczegółowy 4.4.</u> <i>Przeciwdziałanie przemocy.</i>	2016
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2008
2. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem ochrony ofiar przemocy	2008
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zaniedbaniom oraz podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie poprzez programy edukacyjno-informacyjne.	2007-2016
4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy.	2008
5. Udzielanie ofiarom przemocy profesjonalnej pomocy poprzez poradnictwo i interwencję.	2007-2016
6. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.	2009-2016

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 4

- konieczna jest większa aktywność na polu profilaktyki w Polsce w stosunku do wszystkich (nie tylko osób zagrożonych wykluczeniem) – wymaga to większych nakładów finansowych.
- wzrastające ceny leków stają się przyczyną wykluczenia z procesu leczenia wielu kategorii osób. W 2001 r. 23% pacjentów nie wykupywało z powodu braku pieniędzy niektórych przepisanych im leków, zaś 3% nie wykupywało żadnego z przepisanych lekarstw – konieczna jest odpowiednia polityka lekowa państwa w odniesieniu do grup wykluczonych.

- Każdy osoba w Polsce ma prawo do korzystania z gwarancji konstytucyjnych zapewniających jej bezpieczeństwo i ochronę prawną.

Warunkiem realizacji celów w tym obszarze jest:

- pełna realizacja ustawy o zintegrowanym ratowniczym systemie,
- nowelizacja kodeksu karnego w zakresie ochrony prawnej ofiar przemocy – ustanowienie prawa chroniącego osoby poszkodowane, a nie sprawców (np.: zapis o nakazie eksmisji sprawcy, zapis o zakazie zbliżania się sprawcy do ofiary),
- posiadanie skutecznych procedur opartych na prawie gwarantujących szybką pomoc ofiarom przemocy domowej.

PROBLEM:

ZGODNIE Z ZASADĄ POMOCNICZOŚCI SYSTEM POLITYKI I POMOCY SPOŁECZNEJ POWINIEN UZUPEŁNIAĆ I WSPOMAGAĆ NATURALNĄ STRUKTURĘ SPOŁECZNĄ W SAMOORGANIZACJI I KOMPENSOWANIU PODSTAWOWYCH POTRZEB.

Cel główny 5

Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.

termin realizacji:

2011

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- *instytucje rządowe,*
- *instytucje naukowe,*
- *instytucje samorządowe,*
- *organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.*

środki finansowe:

- *budżet samorządu lokalnego,*
- *środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych.*

efekty realizacji celu:

- *wysoki poziom wykształcenia kadr samorządowych,*
- *wysoka jakość usług świadczonych przez kadrę samorządową,*
- *nowatorskie formy współpracy z organizacjami pozarządowymi, zwiększający się obszar współpracy.*

<u>Cel szczegółowy 5.1.</u> <i>Inicjowanie integracji społeczności lokalnych.</i>	2011
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.	2010
2. Edukacja społeczeństwa poprzez spotkania ukazujące możliwości wyjścia z trudnej sytuacji.	2010
3. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.	2011
4. Promowanie imprez integrujących społeczność lokalną w środowisku.	2009

<u>Cel szczegółowy 5.2.</u> <i>Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.</i>	2011
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.	2010
2. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy, np. poprzez Internet i lokalne środki masowego przekazu.	2008
3. Stopniowe zwiększanie liczby pracowników socjalnych, tak by doprowadzić do stanu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej.	2011
4. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadre pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.	2010
5. Włączenie w większym zakresie pracowników ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia polityki społecznej na terenie gminy	2008

<u>Cel szczegółowy 5.3.:</u> <i>Inicjowanie współdziałania pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.</i>	2011
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Stwarzanie przez gminę możliwości realizowania programów rozwiązujących problemy i podwyższających stopień bezpieczeństwa mieszkańców, m.in. przez organizacje społeczne, Kościół katolicki, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.	2009

2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.	2011
3. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji (m.in. pozarządowych), zajmujących się problematyką społeczną, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, • regularne spotkania, • wymianę doświadczeń. 	2010
4. Stwarzanie korzystnych warunków dla powstawania nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy.	2009

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 5

Warunkiem przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego w obszarze mieszkalnictwa jest:

- **większe zaangażowanie środków publicznych na cele mieszkaniowe,**
- **zwiększenie dostępności Towarzystw Budownictwa Społecznego dla grup niezamożnych,**
- **zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych,**
- **opracowanie programów dodatków mieszkaniowych adresowanych do wybranych grup ludności,**
- **rozwój budownictwa komunalnego.**

PROBLEM:

**BRAK ALTERNATYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY ORAZ DOŚĆ NISKA SPRAWNOŚĆ FIZYCZNA.**

Cel główny 6

**Tworzenie warunków dla alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieciom
i młodzieży oraz zwiększenie ich sprawności fizycznej.**

termin realizacji:

2012

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu lokalnego i pomocy społecznej.

partnerzy:

- *instytucje samorządowe,*
- *instytucje rządowe,*
- *instytucje naukowe,*
- *organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.*

środki finansowe:

- *budżet samorządu lokalnego,*
- *środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych,*
- *sponsorów.*

efekty realizacji celu:

- *podwyższenie umiejętności sportowych,*
- *powstanie Gminnej Ligi Piłki Nożnej,*
- *powstanie infrastruktury turystycznej,*
- *nowatorskie formy spędzania czasu wolnego w gminie.*

<u>Cel szczegółowy 6.1.</u> <i>Rozwój kultury fizycznej (sport).</i>	2012
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Utworzenie i utrzymanie gminnej drużyny piłki nożnej.	2008
2. Doposażenie boiska w Gielczynie (szatnie, ogrodzenie, sprzęt).	2009
3. Poprawa stanu boisk w miejscowościach: Podgórze, Kupiski, Konarzyce, Stara Łomża, Pniewo, Modzele Skudosze, Jarnuty.	2012
4. Utrzymanie Gminnej Ligi Piłki Nożnej dla seniorów i juniorów.	2008
5. Budowa lub remont istniejących boisk do piłki nożnej i siatkowej.	2009
6. Wyposażenie istniejących remiz OSP w np. stoły do tenisa, piłkarzyki itp. sprzęt.	2009

<u>Cel szczegółowy 6.2.</u> <i>Tworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na terenie gminy.</i>	2011
--	------

Kierunki działań:	Termin
1. Budowa infrastruktury na plażach w Siemieniu Nadzeczonym, Starej Łomży, Pniewie i okolicach Jednaczewa.	2009
2. Wytyczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych, pieszych po terenie gminy ze wskazaniem ewentualnych miejsc noclegowych.	2011
3. Utworzenie ścieżki przyrodniczej.	2010

<u>Cel szczegółowy 6.3.</u> <i>Tworzenie systemu spędzania czasu wolnego.</i>	2009
---	------

Kierunki działań:	Termin
1. Uaktywnienie środowiska lokalnego w celu uruchomienia świetlic środowiskowych, głównie w miejscowościach, gdzie nie ma szkół i sal sportowych: Milewo, Mikołajki, Nowe Kupiski i inne.	2009
2. Powołanie wiejskiego animatora kultury i kultury fizycznej (np. emerytowany nauczyciel, rolnik – dobry organizator życia społecznego, inicjator pomysłów).	2009
3. Wyposażenie wyżej wymienionych świetlic w niezbędny sprzęt do kulturalnego i zdrowego spędzania czasu wolnego.	2009

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 6

Art. 7 ust. 1 pkt 10 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym dzieci i młodzieży, w zakresie kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Realizacja tego zadania ma nastąpić m.in. poprzez rozwijanie lokalnej infrastruktury sportowej, tworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz powoływanie nowych świetlic środowiskowych.

PROBLEM:

W GMINIE ŁOMŻA OBSERWUJE SIĘ BRAK ODPOWIEDNIEGO SYSTEMU PRZEPŁYWU INFORMACJI MIĘDZY INSTYTUCJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ POMOCĄ SPOŁECZNĄ, CO WPŁYWA MA MNIEJSZĄ EFEKTYWNOŚĆ PROWADZONYCH DZIAŁAŃ.

Cel główny 7

Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w gminie Łomża.

termin realizacji:

2013

odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Ośrodek Pomocy Społecznej.

partnerzy:

- instytucje samorządowe,
- instytucje rządowe,
- instytucje naukowe,
- organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

środki finansowe:

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych.

efekty realizacji celu:

- wysoki poziom wykształcenia kadr samorządowych,
- wysoka jakość usług świadczonych przez kadrę samorządową,
- nowatorskie formy współpracy z organizacjami pozarządowymi, zwiększający się obszar współpracy.

Cel szczegółowy 7.1.

Wzmacnianie systemu pomocy osobom bezrobotnym i bezdomnym.

2010

Kierunki działań**Termin**

1. Wspieranie przez gminę instytucji i organizacji (w tym wolontariatu) działających na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych oferujących im różne formy wsparcia.

2010

2. Przeprowadzenie badań sytuacji rodzin osób bezrobotnych i bezdomnych w gminie Łomża.	2008
3. Tworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych i niezaradnych życiowo.	2009
4. Wprowadzenie do systemu pracy socjalnej „street workerów” (pracownik ulicy).	2009

<u>Cel szczegółowy 7.2.</u> <i>Rozwijanie systemu zapobiegania problemom niedożywienia.</i>	2008
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Ograniczenie niedożywienia dzieci i młodzieży w rodzinach ubogich.	2007
2. Powołanie „banku żywności”.	2008
3. Zapewnienie bezpłatnych posiłków dla potrzebujących.	2007
4. Promowanie inicjatyw społecznych rozwiązujących problemy osób i rodzin niedożywionych.	2008

<u>Cel szczegółowy 7.3.</u> <i>Przeciwdziałanie utrwalaniu i przekazywaniu z pokolenia na pokolenie zjawisk związanych z ubóstwem.</i>	2009
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Wspieranie aktywnych form pomocy zaspakajających podstawowe potrzeby życiowe w miejscu zamieszkania.	2009
2. Wspieranie programów readaptacji społecznej przeciwdziałających procesom marginalizacji.	2009
3. Organizowanie różnorodnych form oddziaływania o charakterze edukacyjnym, organizacyjnym i informacyjnym wspierających adaptację społeczną osób i grup wykluczonych.	2008

<u>Cel szczegółowy 7.4.</u> <i>Rozwój lokalnej samoorganizacji, tworzenie więzów samopomocy.</i>	2008
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Zaktywizowanie lokalnych instytucji samorządowych i pozarządowych.	2008

<u>Cel szczegółowy 7.5.</u> <i>Opracowanie skoordynowanego systemu działania wszystkich służb pomocowych w sytuacjach stwierdzenia faktu przemocy.</i>	2010
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Opracowanie procedur udzielania pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej oraz ustalenie sposobów badania jej efektywności.	2010
2. Opracowanie systemu informowania osób doświadczających przemocy o możliwościach korzystania z instytucjonalnej pomocy.	2009
3. Opracowanie standardów udzielania pomocy socjalnej ofiarom przemocy.	2008
4. Organizacja grup samopomocowych, składających się z osób, które doświadczyły przemocy i są gotowe do udzielania wsparcia aktualnie jej doświadczającym.	2009

<u>Cel szczegółowy 7.6.</u> <i>Wspieranie i koordynacja dotychczasowych działań pomocowych na rzecz osób uzależnionych.</i>	2008
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Propagowanie wiedzy w społeczeństwie na temat choroby AIDS, przyczyn jej powstawania, możliwości zapobiegania oraz rzeczywistych zagrożeń z nią związanych.	Od 2007
2. Opracowanie i rozpowszechnianie stale aktualizowanego informatora o instytucjach, organizacjach i programach pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	2007
3. Opracowanie zasad i zakresu działań wolontariatu na rzecz osób chorych na AIDS i nosicieli wirusa HIV.	2008

<u>Cel szczegółowy 7.7.</u> <i>Organizacja wsparcia społecznego osobom chorym na AIDS i nosicielom wirusa HIV.</i>	2012
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Sporządzenie diagnozy potrzeb ludzi chorych na AIDS i nosicieli wirusa HIV i ich rodzin w zakresie organizacji i rodzajów wsparcia w razie pojawienia się problemu.	2012
2. Opracowanie zasad organizacji grup samopomocy oraz sposobów ich wspierania.	2009

<u>Cel szczegółowy 7.8.</u> <i>Stworzenie nowych struktur i działań pomocowych na rzecz osób starszych wiekiem.</i>	2013
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Opracowanie standardów systemu usług pomocowych w środowisku, w domu dla osób starszych wiekiem.	2009
2. Utworzenie w gminie miejsc czasowego pobytu dla osób starszych.	2009
3. Stworzenie monitorowanego systemu wsparcia i zaspokajania potrzeb osób starszych poprzez „społeczną alimentację”.	2013

<u>Cel szczegółowy 7.9.</u> <i>Zapewnienie niezbędnej pomocy osobom opuszczającym zakłady karne.</i>	2009
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Stworzenie zespołu interdyscyplinarnego udzielającego pomocy osobom opuszczającym zakłady karne.	2009
2. Rozpropagowanie wśród osób opuszczających zakłady karne wykazu instytucji samorządowych i pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy i wsparcia społecznego.	2008
3. Zainicjowanie i opracowanie sposobów działania wolontariatu na rzecz osób opuszczających zakłady karne.	2009

<u>Cel szczegółowy 7.10.</u> <i>Skoordynowanie działań pomocowych organizacji i instytucji działających na rzecz ofiar klęsk żywiołowych.</i>	2009
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Opracowanie procedur dotyczących działań Ośrodka Pomocy Społecznej w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych.	2007
2. Opracowanie skutecznego sposobu przepływu informacji i skoordynowanie pomocy społecznej udzielanej przez organizacje i instytucje oraz osoby prywatne.	2009
3. Stworzenie oferty doskonalenia zawodowego psychologów i psychiatrów w zakresie psychoterapii osób z urazami psychicznymi powstałymi w wyniku sytuacji traumatycznych.	2009
4. Opracowanie informatora o osobach i instytucjach udzielających profesjonalnej pomocy psychologicznej w sytuacjach kryzysowych.	2008
5. Opracowanie zasad organizacji grup samopomocy oraz ich wspierania w przypadku sytuacji kryzysowych.	2009

<u>Cel szczegółowy 7.11.</u> <i>Rozwój i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej.</i>	2009
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Wyposażenie w sprzęt umożliwiający wprowadzenie nowych metod i technik pracy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.	2009
2. Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej.	2009
3. Zwiększenie zatrudnienia w OPS.	2008-2009

Założenia uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 7

- **Trwałość rozwiązań systemowych gwarantuje aktywne działanie i współdziałanie trzech sektorów w oparciu o wspólną strategię.**
- **Instytucje i organizacje mają obowiązek wspierania mieszkańców z zachowaniem zasady pomocniczości, bez różnicowania z jakichkolwiek względów, i równych szans.**
- **Istnieje konieczność:**
  - **budowania zintegrowanego systemu umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, przeciwdziałającego marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,**
  - **zbudowania zintegrowanego systemu pomocy społecznej w oparciu o system wspólnych celów, których osiągnięcie wyznaczają określone wskaźniki społeczne, ich systematyczne monitorowanie i wspólna ocena realizacji osiągniętych celów.**

Cel główny 8

Zapewnienie warunków umożliwiających realizację celów Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

<i><u>termin realizacji:</u></i>
2010
<i><u>odpowiedzialni za realizację kierunków działań:</u></i>
Ośrodek Pomocy Społecznej.
<i><u>partnerzy:</u></i>
<ul style="list-style-type: none">
• instytucje rządowe,
• instytucje naukowe,
• instytucje samorządowe,
• organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.
<i><u>środki finansowe:</u></i>
<ul style="list-style-type: none">
• budżet samorządu lokalnego,
• środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych programów celowych.
<i><u>efekty realizacji celu:</u></i>
<ul style="list-style-type: none">
• wysoki poziom wykształcenia kadr samorządowych,
• wysoka jakość usług świadczonych przez kadrę samorządową,
• nowatorskie formy współpracy z organizacjami pozarządowymi, zwiększający się obszar współpracy.

<u>Cel szczegółowy 8.1.</u>	
Stworzenie podstaw efektywnej współpracy podmiotów działających na rzecz integracji społecznej w gminie Łomża.	2010

Kierunki działań	Termin
1. Organizowanie partnerskich zespołów instytucji państwowych, samorządowych, organizacji pozarządowych i zainteresowanych osób do współpracy w realizacji celów strategii.	Od 2007
2. Opracowanie wyraźnego podziału zakresu odpowiedzialności pomiędzy podmiotami świadczącymi usługi na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem.	2010
3. Utworzenie interdyscyplinarnych zespołów „służb społecznych”, posiadających efektywny system współpracy i komunikacji.	2010
4. Upowszechnienie wśród instytucji państwowych i organizacji pozarządowych dokumentu strategii oraz zasad opiniowania i przyjmowania programów zgodnych z celami strategicznymi gminy.	2007

5. Stworzenie banku danych o programach, działaniach i inicjatywach lokalnych dotyczących celów Strategii Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych.	2008
6. Organizowanie i wspomaganie różnorodnych form wymiany doświadczeń (konferencje, forum, debaty).	Od 2007

<u>Cel szczegółowy 8.2.</u> <i>Zapewnienie warunków do efektywnego funkcjonowania zespołu monitorująco-wdrożeniowego.</i>	2009
---	------

Kierunki działań	Termin
1. Powołanie przez władze gminy interinstytucjonalnego zespołu monitorująco-wdrożeniowego ds. strategii (przedstawiciele samorządu gminnego i jednostek pozarządowych, podmiotów niepublicznych).	2007
2. Przyjęcie zasad funkcjonowania zespołu monitorująco-wdrożeniowego: <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczenie przedstawicieli zespołu w obradach poszczególnych Komisji Rady Gminy, • istnienie standardów monitoringu realizacji celów strategii, • udział w wyznaczaniu kierunków polityki społecznej gminy • rewizja i ewentualne wnioskowanie o konieczności zmian w strategii, • istnienie kryteriów przyjmowania, opiniowania i rekomendowania programów realizujących cele strategiczne – opracowanie standardów dla programów i upowszechnienie ich w środowisku, • istnienie sposobów zbierania i gromadzenia informacji o realizowanych programach, • opracowanie systemu wyróżniania i nagradzania (promocji) dobrych przykładów praktyki społecznej, skutecznie zrealizowanych programów działania • branie udziału w opracowywaniu przetargów i konkursów na programy realizujące cele strategii, • prowadzenie sprawozdawczości o działaniach zespołu. 	2007
3. Systematyczne, coroczne, informowanie społeczeństwa poprzez media o postępach w realizacji strategii.	Od 2009

<u>Cel szczegółowy 8.3.</u> <i>Pozyskiwanie środków finansowych na realizację programów.</i>	2008
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Zorganizowanie centrum informacji o wymogach i procedurach pozyskiwania środków finansowych na realizację programów w oparciu o fundusze unijne.	2008
2. Posiadanie stale aktualizowanej i udostępnianej zainteresowanym podmiotom informacji o możliwych źródłach finansowania.	2008
3. Ustalenie i upowszechnianie klarownych zasad finansowania i dotowania przez gminę programów realizujących cele strategii.	Od 2007

4. Opracowanie i upowszechnienie zasad monitoringu ewaluacji programów (w oparciu o Rozporządzenie Rady Europejskiej 1260/99).	
5. Zagwarantowanie w budżecie gminy niezbędnych środków finansowych na realizację zadań gminy wynikających z celów strategii.	Od 2008

<u>Cel szczegółowy 8.4.</u> <i>Badanie potrzeb mieszkańców gminy Łomża zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie bezpieczeństwa socjalnego.</i>	2008
--	------

Kierunki działań	Termin
1. Opracowanie projektu badawczego.	2008
2. Opracowanie map zasobów i potrzeb.	2007
3. Prognozowanie kierunków zmian społecznych.	2008

Założenia i uwarunkowania dotyczące celu głównego Nr 8

- Strategia musi być stale monitorowana i elastycznie dostosowywana do zmieniających się warunków.
- W sposobie realizacji strategii muszą znaleźć odzwierciedlenie zasady: partnerstwo, współpraca i solidarność społeczna.
- Należy preferować te programy nastawione na realizację celów strategii, które mają charakter kompleksowy, uwzględniają holistyczne podejście do człowieka i jego problemów.

**3.3. TERMINY REALIZACJI CELÓW STRATEGII INTEGRACJI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2007-2017**

Nr celu	NAZWA CELU GŁÓWNEGO	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i poprawy sytuacji życiowej dzieci i młodzieży											
2.	Integracja osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym											
3.	Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy											
4.	Sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy											
5.	Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów											
6.	Tworzenie warunków dla alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz zwiększenie ich sprawności fizycznej											
7.	Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy społecznej gminy Łomża											
8.	Zapewnienie warunków umożliwiających realizację celów Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych											

3.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podstawowe źródła finansowania działań na rzecz integracji i polityki społecznej gminy Łomża to:

- 1) środki z budżetu centralnego,
- 2) finanse samorządowe,
- 3) Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej w szczególności:
  - a) Europejski Fundusz Społeczny,
  - b) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- 4) sponsorzy,
- 5) udział własny beneficjentów,
- 6) inne.

3.5. KALENDARIUM DZIAŁAŃ

Tabela nr 28: Kalendarium działań

Działanie	Termin
1. Przedłożenie projektu strategii do zaopiniowania przez Zespół Konsultantów i członków Komisji Oświatowej Rady Gminy Łomża.	2006 r.
2. Wprowadzenie ewentualnych zmian w strategii po otrzymaniu opinii Zespołu Konsultantów i członków Komisji.	2006 r.
3. Przedłożenie projektu strategii do zaopiniowania przez Komisję Oświatową Rady Gminy Łomża.	2007 r.
4. Przedstawienie strategii do zatwierdzenia Uchwałą Rady Gminy Łomża.	2007 r.
5. Powołanie zespołu monitorująco-wdrożeniowego.	2007 r.
6. Przekazanie dokumentu strategii odpowiedzialnym organom władz gminy i organizacjom pozarządowym.	2007 r.

3.6. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.6.1. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależy będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca wójta, sekretarz, kierownik i pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radni, przewodniczący Komisji Rodziny, Zdrowia i Opieki Społecznej, Rady Gminy, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pozarządowych, innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych, pracowników Urzędu Gminy i przedstawicieli podmiotów niepublicznych.

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc. (szczegóły niniejszego zapisu znajdują odzwierciedlenie w celu: Zapewnienie warunków do efektywnego funkcjonowania zespołu monitorująco-wdrożeniowego.)

3.6.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty i programy OPS-u, Urzędu Gminy oraz innych jednostek organizacyjnych gminy),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której

punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.6.3. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW

Prezentowane projekty powstały w trakcie prac nad dokumentem strategicznym i przedstawimy je na zasadzie „banku pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy projektów pozyskają na nie środki finansowe.

Projekty przygotowane przez przedstawicieli Urzędu Gminy i Rady Gminy

KARTA PROJEKTU NR 1 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Barbara Modzelewska – Urząd Gminy Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1a, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Od 23.05.2003 r. – pełnomocnik wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.
NAZWA PROJEKTU	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Urząd Gminy Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1a, sala konferencyjna.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, zwłaszcza tworzenie bezpiecznych miejsc zdrowego i trzeźwego stylu życia dla alkoholików po zakończeniu terapii.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY,	<ul style="list-style-type: none"> • leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin, • przeciwdziałanie przemocy domowej,

OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz pomocy dzieciom alkoholików.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Bezdomni, bezrobotni, uzależnieni od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii, osoby opuszczające zakłady karne, uchodźcy.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – część główna programu: „Integracja społeczna”, • analiza i diagnoza sytuacji w gminie w zakresie problemów alkoholowych.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, • pracownicy grup AA, • księża, • Punkty Konsultacyjno-Informacyjne Przeciw Przemocy w Rodzinie i Punkty Konsultacyjne ds. Narkomanii.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • finanse (budżet gminy), • ludzie (budżet gminy), • lokal (budżet gminy), • wyposażenie (ze środków na przeciwdziałanie i zwalczanie alkoholizmu).
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Oszacowane koszty – 30.000 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	3 lata.

KARTA PROJEKTU NR 2 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Jacek Albin Nowakowski.
NAZWA PROJEKTU	Świetlica środowiskowa w Siemieniu Nadzeczny.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU	Siemień Nadzeczny.

NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywne formy spędzania czasu wolnego przez młodzież; 2. Zapobieganie patologiom społecznym (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, itp.); 3. Rozwijanie zainteresowań sportowych i muzyczno-tanecznych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Lokalna społeczność.

KARTA PROJEKTU NR 3 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Jacek Nowakowski.
NAZWA PROJEKTU	Zagospodarowanie dzikiej plaży w Siemieniu Nadrzecznym na strzeżona plażę gminną.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Plaża w Siemieniu Nadrzecznym.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój agroturystyki na terenie gminy Łomża; 2. Aktywne formy spędzania czasu wolnego przez społeczeństwo (szczególnie dzieci i młodzież).
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Lokalna społeczność.

KARTA PROJEKTU NR 4 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Jacek Nowakowski.
NAZWA PROJEKTU	Adaptacja terenów w miejscowościach Stara Łomża n/rz i Siemień Nadrzeczny na boiska sportowe (piłka nożna i siatkówka).
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Stara Łomża n/rz i Siemień Nadrzeczny.

CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież.

KARTA PROJEKTU NR 5 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Jacek Nowakowski.
NAZWA PROJEKTU	Zorganizowanie ścieżki rowerowo-piesznej: trasa Stara Łomża – Gać z uwzględnieniem i oznaczeniem miejsc wartych zobaczenia we wsi Pniewo (baza partyzancka, Duży Dział).
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Aktywne formy spędzania czasu wolnego przez społeczeństwo; 2. Tworzenie warunków do rozwoju turystyki i agroturystyki.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Lokalna społeczność.

KARTA PROJEKTU NR 6 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Jacek Nowakowski.
NAZWA PROJEKTU	Rozwój agroturystyki w gminie.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Tworzenie sprzyjających warunków do tworzenia nowych gospodarstw agroturystycznych; 2. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie agroturystyki;

	3. Promocja i wsparcie istniejących gospodarstw agroturystycznych; 4. Organizowanie festynów.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Lokalna społeczność.

KARTA PROJEKTU NR 7 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Radny Henryk Krajewski.
NAZWA PROJEKTU	Działalność sportowo-kulturalno-rekreacyjna.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Wieś Kupiski.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Zabezpieczenie czasu wolnego dzieci i młodzieży; 2. Przygotowanie nawierzchni boisk w Kupiskach; 3. Kreowanie rozwoju kultury fizycznej społeczeństwa.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież z terenu wsi Kupiski.

Projekty przygotowane przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy
(placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury)

KARTA PROJEKTU NR 8 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wygodzie.
NAZWA PROJEKTU	Boisko do piłki plażowej.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren Szkoły Podstawowej w Wygodzie.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Promocja zdrowia w środowisku lokalnym – działania prozdrowotne. 2. Organizacja formy spędzania czasu wolnego dla

	każdej grupy wiekowej (szczególnie w środowisku pozbawionym dostępu do wszechstronnej możliwości spędzania czasu).
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania projektem (liczba osób korzystających z propozycji wykorzystania boiska); • Zorganizowanie drużyny reprezentującej środowisko; • Organizowanie lokalnych rozgrywek (turnieje rodzinne).
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Uczniowie podczas zajęć wychowania fizycznego, młodzież w czasie wolnym od zajęć, rodzice.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zaprojektowanie boiska; • Wykonanie projektu; • Rozpropagowanie idei gry w piłkę plażową (podkreślenie korzyści, jakie płyną z uprawiania tej dyscypliny); • Stworzenie drużyny wśród społeczności lokalnej; • Przeprowadzenie rozgrywek w celu upowszechniania wśród różnych grup wiekowych.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor szkoły wraz z nauczycielami, • radny gminy z Wygody, • sołtys – przedstawiciel społeczności lokalnej, • rodzice, mieszkańcy wsi Wygoda.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • piasek plażowy (4 wywrotki), • farba do konserwacji słupków, • słupki 2 szt., • siatka, • taśmy wyznaczające powierzchnię boiska, • piłki siatkowe.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • osoba sprawująca opiekę nad sprzętem (siatka, piłki, taśmy) – funkcja nieodpłatna.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie projektu – wiosna 2006 r.; • Efekty powinny pojawiać się sukcesywnie z każdym dniem funkcjonowania projektowanego obiektu.

KARTA PROJEKTU NR 9 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Wiesława Masłowska – Szkoła Podstawowa w Podgórzu, ul. Szkolna 1, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Realizowanie co roku programów profilaktycznych mających na celu zapobieganie patologii społecznej oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom.
NAZWA PROJEKTU	Programy Profilaktyki „Zdrowa i bezpieczna szkoła” oraz „Jesteśmy na – nie”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Podgórzu.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Zagospodarowanie czasu wolnego uczniom szkoły poprzez wdrażanie do ukierunkowanej aktywności, wskazanie pozytywnych sposobów spędzania czasu wolnego. 2. Uwrażliwianie na wartości rodzinne i ich związek z wartościami kulturalnymi regionu.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie uczniom istniejących zagrożeń, nieakceptowanych społecznie postaw wobec alkoholu, papierosów, narkotyków; • uświadomienie uczniom, że są dotyki dobre i takie, które budzą wewnętrzny opór; • kształtowanie asertywności i umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach podejrzanych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Uczniowie Szkoły Podstawowej w Pogórzu i ich rodzice.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie programu; • realizacja jego założeń raz w tygodniu – 2 godz.; • ankieta; • konkurs podsumowujący; • rozmowa (pogadanka) z rodzicami; • podsumowanie.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • policja, • pracownicy Poradni, • Ośrodek Uzależnień.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI	Na uruchomienie programu konieczna jest kwota 1.000 zł.

ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Na realizację programu konieczna jest kwota 1.000 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Projekt będzie realizowany przez cały rok szkolny 2005/2006.

KARTA PROJEKTU NR 10 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Szkoła Podstawowa w Jarnutach, Jarnuty 1, 18-402 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Organizowanie w placówce imprez i uroczystości, na które zapraszane są rodziny uczniów.
NAZWA PROJEKTU	„Dni Samorządności Uczniowskiej”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Budynek Szkoły Podstawowej w Jarnutach.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Przygotowanie uczniów do udziału w życiu społecznym. 2. Wdrażanie dzieci do odpowiedzialnego podejmowania i realizowania zadań. 3. Pogłębianie wiedzy uczniów na temat samorządności i Unii Europejskiej.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanowanie trzech dni tzw. życia szkolnego (przy pomocy doradczej opiekuńcy samorządu uczniowskiego); • przeprowadzenie konkursów i imprez mających na celu pogłębienie wiedzy o Unii Europejskiej i krajach będących jej członkami (1 dzień); • zorganizowanie wystawy prac plastycznych o planowanym patronie szkoły (Jan Paweł II).
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Przed wszystkim uczniowie, bo takie jest założenie. Szkoła jest głównym miejscem z otoczenia dziecka, w którym może ono nauczyć się uczestnictwa w życiu społecznym i podejmowania decyzji dotyczących życia w grupie społecznej. Uczniowie są również uczeni odpowiedzialności

	i komunikowania się.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> zebranie propozycji imprez, programów z klas IV-VI; wybór najbardziej interesujących propozycji przez samorząd i opiekuna; przydział zadań szczegółowych organizatorom, włączenie do udziału w imprezach wszystkich uczniów; przeprowadzenie imprez, konkursów zaplanowanych na 3 dni; samoocena uczniów – stopień przygotowania imprezy, refleksje i wnioski; wyłonienie najlepszej imprezy.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> Uczniowski Klub Sportowy „Narew”, Szkolny Klub Europejski, PCK.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> ludzie, lokale i ich wyposażenie (zapewniają organizatorzy), środki finansowe na zakup nagród dla uczestników i zwycięzców konkursów oraz na zakup materiałów pierniczych – ok. 500-600 zł.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> środki finansowe – ok. 500-600 zł – na zakup materiałów pierniczych oraz nagród dla uczestników i zwycięzców konkursów.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> rozpoczęcie przygotowań imprez i konkursów w czasie Dni Samorządności – kwiecień, Dni Samorządności – 3 kolejne dni maja, poniedziałek – wtorek – środa.

KARTA PROJEKTU NR 11 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Grażyna Komorowska – Szkoła Podstawowa w Puchałach, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Opracowanie i wdrożenie programu kursu z zakresu podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowej mieszkańców wsi. Szkolenie odbyło się w 2000 r. przy współudziale Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

	w Warszawie.
NAZWA PROJEKTU	„Kawiarenka internetowa”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Puchałach.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Umożliwienie dostępu mieszkańcom wsi do światowych zasobów informacji.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • łatwy i szybki dostęp do informacji, • podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców wsi, • zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, • możliwość prowadzenia szkoleń, np. z zakresu rachunkowości rolnej.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Bezpośrednio – mieszkańcy wsi, pośrednio – gmina, województwo, państwo.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie szkoły w zestawy komputerowe (5 sztuk) wraz z drukarką i skanerem, • zabezpieczenie budynku przed ewentualną kradzieżą, • zakup odpowiednich programów komputerowych, • podłączenie do Internetu, • przeszkolenie pracownika.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy; • Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Okolo 21.000 zł.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Okolo 1.000 zł miesięcznie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Zakładając, że zostaną zabezpieczone środki finansowe, uruchomienie projektu mogłoby nastąpić po upływie 3 miesięcy.

KARTA PROJEKTU NR 12 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Hanna Wichorowska – Szkoła Podstawowa w Lutostani, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> Szkoła wiejska lokalnym centrum edukacyjno-doradczym rolników; Wiejski Ośrodek Edukacji Przedszkolnej i Obywatelskiej; Aktywność mieszkańców wsi drogą do społeczeństwa obywatelskiego.
NAZWA PROJEKTU	Świetlica środowiskowa.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Lutostani, 18-400 Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Stworzenie miejsc do spotkań oraz zajęć i szkoleń w wolnym czasie dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Kotów, Lutostani oraz okolicznych miejscowości.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie postaw i wartości etyczno-moralnych (zwłaszcza młodzieży); organizowanie spotkań z „ciekawymi ludźmi”; dbałość o ochronę środowiska i dziedzictwo kulturowe regionu; sposób na spędzanie wolnego czasu (możliwość wyboru).
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież, rodzice, lokalne środowisko.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> zorganizowanie świetlicy w jednej z klas w szkole; zakup wyposażenia i pomocy (np. gry, sprzęt sportowy); kawiarenka internetowa (jest 10 komputerów do wykorzystania).
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> Szkoła Podstawowa w Lutostani (nauczyciele); Urząd Gminy Łomża; Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża; Stowarzyszenie „Edukator” w Łomży; Komenda Miejska Policji.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE,	Wynagrodzenie dla realizatorów projektu.

LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Wykonanie stałego łącza internetowego.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Świetlica może być czynna cały rok.

KARTA PROJEKTU NR 13 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Szkoła Podstawowa w Czaplicach, 18-404 Łomża.
NAZWA PROJEKTU	Utworzenie świetlicy w ramach działalności Szkoły Podstawowej w Czaplicach.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Lutostani, 18-400 Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie opieki uczniom przed zajęciami lekcyjnymi i po ich zakończeniu; • Stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu; • Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów; • Kompensowanie zaniedbań środowiskowych; • Integracja grupy rówieśniczej; • Pomoc w odrabianiu pracy domowej.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie kompetencji językowych uczniów: <ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie umiejętności wypowiedzania się, – ćwiczenie umiejętności samodzielnego czytania i słuchania tekstu czytanego, – rozwijanie zainteresowań czytelniczych, – rozwijanie zainteresowań i uzdolnień recytatorskich, – ćwiczenie umiejętności zapamiętywania. • Stwarzanie możliwości wykorzystania posiadanej wiedzy i umiejętności w sytuacjach praktycznych; • Rozwijanie umiejętności manualnych;

	<ul style="list-style-type: none"> • Wyzwalanie ekspresji twórczej dzieci; • Kształtowanie umiejętności współżycia i współdziałania w grupie; • Wzmacnianie poczucia własnej wartości; • Wskazanie prawidłowych wzorców zachowań; • Ukazanie prawidłowych relacji w rodzinie; • Wdrożenie do przestrzegania obowiązujących norm i zasad wychowania; • Wdrażanie do planowania prac indywidualnych i grupowych; • Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za podejmowane działania; • Wdrażanie do utrzymania porządku, poszanowania własności; • Rozwijanie zdolności i ekspresji dzieci, eksponowanie twórczości dziecięcej; • Propagowanie zdrowego stylu życia, pobudzanie dzieci do pokonywania bezczynności, do aktywnego spędzania wolnego czasu; • Ukazanie skutków nadużywania alkoholu: zmian w organizmie, wpływu na stosunki międzyludzkie i zachowanie więzi rodzinnych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	30 uczniów szkoły z klasy I-VI, które nie mają gdzie spokojnie odrobić lekcji, nie umieją z pożytkiem spędzać czasu wolnego.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia wychowawczo-dydaktyczne, gry i zabawy, drama, metody aktywizujące, spacer i wycieczki; • techniczne środki nauczania: komputer, magnetowid, RTV; • książki pomocnicze: wybrane tytuły z literatury dziecięcej wg potrzeb i uznania nauczyciela.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • Materiały do prowadzenia zajęć programowych – 3 zł x 30 dzieci x 6 miesięcy = 540 zł; • Dożywianie dzieci – 2,0 zł x 30 dzieci x 6 miesięcy = 360 zł; • Zajęcia rekreacyjno-zdrowotne (basen) – 10 zł x 30 dzieci = 300 zł
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH	Świetlica ma być czynna dwa razy w tygodniu po 1 godzinie.

EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	
---	--

KARTA PROJEKTU NR 14 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Publiczne Gimnazjum Nr 9 w Łomży.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Realizowanie co roku programów profilaktycznych mających na celu zapobieganie patologii społecznej oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom.
NAZWA PROJEKTU	„Bezpieczna droga do domu”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren szkoły, parking autobusów szkolnych przy Gimnazjum Nr 9, autobusy szkolne.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów gimnazjum, czekających na odjazd autobusów szkolnych.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • zatrudnienie ochrony dla uczniów oczekujących na odjazd autobusów; • zatrudnienie opiekunów w autobusach szkolnych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Uczniowie, rodzice, nauczyciele.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa uczniom; • zrozumienie problemu przez samorząd lokalny; • długoterminowość zadania.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Wójt Gminy Łomża • Komenda Miejska Policji w Łomży, • dzielnicowy.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Zatrudnienie i opłacenie ochroniarza na terenie przy szkole w godz. od 14.00 do 15.40 oraz zatrudnienie i opłacenie opiekunów uczniów na czas podróży autobusem szkolnym do i ze szkoły.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU	<ul style="list-style-type: none"> • finanse – 23.000 zł w skali roku szkolnego, • ludzie – ochroniarz, opiekunowie – mogliby to być nauczyciele PG Nr 9.

M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Uruchomienie projektu – początek roku 2006.

KARTA PROJEKTU NR 15 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Zarząd Ekonomiczny Szkół Gminy Łomży, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1a, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Wieloletnie doświadczenie w pracy zawodowej i społecznej.
NAZWA PROJEKTU	Usprawnienie funkcjonowania Zarządu Ekonomicznego Szkół
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1a.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Usprawnienie funkcjonowania w celu uaktywnienia większej liczby osób na rzecz wspólnoty lokalnej.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • zakup dodatkowego autobusu szkolnego w celu obniżenia kosztów dowożenia transportem wynajmowanym; • zakup 19-osobowego busa w celu obniżenia kosztów dowożenia na zawody sportowe; • utworzenie Klubu Piłki Nożnej – zwiększy to zaangażowanie w sport przeciw patologiom; • powołanie Stowarzyszenia – zachęcanie środowiska gminnego do działań prospołecznych; • powołanie moderatorów wiejskich kultury i kultury fizycznej – organizacja czasu wolnego dla młodzieży; • zatrudnienie pedagoga i logopedy – leczenie dzieci z wadami wymowy, rozwiązywanie problemów rodzin, uczniów.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Młodzież szkolna i pozaszkolna – mieszkańcy gminy Łomża.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • usprawnienie i obniżenie kosztów transportu uczniów do szkół i na zawody sportowe; • sport i kultura – alternatywy dla patologii – sposoby

CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>spędzania czasu wolnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> Stowarzyszenie – organizacja integrująca dorosłych mieszkańców gminy i miejsc tworzenia i precyzowania pomysłów na usprawnienie funkcjonowania społecznego życia w gminie; ułatwienie dostępu do specjalisty liczny uczniom z wadami wymowy i doradztwo w trudnych sprawach rodzinnych.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> szkoły (nauczyciele); radę sołeckie; harcerstwo (Hufiec ZHP w Łomży); OHP; UKS-y.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> 8 moderatorów do 8 obwodów szkolnych; 1 logopeda; 1 pedagog szkolny dla szkół podstawowych; wykorzystanie lokali szkół lub remiz OSP; utrzymanie i wyposażenie. <p>Koszt – 200.000 zł.</p>
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> Po uruchomieniu projektu koszty mogą wzrosnąć w związku ze znaczną liczbą form pracy – ok. 250.000 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> uruchomienie projektu – 3 miesiące; pierwsze dostrzegalne efekty – po 1 roku; beneficjenci powinni być usatysfakcjonowani od chwili uruchomienia form pracy zawartych w projekcie.

KARTA PROJEKTU NR 16 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Wiesława Kłosińska – Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu, ul. Łomżyńska 30, 18-400 Łomża.
NAZWA PROJEKTU	Życie kulturalne wsi Podgórze.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Sala OSP w Podgórzu.
CEL PROJEKTU	1. Wskazanie miejsca kulturalnych spotkań.

NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zagospodarowanie wolnego czasu. 3. Rozwijanie zainteresowań. 4. Integracja społeczna. 5. Współpraca w grupie.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • miejsce spotkań różnych grup społecznych środowiska lokalnego; • możliwość korzystania z komputera (Internetu); • możliwość korzystania z czasopism, telewizji; • dyskusje, wymiana poglądów; • spotkania i pogadanki z psychologiem, autorami (w zależności od potrzeb środowiska); • organizowanie stałych form (nauka tańca, śpiewu, gry na instrumentach, teatr żywego słowa); • wieczorki poetyckie przy kawie i herbacie.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci, młodzież, osoby dorosłe (w tym bezrobotni) z okolicznych miejscowości (m.in. Podgórze, Rowy, Siemień).
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie sali OSP w Podgórzu; • wyposażenie sali (telewizor, komputer, meble), • zakup automatu do kawy i herbaty, • zatrudnienie wykwalifikowanego pracownika, • organizowanie stałych form pracy, zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa, • organizowanie programów rozrywkowych (wieczorki poezji, spotkania z ciekawymi ludźmi).
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Łomża; • Biblioteka Publiczna; • Ochotnicza Straż Pożarna; • Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża; • Szkoła Podstawowa; • mieszkańcy.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie istniejącego już lokalu – 30.000 zł; • zatrudnienie przynajmniej 1 osoby na cały etat – 12.000 zł; • stałe formy pracy (nauka tańca, śpiewu) – 12.000 zł; • zakup automatu (kawa, herbata) – 500 zł; • spotkania kulturalne (kawa, herbata, ciastka) – 1.000 zł; • środki czystości – 1.000 zł.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • 3.000 zł – wyposażenie; • 12.000 zł – etat pracownika;

ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • 1.000 zł – środki czystości; • 4.000 zł – energia i olej; • 500 zł – zakup automatów; • 12.000 zł – stałe formy pracy.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	2-3 miesiące.

KARTA PROJEKTU NR 17 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Bożena Modzelewska – Biblioteka Publiczna Gminy Łomża, Filia w Wygodzie, ul. Kościelna, 18-408 Wygoda.
NAZWA PROJEKTU	Świetlica środowiskowa
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Budynek po byłym Ośrodku Zdrowia w Wygodzie.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży. 2. Rozwijanie zainteresowań.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność współdziałania w grupie; • rozwijanie zainteresowań młodzieży; • zmniejszenie patologii społecznej, integracja społeczna, poprzez spotkania edukacyjne uczestnicy wzmocnią poczucie własnej wartości.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież okolicznych miejscowości (Bacze Suche, Modzele Stare, Modzele Wypychy, Modzele Skudosze, Wygoda) oraz osoby dorosłe (w tym bezrobotne).
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacja budynku po byłym Ośrodku Zdrowia w Wygodzie; • Wyposażenie pomieszczeń w odpowiedni sprzęt; • Zatrudnienie wykwalifikowanego pracownika (pedagog, pracownik kulturalno-oświatowy); • Realizacja zamierzonych zadań, np. spotkania informacyjno-edukacyjne, wsparcie psychologiczno-prawne, rozwój zainteresowań młodzieży.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE,	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy w Łomży, • sponsorzy,

ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy najbliższych miejscowości (przy adaptacji budynku), Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoła, policja, biblioteka, kościół.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> finanse – 30.000 zł na rozpoczęcie prac adaptacyjnych, ludzie – zatrudnienie na etat osoby, która poprowadzi świetlicę, lokal – adaptacja, wyposażenie – 3 komputery, meble, sprzęt sportowy, szafki, stół do tenisa, stół bilardowy, stoliki, krzesła.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> 1 osoba zatrudniona na etat, adaptacja lokalu – szacunkowo 50.000 zł, wyposażenie – 22.000 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> czas na uruchomienie projektu – 1 rok, czas uzyskania pierwszych efektów – pół roku od rozpoczęcia działalności świetlicy.

KARTA PROJEKTU NR 18 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Danuta Tchórzewska – Gminny Ośrodek Kultury w Pniewie, Pniewo, ul. Krótka 20, 18-400 Łomża.
NAZWA PROJEKTU	„Sekcje sportowe”, „Kawiarenka internetowa”, „Zespół muzyczny dla młodzieży”, „Zespół taneczny dla dzieci”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Gminny Ośrodek Kultury w Pniewie, sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Pniewie.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Swobodny dostęp dzieci i młodzieży, dorosłych ze środowisk wiejskich do sieci internetowej (poznanie komputera, zapewnienie zajęć dodatkowych w celu rozwijania talentu dzieci i młodzieży – prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny).
CELE SZCZEGÓŁOWE	Zajęcia dadzą możliwość rozwoju również środowiskom wiejskim, dzieciom, młodzieży, dorosłym (środowiska te są

WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	obecnie pozostawione samym sobie).
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież, osoby dorosłe. Fachowo poprowadzone zajęcia dadzą z czasem możliwość promocji środowiska (danego zespołu) osób na zewnątrz gminy, w kraju czy poza granicami kraju.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • przystosowanie lokali, • zatrudnienie instruktorów z danej dziedziny, • wyposażenie lokali w sprzęt.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa w Pniewie, • Biblioteka Publiczna w Pniewie, • Urząd Gminy w Łomży.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • „Zespół taneczny” – instruktor – 4.000 zł, • „Zespół muzyczny” – instruktor – 5.000 zł, • „Kawiarenka internetowa”.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • zatrudnienie instruktorów – 10.000 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> • uruchomienie projektu – styczeń 2006 r. • pierwsze dostrzegalne efekty – czerwiec 2006 r.

Projekty przygotowane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych

KARTA PROJEKTU NR 19 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Zbigniew Żebrowski – Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” przy Szkole Podstawowej w Konarzycach, Konarzyce, ul. Szkolna 4, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Prowadzenie zajęć w Uczniowskim Klubie Sportowym „Orzeł”, organizacja i udział w zawodach sportowych na szczeblu gminy, powiatu, województwa, sędziowanie meczów piłki nożnej juniorów i seniorów.

NAZWA PROJEKTU	Program integracji społecznej o charakterze zdrowotno-sportowym pt. „Biegusiem”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Konarzycach.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój zainteresowań sportowo-rekreacyjnych miejscowej społeczności. 2. Popularyzacja zdrowego stylu życia poprzez udział w zajęciach sportowych. 3. Dążenie do uzyskania coraz to lepszych wyników sportowych przy abstynencji alkoholowo-nikotynowej.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie miejscowej ludności różnymi formami aktywności ruchowej poprzez organizację i udział w treningach, meczach, turniejach na terenie szkoły; • różnorodne zajęcia sportowo-rekreacyjne mające na celu zainteresowanie społeczności lokalnej uprawianiem sportu; • wykorzystanie zajęć sportowych do propagowania zdrowego stylu życia; • prowadzenie zestawień liczbowo-punktowych zespołów uczestniczących w rywalizacji sportowej; • obserwacja wyników i dążenie do osiągania postępów przy jednoczesnej deklaracji ograniczenia spożycia alkoholu i tytoniu.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Społeczność lokalna: grupy młodzieżowe i dorośli.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>I Sfera organizacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie rocznego terminarza i określenie rodzaju zajęć oraz szczegółów dotyczących terminów meczów, turniejów, treningów; • zakup przyborów i sprzętu, nagród rzeczowych niezbędnych do realizacji programu; • nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi projekt. <p>II Realizacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie spotkań, zajęć wg ustalonego kalendarza; • systematyczne nanoszenie wyników zespołów; dokonywanie rocznych podsumowań, nagradzanie najlepszych; • ciągła współpraca z samorządem lokalnym i innymi instytucjami; • dzielenie się efektami realizacji projektu na łamach gazety regionalnej „Wieści Gminne”.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Łomża;

KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • OPS Gminy Łomża; • Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Starostwo Powiatu Łomżyńskiego; • przychodnie lekarskie; • kluby sportowe i nauczyciele wychowania fizycznego z terenu gminy Łomża; • okręgowe związki sportowe.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Wypożyczenie – 5.000 zł.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • wynagrodzenie dla osoby prowadzącej (160 godzin w roku) – 4.000 zł; • wynagrodzenie dla osób współrealizujących projekt (sędziowie) – 1.500 zł; • wynagrodzenie dla osoby sprzątającej obiekt – 1.200 zł; • środki na zakup nagród rzeczowych dla uczestników programu – 1.500 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> • uruchomienie projektu – 1 miesiąc; • pierwsze dostrzegalne efekty – po 6 miesiącach; • czas, w którym projekt będzie atrakcyjny dla beneficjentów – 3 lata.

KARTA PROJEKTU NR 20 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Krzysztof Rychter – Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” działający przy Publicznym Gimnazjum Nr 9 w Łomży, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Działalność sekcji Taekwondo WTF działającej w strukturach Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” datowana jest na rok 2003. W swoich szeregach zrzesza uczniów Publicznego Gimnazjum Nr 9 oraz młodzież ze środowiska lokalnego. Od 2003 r. realizowany jest program nauczania taekwondo, a jego głównym celem jest troska o prawidłowy rozwój psychofizyczny. Główne zadania realizowane są poprzez nauczanie podstawowych elementów samoobrony oraz przygotowanie i udział młodocianych zawodników w rywalizacji sportowej na szczeblu wojewódzkim, międzywojewódzkim, a także ogólnopolskim. Począwszy od roku 2003 sekcja taekwondo odnosi liczne sukcesy sportowe w rywalizacji wojewódzkiej, międzywojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej. Rok 2003:

	<p>III miejsce w Mistrzostwach Województwa Podlaskiego.</p> <p>Rok 2004:</p> <p>III miejsce w Międzynarodowych Mistrzostwach Warszawy,</p> <p>II miejsce w pierwszych Eliminacjach do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży,</p> <p>III miejsce w drugich Eliminacjach do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży,</p> <p>I, II, III miejsce w otwartych Mistrzostwach Województwa Lubelskiego,</p> <p>III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych.</p> <p>Rok 2005:</p> <p>III miejsce w Międzynarodowych Mistrzostwach Polski Polish Open,</p> <p>II i trzy III miejsca w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodziczek i Młodzików.</p>
NAZWA PROJEKTU	„Sport dla Wszystkich”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Gimnazjum Nr 9, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1, 18-400 Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywna forma spędzania czasu wolnego przez młodzież; 2. Rozwijanie zainteresowań sportowych (kształtowanie osobowości); 3. Zapobieganie patologiom społecznym (alkoholizm, narkomania, nikotynizm itp.); 4. Promocja gminy i środowisk lokalnych poprzez udział uczniów w zawodach międzywojewódzkich i ogólnopolskich.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	Udział w zawodach sportowych organizowanych przez Polski Związek Taekwondo według kalendarza imprez na dany rok i osiągnięcie jak najlepszych wyników sportowych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Młodzież szkolna i środowisko lokalne.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • integracja środowiska lokalnego, • rozwijanie zainteresowań sportowych, • wzrost świadomości młodzieży w dziedzinie szeroko rozumianej kultury fizycznej, • przeciwdziałanie patologiom społecznym. <p>Trening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opłata za wynajęcie sali gimnastycznej, • zakup niezbędnego sprzętu sportowego do realizacji zadań szkoleniowych (tarcze, worki treningowe, ochraniacze do walki sportowej). <p>Zawody:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • dojazd i powrót z zawodów, • zakwaterowanie zawodników, • wyżywienie, • opłata startowa. <p>Odnowa biologiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • basen, sauna, odżywki.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Łomża; • Polski Związek Taekwondo WTF w Warszawie; • Podlaska Federacja Sportu w Białymstoku; • Okręgowy Związek Taekwondo w Łomży; • Gimnazjum Nr 9 w Łomży; • Rodzice uczniów.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<p>Środki finansowe niezbędne do uruchomienia projektu przeznaczone zostaną na finansowanie zawodów sportowych i pokrycie związanych z nimi kosztów.</p> <p>Symulacja: na przykładzie wyjazdu zawodników na Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Puławach, które odbyły się 8-9 października 2005 r.</p> <p>Zakwaterowanie zawodnika wynosi 35 zł Wyżywienie: śniadanie 10 zł, obiad 15 zł, kolacja 10 zł. Transport PKS: Łomża – Warszawa 22 zł, Warszawa – Puławy 23 zł, Puławy – Warszawa 23 zł, Warszawa – Łomża 22 zł.</p> <p>Koszt jednego zawodnika wynosi 160 zł. W Puławach wystąpiło czterech zawodników koszt wyniósł 640 zł.</p> <p>Wykaz imprez sportowych organizowanych przez Polski Związek Taekwondo, w których UKS „Olimpijczyk” zamierza brać udział w roku szkolnym 2005/2006: Listopad – Międzynarodowe Mistrzostwa Warszawy, Luty 2006 – I Eliminacje do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, Marzec 2006 – II Eliminacje do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, Maj 2006 – Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych, Czerwiec – Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików.</p> <p>Niezbędne środki finansowe do uruchomienia projektu na rok szkolny 2005/2006 to 1500 zł.</p>
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<p>Sfinansowanie wyjazdów na zawody sportowe organizowane przez Polski Związek Taekwondo WTF:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakwaterowanie na czas zawodów, • wyżywienie, • opłata startowa. <ol style="list-style-type: none"> 1. Ogólny koszt związany z wyjazdami na zawody sportowe to 1500-2000 zł w skali rocznej. 2. Zakup niezbędnego sprzętu treningowego w postaci: ochraniaczy, worków treningowych, tarcz do kopnięć. 3. Koszt zakupu ochraniaczy niezbędnych do prowadzenia treningów specjalistycznych dla jednego zawodnika

	<p>wynosi 521 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochraniacze na przedramiona – koszt kompletu wynosi 36 zł, ochraniacze goleni – koszt kompletu wynosi 45 zł, ochraniacze tułowia – koszt wynosi 250 zł, ochraniacz na głowę – koszt wynosi 150 zł, ochraniacz na genitalia – koszt wynosi 40 zł, <p>Niezbędna ilości sztuk: 4 – razem 2084 zł. Podane ceny są cenami katalogowymi firmy KWON specjalizującej się w produkcji sprzętu ochronnego do sportów walki, który jest dopuszczony do użytku przez Polski Związek Taekwondo WTF.</p> <p>4. Sprzęt potrzebny do prowadzenia treningów:</p> <ul style="list-style-type: none"> tarcze do kopnięć – koszt jednej sztuki wynosi 60 zł; niezbędna ilości sztuk: 12 – razem 720 zł, worki treningowe – koszt jednej sztuki wynosi 350 zł; niezbędna ilości sztuk: 4 – razem 1400 zł. <p>5. Wynajem sali gimnastycznej trzy razy w tygodniu po 120 minut. Średni koszt wynajęcia sali to 30 zł za 60 min. Miesięcznie 720 zł; opłata za 10 miesięcy 7200 zł.</p> <p>6. Wynagrodzenie za prowadzenie zajęć: miesięczne 400 zł; za 10 miesięcy 4000 zł.</p> <p>7. Opłata rocznej składki członkowskiej odprowadzana do Polskiego Związku Taekwondo w wysokości 400 zł.</p> <p>Roczny koszt działalności sekcji: 17804 zł.</p>
<p>CZAS REALIZACJI PROJEKTU</p> <p>CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW</p>	<p>Program szkoleniowy taekwondo jest procesem długofalowym i zindywidualizowanym, obejmującym pełny, harmonijny rozwój psychofizyczny, wraz ze wzrostem sprawności intelektualnej młodego zawodnika. Efekty i korzyści wypływające z uprawiania taekwondo należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Pierwsza to oddziaływanie wychowawcze kształtujące normy etyczne i moralne, jakimi są uczciwość, szacunek, odpowiedzialność i godność osobista oraz kształtowanie i wdrażanie pożądanych cech charakteru, jakimi są punktualność, obowiązkowość i sprawiedliwość. Młodzież, przenosząc nabyte na treningu zachowania do życia codziennego, realizuje ważną rolę wychowawczą i społeczną. Kolejna wartość wynikająca z uprawiania taekwondo to eliminacja nałogów (alkoholizm, narkomania itp.). Należy także wspomnieć o poprawie stanu zdrowia oraz wyrabianiu pozytywnych nawyków zdrowego i higienicznego stylu życia.</p>

<p align="center">KARTA PROJEKTU NR 21 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</p> <p align="center">(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).</p>	
<p>WNIOSKODAWCA PROJEKTU</p> <p>IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL</p>	<p>Sławomir Kalski, Uczniowski Klub Sportowy „Orliki” Kupiski przy Szkole Podstawowej w Kupiskach.</p>
<p>NAZWA PROJEKTU</p>	<p>Lekcje sportowe – tenis stołowy i unihokej.</p>

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Wieś Kupiski.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Rozwój zainteresowań sportowych; 2. Popularyzacja zdrowego stylu życia przez udział w zajęciach sportowych; 3. Dążenie do uzyskiwania lepszych wyników sportowych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Społeczność lokalna: grupy wykołejone.

KARTA PROJEKTU NR 22 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Stanisław Grodzki, Uczniowski Klub Sportowy „Narew” przy Szkole Podstawowej w Jarnutach.
NAZWA PROJEKTU	„Przez sport do zdrowia”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Wieś Jarnuty.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Aktywna i bezpieczna forma spędzania czasu wolnego; 2. Rozwijanie zainteresowań sportowych i nawyku uprawiania ćwiczeń fizycznych; 3. Popularyzacja zdrowego stylu życia („Sport zamiast używek”); 4. Podnoszenie na wyższy poziom wyników sportowych (dla ćwiczących systematycznie); 5. promocja gminy na forum ogólnopolskim.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Młodzież szkolna, pozaszkolna i dorośli.

KARTA PROJEKTU NR 23 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy, ul. Mickiewicza 12, 18-400 Łomża.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	<p>Towarzystwo Przyjaciół Dzieci jest stowarzyszeniem działającym na rzecz dziecka i jego rodziny, przede wszystkim rodzin potrzebujących pomocy i wsparcia. Od 15 lat prowadzimy placówki wsparcia dziennego, w których dzieci otrzymują: pomoc w nauce, dożywianie, zajęcia rozwijające osobowość i ich zainteresowania. Realizowane są programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Każdego roku w okresie letnich wakacji około 600 dzieci wyjeżdża na turnusy edukacyjno-terapeutyczne.</p>
NAZWA PROJEKTU	<p>„Radosne popołudnia” – zajęcia edukacyjno-terapeutyczne dla dzieci.</p>
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	<p>Pniewo, ul. Akacyjowa 1.</p>
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<p>Cel główny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie osobowości dzieci, wspieranie ich rozwoju poprzez propozycje programowe zajęć; <p>Cele edukacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Poznawanie mechanizmów uzależnień; 3. Zapoznanie się z chorobami społecznymi; 4. Nauka rozpoznawania uczuć i emocji; 5. Nauka umiejętności społecznych; 6. Pomoc w nauce; 7. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zamiłowań, zaspokajanie potrzeb dzieci według preferencji, dotyczące zagadnień: rodzina – dom, ulubione zabawy, przyjaźń – miłość, autoprezentacja, aspiracje; 8. Zagospodarowanie czasu wolnego; <p>Cele terapeutyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Dostarczenie uczestnikom doświadczeń korekcyjnych przeciwnych do treści doświadczeń urazowych; 10. Odreagowywanie napięć emocjonalnych; 11. Aktywne uczenie się nowych umiejętności w toku zajęć grupowych; 12. Wskazanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<p>Rodzaje działań przy realizacji zadania: pomoc w nauce, zajęcia komputerowe wraz z umiejętnym korzystaniem z Internetu, rozmowy i dyskusje nt. środków uzależniających: miniwykład, ćwiczenia wraz z rozwiązywaniem rebusów i krzyżówek nt. profilaktyki, zabawa w teatr – odgrywanie ról i scen z życia codziennego, zajęcia plastyczne, zajęcia sportowe, wycieczki piesze po okolicach Pniewa.</p> <p>Realizacja celów odbywałaby się przez 5 dni w tygodniu po 4 godziny dziennie dla 30 osób.</p>

BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież w wieku 6 do 15 lat.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie programu działania; Nabór dzieci i ich kwalifikacja; Zapoznanie z programem działań oraz zasadami uczestnictwa w nich; Codzienne spotkania z dziećmi; 1 raz w kwartale spotkania z rodzicami bądź opiekunami.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża, szkoła, mieszkańcy.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> Środki finansowe, Lokal wraz z wyposażeniem: stoliki, krzesła; sprzęt audiowizualny, komputer; sprzęt sportowy: piłki, stół do tenisa stołowego; sprzęt kuchenny: czajnik, kubki, sztućce itp.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	1.400 zł miesięcznie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Od 2.01.2006 r. do 30.12.2006 r.

KARTA PROJEKTU NR 24 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Caritas Diecezji Łomżyńskiej, ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża
NAZWA PROJEKTU	Obóz wakacyjny – „Rozwinąć Skrzydła”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU	1. Docenienie wartości „zdrowego”, dobrego życia,

NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<p>dbanie o siebie, swoje samopoczucie, a także odnajdywanie własnych pasji i zainteresowań;</p> <p>2. Ukazanie i nabycie przez uczestników obozu umiejętności korzystania z różnych form spędzania wolnego czasu;</p> <p>3. Skierowanie energii dzieci i młodzieży na twórcze tory, kontrolowanie impulsów i przekształcanie ich w akceptowane społecznie zachowania.</p>
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym.

KARTA PROJEKTU NR 25 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Barbara Żelazna – wiceprzewodnicząca Zarządu Polskiego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej Oddziału Terenowego w Łomży, ul. Ks. Janusza I 1, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	<p>Towarzystwo włączyło się w realizację programów ogólnopolskich, tj.: program "Usprawnienie wczesnej diagnostyki i zwiększenie efektywności leczenia jaskry pt. „Polsko Nie Śpij”, program promocji zdrowia pt. "Lubię Zimno", program szczepienny pt. "Zapobieganie Odrze, Świnie i Różyczce", program edukacyjny "Twój Piękny Uśmiech", program prozdrowotny "Stres Pod Kontrolą", program profilaktyki WZW Typu A.</p> <p>Opracowuje i realizuje także własne programy prozdrowotne, pozyskując fundusze na ich realizację m.in. z Urzędu Miasta, z Krajowego Centrum ds. AIDS oraz światowej Organizacji Zdrowia (UNDP) – program w zakresie profilaktyki narkomanii pt. "Wolni od Narkotyków, programy w zakresie profilaktyki antyalkoholowej pt. "Alkohol Kradnie Wolność" oraz "Powiedz Alkoholowi Nie", program edukacyjny pt. "Zaburzenia Odżywiania – Anoreksja czyli Jadłowstręt Psychiczny", program w zakresie profilaktyki antynikotynowej pt. "Nie Palę", programy edukacyjne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS pt. "Słuchaj i Ucz Się" oraz "AIDS w Moich Oczach.</p>
NAZWA PROJEKTU	Program profilaktyczny w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi pod hasłem "Bądź Sobą Bez Alkoholu".
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Szkoła Podstawowa w Wygodzie; Szkoła Podstawowa w Podgórzu; Szkoła Podstawowa w Kupiskach; Publiczne Gimnazjum Nr 9 w Łomży.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<p>1. Poszerzenie zakresu wiedzy o szkodliwym wpływie alkoholu, jego przyczynach i skutkach.</p> <p>2. Kształtowanie w młodzieży cech psychofizycznych odrzucających alkohol.</p> <p>Program ukierunkowany jest na edukację młodzieży szkolnej</p>

	<p>oraz ich rodziców. Używanie alkoholu przez ludzi młodych stanowi poważny problem nie tylko w skali kraju, ale także w odniesieniu do środowiska lokalnego. Przeprowadzone w 2003 roku badania sondażowe na grupie 150 uczniów w populacji 15-19 latków w czterech łomżyńskich szkołach średnich dowodzą, iż co trzecia osoba ankietowana pierwszą inicjację alkoholową miała już w wieku 14-15 lat. Zaledwie co piąta osoba nigdy nie próbowała alkoholu. Picie alkoholu wśród młodzieży okazało się nie tylko problemem indywidualnym czy rodzinnym, ale również problemem środowiskowym i wychowawczym.</p> <p>Wysokie bezrobocie na naszym terenie oraz patologie życia rodzinnego pogłębiają frustracje wśród dzieci i młodzieży, co za tym niesie ryzykowne zachowania takie jak: sięganie po używki m.in., alkohol. Używanie alkoholu przez ludzi młodych stanowi zagrożenie dla ich rozwoju. Na całym świecie prawo zabrania sprzedaży napojów alkoholowych osobom przed ukończeniem 18 roku życia. Nawet niewielkie ilości alkoholu, niegroźne dla dorosłych, mogą uszkadzać procesy rozwojowe dzieci i młodzieży. Dotyczy to nie tylko rozwoju biologicznego, ale również procesów związanych z uczeniem się i zapamiętywaniem oraz z rozwojem uczuciowym. Młodzi ludzie znacznie szybciej się uzależniają. Ponadto obniżył się wiek inicjacji sięgania po używki. Picie alkoholu jest problemem nie tylko indywidualnym i rodzinnym, lecz również i środowiskowym, wychowawczym i ekonomicznym. Jeżeli chodzi o ludzi dorosłych, to Polska zajmuje pierwsze miejsce w Europie pod względem nadumieralności mężczyzn w wieku produkcyjnym przewyższającej umieralność kobiet.</p> <p>Najgroźniejszym dla zdrowia składnikiem alkoholu jest etanol, niekorzystnie wpływający na różne narządy. Skutkiem jego nadużywania są: alkoholowa marskość wątroby, przewlekłe zapalenie trzustki i zaburzenia wchłaniania. W badaniach nad wpływem etanolu na układ krążenia podkreśla się obecnie rolę alkoholu jako istotnego czynnika wywołującego nadciśnienie tętnicze. Prócz szkodliwego oddziaływania alkoholu na organizm człowieka dorosłego, a w szczególności na młodzież, jest on także przyczyną wielu patologii społecznych. Wzrasta liczba ludzi młodych w izbach wytrzeźwień i nasila się przestępczość wśród nieletnich popełniana pod wpływem alkoholu. Oprócz agresji nietrzeźwych sprawców czynów karalnych wobec otoczenia, jest też charakterystyczne występowanie autoagresji, przejawiającej się w samouszkodzeniach i podejmowaniu prób samobójczych. Rozmiary pijaństwa młodzieży stają się niebezpieczne dla kondycji zdrowotnej społeczeństwa.</p>
<p>CELE SZCZEGÓŁOWE</p> <p>WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie postaw, umiejętności mówienia NIE w grupie rówieśniczej. • Ograniczenie używania alkoholu i związanych z nim szkód zdrowotnych poprzez udzielanie rzetelnej informacji. • Kształtowanie wzorów zdrowego trybu życia poprzez wdrażanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego. • Uzyskanie pomocy w przełamywaniu ograniczeń przez model rodziny alkoholowej i nabycie umiejętności zapobiegania powtarzaniu tych wzorców we własnym życiu.

	<p>Szkolenia i edukacja społeczności spowoduje, iż uzyskana wiedza przyczyni się do większej kultury i troski o zdrowie zarówno młodzieży, jak i ich rodziców. Zmniejszy się różnica w częstości picia alkoholu między grupami społeczno-ekonomicznymi, gdyż statystyki wykazują, iż częściej piją alkohol ludzie ze środowisk wiejskich o niższym statusie społecznym, gorzej wykształceni. Zjawisko nadużywania alkoholu przez młodych ludzi stało się tak powszechne, że nikogo już dziś nie dziwi i nie szokuje (niestety!) zakrapiane alkoholem młodzieżowe imprezy imieninowe lub urodzinowe (słowo „party” stało się w młodzieżowym slangu synonimem zwykłego pijaństwa), picie alkoholu na wycieczkach czy biwakach szkolnych. Badania CBOS wskazują na powody sięgania po alkohol przez młodych ludzi, którymi są: ciekawość, namowa kolegów lub rodzeństwa, podanie alkoholu przez rodziców (babcię) jako lekarstwa na przeziębienie czy ból brzucha. Często przyczyną kontaktu z alkoholem jest chęć odprężenia się i zrelaksowania, udowodnienia własnej dorosłości, uzyskania akceptacji grupy. Młodzi ludzie w alkoholu upatrują sposób na lepszą zabawę, poprawę samopoczucia, dodanie sobie odwagi. Dzięki wyposażeniu dzieci i młodzieży w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach uczniowie nauczą się odmawiać, rozwiązywać konflikty, podejmować decyzje i dokonywać wyborów. Naszym zdaniem oczekuje się, iż powyższe działania zwiększą możliwości całkowitego zaniechania sięgania po używki w kierunku wykreowania potrzeby właściwych sposobów spędzania czasu wolnego. Dzięki przeprowadzonej ankietyzacji na wejściu i wyjściu sprawdzimy czy wiedza została zaktualizowana, utrwalona i podniesiona. Również czy nastąpiła zmiana zachowań związanych z piciem alkoholu. Zajęcia praktyczne oraz nauka odmawiania pozwoli młodzieży w szerszym zakresie osiąść umiejętności odmawiania, organizowania sobie czasu wolnego bez alkoholu oraz odpowiedniego wyboru i podejmowania własnych decyzji.</p>
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele i wychowawcy, • dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjum, • rodzice i opiekunowie.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>I Określenie występowania rozmiaru zjawiska uzależnień w społeczności objętej programem oraz oczekiwania beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ankieta badawcza skierowana do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców na rozpoczęcie programu, <p>II Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w środowisku szkolnym – wszystkie spotkania edukacyjne będą prowadzone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metodami podającymi, czyli wykłady, rozmowy podczas zajęć edukacyjnych; • metodami problemowymi – w obecnych czasach nieodłączny element uczenia aktywizującego poprzez zajęcia warsztatowe, inscenizacje, burze mózgów, dyskusje, itp.; • metodami eksponującymi – czyli wykorzystanie

	<p>materiałów, tj. plakaty, ulotki, broszury, filmy wideo, wystawki, foliogramy itp.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia praktyczne: pokazy sporządzania napojów bezalkoholowych, • konkursy wiedzy: plastyczne, literackie, apele, spotkania, • edukacja rodziców: prelekcje, spotkania, pokazy, filmy, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych, poradnictwo, debaty, <p>III Działania w kierunku wzorów spędzania czasu wolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy sportowo-rekreacyjne i integrujące społeczność środowiska wiejskiego, happeningi, festyny, pikniki rodzinne itp. <p>IV Kampania informacyjna w lokalnych mediach.</p> <p>V Ocena efektywności i skuteczności podejmowanych działań programowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analiza prac, naniesienie poprawek np. do scenariuszy zajęć, • analiza obserwacji grupy uczestniczącej podczas zajęć – edukatorzy, nauczyciele, wychowawcy, • czy założone cele zostały osiągnięte, • poziom wiedzy (wysokość punktacji, np. w konkursach wiedzy), • frekwencja udziału w konkursach i imprezach, • aktywność uczestników podczas zajęć, • poziom wiedzy (ankieta na wejściu i wyjściu), • zaangażowanie wychowawców, nauczycieli w przygotowaniach do konkursów, • wzrost zainteresowania rodziców własnymi dziećmi (wspólne spędzanie czasu wolnego). <p>VI Wnioski do dalszej pracy profilaktycznej.</p>
<p>PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT</p> <p>KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Łomży; • Bractwo Trzeźwości Ojców Kapucynów; • Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży; • Komenda Miejska Policji w Łomży; • Regionalny Ośrodek Kultury w Łomży; • Miejskowe parafie; • Lokalne mass media.
<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>Ogółem – 2.160 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie kwestionariuszy ankiet (4 godz.) –160 zł, • koszty pośrednie niezbędne do uruchomienia projektu (papier ksero, toner, tusz do drukarki, zużycie sprzętu, rozmowy telefoniczne,

	<p>opracowywanie materiałów niezbędnych podczas realizacji projektu, regulaminy) – 1.000 zł,</p> <ul style="list-style-type: none"> koszty bezpośrednie – 1.000 zł (ankieterzy – przeprowadzenie badań ankietowych na tzw. wyjściu, dojazdy, opracowanie badań ankietowych, informacje o programie w lokalnych mediach – dojazdy, spotkania, rozmowy telefoniczne, korespondencja).
<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>Ogółem – 15.000 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> edukacja dzieci, młodzieży i ich rodziców (zajęcia prowadzone metodami aktywizującymi), dojazdy, materiały edukacyjne i pomoce dydaktyczne typu ulotki, broszurki, plakaty, itp., materiały plastyczne (bloki, papier, mazaki, folie, papier pakowy, taśma bezbarwna, farby, brystol itp.), wynajęcie pomieszczeń, lokale, obsługa sędziowska (jury), obsługa techniczna (nagłośnienie, poprowadzenie imprezy), obsługa finansowa, nagrody konkursowe (w konkursach plastycznych, literackich, wiedzy itp.), oprawa plastyczna imprez, happeningów, apeli itp., produkty spożywcze (do sporządzania pokazów napoi bezalkoholowych), ankieterzy (przeprowadzenie badań na tzw. wyjściu), opracowanie ankiet.
<p>CZAS REALIZACJI PROJEKTU</p> <p>CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW</p>	<p>Zakłada się, iż realizacja powyższego projektu będzie odbywać się przez okres dwóch lat, a rozpocznie się z chwilą pozyskania środków finansowych. Na uruchomienie projektu przewiduje się cztery miesiące. Pierwsze efekty nastąpią w połowie realizacji programu.</p>

Projekty przygotowane przez przedstawicieli Kościoła

KARTA PROJEKTU NR 26 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
<small>(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).</small>	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Ks. Dariusz Nagórski – Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Kupiskach, Nowe Kupiski 139, 18-400 Łomża.

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Praca z dziećmi, młodzieżą, organizowanie kolonii, realizacja programów profilaktycznych.
NAZWA PROJEKTU	Przystosowanie sali przykościelnej jako świetlicy dla dzieci i młodzieży z terenu Kupisk.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Nowe Kupiski 139, sala przykościelna.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży. 2. Propagowanie zdrowego stylu życia.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	Każdego dnia mogłoby skorzystać ze świetlicy ok. 20 dzieci i młodzieży.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież z terenu Kupisk.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Remont i wyposażenie świetlicy; • Zorganizowanie wolontariatu do pracy w świetlicy; • Udostępnienie świetlicy dla lokalnej społeczności (dzieci i młodzieży).
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Łomża, • Parafia Kupiski, • Firma „Oknał” (wymiana okien), • sponsorzy (wyposażenie świetlicy w komputery).
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • 30.000 zł, • wolontariat.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Świetlica wyposażana wg ww. planu.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Czas uruchomienia projektu i uzyskania pierwszych efektów związany jest z możliwością uzyskania środków na uruchomienie świetlicy.

KARTA PROJEKTU NR 27 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Ks. Dariusz Nagórski – Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Kupiskach, Nowe Kupiski 139, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Praca z dziećmi, młodzieżą, organizowanie kolonii, realizacja programów profilaktycznych.
NAZWA PROJEKTU	Zagospodarowanie terenu parafialnego, urządzenie obiektów sportowo-rekreacyjnych dla lokalnej społeczności
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Nowe Kupiski 139, plac w pobliżu kościoła.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Urządzenie obiektów sportowo-rekreacyjnych w celu zaangażowania lokalnej społeczności w działalność prospołeczną oraz organizowanie imprez sportowo-kulturalnych dla lokalnej społeczności
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	Organizowanie zawodów sportowych i festynów. Wyposażenie placu przykościelnego w boisko sportowe oraz odpowiednie obiekty
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Społeczność lokalna.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenu; • Organizowanie festynów i rozgrywek sportowych.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Łomża, • Parafia Kupiski.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • 30.000 zł, • teren należący do parafii Kupiski, • lokalny wolontariat.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Uruchomienie nastąpi po zagospodarowaniu i wyposażeniu terenu wg ww. planu.

<p align="center">KARTA PROJEKTU NR 28 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</p> <p align="center">(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).</p>	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Łomży, ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Od dwóch lat funkcjonowania Ośrodka realizowane są stałe działania: <ul style="list-style-type: none"> • nabór, szkolenie i kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne; • diagnoza i opinia psychologiczna; • stworzenie wspólnoty rodzin adopcyjnych i zastępczych (grupy wsparcia) – spotkania cykliczne; • poradnictwo specjalistyczne; • wspieranie psychologiczno-pedagogiczne rodziców, opiekunów prawnych; • realizacja programów zatwierdzonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej; • wsparcie materialne.
NAZWA PROJEKTU	Opieka nad dzieckiem i rodziną – udzielanie pomocy samotnym matkom, prowadzenie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Siedziba Katolickiego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego, ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Cele: <ol style="list-style-type: none"> 1. Opieka nad samotną matką i dzieckiem, 2. Świadczenie usług poradnictwa specjalistycznego osobom mającym trudności w sprawowaniu opieki rodzicielskiej nad dzieckiem poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, • uruchomienie telefonu zaufania, • podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców bądź opiekunów prawnych. Przyczyny: Bezrobocie, zła sytuacja materialna, uzależnienia, niezaradność życiowa, brak perspektyw to problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy naszej gminy. Wpływają one niekorzystnie na funkcjonowanie rodziny i utrudniają prawidłową opiekę nad dzieckiem. Wartość dla rozwoju gminy: <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie powstawaniu patologii w rodzinie, • zapewnienie środowiska zastępczego dzieciom

	porzuconym.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • czas trwania projektu – 1 rok, • udzielanie porad – dwa razy w tygodniu, • telefon zaufania – czynny codziennie w godzinach 16.00-19.00, • warsztaty szkoleniowe dla rodziców w miarę zgłaszanych potrzeb.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	<ul style="list-style-type: none"> • rodziny niewydolne wychowawczo; • samotne matki. <p>Korzyści:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie sieroctwu społecznemu, • zapobieganie powstawaniu zachowań patologicznych wśród dzieci, • troska o prawidłowy rozwój psychologiczny i społeczny dzieci.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>I Informacja w lokalnych mediach oraz poprzez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża o stałym udzielaniu porad;</p> <p>II Uruchomienie punktu poradnictwa i telefonu zaufania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie porad osobom zgłaszającym się indywidualnie, osobom zgłaszanym przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie; • Ośrodki Pomocy Społecznej; • Sądy Rodzinne; • Szkoły.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<p>Posiadane zasoby (kadrowe, lokalowe):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kadra: magister pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, trener programu „Dziecko czeka”, realizator programów profilaktycznych, pedagog szkolny; magister pedagogiki; magister psychologii, doświadczenie zawodowe z zakresu profilaktyki uzależnień i pracy z rodziną z problemem alkoholowym; 2. Zasoby placówki: biuro, lokal do udzielania porad; sprzęt komputerowy; ksero; meble biurowe.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • posiadane zasoby kadrowe i lokalowe – jw.; • zakup dodatkowego wyposażenia: aparat telefoniczny – 1500 zł; • opłaty za abonament, rozmowy telefoniczne, Internet – 350 złx12 mies. = 4.200 zł; • zakup materiałów biurowych – 200 złx12 mies. = 2.400 zł; • tablica Flipchart – 1 szt. – 700 zł; • środki czystości – 100 złx12 mies. = 1.200 zł;

	<ul style="list-style-type: none"> • koszt zakupu ulotek reklamowych i informacyjnych, informacje w lokalnych mediach o prowadzonym projekcie w ramach lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych – 600 zł; • obsługa telefonu zaufania (mgr pedagogiki) – 3 godziny x 5 dni w tygodniu [15 godzin x 52 tygodnie x 40 zł x 20,64% (ZUS, FP)] = 37.639,68 zł; • osoba prowadząca stałe porady (mgr psychologii) 2 x w tygodniu po 3 godziny = 6 godzin x 52 tygodnie x 50 zł = 15.600 zł; • warsztaty podnoszące kwalifikacje wychowawcze rodziców: system kar i nagród w wychowaniu – 4 godziny x 6 mies. x 50 zł x 20,64% (ZUS, FP) = 1.447,68 zł; sposoby porozumiewania się z dzieckiem – 4 godziny x 6 mies. x 50 zł x 20,64% (ZUS, FP) = 1.447,68 zł; jak pomagać dzieciom – ofiarom i świadkom przemocy (psycholog) – 4 godziny x 6 mies. x 50 zł = 1.200 zł; co to jest uzależnienie – gdzie, kiedy i jakiej szukać pomocy? (psycholog) – 4 godziny x 6 mies. x 50 zł = 1.200 zł.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	<ul style="list-style-type: none"> • uruchomienie – po podpisaniu umowy z Urzędem Gminy Łomża na wdrożenie projektu; • efekty – po pierwszych udzielonych poradach.

Projekty przygotowane przez przedstawicieli Policji

KARTA PROJEKTU NR 29 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Komenda Miejska Policji w Łomży: Sekcja Prewencji (Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii, Referat Patrolowo-Interwencyjny, dzielnicowi), Sekcja Ruchu Drogowego, Posterunki Policji.
NAZWA PROJEKTU	„Bezpieczna droga do szkoły/do domu.”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Ograniczenie liczby niebezpiecznych zdarzeń z udziałem dzieci i młodzieży.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • Uaktywnienie dzieci, młodzieży oraz ich opiekunów na rzecz poprawy bezpieczeństwa w drodze do szkoły/do domu; • Doskonalenie form profilaktyki ukierunkowanej na poprawę poziomu bezpieczeństwa uczniów szkół

	<p>podstawowych i gimnazjalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie negatywnych zdarzeń z udziałem dzieci, w tym szczególnie zagrożeń ze strony osób obcych, zwierząt oraz wypadków komunikacyjnych; • Podniesienie wiedzy i umiejętności przedstawicieli środowiska pedagogicznego w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w czasie trwania roku szkolnego.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci i młodzież – ok. 20 000 osób.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<p>a) edukacja dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych kształtująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowe postawy i nawyki sprzyjające unikaniu zagrożeń, z uwzględnieniem zwiększonego ryzyka kontaktu z alkoholem i narkotykami, • szybką i efektywną reakcję w różnych sytuacjach zagrożenia, • postawy właściwego reagowania w przypadku stania się ofiarą lub świadkiem przestępstwa, • umiejętności zwrócenia się o pomoc do policjanta, innego pracownika służb mundurowych (strażaka, strażnika miejskiego) bądź osoby godnej zaufania (w tym przypomnienie telefonów alarmowych służb ratowniczych), • postawy odpowiedzialności za własne bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo innych osób, • bezpieczne zachowania w kontaktach z osobami obcymi i ze zwierzętami, • prawidłowe zachowania związane z samodzielnym przebywaniem dziecka w domu, • elementarną wiedzę dotyczącą zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym, • postawy promujące zdrowy styl życia. <p>b) działania alternatywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczenie dzieci unikania zagrożeń korzystając z nowatorskich form realizacji, np. teatryk pt. „Miś, Ola i bandyta”, • organizowanie konkursów plastycznych promujących zdrowy styl życia, bezpieczne zabawy i inne zachowania. <p>c) organizowanie egzaminów na kartę rowerową i motorowerową;</p> <p>d) wyposażanie dzieci w elementy odblaskowe;</p> <p>e) kontrola pojazdów przewożących dzieci do i ze szkoły („Gimbusów”);</p>

	<p>f) objęcie nadzorem miejsc szczególnie niebezpiecznych, a zwłaszcza: przejść dla pieszych przez jezdnię (szczególnie o większym natężeniu ruchu), dróg dojazdu do szkoły i najbliższych okolic szkół;</p> <p>g) upowszechnianie funkcji strażnika szkolnego.</p>
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> Szkoły podstawowe i gimnazjalne na terenie miasta i powiatu łomżyńskiego; Kuratorium Oświaty – Delegatura w Łomży; Straż Miejska w Łomży; Spółdzielnie mieszkaniowe (Perspektywa, Jedność, Jantar, Łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa); Urzędy Gmin powiatu łomżyńskiego; Urząd Miejski w Łomży; lokalne media (Radio „BAB”, „Nadzieja”, TV Łomża, Gazeta Współczesna, Tygodnik Kontakty); Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łomży.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Środki własne podmiotów uczestniczących w programie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Realizacja projektu od 1.09.01 r. – program długofalowy.

KARTA PROJEKTU NR 30 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	KMP w Łomży: Sekcja Prewencji (Referat Patrolowo-Interwencyjny, I i II Rewir Dzielnicowych, Zespół Prewencji Kryminalnej, Nieteńnych i Patologii), Sekcja Ruchu Drogowego, Posterunki Policji.
NAZWA PROJEKTU	„Bezpieczne wakacje/ferie.”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU	Ograniczenie tragicznych zdarzeń z udziałem dzieci w okresie wakacji/ferii.

GMINY, PRZYCZYNA	
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji/ferii, • inspirowanie młodego pokolenia do aktywnego wypoczynku – wolnego od używek i zachowań agresywnych, • podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności współodpowiedzialności osób dorosłych za bezpieczeństwo dzieci, • integracja środowiska lokalnego na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, • kreowanie wśród dzieci i młodzieży pozytywnego wizerunku służb mundurowych.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Dzieci, młodzież i ich rodzice – ok. 15 tys. osób.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> a) Prelekcje w szkołach dla dzieci, rodziców i kadry pedagogicznej poświęcone bezpieczeństwu dzieci w okresie wakacji i ferii; b) Międzyinstytucjonalne kontrole placówek organizujących wypoczynek dzieciom i młodzieży pod względem warunków sanitarno-higienicznych, przeciwpożarowych oraz bezpieczeństwa ogólnego wypoczynku; c) Sprawdzanie stanu zabezpieczeń i wyposażenia kąpielisk i basenów; d) Kontrola autokarów przewożących dzieci; e) Dozór placów zabaw, podwórek, pól namiotowych i innych miejsc, w których dzieci i młodzież mogą mieć kontakt z alkoholem lub narkotykami; f) Kontrola miejsc, gdzie może dochodzić do prostytucji i żebractwa dzieci; g) Reagowanie na dzieci bez opieki; h) Konkurs „Nasze bezpieczeństwo” na szczeblu szkolnym, powiatowym oraz wojewódzkim; i) Udział własny oraz inspirowanie podmiotów pozapolicyjnych (w tym samorządowych) do organizacji „Letnich/zimowych szkół bezpieczeństwa”.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • MDK DST w Łomży, • Dom Kultury w Zbójnej z siedzibą w Łomży, • firmy ubezpieczeniowe (PZU, „Filar”, „Compensa” itp.), • Gminne Ośrodki Kultury, • Państwowa Inspekcja Pracy, • szkoły podstawowe, gimnazjalne i średnie, • Straż Leśna,

	<ul style="list-style-type: none"> • Państwowa Straż Rybacka, • Komenda Miejska Straży Pożarnej w Łomży, • Sanepid, • WOPR, • Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Łomży, • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Kuratorium Oświaty – Delegatura w Łomży, • lokalne samorządy, • ZHP, ZHR, OHP, • Caritas Diecezji Łomżyńskiej, • lokalne media (prasa, radio, telewizja, Internet).
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU, M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne podmiotów uczestniczących w programie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Realizacja projektu od 06.01 r. – program długofalowy

KARTA PROJEKTU NR 31 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Komenda Miejska Policji w Łomży: Sekcja Prewencji (Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii, I i II Referat Dzielnicowych, RPI), Sekcja Ruchu Drogowego, Posterunki Policji.
NAZWA PROJEKTU	„Bezpieczna wieś.”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wsi. 2. Ograniczenie liczby przestępstw i innych zdarzeń negatywnych wpływających na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenach wiejskich.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie: wypadków podczas prac w gospodarstwach rolnych; pożarów; kradzieży mienia

<p>STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE</p>	<p>i inwentarza żywego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pobudzanie inicjatyw społecznych na rzecz poprawy bezpieczeństwa; • zaangażowanie środków masowego przekazu w działania prewencyjne na wsiach; • ograniczenie zagrożeń zjawiskami patologii społecznej mieszkańców wsi.
<p>BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE</p>	<p>Ludność zamieszkująca obszary wiejskie – ok. 60 tys. osób.</p>
<p>ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ</p>	<p>a) spotkania z mieszkańcami wsi m.in. w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawiania zagrożeń uwarunkowanych specyfiką danej miejscowości; • prowadzenia edukacji wiktymologicznej osób prowadzących działalność rolniczą w zakresie bezpieczeństwa w trakcie prac związanych z prowadzeniem działalności rolniczej; sposobów zabezpieczania budynków gospodarstwa rolnego przed kradzieżami inwentarza żywego; postawy odpowiedzialności za własne bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo innych osób; • prowadzenie edukacji dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych, kształtującej: prawidłowe postawy i nawyki sprzyjające unikaniu zagrożeń, szczególnie w trakcie prac w gospodarstwie wiejskim; reagowanie w przypadku stania się ofiarą lub świadkiem wypadku w gospodarstwie rolnym; bezpieczne zachowania w kontaktach z osobami obcymi i ze zwierzętami; postawy promujące zdrowy styl życia; szybką i skuteczną reakcję w różnych sytuacjach zagrożenia. <p>b) obchody (głównie w porze wieczorowo-nocnej) terenów wiejskich przez rolników wspólnie z funkcjonariuszami Policji, strażakami OSP itp.;</p> <p>c) lustracje terenów wiejskich celem ustalenia czynników niekorzystnie wpływających na stan bezpieczeństwa oraz określenia możliwości wprowadzania korzystnych zmian (np. modernizacji i naprawy ogrodzeń, instalacji oświetlenia, właściwego zabezpieczenia technicznego obiektów);</p> <p>d) sprawdzanie stanu technicznego pojazdów i maszyn rolniczych;</p> <p>e) prowadzenie kontroli: wiejskich dyskotek i zabaw, sklepów monopolowych restauracji itp. pod kątem respektowania przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi;</p> <p>f) upowszechnianie idei „sąsiedzkiej czujności”;</p> <p>g) medialne nagłaśnianie prowadzonych działań i przedstawiania ujawnionych rażących przypadków naruszenia zasad bezpieczeństwa związanych z pracami w gospodarstwach rolnych;</p> <p>h) promowanie inicjatyw mających wpływ na</p>

	podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wsi.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatu Łomżyńskiego, • Stowarzyszenie „Bezpieczna Ziemia Łomżyńska”, • Samorządy Gminne, • Urzędy Gmin, • szkoły podstawowe i gimnazjalne, • Firmy Ubezpieczeniowe – PZU, TU „Samopomoc”, KRUS), • Ochotnicza Straż Pożarna, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Łomży, • Miejsko-Gminne i Gminne Ośrodki Kultury, • Miejsko-Gminne i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Koła Gospodyń Wiejskich, • lokalne media (prasa, radio, telewizja, Internet).
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU, M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne podmiotów uczestniczących w programie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Realizacja projektu od 03.05 r. – program długofalowy

KARTA PROJEKTU NR 32 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Komenda Miejska Policji w Łomży: Sekcja Prewencji (I i II Referat Dzielnicowych, Zespół Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii, RPI), Sekcja Kryminalna, Referat do Walki z Przestępczością Gospodarczą, Sekcja RD, SDŚ, Posterunki Policji.
NAZWA PROJEKTU	„Linie energetyczne.”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU	Ograniczenie kradzieży i dewastacji urządzeń

NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	energetycznych, telekomunikacyjnych i kolejowych.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • zaktywizowanie Rejonów Energetycznych, Telekomunikacji Polskiej SA, Szeptel SA i PKP do działań własnych na rzecz poprawy stanu zabezpieczenia należących do nich urządzeń i elementów infrastruktury; • udoskonalenie procedur wymiany informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w zabezpieczeniu urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych, i kolejowych; • eliminowanie występujących nieprawidłowości przy skupie metali kolorowych; • ograniczenie szkód wynikających z działalności przestępczej skierowanej przeciwko urządzeniom energetycznym, telekomunikacyjnym i kolejowym; • zwiększenie poczucia bezpieczeństwa lokalnych społeczności.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Społeczność lokalna – ok. 40 tys. osób.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • okresowe lustracje obiektów i urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych i elementów infrastruktury kolejowej pod kątem stanu ich zabezpieczenia; • opracowywanie i weryfikacja, stosownie do zmieniającej się specyfiki zagrożeń, procedur postępowania w przypadku zgłoszenia o zaistniałych kradzieżach i dewastacjach urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych i elementów infrastruktury kolejowej, w tym również reakcji na zgłoszenie o zaniku prądu lub sygnału telefonicznego; • sprawdzanie we własnym zakresie (przez RE, TP, Szeptel, PKP) zagrożonych odcinków linii energetycznych, telekomunikacyjnych i kolejowych; • upowszechnianie stosowania przez firmy telekomunikacyjne, energetyczne i kolejowe, rozwiązań organizacyjno-technicznych, zwiększających stopień bezpieczeństwa ich obiektów i innych elementów infrastruktury; • kontrole punktów skupu metali nieżelaznych pod względem legalności skupu przewodów elektrycznych oraz elementów urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych i infrastruktury kolejowej; • spotkania edukacyjne z lokalnymi społecznościami (zwłaszcza mieszkańcami wsi i kolonii) na temat właściwej reakcji na zaniki energii elektrycznej i sygnałów telefonicznych oraz reakcji na inne symptomy zagrożeń w przedmiotowym zakresie; • upowszechnianie idei „sąsiedzkiej czujności” itp.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT	<ul style="list-style-type: none"> • Rejon Energetyczny w Łomży,

KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> władze gminne, Telekomunikacja Polska Oddział w Łomży, Szeptel SA Oddział Łomża, PKP w Ostrołęce, Straż Leśna, Państwowa Straż Rybacka, Straż Miejska, lokalna społeczność.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU, M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	<ul style="list-style-type: none"> Środki własne podmiotów uczestniczących w programie.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Realizacja projektu od 03.00 r. – program długofalowy

KARTA PROJEKTU NR 33 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Komenda Miejska Policji w Łomży: Sekcja Prewencji (Referat Patrolowo-Interwencyjny, I i II Rewir Dzielnicowych, Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii, RPI); Sekcja Ruchu Drogowego; Sekcja Kryminalna; Sekcja Dochodzeniowo-Śledcza; Posterunki Policji.
NAZWA PROJEKTU	„Nie bądźmy obojętni.”
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> Ograniczenie zjawiska bezdomności i żebractwa. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa żyjących samotnie, starszych, kalekich – pozostających bez opieki oraz osób bezdomnych. Zmniejszenie zagrożeń życia i zdrowia osób wskutek znacznych spadków temperatury w okresie zimowym.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie poczucia współodpowiedzialności instytucji, organizacji i lokalnych społeczności za wspieranie osób potrzebujących pomocy;

<p>SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie przestępczości i wykroczeń na szkodę osób samotnych, bezdomnych, starszych – pozostających bez opieki; • uczulenie lokalnych społeczności na sytuację życiową osób bezdomnych oraz samotnie mieszkających osób w podeszłym wieku, schorowanych, niepełnosprawnych; • usprawnienie współpracy pomiędzy Policją a instytucjami i organizacjami powołanymi do niesienia pomocy osobom potrzebującym.
<p>BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE</p>	<p>Okolo 500 osób żyjących samotnie, starszych, kalekich, bezdomnych.</p>
<p>ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ</p>	<ol style="list-style-type: none"> opracowanie i doskonalenie procedur oraz mechanizmów wspólnych działań różnych podmiotów na rzecz ograniczenia bezdomności i żebractwa, pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym, niezaradnym życiowo; tworzenie przez instytucje samorządowe i inne w okresie zimowym, ciepłych, bezpiecznych miejsc dla osób bezdomnych; kolportaż ulotek z adresami i telefonami instytucji, które w zakresie swoich kompetencji są zobowiązane do niesienia pomocy osobom bezdomnym, starszym, niepełnosprawnym, żebrzącym i innym potrzebującym pomocy; kontrole, w okresie zimowym, miejsc przebywania osób bezdomnych w celu motywowania ich do korzystania ze wsparcia organizacji pomocowych; odwiedzanie przez dzielnicowych w miejscach zamieszkania osób w podeszłym wieku, schorowanych, niepełnosprawnych itp. w celu diagnozy sytuacji potrzeb, poinformowaniu o sposobie unikania zagrożeń (oszustwa, napady, wyłudzenia) i postępowaniu w sytuacjach kryzysowych; opracowanie i aktualizowanie mapy przebywania osób bezdomnych; ujawnianie i systematyczne sprawdzanie rozpoznanych miejsc, w których uprawiany jest proceder żebractwa, diagnoza sytuacji materialnej i rodzinnej żebrzących, ze zwróceniem uwagi na sytuację dzieci oraz organizowanie możliwej w istniejących warunkach pomocy i wsparcia; organizowanie pomocy ujawnionym, mieszkającym samotnie: osobom kalekim, w podeszłym wieku, niezaradnym życiowo, a także żebrzącym; lustracja w okresie zimowym, wspólnie ze Strażą Pożarną, miejsc zamieszkania osób kalekich, w podeszłym wieku, bezdomnych w celu sprawdzania stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego, doradzanie oraz organizowanie wsparcia dla osób, których sytuacja materialna lub życiowa uniemożliwia samodzielne dostosowanie

	<p>urządzeń grzewczych do wymogów bezpieczeństwa;</p> <p>j) spotkania środowiskowe z udziałem lokalnych społeczności, m.in. poświęcone upowszechnianiu idei „sąsiedzkiej czujności” oraz potrzeby wspierania przez społeczeństwo osób potrzebujących pomocy.</p>
<p>PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT</p> <p>KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miejskie, Miejsko-Gminne i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej; • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; • „Caritas” Diecezji Łomżyńskiej; • szkoły (podstawowe, gimnazjalne, średnie i wyższe); • Straż Miejska; • Sąd Rodzinny i Nieletnich w Łomży; • Miejska, Miejsko-Gminne i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Urząd Miejski w Łomży; • Starostwo Powiatowe w Łomży; • Wojewódzki Ośrodek Terapii i Uzależnień; • Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej; • ZGM; • Spółdzielnie Mieszkaniowe (Łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa, SM „Perspektywa”, SM „Jedność” i inne); • MPEC.
<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>Środki własne podmiotów uczestniczących w programie.</p>
<p>CZAS REALIZACJI PROJEKTU</p> <p>CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW</p>	<p>Realizacja projektu od 11.05 r. – program długofalowy.</p>

Projekty przygotowane przez przedstawicieli Służby Zdrowia

KARTA PROJEKTU NR 34 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	W roku 2004, we współpracy WOPiTu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, był realizowany pilotażowo program pod nazwą „Objazdowe poradnie”, który przynosił efekty i cieszył się pozytywną opinią.
NAZWA PROJEKTU	„Objazdowy Punkt Konsultacyjny”.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	Teren gminy Łomża.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia; 2. Diagnoza sytuacji rodzinnej i problemów uzależnień w środowisku; 3. Doradztwo dla osób współuzależnionych i motywowanie do terapii; 4. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Grupą objętą działaniem byłiby mieszkańcy gminy Łomża: <ul style="list-style-type: none"> • wskazani przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Ośrodek Polityki Społecznej, • osoby niepodlegające leczeniu w WOPiTu pomimo skierowania na podstawie prawomocnego postanowienia sądu.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zadania realizowane byłyby w/g harmonogramu ustalonego we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, • Punkt funkcjonowałby przeciętnie raz w tygodniu (ewentualnie przy mniejszej liczbie klientów można by zmniejszyć częstotliwość). • Realizacja zadania – dwóch pracowników WOPiTu, między których podzielony zostanie teren gminy.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Gminy Łomża, • Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

	<p>Alkoholowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Uzależnień, • Poradnia Współzależnych.
<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU, M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>220 zł za 1 dzień realizacji zadania (tj. miesięcznie 880 zł – przy realizacji 4x w miesiącu), w zakres kosztów wchodziłyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wynagrodzenie dodatkowe pracownika na umowę zlecenie za 4 godz. pracy w danym dniu, • pochodne od wynagrodzenia, • koszty używania samochodu prywatnego do celów związanych z dojazdem do konkretnych wsi na terenie gminy, • pośrednie koszty administracyjne WOPiTu.

<p align="center">KARTA PROJEKTU NR 35 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</p> <p align="center">(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).</p>	
<p>WNIOSKODAWCA PROJEKTU</p> <p>IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL</p>	<p>Barbara Żelazna, Irena Zych – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży, ul. Ks. Janusza I 1, 18-400 Łomża.</p>
<p>WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ</p>	<p>Od wielu lat pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Łomży zajmują się działalnością oświatowo-zdrowotną polegającą na: opracowywaniu i wdrażaniu programów edukacyjnych, opracowywaniu materiałów edukacyjnych, szkoleniu liderów i doszkadzaniu osób zajmujących się działalnością oświatowo-zdrowotną i promocją zdrowia, wypracowywaniu form i metod pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi, rozwijaniu współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej, rozwijaniu współpracy z zakładami opieki zdrowotnej, szkołami, przedszkolami oraz innymi instytucjami lokalnymi i regionalnymi, organizowaniu konferencji, warsztatów oraz kursów, szkoleń, wykładów i odczytów, organizowaniu konkursów, wystaw i pokazów, wspieraniu osób i instytucji prowadzących działalność na rzecz oświaty zdrowotnej. Aktualnie pracownicy promocji zdrowia są koordynatorami programów prozdrowotnych takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Stres pod kontrolą” – dla maturzystów, • „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość” – dla uczniów klas II szkół podstawowych, • „Różowa wstążeczka” – w zakresie profilaktyki nowotworowej dla uczennic szkół średnich, • „Czystość to zdrowie” – dla przedszkolaków oraz dzieci letniego i zimowego wypoczynku, • Profilaktyka Wad Cewy Nerwowej – dla uczennic ostatnich klas gimnazjum i szkół średnich, • „Szczepienia dobrodziejstwem dla dzieci i młodzieży” dla dzieci siedmioletnich, • konkurs „Pomaluj życie na Novo” – dla chorych na cukrzycę i ich rodzin,

	<ul style="list-style-type: none"> • „Mamo chcę być na 5" dla rodziców dzieci najmłodszych realizowany w zakładach opieki zdrowotnej, • Profilaktyka WZW typu A w przedszkolach i zakładach produkujących żywność, • działania doraźne w zakresie: profilaktyki narkomanii (aktywne włączenie się w akcję „Blżej siebie, dalej od narkotyków", profilaktyki HIV/AIDS, akcje antynikotynowe, tj. Światowy Dzień bez Tytoniu i „Rzuć Palenie Razem z Nami", Dni Walki z Rakiem (czerwiec i październik), • prowadzimy poradnictwo, udostępniamy materiały edukacyjne i pomoce dydaktyczne dla osób zainteresowanych, wizytujemy placówki nauczania i wychowania oraz zakłady opieki zdrowotnej w zakresie realizacji działań oświatowo-zdrowotnych i promocji zdrowia, • w wielu przypadkach pozyskujemy fundusze na realizację programów prozdrowotnych.
NAZWA PROJEKTU	Profilaktyczny Program Uzależnień pod hasłem: "CHCĘ BYĆ WOLNY".
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa w Kupiskach, • Szkoła Podstawowa w Pniewie, • Szkoła Podstawowa w Konarzycach, • Publiczne Gimnazjum Nr 9 w Łomży.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyposażenie społeczności szkolnej w wiedzę w zakresie przyczyn, mechanizmów i skutków "ucieczek" w uzależnienia. 2. Kształtowanie postaw odrzucających uzależnienia, tj. alkoholizm, nikotynizm narkomanie w środowiskach dzieci i młodzieży.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie wiedzy na temat skutków i szkodliwości picia alkoholu, palenia papierosów i używania narkotyków; • Podniesienie poziomu świadomości wśród dzieci i młodzieży, zmierzające do zaniechania podejmowania jakichkolwiek prób sięgania po alkohol, papierosy i narkotyki; • Rozwijanie umiejętności odmawiania w sytuacji nacisku grupowego; • Kształtowanie wzorów zdrowego trybu życia poprzez wdrażanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego; • Upowszechnianie działań instytucji i organizacji wspomagających walkę z uzależnieniami.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele i wychowawcy, • dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjum, • rodzice lub opiekunowie.

<p>ZAKRES PROJEKTU</p> <p>CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ</p>	<p>I Określenie występowania rozmiaru zjawiska uzależnień w społeczności objętej programem oraz oczekiwania beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ankieta badawcza skierowana do dzieci i młodzieży na rozpoczęcie programu, • ankieta skierowana do osób dorosłych. <p>II Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w środowisku szkolnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie wiedzy wśród dzieci i młodzieży: prelekcje, spotkania, warsztaty zachowań asertywnych, konkursy, filmy, apele, debaty itp., • edukacja rodziców: prelekcje, spotkania, pokazy, filmy, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych, poradnictwo. <p>III Działania w kierunku wzorów spędzania czasu wolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy sportowo rekreacyjne i integrujące społeczność środowiska wiejskiego, happeningi, festyny, pikniki rodzinne etc. <p>IV Kontrola i monitorowanie projektu (obserwacja zaangażowania w poszczególnych zadaniach, bieżące nadzorowanie harmonogramu zadań.</p> <p>V Ocena i ewaluacja projektu.</p>
<p>PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT</p> <p>KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej w Łomży; • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Łomży; • Bractwo Trzeźwości Ojców Kapucynów; • Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży; • Krajowe Biuro ds. Narkomanii; • Fundacja Promocja Zdrowia w Warszawie, Instytut Onkologii; • Szpital Wojewódzki w Łomży, Oddział Zakaźny; • Komenda Miejska Policji w Łomży; • Gminny Ośrodek Kultury w Pniewie; • Regionalny Ośrodek Kultury w Łomży; • Parafie w Puchałach i Kupiskach; • Kościół Adwentystów Dnia Siódmego; • Lokalne mass media.
<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINanse, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>Ogółem – 4.400 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie kwestionariuszy ankiet – 2 osoby po 10 godz. = 400 zł, • koszty pośrednie niezbędne do uruchomienia projektu – 2.500 zł, • koszty bezpośrednie – 1.500 zł (ankieterzy, opracowanie badań ankietowych, informacje o programie w lokalnych mediach).

<p>ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU</p> <p>OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE</p>	<p>Ogółem – 40.000 zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukacja dzieci, młodzieży i ich rodziców (zajęcia prowadzone metodami aktywizującymi), • dojazdy, • materiały edukacyjne i pomoce dydaktyczne typu ulotki, broszurki, plakaty, itp., • materiały plastyczne, • wynajęcie pomieszczeń, lokale, • obsługa sędziowska (jury), • obsługa techniczna (nagłośnienie, poprowadzenie imprezy), • obsługa finansowa, • nagrody konkursowe, • oprawa plastyczna imprez, happeningów, apeli itp., • produkty spożywcze, • ankieterzy (przeprowadzenie badań), • opracowanie ankiet.
<p>CZAS REALIZACJI PROJEKTU</p> <p>CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW</p>	<p>Zakłada się, iż realizacja powyższego projektu będzie trwała przez okres trzech lat i rozpocznie się z chwilą pozyskania środków finansowych. Na uruchomienie projektu przewiduje się pół roku. Następnym etapem będzie dalsza realizacja projektu, której najważniejszym zadaniem będzie informacja i edukacja dzieci, młodzieży i rodziców. Pierwsze efekty w połowie realizacji projektu.</p>

Inne

KARTA PROJEKTU NR 36 ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
<small>(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).</small>	
WNIOSKODAWCA PROJEKTU IMIE I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E-MAIL	Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Łomży, Szosa Zambrowska 1/27.
WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ	Projekt realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego działanie 1.5 schemat b „Twoja wiedza, Twój sukces – Edukacja kluczem do sukcesu” edycje 2004, 2005, planowana 2006. Projekty realizowane w oparciu o dofinansowanie Komendanta Głównego OHP, np. Szansa 18-24, Szansa 13-18, Równy Start, Agenda OHP, Bezpieczny Szlak itp.
NAZWA PROJEKTU	Szansa 18-24 Edukacja – Praca – Wychowanie.
MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ	Program realizowany w oparciu o bazę lokalową Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Łomży. Moduł zawodowy

LOKALIZACJĘ	realizowany będzie w poszczególnych zakładach pracy oraz OSZ PWK OHP w Łomży; Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Łomży, Szosa Zambrowska 1/27; Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Łomży, ul. Przykoszarowa 22; Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy, Łomża ul. Wojska Polskiego 113; Language Education Spółka z o.o., Łomża ul. Aleja Legionów.
CEL PROJEKTU NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA	Znalezienie zatrudnienia przez co najmniej 20 % beneficjentów projektu.
CELE SZCZEGÓŁOWE WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie młodych ludzi do wykonywania poszczególnych zawodów (uzyskanie kwalifikacji w wyróżnionych zawodach); • Pełniejsze, lepsze zrozumienie istoty, złożoności procesu komunikacji międzyludzkiej; • Zdobycie wiedzy na temat sposobów radzenia sobie z barierami komunikacji; • Nabycie umiejętności radzenia sobie z krytyką; • Poznanie istoty zachowań asertywnych; • Ukształtowanie postaw wobec pracy; • Wiedza o sposobie podejmowania działań koniecznych do rozpoczęcia działalności gospodarczej; • Respektowanie postaw etycznych obowiązujących w biznesie; • Zdobycie wiedzy z zakresu uruchomienia i prowadzenia własnej firmy; • Nabycie podstawowych umiejętności i zdolności w poruszaniu się po rynku pracy; • Nabycie umiejętności posługiwania się na poziomie podstawowym językiem angielskim.
BENEFICJENCI PROJEKTU KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE	Projekt przeznaczony jest dla młodych osób w wieku 18-24 lata z powiatu łomżyńskiego, które ukończyły szkołę podstawową starego typu lub gimnazjum dwa i więcej lat temu, nie podejmując dalszej nauki i pozostają bez pracy; również dla młodzieży, która nie ukończyła nauki w szkole średniej lub zawodowej i nie posiada pełnych kwalifikacji zawodowych. Adresaci projektu pochodzą w większości z rodzin i środowisk niedostosowanych społecznie, ubogich, wiejskich.
ZAKRES PROJEKTU CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ	Moduł I – Komunikacja społeczna „Jak efektywnie komunikować się”. Moduł II – Przygotowanie do wejścia na rynek pracy „Vademecum bezrobotnego”. Moduł III – prowadzenie własnej działalności gospodarczej „Pracować dla siebie”. Moduł IV – Podstawy wiedzy z zakresu Unii Europejskiej „Konwersacje bez granic”. Moduł V – Zawodowy, np.;

	<ul style="list-style-type: none"> • monter stolarki okiennej, • stolarz, • spawacz, • kierowca wózków jezdniowych z napędem silnikowym, • glazurnik, • obsługa kas fiskalnych z komputerowym fakturowaniem, • nowoczesny sprzedawca, • murarz, • profesjonalna obsługa biura.
PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża; • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; • Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Łomży; • Ośrodki Pomocy Społecznej Gmin powiatu Łomżyńskiego.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Szczegółowe finanse po opracowaniu konkretnego wniosku.
ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN.: FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE	Kadra specjalistów ds. doradztwa zawodowego, przedsiębiorczości, języka obcego, informatyki, szkoleń zawodowych.
CZAS REALIZACJI PROJEKTU CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW	Realizacja projektu planowana jest w okresie maj – listopad 2006 r.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. W szczególności powinny je rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- Systemu Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną,*
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,*
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,*
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.

5. SPIS TABEL I SCHEMATÓW

Tabela nr 1: Typ realizowanych świadczeń w latach 2002-2005,

Tabela nr 2: Obecność poszczególnych problemów na terenie szkół,

Tabela nr 3: Struktura zjawiska bezrobocia na obszarze działania PUP w Łomży (między innymi w gminie Łomża),

Tabela nr 4: Bezrobotni według wieku i poziomu wykształcenia na obszarze między innymi gminy Łomża,

Tabela nr 5: Bezrobotni według stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy na obszarze między innymi gminy Łomża,

Tabela nr 6: Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej świadczona z tytułu bezrobocia w latach 2001-2005,

Tabela nr 7: Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych,

Tabela nr 8: Struktura wydatków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łomża w latach 2002-2004,

Tabela nr 9: Zestawienie liczby osób korzystających z terapii w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień z terenu gminy Łomża w 2005 roku,

Tabela nr 10: Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Urzędzie Gminy Łomża w latach 2003-2005,

Tabela nr 11: Dane statystyczne za 2003 rok dotyczące osób pochodzących z terenu gminy Łomża, które popełniły niżej wymienione przestępstwa,

Tabela nr 12: Dane statystyczne za 2004 rok dotyczące osób pochodzących z terenu gminy Łomża, które popełniły niżej wymienione przestępstwa,

Tabela nr 13: Kategorie przestępstw popełnionych przez mieszkańców gminy Łomża w 2003 roku,

Tabela nr 14: Kategorie przestępstw popełnionych przez mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku,

Tabela nr 15: Informacje o osobach niepełnosprawnych w powiecie łomżyńskim w 2004 r.,

Tabela nr 16: Instytucje wsparcia w powiecie łomżyńskim w 2004 roku,

Tabela nr 17: Najistotniejsze kwestie społeczne w tworzeniu strategii gminy Łomża,

Tabela nr 18: Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Łomża,

Tabela nr 19: Lista instytucji oferujących pomoc i wsparcie z terenu gminy Łomża,

Tabela nr 20: Szkoły gminy Łomża,

Tabela nr 21: Świetlice szkolne w gminie Łomża,

Tabela nr 22: Biblioteki publiczne gminy Łomża,

Tabela nr 23: Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy Łomża,

Tabela nr 24: Lista organizacji oferujących pomoc i wsparcie z terenu gminy Łomża,

Tabela nr 25: Uczniowskie kluby sportowe z terenu gminy Łomża,

Tabela nr 26: Drużyny Związku Harcerstwa Polskiego z terenu gminy Łomża,

Tabela nr 27: Lista instytucji i organizacji z terenu Tykocina, Piątnicy i miasta Łomża oferujących pomoc i wsparcie mieszkańcom gminy Łomża,

Tabela nr 28: Kalendarium działań,

Schemat nr 1: Kwestie społeczne gminy Łomża,

Schemat nr 2: Związek zidentyfikowanych problemów społecznych z programowaniem działań,

Schemat nr 3: Związek misji z celami.

6. SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1: Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku (dane w procentach),

Wykres nr 2: Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 roku,

Wykres nr 3: Ludność gminy Łomża w 2004 roku,

Wykres nr 4: Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łomża w 2004 roku,

Wykres nr 5: Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łomża w 2004 r. w porównaniu z województwem i krajem (w procentach),

Wykres nr 6: Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2005 (według decyzji administracyjnych),

Wykres nr 7: Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2005 (w złotych),

Wykres nr 8: Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2005,

Wykres nr 9: Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku,

Wykres nr 10: Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2005 r. (liczba osób w rodzinach),

Wykres nr 11: Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2005 r. (według przyznanych decyzji),

Wykres nr 12: Najczęściej występujące problemy uczniów w środowisku szkolnym,

Wykres nr 13: Częstotliwość sytuacji wywołujących u uczniów lęk i niepokój,

Wykres nr 14: Powody lęku i niepokoju wśród uczniów,

Wykres nr 15: Najbardziej niebezpieczne sytuacje, które spotkały uczniów w roku szkolnym 2005/2006,

Wykres nr 16: Najbardziej niebezpieczne miejsca dla uczniów,

Wykres nr 17: Do kogo najchętniej uczniowie zwracają się o pomoc w czasie drogi do/ze szkoły?,

Wykres nr 18: Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie latach 2003-2004,

Wykres nr 19: Zarejestrowani bezrobotni w PUP w Łomży z terenu gminy Łomża na dzień 31 grudnia w latach 2000-2005,

Wykres nr 20: Populacja bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu gminy Łomża na dzień 31 grudnia w latach 2000-2005 według poziomu wykształcenia,

Wykres nr 21: Populacja bezrobotnych zarejestrowani w PUP z terenu gminy Łomża na dzień 31 grudnia w latach 2000-2005 według czasu pozostawania bez pracy,

Wykres nr 22: Populacja bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu gminy Łomża na dzień 31 grudnia w latach 2000-2005 według stażu pracy,

Wykres nr 23: Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z tytułu bezrobocia w latach 2001-2005,

Wykres nr 24: Bezrobotni a osoby aktywne zawodowo z końcem 2004 roku,

Wykres nr 25: Bezrobotni według wieku w 2004 roku,

Wykres nr 26: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w 2004 roku,

Wykres nr 27: Bezrobotni według stażu pracy w 2004 roku,

Wykres nr 28: Bezrobotni według wykształcenia w 2004 roku,

Wykres nr 29: Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień,

Wykres nr 30: Liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Łomża w 2004 roku,

Wykres nr 31: Wykroczenia wpływające na poczucie bezpieczeństwa na terenie gminy Łomża w 2004 r. i w okresie I-IV 2005 r.,

Wykres nr 32: Osoby niepełnosprawne w gminie Łomża w 2002 roku,

Wykres nr 33: Osoby niepełnosprawne a ludność gminy Łomża w 2002 roku,

Wykres nr 34: Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w gminie Łomża w 2002 roku,

Wykres nr 35: Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Łomża w 2002 roku,

Wykres nr 36: Osoby niepełnosprawne według aktywności ekonomicznej w gminie Łomża w 2002 roku.

7. ZAŁĄCZNIKI

Nr 1. Herb Gminy Łomża

Nr 2. Wykaz organizacji pozarządowych i parafii rzymskokatolickich z terenu gminy Łomża

Nr 3. Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Piątnicy i miasta Łomża oferujących pomoc i wsparcie mieszkańcom gminy Łomża

Nr 4. Przyrost naturalny w obwodach szkół gminy Łomża w latach 2006-2011

Nr 5. Wykaz aktów prawnych

Nr 6. Komunikacja publiczna na terenie gminy Łomża (PKS i MPK)

Nr 7. Udział w szkoleniach kadry Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża

Nr 8. Programy

1. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
3. Karta współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Nr 9. Słowniczek pojęć i terminów

Nr 10. Wzory ankiet – 5 szt.

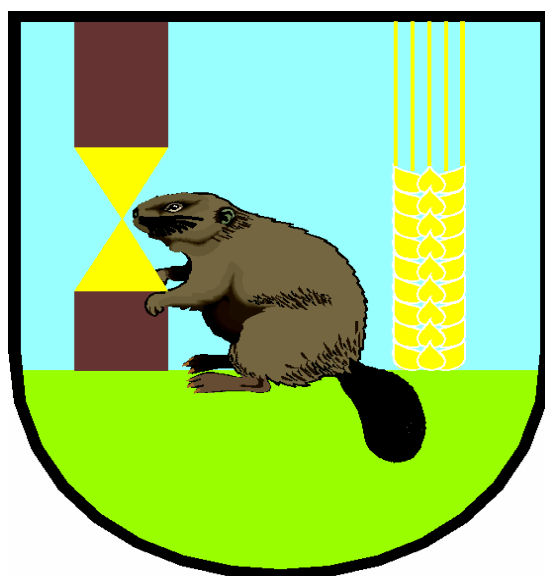
1. Problemy społeczne w środowisku lokalnym,
2. Nasze najbliższe otoczenie,
3. Dzieci i młodzież w lokalnym systemie kształcenia i wychowania,
4. Poczucie bezpieczeństwa młodzieży gimnazjalnej,
5. Potrzeby środowiska lokalnego.

Nr 11. Wzory kart

1. Karta dotycząca zasobów,
2. Karta projektu zadania/pomysłu/działania planowanego w ramach Lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych).

7.1. HERB GMINY ŁOMŻA

7.2. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

Organizacje oferujące pomoc i wsparcie z terenu gminy Łomża			
Lp.	Nazwa, adres i telefon organizacji	Imię i nazwisko prezesa organizacji	Zakres działalności
1.	Ochotnicza Straż Pożarna Milewo- Puchały, Puchały, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 31 61	Bronisław Szymański	Działalność w zakresie zapobiegania zdarzeniom. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi, udział w zakresie Obrony Cywilnej. Rozwijanie zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu. Wykonywanie innych zadań wynikających ze statutu oraz z ustawy o ochronie przeciwpożarowej
2.	Ochotnicza Straż Pożarna Jednaczewo, ul. Łomżyńska 53, 18-400 Łomża, tel. (086) 217 90 57	Bogdan Cymek	
3.	Ochotnicza Straż Pożarna Stare Modzele, Modzele 53, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 30 49	Waldemar Zalewski	
4.	Ochotnicza Straż Pożarna Gać, Gać 62, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 31 91	Jan Kowalewski	
5.	Ochotnicza Straż Pożarna Stare Kupiski, Stare Kupiski, ul. Dworna 1a, 18-400 Łomża	Henryk Krajewski	

6.	Ochotnicza Straż Pożarna Pniewo, Pniewo, ul. Krótka 20, 18-400 Łomża, tel. (086) 219 48 41	Tadeusz Grzanko	
7.	Ochotnicza Straż Pożarna Podgórze, Podgórze, ul. Łomżyńska 30, 18-400 Łomża, tel. (086) 217 83 53	Jan Skawski	
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Konarzyce, Konarzyce, ul. Łomżyńska 106, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 75 02	Jarosław Wałkuski	Udział w akcjach ratowniczych. Organizowanie wystaw i imprez kulturalno-sportowych
9.	Stowarzyszenie Królowej Bony, ul. Wiejska 49, Stara Łomża przy Szosie, tel. (086) 218 58 28		

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 68.

Uczniowskie kluby sportowe z terenu gminy Łomża				
Lp.	Nazwa instytucji	Adres	Sekcja drużyny	Nr telefonu
1.	Uczniowski Klub Sportowy „ Olimpijczyk ” przy Publicznym Gimnazjum Nr 9 w Łomży	Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1A, 18-400 Łomża	Sekcja taekwondo	216-59-31
2.	Uczniowski Klub Sportowy „ Orliki ” przy Szkole Podstawowej w Kupiskach	Kupiski Nowe, 18-400 Łomża	Sekcje: unihokej, lekkoatletyka, tenis stołowy	217-91-13
3.	Uczniowski Klub Sportowy „ Narew ” przy	Jarnuty, 18-400 Łomża,	Sekcje: tenis stołowy, lekkoatletyka, unihokej,	216-91-85

	Szkole Podstawowej w Jarnutach		piłka nożna	
4.	Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” przy Szkole Podstawowej w Konarzycach	Konarzyce, ul. Szkolna, 18-400 Łomża	Sekcje: lekkoatletyka, piłka nożna	215-59-31

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 70.

Drużyny Związku Harcerstwa Polskiego z terenu gminy Łomża			
Lp.	Nazwa instytucji	Adres	Nr telefonu
1.	Drużyna Harcerska przy Gimnazjum Nr 9 w Łomży	Łomża, ul. M. Skłodowskiej-Curie 1A, 18-400 Łomża	216-59-31
2.	Drużyna Harcerska przy Szkole Podstawowej w Czaplicach	Czaplice, 18-400 Łomża	217-09-14 0507063067
3.	Drużyna Harcerska przy Szkole Podstawowej w Podgórzu	Podgórze, ul. Łomżyńska 18-400 Łomża	217-83-22

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 62.

Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy Łomża				
Lp.	Nazwa parafii	Adres	Imię i nazwisko proboszcza	Telefon
1.	Parafia pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Kupiskach	Nowe Kupiski 139, 18-400 Łomża	Ks. Dariusz Nagórski	217-91-71 602764839
2.	Parafia pw. Św. Wojciecha BM w Puchałach	Puchały 2, 18-408 Wygoda	Ks. Jan Paweł Płoński	219-31-20
3.	Parafia pw. NMP Matki Kościoła w Wygodzie	Wygoda, ul. Kościelna 2, 18-408 Wygoda	Ks. Czesław Dygan	219-34-43
4.	Parafia pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Łomży	18-400 Łomża ul. Poznańska 141	Ks. Paweł Berger	219-05-79
5.	Parafia pw. Bożego Ciała w Łomży	18-400 Łomża ul. Przykoszarowa 26	Ks. Ferdynand Gryszka	218-95-66
6.	Parafia pw. Andrzeja Boboli	18-400 Łomża ul. Wąska	Ks. Andrzej Popielisk	473-03-33
7.	Parafia pw. Św. Wojciecha w Szczepankowie	Szczepankowo 17	Ks. Jerzy Polakowski	217-06-85

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 67.

7.3. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z TERENU PIĄTNICY I MIASTA ŁOMŻA OFERUJĄCYCH POMOC I WSPARCIE MIESZKAŃCOM GMINY ŁOMŻA

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponowane w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
1.	Łomżyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych Hospicjum p. w. Św. Ducha	ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża	Łomżyńskie Towarzystwo Przyjaciół Chorych	Całodobowa opieka nad chorym; wizyty domowe. Obejmuje działalnością obszar całego województwa Podlaskiego	Potrzebujący pomocy chorzy na chorobę nowotworową w okresie terminalnym, chorobę Alzheimera, stwardnienie rozсіяne oraz udary mózgu. Z usług w 2004 r. skorzystało 28 osób z terenu gminy Łomża	
2.	Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Okręgowy w Łomży	ul. Gen. Władysława Sikorskiego 222, 18-400 Łomża	Rada Naczelna Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Warszawie	Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej, prowadzenie stołówki PKPS (ul: Sikorskiego 222), dożywianie uchodźców (ul. Wesoła 117), wydawanie darów (Punkt Pomocy, ul: Wojska Polskiego 19), catering, prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji Leczniczej (ul: Sikorskiego 222), prowadzenie Pensjonatu w Balikach	Uchodźcy, ludzie starsi i chorzy, bezradni, potrzebujący pomocy. Razem: 1623 osób, w tym: turnusy – 482 osoby, Dom Pomocy Społecznej – 30 osób, Rehabilitacja – 161 osób, dary – 1030	Powołanie funkcjonowa nia Centrum Integracji Społecznej

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponuje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
3.	Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy w Łomży	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża	Podlaski Zarząd Okręgowy w Białymstoku, ul. Warszawska 29, Białystok	Prowadzenie magazynu z materiałami na wypadek klęsk żywiołowych, wydawanie odzieży, prowadzenie doraźnych akcji – zbiórki żywności	Bezdomni, rodziny wielodzietne, osoby samotne, bezrobotni, ubodzy. Z usług PCK w roku 2004 skorzystało ok. 100 osób z tereny gminy Łomża	Rozpoczęcie dożywiania dzieci, organizacja zbiórek ulicznych, organizacja akcji letnich
4.	Caritas Diecezji Łomżyńskiej	ul. Rybaki 1, 18-400 Łomża	Biskup Łomżyński	Zapewnienie noclegu, prowadzenie świetlic popołudniowych i socjoterapeutycznych, prowadzenie szkół, prowadzenie Domu Pomocy Społecznej, prowadzenie hospicjum, organizowanie akcji charytatywnych, wypoczynku letniego dla dzieci, opieka medyczna: prowadzenie Centrum Rehabilitacji Diecezji Łomżyńskiej	Osoby biedne, osoby starsze, rodziny borykające się z problemami wychowawczymi, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, osoby chore i niepełnosprawne. Liczba osób objętych pomocą w 2004 r.: 21335, tym: Dom Pomocy Społecznej – 33 osoby, świetlice socjoterapeutyczne – 120 osób, posiłki – 850 osób, opieka zdrowotna – 5606 osób, rehabilitacja + porady dla dzieci – 11235 + 2550 osób, noclegownia – 6 osób, letni wypoczynek – 400 osób, inne usługi – 535 osób	Rozwój opieki domowej i hospicyjnej, budowa hospicjum w Ostrołęce, poszerzenie bazy rehabilitacyjnej i noclegowej

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
5.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Łomży	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża	Zarząd Główny Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, ul. Aleje Jerozolimskie 30, Warszawa	Pomoc przy pokonywaniu trudności dnia codziennego: opłacanie rachunków, pomoc przy pisaniu listów urzędowych, spacery, zapomogi itp.; reprezentowanie interesów osób starszych: organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, wydawanie zaświadczeń na bilety ulgowe PKP, prowadzenie szkoleń dla podopiecznych z zakresu aktualnych spraw dotyczących emerytów, rencistów i inwalidów, doradztwo prawne (bezpłatne)	Emeryci, renciści i inwalidzi. Z oferty organizacji w 2004 r. skorzystało 800 osób z terenu gminy Łomża	Zdobycie nowych funduszy na funkcjonowanie Związku, rozszerzenie zakresu usług zdrowotnych
6.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Szosa Zambrowska 1/27, p. 107, 18-400 Łomża	Zarząd Główny Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	Opieka nad kombatantami i byłymi więźniami politycznymi, na które składa się: odwiedzanie, rozmowa, opłacanie rachunków, wsparcie itp.	Kombatanci Rzeczypospolitej Polskiej, byli więźniowie polityczni. Z oferty organizacji w 2004 r. skorzystało ok. 200 osób, w tym 100 osób z gminy Łomża	
7.	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę	ul. Szosa Zambrowska 1/27, p. 218, 18-400 Łomża	Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę w Warszawie, ul. Turecka 3, 00-745 Warszawa	Sporządzanie wniosków do urzędów, pomoc w kompletowaniu dokumentacji, pomoc przy pisaniu odwołań, udzielanie pomocy humanitarno-socjalno-materialnej	Osoby deportowane do III Rzeszy, osoby zesłane na przymusowe roboty w czasie wojny. Z usług Stowarzyszenia w 2004 r. skorzystało ok. 2400 osób	Rozszerzenie działalności

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
8.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Oddział Rejonowy w Łomży	ul. Niemcewicza 17/6, 18-403 Łomża, tel. (086) 219 83 67		Ochrona zdrowia, opieka społeczna, profilaktyka i edukacja w zakresie cukrzycy i otyłości, powikłań cukrzycy, zaopatrzenia w sprzęt medyczny, integracja, organizacja wycieczek, turystyki, kultury. Forma działania: dyżury, wykłady, ćwiczenia, „telefon zaufania”		
9.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Okręgowy w Łomży	ul. Mickiewicza 12, 18-400 Łomża	Prezydent Miasta Łomża	Placówka opiekuńczo-wychowawcza: opieka nad dziećmi, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, prowadzenie działalności charytatywnej, prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie placówek wypoczynkowych, ochrona dzieci przed przemocą	Rodziny żyjące w trudnych warunkach materialno-bytowych, dzieci, młodzież. Z oferty instytucji w roku 2004 skorzystało 45 dzieci z 16 rodzin z gminy Łomża	Utworzenie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Pniewie, utrzymanie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Kupiskach
10.	Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator”	ul. Wojska Polskiego 29A, 18-400 Łomża, tel./fax: (086) 215 04-63, e-mail: sosedukator@neostrada.pl		Pomoc wiejskim środowiskom lokalnym w ratowaniu przed likwidacją ze względów ekonomicznych małych szkół wiejskich. Stowarzyszenie „Edukator” od września 2000 r. uratowało 15 takich szkół.	Społeczność lokalna (dzieci, młodzież, nauczyciele)	

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
11.	Stowarzyszenie Rodzice – Dzieci Troski Specjalnej	ul. Stawiskowa 6, 18-421 Piątnica, tel. (086) 219 29 80		Stwarzanie warunków do normalnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie zjawiskom dystansu społecznego dyskryminującego osoby niepełnosprawne, przełamywanie błędnych stereotypów myślowych powodujące zachowania zrelatywizowane do oceny sytuacji, w jakiej niepełnosprawni się znajdują, kształtowanie właściwych postaw opiekuńczo-wychowawczych wśród rodziców, współorganizowanie opieki rehabilitacyjnej, popieranie i promowanie różnych dziedzin aktywności osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym		
12.	Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego	ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża, p. 215, tel./fax: (086) 473 54 98, tel. (086) 216 48 79, e-mail: bpolomza@o2. pl		Prowadzenie biura porad obywatelskich (jedno na terenie woj. podlaskiego), udzielanie bezpłatnych, poufnych, aktualnych i rzetelnych porad osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów, prowadzenie Powiatowych Punktów Poradnictwa Obywatelskiego w Kolnie i Zambrowie		

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
13.	Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów	ul. Długa 13, 18-400 Łomża, tel./fax: (086) 216-32-56, e-mail: zegalska@ poczta.onet.pl		Kierunki działania Towarzystwa sprowadzają się do trzech płaszczyzn: naukowej, wydawniczej i popularyzacyjnej. 1. Działalność naukowa: organizacja seminariów doktoranckich (historia, językoznawstwo, weterynaria), 2. Konferencje naukowe i popularnonaukowe (zorganizowano ok. 90 konferencji), 3. Badania naukowe przy współpracy z ośrodkami naukowymi. 4. Działalność wydawnicza – wyniki badań naukowych i konferencji naukowych, rocznik Studia Łomżyńskie – wydano 83 publikacje, 5. Działalność biblioteki naukowej – księgozbiór ponad 16 tys. woluminów		
14.	Polski Związek Głuchych Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących	ul. Al. Legionów 91a, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 21 46				
15.	Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski, Koło w Łomży	ul. Śniadeckiego 16, 18-400 Łomża, tel. (086) 218 80 37				

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Proponuje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
16.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Łomży	ul. Pogodna 9, 18-400 Łomża				
17.	Związek Nauczycielstwa Polskiego Zarząd Oddziału (Seksja Emerytów i Rencistów)	ul. Sadowa 2, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 51 94				
18.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci z Dysfunkcją Mózgu	ul. Strzelców Kurpiowskich 51, 18-400 Łomża, tel. 0 604 504 694				
19.	Stowarzyszenie na Rzecz Rodzinnego Wsparcia, Rehabilitacji, Terapii i Wychowania Dzieci i Młodzieży „SZANSA”	ul. Polowa 17/28, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 48 61				
20.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Państwowego Domu Dziecka w Łomży	ul. Polna 16, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 48 43				

Lp.	Nazwa jednostki/ podmiotu	Adres i telefon	Podmiot prowadzący	Co oferuje (zakres usług)	Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.)	Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby)
21.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łomżyńskiej	ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża, tel. (086) 473 46 21				
22.	Łomżyńskie Stowarzyszenie „Zdrowie i Trzeźwość”	ul. Rybaki 3, 18-400 Łomża, tel. (086) 215 07 77				
23.	Stowarzyszenie Promocji Zdrowia	ul. Wiązowa 1, 18-400 Łomża, tel. (086) 216 91 34				
24.	Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej	ul. Dworna 21, 18-400 Łomża				
25.	Stowarzyszenie Kobiet z Problemem Onkologicznym	ul. Al. Piłsudskiego 11a, 18-400 Łomża				
26.	Stowarzyszenie „Społegliwość”	ul. Wojska Polskiego 27/30, 18-400 Łomża, tel. (086) 473 54 98				

Źródło: Mapa zasobów i potrzeb lokalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża, 2005, s. 67

7.4. PRZYROST NATURALNY W OBWODACH SZKÓŁ GMINY ŁOMŻA W LATACH 2006-2011

Lata	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Pniewo	71+7"0"=78	64+9"0"=73	63+7"0"=70	56+6"0"=62	52+2"0"=54	38+12"0"=50
Podgórze	76+11"0"= 87	80+15"0"=95	80+3"0"=83	73+4"0"=77	66+13"0"=79	66+11"0"=77
Wygoda	114+19"0"=133	118+14"0"=122	99+15"0"=114	96+10"0"=106	89+22"0"=111	100+25"0"=125
Puchały	34+10"0"=44	42+7"0"=49	41+6"0"=47	42+4"0"=46	38+5"0"=43	34+8"0"=42
Lutostań	25+3"0"=28	28+2"0"=30	23+3"0"=26	22+4"0"=26	23+3"0"=26	23+4"0"=27
Jarnuty	118+24"0"=142	123+19"0"=142	125+18"0"=143	115+19"0"=134	118+18"0"=136	118+25"0"=143
Czaplice	38+8"0"=46	42+6"0"=48	42+6"0"=48	39+7"0"=46	39+7"0"=46	42+10"0"=52
Konarzyce	92+16"0"=108	97+22"0"=119	99+18"0"=177	104+16"0"=120	109+10"0"=119	99+21"0"=120
Kupiski	168+32"0"=200	169+25"0"=194	167+28"0"=195	172+29"0"=201	172+17"0"=189	164+54"0"=218
Razem klasy „0”	130	119	104	99	97	170

7.5. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH ODNOSZĄCYCH SIĘ DO PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ (WEDŁUG STANU NA DZIEŃ OPRACOWANIA)

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 1176 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. nr 53, poz. 532);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.);
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.);**
- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);**
- Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Dz. U. Nr 267, poz. 2259);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 1 marca 2005 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. Nr 42, poz. 409);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad opracowywania programu wychodzenia z bezdomności oraz zakresu i sposobu jego realizacji. (Dz. U. Nr 126, poz. 1390);

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru oferty podmiotu uprawnionego (Dz. U. Nr 44, poz. 427),
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie określenia ramowego wzoru umowy o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 545);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej (Dz. U. Nr 44, poz. 428);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.);**
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485);**
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493);**
- **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.);**
- **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.);**
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy dnia 25 października 2005 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. (Dz. U. Nr 210, poz. 1745);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 26 listopada 2004 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz. U. Nr 262, poz. 2607 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.);
- **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.);**
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 273, poz. 2711);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lipca 2005 r. w sprawie orzekania o czasowej niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 145, poz. 1219);
- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267);
- Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268);
- **Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),**
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. Nr 45, poz. 433 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 282, poz. 2.814 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie kolegów pracowników służb społecznych (Dz. U. Nr 61, poz. 544);
- Ustawa z dnia 8 marca z 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 października 2004 r. w sprawie trybu składania i wzoru wniosku o dofinansowanie realizacji projektu oraz wzoru umowy o dofinansowanie projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich 2004-2006 (Dz. U. Nr 234, poz. 2348 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 15 lutego 2005 r. w sprawie warunków przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracodawców (Dz. U. Nr 32, poz. 284);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego. (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn.);
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.).

7.6. KOMUNIKACJA PUBLICZNA NA TERENIE GMINY ŁOMŻA (PKS I MPK)

ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW PKS NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

Lp.	Miejscowości należące do Gminy Łomża	Godziny odjazdu	Godziny przyjazdu	Trasa przejazdu (skąd/ dokąd)	Cena biletu	Uwagi
1	Andrzejki					
2	Bacze Suche					
3	Boguszyce	8,35 12,35 17,00	8,29 12,19 16,49	Czaplice-Ł Czaplice-Ł Czaplice-Ł Ł-Czaplice Ł-Czaplice Ł-Czaplice	3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80	
4	Bożenica					
5	Chojny Młode					
6	Czaplice	8,30 12,30 16,55	8,29 12,19 16,49	Czaplice-Ł Czaplice-Ł Czaplice-Ł Ł-Czaplice Ł-Czaplice Ł-Czaplice	4,30 4,30 4,30 4,30 430 4,30	
7	Dłużniewo					
8	Gać	6,58 7,32 10,25 15,51 15,55 16,31	6,17 7,25 8,35 13,25 15,55 17,26	Rutki-Ł KobylinB-Ł Białystok-Ł Zambrów-Ł Białystok-Ł Rutki-Ł Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-Rutki Ł-KobylinB	5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80	
9	Giełczyn					
10	Grzymały	7,24 7,34 13,46 14,41 15,11	7,24 7,34 13,46 14,41 15,11	Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom	4,80 4,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 4,80 4,80 4,80	
11	Janowo	8,12	11,58	Kolno-Ł Ł-Kolno	8,60 8,60	
12	Jarnuty	6,53 7,40 7,50 13,32 14,27 14,57	7,40 7,50 13,32 14,27	Śniadow-Ł Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom	3,80 3,50 3,50 6,50 6,50 6,50 6,50 6,50 6,50 3,80	

		9,18 9,22 9,42 11,19 12,42 14,44 15,29 16,22		Kuzie-Ł Ostrołęka-Ł Ostrołęka-Ł Myszyniec-Ł Ostrołęka-Ł Kolno-Ł Myszyniec-Ł Łyse-Ł	3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80	
			6,51 11,12 11,28 12,21 13,11 14,33 15,51 17,01 18,12	Ł-Myszyniec Ł-Kolno Ł-Ostrołęka Ł-Myszyniec Ł-Kolno Ł-Łyse Ł-Kolno Ł-Myszyniec Ł-Kuzie	3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80	
24	Nowe Wyrzyki					
25	Pniewo	7,15 8,45 15,15		Pniewo-Ł Pniewo-Ł Pniewo-Ł	4,80 4,80 4,80	
			7,15 8,38 15,13	Ł-Pniewo Ł-Pniewo Ł-Pniewo	4,80 4,80 4,80	
26	Podgórze	6,14 6,44 6,44 7,14 7,15 7,24 7,59 7,59 8,21 9,09 9,09 9,59 10,44 10,54 11,30 11,41 11,59 12,31 13,22 13,24 13,54 14,24 14,39 15,04 15,39 16,09 16,34 17,04 17,04 18,06 20,04 20,11		Zambró-Ł Nur-Ł Czyżew-Ł Sokoły-Ł CzerBór-Ł Ciechanowi-Ł Granne-Ł Ciechanowi-Ł Zam-Giżycko Ruskołęki-Ł Andrzejew-Ł Ciechanowi-Ł Brańsk-Ł Siemiatycz-Ł Zambrów-Ł Zam-Ostrołek WysMaz-Ł Zambrów-Ełk Zambrów-Ł Zambrów-Ł WysMaz-Ł Zambrów-Ł Zambrów-Ł WysMaz-Ł Zambrów-Ł WysMaz-Ł Zambrów-Ł Ostrożany-Ł Zambrów-Ł Białystok-Ł Brańsk-Ł Brańsk-Ł	3,80 4,30 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 4,30 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 3,80 3,80 3,80 3,80 4,30 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30	
			5,14 7,04 7,18 7,18 8,03 8,58 9,19 9,43 10,43 11,13 11,43 12,13 12,43 13,14 13,43 14,03 14,03 14,23	Ł-Zambr Ł-Białystok Ł-Zambrów Ł-Zambrów Ł-WysMaz Ł-Zambrów Ostrołek-Zam Ł-Zambrów Ł-Andrzejew Ł-Zambrów Ł-Zambrów Ł-Ciechanowi Ł-Zambrów Ł-Zambrów Ł-Brańsk Ł-Osnówka Ł-Ciechanowi Ł-Siemiatycz	3,80 3,80 3,80 3,80 4,30 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 4,30 4,30	

			14,43 15,03 15,34 15,43 15,43 16,19 16,28 17,08 17,08 18,23 18,23 19,11 19,41 20,43	Ł-WysMaz Ł-Brańsk Ł-Zambrów Ł-Białysto Ł-Zambrów Ł-CzerBór Ł-Ciechanowi Ł-Ciechanowi Ł-Granne Ł-Ciechanowi Ł-Ciechanowi Giżycko-Zam Elk-Zambrów Ł-Zambrów	3,80 4,30 3,80 4,30 3,80 3,80 4,30 4,30 4,30 3,80 4,30 4,30 4,30 4,30 3,80	
27	Puchały	7,35 10,28 15,53 15,58 16,34	6,14 7,22 8,33 13,22 17,23	KobylinB-Ł Białystok-Ł Zambrów-Ł Białystok-Ł Rutki-Ł Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-KobylinB	4,80 4,80 4,80 4,80 4,80 4,80 4,80 4,80 4,80 4,80	
28	Rybno	7,17 8,49 15,19	7,09 8,34 15,09	Pniewo-Ł Pniewo-Ł Pniewo-Ł Ł-Pniewo Ł-Pniewo Ł-Pniewo	4,30 4,30 4,30 4,30 4,30 4,30	
29	Siemień Nadrzeczny	7,25 8,57 15,27	7,01 8,26 15,01	Pniewo-Ł Pniewo-Ł Pniewo-Ł Ł-Pniewo Ł-Pniewo Ł-Pniewo	3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80	
30	Siemień Rowy	7,11 7,45 10,38 16,03 16,08 16,41	6,07 7,12 8,23 13,12 15,42 17,13	Rutki-Ł KobylinB-Ł Białystok-Ł Zambrów-Ł Białystok-Ł Rutki-Ł Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-Rutki Ł-Białystok Ł-rutki Ł-KobylinB	3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80 3,80	
31	Sierzputy Młode	7,32 7,42 13,38 14,33 15,03	7,32 7,42 13,38 14,33 15,03	Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom	4,30 4,30 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 5,80 4,30 4,30 4,30	
32	St. Łomża p/sz	6,21 6,51 6,51 7,17 7,21 7,22 7,31 7,52 8,06 8,06 8,26 9,16 9,16		Zambró-Ł Nur-Łom Czyżew-Ł Rutki-Ł Sokoły-Ł CzerBór-Ł Ciechanowi-Ł KobylinB-Ł Granne-Ł Ciechanowi-Ł Zam-Giżycko Ruskołęki-Ł Andrzejew-Ł	3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30	

		10,06		Ciechanowi-Ł	3,30	
		10,45		Białystok-Ł	3,30	
		10,51		Brańsk-Ł	3,30	
		11,01		Siemiatycz-Ł	3,30	
		11,37		Zambrów-Ł	3,30	
		11,49		Zam-Ostrołęk	3,30	
		12,06		WysMaz-Ł	3,30	
		12,36		Zambrów-Ełk	3,30	
		13,29		Zambrów-Ł	3,30	
		13,31		Zambrów-Ł	3,30	
		14,01		WysMaz-Ł	3,30	
		14,31		ambrów-Ł	3,30	
		14,46		Zambrów-Ł	3,30	
		15,11		WysMaz-Ł	3,30	
		15,46		Zambrów-Ł	3,30	
		16,10		Zambrów-Ł	3,30	
		16,15		Białystok-Ł	3,30	
		16,16		wysMaz-Ł	3,30	
		16,41		Zambrów-Ł	3,30	
		16,47		Rutki-Ł	3,30	
		17,11		Ostrożany-Ł	3,30	
		17,11		Zambrów-Ł	3,30	
		18,13		Białystok-Ł	3,30	
		20,11		Brańsk-Ł	3,30	
		20,18		Brańsk-Ł	3,30	
			5,07	Ł-Zambr	3,30	
			6,01	Ł-Rutki	3,30	
			6,57	Ł-Białystok	3,30	
			7,05	Ł-Białystok	3,30	
			7,11	Ł-Zambrów	3,30	
			7,11	Ł-Zamrów	3,30	
			7,56	Ł-WysMaz	3,30	
			8,16	Ł-Rutki	3,30	
			8,51	Ł-Zambrów	3,30	
			9,11	Ostrołęk-Zam	3,30	
			9,36	Ł-Zambrów	3,30	
			10,36	Ł-Andrzejew	3,30	
			11,06	Ł-Zambrów	3,30	
			11,36	Ł-Zambrów	3,30	
			12,06	Ł-Ciechanowi	3,30	
			12,36	Ł-Zambrów	3,30	
			13,05	Ł-Białystok	3,30	
			13,07	Ł-Zambrów	3,30	
			13,36	Ł-Brańsk	3,30	
			13,56	Ł-Osnówka	3,30	
			13,56	Ł-Ciechanowi	3,30	
			14,16	Ł-Siemiatycz	3,30	
			14,36	Ł-WysMaz	3,30	
			14,56	Ł-Brańsk	3,30	
			15,27	Ł-Zambrów	3,30	
			15,36	Ł-Rutki	3,30	
			15,36	Ł-Białystok	3,30	
			15,36	Ł-Zambrów	3,30	
			16,12	Ł-CzerBór	3,30	
			16,21	Ł-Ciechanowi	3,30	
			17,01	Ł-Ciechanowi	3,30	
			17,01	Ł-Granne	3,30	
			17,06	Ł-KobylinB	3,30	
			18,16	Ł-Ciechanowi	3,30	
			18,16	Ł-Ciechanowi	3,30	
			19,06	Giżycko-Zam	3,30	
			19,36	Ełk-Zambrów	3,30	
			20,36	Ł-Zambrów	3,30	
33	Stara Łomża n/rz	7,30		Pniewi-Ł	3,30	
		9,01		Pniewo-Ł	3,30	
		15,31		Pniewo-Ł	3,30	
			6,57	Ł-Pniewo	3,30	
			8,22	Ł-Pniewo	3,30	
			14,57	Ł-Pniewo	3,30	
34	Stare Chojny	7,13		Łom-Łom	5,80	
		7,23		Łom-Łom	5,80	
		14,00		Łom-Łom	4,30	
		14,36		Sławiec-Ł	4,30	
		14,55		Łom-Łom	4,30	
		15,25		Łom-Łom	4,30	

			7,13 7,23 8,04 14,00 14,55 15,25	Łom-Łom Łom-Łom Ł-Sławiec Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom	4,30 4,30 4,30 5,80 5,80 5,80	
35	Stare Kupiski	7,12 7,17 9,02 9,21 9,25 9,45 11,22 12,45 14,47 15,32 16,25		Kolno-Ł Myszyniec-Ł Kolno-Ł Kuzie-Ł Ostrołęka-Ł Ostrołęka-Ł Myszyniec-Ł Ostrołęka-Ł Kolno-Ł Myszyniec-Ł Łyse-Ł Ł-Myszyniec Ł-Kolno Ł-Ostrołęka Ł-Myszyniec Ł-Kolno Ł-Łyse Ł-Kolno Ł-Myszyniec Ł-Kuzie	3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30 3,30	
36	Stare Modzele					
37	Stare Sierzputy	7,29 7,39 13,41 14,36 15,06		Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom Łom-Łom	4,30 4,30 5,80 5,80 5,80 5,80 4,30 4,30 4,30	
38	Wygoda	6,08 6,38 6,38 7,08 7,09 7,18 7,53 7,53 8,14 8,34 9,03 9,03 9,53 10,38 10,48 11,24 11,35 11,53 12,24 13,17 13,18 13,48 14,18 14,33 14,58 15,33 16,03 16,28 16,58 16,58 18,00 19,58 20,05		Zambró-Ł Nur-Ł Czyżew-Ł Sokoły-Ł CzerBór-Ł Ciechanowi-Ł Garnne-Ł Ciechanowi-Ł Zambrów-Ł Zam-Olsztyn Ruskołęki-Ł Andrzejew-Ł Ciechanowi-Ł Brańsk-Ł Siemiatycz-Ł Zambrów-Ł Zam-Ostrołek wysMaz-Ł Zambrów-Ełk Zambrów-Ł Zambrów-Ł Wysmaz-Ł Zambrów-Ł Zambrów-Ł WysMaz-Ł Zambrów-Ł WysMaz-Ł Zambrów-Ł Ostrożany-Ł Zambrów-Ł Białystok-Ł Brańsk-Ł Brańsk-Ł	4,80 4,80	
			5,20 7,10	Ł-Zambrów Ł-Białystok	4,80 4,80	

			7,24	Ł-Zambrów	4,80	
			7,24	Ł-Zambrów	4,80	
			8,09	Ł-WysMaz	4,80	
			9,04	Ł-Zambrów	4,80	
			9,25	Ostrołek-Zam	4,80	
			9,49	Ł-Zambrów	4,80	
			10,49	Ł-Andrzejew	4,80	
			11,19	Ł-Zambrów	4,80	
			11,49	Ł-Zambrów	4,80	
			12,19	Ł-Ciechanowi	4,80	
			12,49	Ł-Zambrów	4,80	
			13,20	Ł-Zambrów	4,80	
			13,49	Ł-Brańsk	4,80	
			14,09	Ł-Osnówka	4,80	
			14,09	Ł-Ciechanowi	4,80	
			14,29	Ł-Siemiatycz	4,80	
			14,49	Ł-WysMaz	4,80	
			15,09	Ł-Brańsk	4,80	
			15,40	Ł-Zambrów	4,80	
			15,49	Ł-Białystok	4,80	
			15,49	Ł-Zambrów	4,80	
			16,25	Ł-CzerBór	4,80	
			16,34	Ł-Ciechanowi	4,80	
			17,14	Ł-Ciechanowi	4,80	
			17,14	Ł-Granne	4,80	
			18,29	Ł-Ciechanowi	4,80	
			18,29	Ł-Ciechanowi	4,80	
			19,18	Giżycko-Zam	4,80	
			19,48	Ełk-Zambrów	4,80	
			20,03	Olsztyn-Zam	4,80	
			20,49	Ł-Zambrów	4,80	
39	Zawady	7,49		Białysto-Ł	9,50	
		8,47		Białystok-Ł	9,50	
		9,31		Białystok-Ł	11,00	
		11,17		Białyst-Kolno	9,50	
		11,36		Biał-Ostrołek	9,50	
		12,16		Białystok-Ł	9,50	
		12,47		Białysto-Koln	9,50	
		12,56		Biał-Ostrołek	9,50	
		14,06		Białystok-Ł	9,50	
		14,47		Białystok-Ł	9,50	
		15,03		Białystok-Ł	11,00	
		16,09		Białystok-Ł	9,50	
		17,59		Białys-Kolno	9,50	
		18,46		Biał-Ostrołek	9,50	
		20,06		Białystok-Ł	9,50	
		21,27		Białystok-Ł	9,50	
			5,51	Ł-Białyst	9,50	
			6,54	Ł-Białystok	9,50	
			7,34	Ł-Białystok	9,50	
			8,19	Ł-Białystok	11,00	
			7,54	Ostrołek-Biał	9,50	
			8,54	Ł-Białystok	9,50	
			9,14	Ostrołek-Biał	9,50	
			11,01	Ł-Białystok	9,50	
			11,53	Ł-Białystok	9,50	
			12,31	Kolno-Białyst	9,50	
			14,19	Ł-Białystok	11,00	
			15,41	Kolno-Białyst	9,50	
			15,54	Ostrołek-Biał	9,50	
			16,54	Ł-Białystok	9,50	
			17,53	Ł-Białystok	9,50	
			19,31	Ł-Białystok	9,50	
40	Zosin	6,20		Zambró-Ł	3,30	
		6,50		Nur-Ł	3,30	
		6,50		Czyżew-Ł	3,30	
		7,16		Rutki-Ł	3,30	
		7,20		CzerBór-Ł	3,30	
		7,20		Sokoły-Ł	3,30	
		7,30		Ciechanowi-Ł	3,30	
		7,50		KobylinB-Ł	3,30	
		8,05		Granne-Ł	3,30	
		8,05		Ciechanowi-Ł	3,30	
		8,25		Zam-Giżycko	3,30	
		9,15		Ruskołęki-Ł	3,30	
		9,15		Andrzejew-Ł	3,30	

		10,05		Ciechanowi-Ł	3,30	
		10,43		Białystok-Ł	3,30	
		10,50		Brańsk-Ł	3,30	
		11,00		Siemiatycz-Ł	3,30	
		11,36		Zambrów-Ł	3,30	
		11,47		Zam-Ostrołęk	3,30	
		12,05		WyMa-Ostro	3,30	
		12,35		Zambrów-Ełk	3,30	
		13,28		Zambrów-Ł	3,30	
		13,30		Zambrów-Ł	3,30	
		14,00		WysMaz-Ł	3,30	
		14,30		Zambrów-Ł	3,30	
		14,45		Zambrów-Ł	3,30	
		15,10		WysMaz-Ł	3,30	
		15,45		Zambrów-Ł	3,30	
		16,09		Zambrów-Ł	3,30	
		16,13		białystok-Ł	3,30	
		16,15		Wysmaz-Ł	3,30	
		16,40		Zambrów-Ł	3,30	
		16,46		Rutki-Ł	3,30	
		17,10		Ostrożany-Ł	3,30	
		17,10		Zambrów-Ł	3,30	
		18,12		Białystok-Ł	3,30	
		20,10		Brańsk-Ł	3,30	
		20,17		Brańsk-Ł	3,30	
			5,08	Ł-Zambrów	3,30	
			6,02	Ł-Rutki	3,30	
			6,58	Ł-Białystok	3,30	
			7,07	Ł-Białystok	3,30	
			7,12	Ł-Zambrów	3,30	
			7,12	Ł-Zambrów	3,30	
			7,57	Ł-WysMaz	3,30	
			8,18	Ł-Rutki	3,30	
			8,52	Ł-Zambrów	3,30	
			9,13	Ostrołęk-Zam	3,30	
			9,37	Ł-Zambrów	3,30	
			10,37	Ł-Andrzejew	3,30	
			11,07	Ł-Zambrów	3,30	
			11,37	Ł-Zambrów	3,30	
			12,07	Ł-Ciechanowi	3,30	
			12,37	Ł-Zambrów	3,30	
			13,07	Ł-Białystok	3,30	
			13,08	Ł-Zambrów	3,30	
			13,37	Ł-Brańsk	3,30	
			13,57	Ł-Osnówka	3,30	
			13,57	Ł-Ciechanowi	3,30	
			14,17	Ł-Siemiatycz	3,30	
			14,37	Ł-WysMaz	3,30	
			14,57	Ł-Brańsk	3,30	
			15,28	Ł-Zambrów	3,30	
			15,37	Ł-Rutki	3,30	
			15,37	Ł-Białystok	3,30	
			15,37	Ł-Zambrów	3,30	
			16,14	Ł-CzerBór	3,30	
			16,22	Ł-Ciechanowi	3,30	
			17,02	Ł-Ciechanowi	3,30	
			17,02	Ł-Granne	3,30	
			17,08	Ł-KobylinB	3,30	
			18,17	Ł-Ciechanowi	3,30	
			18,17	Ł-Ciechanowi	3,30	
			19,07	Giżycko-Zam	3,30	
			19,37	Ełk-Zambrów	3,30	
			20,37	Ł-Zambrów	3,30	

ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW MPK NA TERENIE GMINY ŁOMŻA

Lp.	Miejscowości należące do Gminy Łomża	Godziny odjazdu	Godziny przyjazdu	Trasa przejazdu (skąd/ dokąd)	Cena biletu		Uwagi
					Normalny	Szkolny	
1	Andrzejki	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
2	Bacze Suche	-----	-----	-----	-----	-----	
3	Boguszyce	7:17; 15:26	15:09	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
4	Bożenica	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
5	Chojny Młode	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
6	Czaplice	7:12; 15:20	15:15	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
7	Dłużniewo	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
8	Gać	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
9	Giełczyn	7:20; 8:25; 15:25; 16:05	7:15; 8:25; 15:20; 16:05				Linia nr 14
10	Grzymały	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
11	Janowo	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
12	Jarnuty	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
13	Jednaczewo	7:04; 8:54; 14:20; 16:12	7:10; 9:00; 14:25; 16:15	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
14	Kisiołki	7:18; 15:26	15:09	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
15	Konarzyce	6:20; 7:20; 8:10; 15:28; 17:00	6:17; 7:55; 15:07; 16:57	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
16	Koty	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
17	Lutostań	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
18	Łochtynowo	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
19	Mikołajki	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
20	Milewo	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
21	Modzele Skudosze	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
22	Modzele Wypychy	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
23	Nowe Kupiski	5:25; 6:15; 7:12; 8:05; 9:10; 9:35; 10:45; 12:15; 13:10; 14:00; 14:40; 15:44; 16:24; 17:20; 19:00; 20:40	5:04; 5:50; 6:35; 7:35; 8:40; 9:10; 10:20; 11:50; 12:35; 13:35; 14:10; 15:08; 15:53; 16:50; 18:35; 20:15	Łomża – Nowogród	3.00	2.00	Linia nr 9
24	Nowe Wyrzyki	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
25	Pniewo	6:05; 7:05; 9:00; 11:00; 12:55; 13:40; 15:00; 16:25; 17:00; 19:20; 21:05	6:05; 6:50; 8:45; 10:55; 12:35; 13:25; 14:45; 16:05; 16:35; 19:20; 21:05	Łomża – Pniewo	3.00	2.00	Linia nr 4
26	Podgórze	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
27	Puchały	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
28	Rybno	6:09; 7:09; 9:04; 11:04; 12:59; 13:44; 15:04; 16:29; 17:04; 19:24; 21:09	6:01; 6:46; 8:41; 10:51; 12:31; 13:21; 14:41; 16:01; 16:31; 19:16; 21:01	Łomża - Pniewo	3.00	2.00	Linia nr 4
29	Siemień Nadrzeczny	6:15; 7:15; 9:10; 11:10; 13:05; 13:50; 15:10; 16:35; 17:10; 19:30; 21:15	5:58; 6:40; 8:35; 10:45; 12:25; 13:15; 14:35; 15:55; 16:25; 19:10; 20:55	Łomża -Pniewo	3.00	2.00	Linia nr 4

Lp.	Miejscowości należące do Gminy Łomża	Godziny odjazdu	Godziny przyjazdu	Trasa przejazdu (skąd/ dokąd)	Cena biletu		Uwagi
					Normalny	Szkolny	
30	Siemień Rowy	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
31	Sierzputy Młode	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
32	St. Łomża p/sz	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
33	Stara Łomża n/rz	5:01; 6:21; 7:21; 7:21; 9:16; 11:16; 13:11; 13:56; 15:16; 16:41; 17:06; 17:16; 18:01; 19:36; 21:21; 22:31	4:58; 5:52; 6:33; 7:15; 8:28; 10:38; 12:18; 13:08; 14:28; 15:48; 16:18; 16:48; 17:58; 19:03;	Łomża – Pniewo	3.00	2.00	Linia nr 4
34	Stare Chojny	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
35	Stare Kupiski	7:21; 9:08; 14:33; 16:23	6:56; 8:46; 14:09; 16:04	Kuliski – Łomża – Konarzyce	3.00	2.00	Linia nr 12
		5:27; 6:17; 7:14; 8:07; 9:12; 9:37; 10:47; 12:17; 13:12; 14:02; 14:42; 15:46; 16:26; 17:22; 19:02; 20:42	5:02; 5:48; 6:33; 7:33; 8:38; 9:08; 10:18; 12:33; 13:33; 14:08; 15:06; 15:51; 16:48; 18:33; 20:13	Łomża – Nowogród	3.00	2.00	Linia nr 9
36	Stare Modzele	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
37	Stare Sierzputy	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
38	Wygoda	-----	-----	-----	-----	-----	Brak linii
39	Zawady	7:25; 8:30; 15:30; 16:10	7:10; 8:20; 15:15; 16:00				Linia nr 14
40	Zosin	6:18; 7:18; 9:13; 11:13; 13:53; 15:13; 16:38; 17:13; 19:33; 21:18	5:55; 6:37; 8:32; 10:42; 12:22; 13:12; 14:32; 15:52; 16:22; 19:07; 20:52	Łomża – Pniewo	3.00	2.00	Linia nr 4

7.7. UDZIAŁ W SZKOLENIACH KADRY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ GMINY ŁOMŻA

Dodatkowe kursy i szkolenia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej				
Lp.	Organizator szkolenia	Tematyka szkolenia	Czas	Uwagi
1.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Trening uwarstwiający dla pracowników socjalnych.	50 godz.	Zaświadczenie 1993 r.
2.	Fundacja „ETOH” Centrum Edukacji Profilaktyka i Rehabilitacja w Warszawie.	Edukacja programu psychoedukacyjnego „Nasze spotkania”.	20 godz. Warsztaty szkolne 40 godz. Warsztaty superwizyjne.	Zaświadczenie 1994 r.
3.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Olsztynie.	Ukończenie kursu specjalistycznego z zakresu bezrobocia.	51 godz. (10 godz. wykładów i 41 godz. zajęć praktycznych).	Zaświadczenie 1994 r.
4.	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości.	Zajęcia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	40 godz.	Świadectwo 1994 r.
5.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Olsztynie.	Praca socjalna z dzieckiem zaniedbanym.	40 godz.	Zaświadczenie 1995 r.
6.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Olsztynie.	Szkolenie z zakresu „Nadzór i zarządzanie w pracy socjalnej”.	97 godz.	Zaświadczenie 21.04.1995 r.
7.	Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości Polskie Towarzystwo Psychologiczne w Warszawie.	Studium Wiedzy o Problemach Alkoholowych.	70 godz.	Dyplom 24.06.1995 r.
8.	Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Samopomocowych BO-RIS w Warszawie Fundacja „BORIS”.	„Jak skutecznie działać”.	48 godz.	Dyplom październik 1995 r.
9.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Szkolenie dla pracowników socjalnych „Zapobieganie narkomanii”.	1 dzień	1995 r.
10.	Bank Modułów Kształceniowych „BMK” s.c. w Warszawie.	Moduł edukacyjny „Stres w pracy kierownika, czyli jak żyć i pracować w warunkach stresu”.	1996 r.	Świadectwo 1996 r.
11.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Olsztynie.	„Praca socjalna w pomocy środowiskowej psychiatrycznej”.	60 godz.	1996 r., maj
12.	C I TON w Łomży.	Szkolenie dla przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej, organizacji pozarządowych i mediów.	5-7.11.1996 r.	W ramach projektu „Koalicja Równych Szans”
13.	Zespół Działalności Gospodarczej NOT przy RW NO r w Łomży.	„Podstawy obsługi komputera” (podstawowa obsługa i zapoznanie ze środowiskiem Windows 3.11, System DOS, Norton Commander MS Win. 311, MS WORD, MS	30 godz.	Zaświadczenie 1997 r.

		EXCEL, Sieć MS Windows 3.11 fax/modem).		
14.	Stowarzyszenie Edukacyjne Praw Człowieka w Łomży Biuro Porad Obywatelskich w Łomży.	„Nowe zadania – nowe umiejętności”.	5-7.11., 3-5.12.1999 r.	Dyplom (opłacili pracownicy).
15.	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży.	Konferencja dotycząca prowadzenia leczenia i działalności instytucji odwykowych. – Konferencja pracowników leczenia odwykowego i osób współpracujących województwa podlaskiego.	28-29.10.99 r. Łomża 22-24.11.99 r. Wigry	Zaświadczenie
16.	Stowarzyszenie AUXILIO VENIRE w Częstochowie.	„Efektywność działań jednostki organizacyjnej pomocy społecznej. Projekt socjalny od pomysłu do realizacji.”	18-28.06 2001 r.	2001 r. Zaświadczenie 50% opłacił pracownik.
17.	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży.	Kongres Trzeźwości w Łomży nt.: „Od uzależnienia do rozwoju duchowego”.	8-9.11.2002 r.	Zaświadczenie
18.	NOT Łomżyńska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej w Łomży.	Szkolenie Podstawowe w zakresie BHP dla osób kierujących pracownikami.	22.10- 30.10.2000 r. 40 godz.	Zaświadczenie. 316/2002
19.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Łomży, ul. Krzywe Koło 9.	„Agresja wśród dzieci i młodzieży – przyczyny, przejawy, skutki, profilaktyka”.	9.03.2003 r.	Zaświadczenie
20.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Łomży. ul. Krzywe Koło 9.	„Jak zachęcić dziecko do nauki”.	10.04.2003 r.	Zaświadczenie
21.	Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Pawła II w Łomży, ul. Niemcewicza 17.	„Dziecko niepełnosprawne w rodzinie i szkole”.	30-31.05.2003 r. – 14 godz.	Zaświadczenie
22.	O.K Centrum Języków Obcych Sp. z o.o. w Lublinie ul. Wysockiego 8/2.	Kurs języka angielskiego. Studium Europejskiego (poziom podstawowy).	29.09.2003 r. do 7.06.2004 r.	Zaświadczenie
23.	Zamojskie Stowarzyszenie Edukacji i Pomocy Socjalnej Młodzieży w Zamościu, ul. Kilińskiego 86 A.	Na zlecenie Ministerstwa Polityki Społecznej w zakresie ustawy o zatrudnieniu socjalnym w ramach realizacji projektu p.t. „Kampania Promocyjno - Szkoleniowa w Zakresie Ustawy o Zatrudnieniu Socjalnym”.	14-16.10.2004 r.	Zaświadczenie
24.	Ośrodek Szkoleniowo Doradczy „Edytor” Łomża ul. Księcia Janusza 1.	„Nowy Kodeks Pracy w praktyce”.	26.10.2004 r.	Zaświadczenie
25.	Centrum Usług Społecznych w Białymstoku Bożena Targosz i wys. sp. j. ul. Branickiego 29/68.	„Akademia Profilaktyków”.	1.10.2004 r. do 14.12.2004 r. 120 godz.	Certyfikat
26.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Szkoła Policealna Pracowników Medycznych i Społecznych w Białymstoku.	Udział w Konferencji Inauguracyjnej III Podlaskich Dni Rodziny „Rodzina wielka tęsknota”.	30.05.2005 r.	
27.	ALPHA Sp. z o.o. Centrum Edukacji Biznesu i Administracji w Ostrołęce, ul. Makowa 5.	Kontrakt socjalny jako nowe narzędzie w pracy socjalnej.	1 dzień czerwiec 2005 r.	Zaświadczenie
28.	Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej w Białymstoku	Kurs szkoleniowy z zakresu metod organizowania i aktywizowania	98 godzin	Certyfikat

		środowiska do rozwiązywania problemów społecznych w ramach projektu „Od Pomocy do samopomocy”.	30.06.2005 r.	
--	--	--	---------------	--

Dodatkowe kursy i szkolenia pracownika pierwszego				
Lp.	Organizator szkolenia	Tematyka szkolenia	Czas – okres	Uwagi
1.	Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Kadr Administracji w Łomży.	Seminarium z zakresu ubezpieczeń społecznych.	28.09.1995 r.	Zaświadczenie
2.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Zapobieganie narkomanii.	11.12.1995 r.	Zaświadczenie
3.	N O T w Łomży.	Podstawy obsługi komputera.	5-8.05.1997 r.	Zaświadczenie
4.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Kurs komputerowy o kodzie „OPS III – Microsoft Excel OPL”.	16-18.02.1998 r.	Zaświadczenie
5.	N O T w Łomży.	Kurs komputerowy „Windows 3.11.W.G Microsoft Word 6.) Pl”.	19-24.01.1998 r.	Zaświadczenie
6.	Wojewoda Podlaski w Białymstoku.	Konferencja „Narodowy plan działania w sprawie problemu roku 2000”.	20.07.1999 r.	
7.	Stowarzyszenie Edukacyjne Praw Człowieka Biuro Porad Obywatelskich w Łomży.	Nowe zadania – nowe umiejętności.	5-7.11.1999 r. 3-5.12.1999 r.	Dyplom Pracownik sam opłacił
8.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Markach.	Rodzina i dziecko w nowo utworzonym systemie pomocy społecznej.	10.12.2001 r. 8 godzin	Zaświadczenie
9.	O.K. Centrum Języków Obcych Sp. z o.o. w Lublinie, ul. Wysockiego 8/2.	Kurs języka angielskiego Studium Europejskiego.	29.09.2003 7.06.2004 r.	Zaświadczenie
10.	<u>Urząd Gminy Łomża</u>	Szkolenie podstawowego bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników administracyjno-biurowych zatrudnionych w Urzędzie Gminy w Łomży.	od 14.04 - 16.04.2005 r. 18 godzin	Zaświadczenie

Dodatkowe kursy i szkolenia pracownika drugiego				
Lp.	Organizator szkolenia	Tematyka szkolenia	Czas – okres	Uwagi
1.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Olsztynie.	Praca socjalna z dzieckiem zaniedbanym.	28.02.1995 r. 40 godzin	
2.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Trening uwrażliwiający dla pracowników socjalnych.	10-14.08.1994 r.– 50 godzin	
3.	NOT.	Przygotowanie w zakresie podstawowej obsługi komputera, a szczególnie zaznajomienie ze środowiskiem Windows.	13-16.05.1997 r. – 30 godzin	Zaświadczenie

4.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Przemoc w rodzinie.	Lipiec 1998 r. 2 dni	
5.	Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej w Łomży.	Rodzina problemowa.	10.1999 r. 1 dzień	
6.	Białostocka Szkoła Biznesu.	Przygotowanie do opracowania i realizacji programów rynku pracy.	7-9.03.2001 r.	
7.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Markach.	Rodzina i dziecko w nowo utworzonym systemie pomocy społecznej.	10.12.2001 r. 8 godzin	Zaświadczenie
8.	<u>Urząd Gminy Łomża</u>	Szkolenie podstawowego bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników administracyjno-biurowych zatrudnionych w Urzędzie Gminy w Łomży.	od 14.04-16.04.2005 r. 18 godzin	Zaświadczenie

Dodatkowe kursy i szkolenia pracownika trzeciego				
Lp.	Organizator szkolenia	Tematyka szkolenia	Czas – okres	Uwagi
1.	Firma „Vena”, „Trinity Collage London” w Zambrowie	Kurs języka angielskiego	104 godz. 1998 r.	Dyplom
2.	Firma „Vena”, „Trinity Collage London” w Zambrowie	Kurs języka angielskiego	116 godz. 1999 r.	Dyplom
3.	Avon Cosmetics Polska sp. z o.o.	Szkolenie Kosmetyczne I stopnia	1 dzień 2002 r.	Zaświadczenie
4.	Avon Cosmetics Polska sp. z o.o.	Szkolenie Kosmetyczne II stopnia	1 dzień 2002 r.	Świadectwo
5.	Avon Cosmetics Polska sp. z o.o.	Szkolenie Kosmetyczne w zakresie podstaw pielęgnacji i makijażu	1 dzień 2003 r.	Certyfikat
6.	Profilaktyka i terapia uzależnień Wojciecha i Elżbiety Powichrowskich	Szkolenie z zakresu podstawowej wiedzy o problemach narkomanii	8 godz. 2004 r.	Zaświadczenie
7.	Profilaktyka i terapia uzależnień Wojciecha i Elżbiety Powichrowskich	Warsztaty z zakresu umiejętności postępowania z osobą eksperymentującą z narkotykami	12 godz. 2004 r.	Zaświadczenie
8.	Caritas Polska	Letnia Szkoła Liderów Młodzieżowego Wolontariatu Caritas	12 dni 2004 r.	Zaświadczenie
9.	Uniwersytet Warszawski	Warsztat z zakresu mediacji w prawie karnym	20 godz. 2004 r.	Zaświadczenie

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Łomża.

7.8. PROGRAMY Z ZAKRESU PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ

**Programy z zakresu problematyki społecznej przyjęte do realizacji
w gminie Łomża na podstawie uchwał Rady Gminy**

UCHWAŁA NR XXIX/174/05 RADY GMINY ŁOMŻA z dnia: 25 listopada 2005 r.
w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Łomża z Organizacjami
Pozarządowymi na 2006 rok.

UCHWAŁA NR XXIX/173/05 RADY GMINY ŁOMŻA z dnia: 25 listopada 2005 r.
w sprawie: w sprawie zatwierdzenia Karty Współpracy z organizacjami
pozarządowymi.

UCHWAŁA NR V/22/07 RADY GMINY ŁOMŻA z dnia: 2 lutego 2007 r. w sprawie
uchwalenia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Łomża na 2007 rok.

UCHWAŁA NR V/22/07 RADY GMINY ŁOMŻA

z dnia: 2 lutego 2007 r.

w sprawie: **uchwalenia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Gminie Łomża na 2007 rok.**

Na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z 2003 r. Nr 80, poz. 719, Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 99, poz. 1001, Nr 152, poz. 1597, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 23, poz. 186, Nr 132, poz. 1110, Nr 155, poz. 1298, Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 171, poz. 1225, Nr 220, poz. 1600) uchwala się co następuje:

- § 1. Uchwala się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łomża na rok 2007 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Robert Łada

**UZNAJĄC ŻYCIE MIESZKAŃCÓW W TRZEŻWOŚCI ZA NIEZBĘDNY WARUNEK
MORALNEGO I MATERIALNEGO DOBRA SPOŁECZNOŚCI GMINY USTALA SIĘ
NINIEJSZY PROGRAM.**

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łomża zwany dalej Gminnym Programem, opiera się na:

- 1) znowelizowanej ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi która:
  - określa między innymi zadania gmin oraz sposoby ich realizacji,
  - nakłada na samorząd terytorialny na równi z organami władzy i administracji państwowej obowiązek kształcenia polityki alkoholowej,
  - tworzy podstawy systemu prawnego na którym ma się opierać działalność władz lokalnych w zakresie polityki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjętym i zaakceptowanym przez Radę Ministrów, który określa założenia i priorytety profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) katalogu działań rekomendowanych do realizacji w ramach gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) na analizie i diagnozie stanu sytuacji w gminie w zakresie problemów alkoholowych za 2006 rok uwzględniając:
  - a) występowanie problemów alkoholowych związanych z nadużywaniem alkoholu,
  - b) ilość osób uzależnionych – brak danych,
  - c) ilość osób, które podjęły leczenie – 4 osoby w 2006 roku,
  - d) ilość rodzin cierpiących na skutek nadużywania alkoholu – 920,
  - e) ilość osób objętych bezpośrednio pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej – 375,

- f) ilość dzieci z rodzin objętych tym problemem, które korzystają z różnych form pomocy – około 186,
  - g) ilość zezwoleń na sprzedaż detaliczną alkoholu – 12,
  - h) ilość zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gastronomi – 12,
  - i) ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, do spożycia poza miejscem sprzedaży – 32,
  - j) ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa), do spożycia poza miejscem sprzedaży – 12 (sklepy),
  - k) ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa), do spożycia w miejscu sprzedaży – 9 (bary),
  - l) ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 9 (bary),
  - m) ilość zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, do spożycia w miejscu sprzedaży – 1 (bary),
- 5) analizie pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
- a) komisja współpracuje z pełnomocnikiem Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - b) opiniuje projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz sprawozdanie z jego realizacji opracowane przez Pełnomocnika,
  - c) opiniuje decyzje o cofanie zezwoleń w przypadku naruszenia sprzedaży alkoholu nietrzeźwym i nieletnim lub też zakłócenia porządku publicznego w miejscu sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
  - d) opiniuje projekty uchwał dotyczące liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych ich usytuowania na terenie gminy oraz warunki sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
  - e) podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu,
  - f) kieruje na badania przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazuje rodzaj zakładu leczniczego dla osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizują nieletnich zakłócając systematycznie spokój i porządek publiczny,

- g) przeprowadza wywiady środowiskowe i rozmowy w sprawach osób nadużywających alkoholu.

Nadużywanie alkoholu to temat wstydlivy dla każdego członka rodziny, w której on występuje. Nawet znęcanie się fizyczne i psychiczne oraz trwonienie wspólnego mienia trzyma się w tajemnicy. Celem komisji jest przełamanie bariery wstydu i dotarcie do tych rodzin z pomocą.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH JEST DOKUMENTEM OKREŚLAJĄCYM FORMĘ REALIZACJI
DZIAŁAŃ NA TERENIE GMINY.**

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszając aktualnie te, które występują już na terenie gminy oraz zwiększeniu zasobów niezbędnych do radzenia sobie już z istniejącymi problemami. W związku z czym opiera się on na pięciu podstawowych zadaniach, które określił ustawodawca.

II. CELE PROGRAMU:

- 1) zmniejszenie ilości osób uzależnionych i nadużywających alkoholu,
- 2) podwyższenie progu inicjacji alkoholowej,
- 3) wzrost świadomości wśród mieszkańców gminy na temat skutków spożywania alkoholu,
- 4) zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnym stadium choroby alkoholowej,
- 5) zmniejszenie ilości osób cierpiących z powodu zachowań osób nadużywających alkohol.

III. ZADANIA

Zadania priorytetowe w 2007 roku:

Zadanie pierwsze

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- 1) finansowanie kosztów leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 2) udzielanie informacji o możliwości podjęcia leczenia w ośrodkach terapeutycznych.

Zadania drugie

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

Najważniejszym w tym zadaniu uznaje się szkolenie osób, które pracują z ofiarami przemocy na co dzień, zawodowo, a więc: nauczyciele, policjanci, pracownicy ośrodka pomocy społecznej i ośrodków zdrowia. Znaczna część pracowników tych instytucji i służb przejawia deficyt wiedzy i umiejętności praktycznych potrzebnych do realizacji specyficznych zadań związanych z pomaganiem osobom uzależnionym i ich rodzinom. W ubiegłych latach były prowadzone szkolenia dla w/w osób. Jest to jednak znikoma liczba przeszkolonych osób w stosunku do potrzeb. Zatem należy nadal pobudzać do realizacji i wdrażać cykle szkoleń, które mogą mieć wpływ na rozwój osobowości młodego człowieka.

W tej sytuacji realizacja tego zadania oznacza:

- 1) prowadzenie punktów informacyjnych przy Gminnym Centrum Informacji oraz Parafii Rzymsko - Katolickiej w Wygodzie i Kupiskach,
- 2) upowszechnianie poprzez umieszczanie w ogólnie dostępnych miejscach informacji o numerach telefonów; niebieska linia, pomarańczowa linia , telefon zaufania, gminne centrum informacji,
- 3) współpraca z ruchami trzeźwościowymi, pracownikami sądu , psychologami i radcami prawnymi,
- 4) organizacja pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym,

- 5) prowadzenie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Kupiskach i współfinansowanie istniejących świetlic środowiskowych w Podgórzu, Puchałach, Konarzycach, Czaplicach, Jarnutach, Wygodzie i Gimnazjum Nr 9 w Łomży,
- 6) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- 7) finansowanie zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadanie trzecie

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej:

- 1) wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i gimnazjum,
- 2) prowadzenie zajęć sportowych pozalekcyjnych z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) organizowanie imprez sportowych i festynów kulturalnych z udziałem dzieci, młodzieży i rodziców,
- 4) rozwijanie zainteresowań wśród osób pochodzących z rodzin patologicznych poprzez odczyty, prelekcje i konkursy na bazie istniejących bibliotek gminnych,
- 5) kierowanie dzieci i młodzieży na letnie i zimowe obozy socjoterapeutyczne, realizacja zadań „wychowania zdrowotnego” w szkołach,
- 6) organizowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- 7) prowadzenie zajęć edukacyjno-profilaktycznych na lekcjach wychowawczych w zakresie zagrożenia młodości, asertywności na bazie zakupionych materiałów: kasety wideo, książki, broszury,
- 8) wydruk i rozpropagowanie dla społeczności lokalnej biuletynu z zakresu wychowania profilaktycznego.

Zadanie czwarte

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącym rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

Realizacja tego zadania służy de facto realizacji wszystkich poprzednich w/w zadań.

Rolą tego zadania jest stworzenie atmosfery przychylności i wsparcia dla lokalnych liderów i instytucji w celu efektywniejszej realizacji Gminnego Programu Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W obecnej sytuacji narastającego zagrożenia młodego pokolenia uzależnieniami i używkami substancji chemicznych (narkotyki), szkoły wypracowują własną politykę w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla dzieci i młodzieży. Szkoły oczekują wsparcia, zrozumienia i akceptacji w realizacji działań profilaktycznych zawartych w programach szkolnych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Pełnomocnik widzą konieczność tworzenia silnej i skutecznej koalicji w w/w temacie.

W tym zadaniu na uwagę zasługuje:

- 1) wsparcie finansowe dla Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, w którym są leczeni pacjenci z terenu gminy Łomża,
- 2) wspieranie inicjatyw przeciwalkoholowych po przedłożeniu programu działań lub wniosków przez instytucje, różne jednostki organizacyjne, stowarzyszenia i osoby fizyczne (program działań opiniuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zaś analizuje i ocenia Wójt, który po akceptacji programu lub wniosku określa wysokość przyznanej dotacji do posiadanych środków).

Zadanie piąte

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

**IV. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

W roku 2007 ustala się zryczałtowaną dietę w wysokości 15% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w zarządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dla członków komisji za:

- 1) udział w posiedzeniach plenarnych,
- 2) przeprowadzenie kontroli przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych (w jednym dniu kontrola przynajmniej 3 punktów). Kontroli dokonuje komisja w składzie przynajmniej trzyosobowym.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Środki zabezpieczające realizację w/w przedsięwzięć będą pochodziły z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Za ustalenie szczegółowego harmonogramu i terminów realizacji zadań wynikających z niniejszego gminnego programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy.
3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala szczegółowy zakres działań wynikających z Gminnego Programu wnioskując jednocześnie o przeznaczenie na ten cel stosownych środków w budżecie gminy. Po uchwaleniu budżetu Gminna Komisja koryguje plan działań wskazując sposób jego realizacji.

Przewodniczący Rady
Robert Łada

UCHWAŁA NR XXIX/174/05 RADY GMINY ŁOMŻA

z dnia: z dnia 25 listopada 2005 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Łomża
z Organizacjami Pozarządowymi na 2006 rok.**

Na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873; zm. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203, Nr 20, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego oraz ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łomża.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Andrzej Szablowski**

**„Program Współpracy Gminy Łomża z Organizacjami Pozarządowymi
na 2006 rok.”**

Trzecim sektorem, obok sektora publicznego i prywatnego, są organizacje pozarządowe działające również na rzecz dobra publicznego. Stowarzyszenia i fundacje podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców, dlatego współpraca organizacji pozarządowych z jednostką samorządu terytorialnego stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu: zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców naszej gminy.

Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na 2006 rok stanowi uszczegółowienie zadań zawartych w rozdziale IV Uchwały Nr XXIX/173/05 Rady Gminy Łomża z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie Karty Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Przedmiotowa uchwała to również realizacja zasad pomocniczości, suwerenności partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności w zakresie wykonywania zadań publicznych.

§ 1. W realizacji programu uczestniczą:

- 1) Rada Gminy Łomża – w zakresie kreowania polityki społecznej i finansowej oraz ustalania priorytetów realizacji zadań publicznych,
- 2) Wójt Gminy Łomża – w zakresie zlecania zadań publicznych,
- 3) Gminne Jednostki Organizacyjne – w zakresie bieżącej realizacji,
- 4) Zespół Konsultacyjny ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi – w zakresie oceny realizacji Programu i uczestnictwa w procedurach konkursowych,
- 5) Organizacje przyjmujące do realizacji zadania publiczne.

§ 2. Zasady i formy współpracy oraz przyznawanie środków finansowych określa Uchwała Nr xxix/173/05 Rady Gminy Łomża z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie Karty Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz Uchwała Nr XX/104/04 Rady Gminy Łomża z dnia 19 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania przy udzielaniu dotacji z budżetu gminy podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych nie działających w celu osiągnięcia zysku.

§ 3. Zadania priorytetowe w roku 2006:

1) W zakresie pomocy społecznej:

- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z terenu gminy Łomża.

2) W zakresie propagowania i rozwijania kultury fizycznej, sportu i rekreacji:

- wsparcie uczestnictwa uczniów z terenu gminy Łomża w „Czwartkach lekkoatletycznych”,
- organizowanie imprez o charakterze ponadlokalnym w oparciu o uczniów szkół z terenu gminy Łomża (w tym wykorzystanie gminnych obiektów użyteczności publicznej na działalność kulturalną).

3) W zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom:

- realizacja zadań określonych w programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łomża na 2006 rok.
- realizacja programów służących profilaktyce chorób cywilizacyjnych.

4) W zakresie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorstw:

- organizacja szkoleń z zakresu rozwijania przedsiębiorczości,
- pomoc w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł dofinansowania.

5) W zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania:

- wspieranie i promocja wartościowych przedsięwzięć edukacyjnych, oświatowych i wychowawczych o charakterze ponadlokalnym,
- wspieranie inicjatyw wydawniczych: broszury, ulotki, biuletyny, gazety, książki.

6) W zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji:

- organizacja imprez artystyczno-kulturalnych o charakterze ponadlokalnym, mających na celu inicjację, kontynuację i podtrzymywanie tradycji historycznych oraz wartości humanistycznych i chrześcijańskich lokalnego środowiska,
- organizacja przedsięwzięć służących rozwojowi kultury słowa, czytelnictwa i upowszechniania pozytywnych wartości książki.

7) W zakresie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami:

- podpisanie partnerstwa pomiędzy Gminą Łomża, a wybrana gminą europejską.

§ 4. Koordynatorem realizacji programu jest z-ca Wójta Gminy Łomża. Konsultantem dla Organizacji w zakresie współpracy jest inspektor ds. obsługi Rady Gminy.

§ 5. Ocena programu prowadzona jest przez Zespół Konsultacyjny. Zespół, w terminie do końca I kwartału 2007 roku przedstawi Radzie Gminy wyniki oceny. Będą one opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Łomża.

Załączniki do programu:

- wzór ankiety o gotowości do współpracy i działań na rzecz Gminy Łomża.
- wzór wniosku na realizację zadań z PFRON – termin składania do 30 listopada roku poprzedniego,
- wzór oferty podmiotu na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej,
- wzór oferty organizacji pozarządowej /podmiotu/jednostki organizacyjnej składana na podstawie przepisów działu II rozdziału 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873) – termin składania do 30 listopada roku poprzedniego,
- wzór umowy
- wzór sprawozdania z wykonania zadania publicznego.

UCHWAŁA NR XXIX/173/05 RADY GMINY ŁOMŻA

z dnia: z dnia 25 listopada 2005 r.

w sprawie zatwierdzenia Karty Współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. Nr 717, Nr 162, poz. 1586, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Kartę Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego oraz ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łomża.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Andrzej Szablowski

**KARTA WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ
POŻYTKU PUBLICZNEGO.**

I WSTĘP

Aktywna działalność organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego, elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Istotne znaczenie dla ich funkcjonowania ma wymiana doświadczeń między organizacjami oraz współpraca sektora pozarządowego z sektorem publicznym, w tym z samorządem gminnym.

Gmina Łomża uznając, że jej celem jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców deklaruje wolę kształtowania długookresowej współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i wyraża intencję realizacji swych zadań ustawowych w ścisłym współdziałaniu z nimi.

Instrumentem służącym do ustalenia tych zasad jest Karta Współpracy z organizacjami pozarządowymi, osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi kościołów i związków wyznaniowych, a także ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego.

Intencją Gminy jest rozwój współpracy z sektorem pozarządowym, będącej ważnym składnikiem lokalnego systemu demokratycznego ładu społecznego, opartego o zasady: pomocniczości, partnerstwa, efektywności, jawności, przy zachowaniu suwerenności stron.

II CELE WSPÓŁPRACY

1. Celami programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami są:
  - a. zapewnienie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców gminy,
  - b. budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej,
  - c. umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
  - d. zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
  - e. realizacja zapisów:
    - Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łomża do 2010 roku,
    - Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Łomża na lata 2004-2013,
    - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
    - Planu Ochrony Środowiska dla Gminy Łomża na lata 2004-2014.
2. Cele te będą realizowane poprzez:
  - a) zapewnienie udziału organizacjom pozarządowym i innym podmiotom w realizacji zadań publicznych,
  - b) wykorzystanie potencjału i możliwości tych organizacji,
  - c) zabezpieczenie w budżecie Gminy Łomża środków na wykonanie zleconych zadań.
3. Cele szczegółowe określa Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi uchwalany Przez Radę Gminy na okres jednego roku.

III PARTNERZY

1. Ze strony Gminy Łomża w realizacji postanowień Karty uczestniczą:

- a) Rada Gminy Łomża** – w zakresie ustalania priorytetowych zadań publicznych do wspólnej realizacji z organizacjami pozarządowymi w ramach rocznych programów współpracy oraz w zakresie kreowania polityki społecznej.
- b) Wójt Gminy Łomża** – w zakresie realizacji polityki społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi, decydowania o przyznaniu im dotacji w ramach rocznego programu współpracy,

c) **Gminne Jednostki Organizacyjne** – w zakresie bieżącej współpracy z Organizacjami.

2. Ze strony Organizacji w realizacji postanowień Karty uczestniczą:

– **wszystkie organizacje pozarządowe zainteresowane współpracą z Gminą.**

3. Bieżąca współpraca odbywa się m.in. w ramach Zespołu Konsultacyjnego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi powołanej przez Wójta Gminy Łomża na okres trwania Kadencji Rady Gminy złożonego z dwóch pracowników Urzędu Gminy, Radnego Gminy oraz przedstawicieli pięciu organizacji pozarządowych. Zespół działa w zakresie: współpracy z administracją publiczną oraz innymi partnerami życia społecznego, konsultowania projektów uchwał oraz zarządzeń dotyczących sektora finansów publicznych, podejmowania inicjatyw dotyczących sektora pozarządowego, wskazywania priorytetowych obszarów działań we współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, wypracowywania stanowisk istotnych zagadnień dotyczących sektora pozarządowego, integracji sektora pozarządowego.

4. W celu usprawnienia przepływu informacji została opracowana „Mapa Aktywności” organizacji pozarządowych i inicjatyw na terenie gminy zamieszczona na stronach internetowych serwisu Gminy Łomża pod adresem: www.lomza.powiatlomzynski.pl zawierająca dane adresowe oraz zakres działania organizacji pozarządowych.

IV ZASADY WSPÓŁPRACY

Współpraca gminy Łomża z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego opiera się na zasadach:

- 1) pomocniczości,
- 2) suwerenności stron,
- 3) partnerstwa,
- 4) efektywności i uczciwej konkurencji
- 5) jawności

Zasada **pomocniczości** oznacza, że Gmina powierza organizacjom pozarządowym realizację zadań własnych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy.

Zasada **partnerstwa** realizowana jest poprzez uczestnictwo organizacji pozarządowych w rozpoznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców Gminy, wyznaczaniu zakresu współpracy, wypracowaniu standardów usług świadczonych

przez organizacje, opiniowaniu przyjmowanego corocznie programu Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi.

Zasada **efektywności i uczciwej konkurencji** polega na wspólnym dążeniu Gminy i Organizacji Pozarządowych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych. Powierzone zadania powinny być realizowane w wyznaczonych terminach, a przeznaczone na ten cel środki wydawane w sposób celowy i oszczędny. Współpraca pomiędzy poszczególnymi organizacjami i dostęp do informacji na temat realizacji zadań publicznych Gminy umożliwia modyfikację sposobu i zakresu działania organizacji pozarządowych.

Zasada **jawności** realizowana jest poprzez udostępnienie organizacjom informacji o celach, kosztach i zasadach współpracy. Organizacje zobowiązane są udostępnić Gminie dane dotyczące struktury organizacyjnej, sposobu funkcjonowania, prowadzonej działalności statutowej oraz sytuacji finansowej.

V ZADANIA REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I INNYMI PODMIOTAMI

1. Program współpracy obejmuje zadania publiczne w sferze:
  - 1/ pomocy społecznej,
  - 2/ propagowania i rozwijania kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
  - 3/ porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym,
  - 4/ promocji ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom,
  - 5/ ochrony przeciwpożarowej,
  - 6/ współpracy ze społecznościami lokalnymi.
  - 7/ ochrony środowiska i ekologii,
  - 8/ działalności charytatywnej,
  - 9/ podtrzymywania tradycji narodowej,
  - 10/ działalności na rzecz mniejszości narodowej,
  - 11/ działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
  - 12/ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
  - 13/ działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
  - 14/ nauki, edukacji, oświaty i wychowania,

- 15/ krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 16/ kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 17/ upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa,
- 18/ upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- 19/ ratownictwa i ochrony ludności,
- 20/ pomocy ofiarom katastrof i klęsk żywiołowych,
- 21/ upowszechniania i ochrony praw konsumentów,
- 22/ działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 23/ promocji i organizacji wolontariatu,
- 24/ działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

VI FORMY WSPÓŁPRACY

1. Współpraca w realizacji zadań, o których mowa w dziale III realizowana będzie w następujących formach:
  - 1/ zlecania organizacjom i instytucjom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz w ustawie o pomocy społecznej,
  - 2/ udzielania pomocy w pozyskiwaniu przez organizacje pozarządowe środków finansowych z innych źródeł niż budżet gminy,
  - 3/ konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach związanych z działalnością statutową tych organizacji,
  - 4/ tworzenia zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym (w miarę potrzeb).
  - 5/ powoływania zespołu konsultacyjnego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na okres kadencji Rady Gminy,
  - 6) udostępniania zasobów organizacji pozarządowych i gminy,
  - 7) wspólnych spotkań, wymiany informacji,
  - 8) udostępniania pomieszczeń, sprzętu i transportu organizacjom pozarządowym,
  - 9) wspólnej promocja realizowanych działań.

VII PRYZNAWANIE ŚRODKÓW FINANSOWYCH

1. Zadania do wykonania organizacjom pozarządowym zlecane będą w oparciu o ustawy: o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o pomocy społecznej, o finansach publicznych i o zamówieniach publicznych oraz na podstawie przepisów wykonawczych do tych ustaw wg następujących kryteriów:

1/ z budżetu gminy mogą być udzielane dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań własnych Gminy,

2/ prawo ubiegania się o dotację przysługuje podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych i nie działającym w celu osiągnięcia zysku adresującym swą działalność do mieszkańców gminy Łomża,

3/ kryteria postępowania przy udzielaniu dotacji z budżetu gminy określa Uchwała Nr XX/104/04 Rady Gminy Łomża z dnia 19 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania przy udzielaniu dotacji z budżetu gminy podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych nie działających w celu osiągnięcia zysku.

2. Zlecenie zadań publicznych będzie następowało w formie powierzania wykonywania zadania publicznego wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie wykonywania zadania publicznego wraz z udzielaniem dotacji na częściowe dofinansowanie jego realizacji.

VIII OCENA KARTY

Ocena Karty prowadzona jest przez Zespół Konsultacyjny. Zespół, w terminie do końca I kwartału każdego roku przedstawi Radzie Gminy wyniki oceny. Będą one opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Łomża. Koordynatorem realizacji programu i konsultantem dla Organizacji w zakresie współpracy jest zastępca Wójta Gminy Łomża.

Przewodniczący Rady
Andrzej Szablowski

7.9. SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW

ADAPTACJA

Przystosowanie się do nowego środowiska społecznego, do nowych warunków.

ADOPCJA

Czyli „**przysposobienie**” zgodnie przepisami Ustawy z dnia 25.02.1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Art. 114 – 127 k.r. i o.).

Przysposobić można osobę małoletnią tylko dla jej dobra. Przysposobić może osoba mająca zdolność do czynności prawnych, jeżeli jej kwalifikacje uzasadniają przekonanie, że będzie się należycie wywiązywała z obowiązków przysposabiającego. Przysposobić wspólnie mogą tylko małżonkowie. Przez przysposobienie powstaje między przysposabiającym a przysposobionym taki stosunek, jak między rodzicami a dziećmi. Przysposobiony nabywa prawa i obowiązki wynikające z pokrewieństwa w stosunku do krewnych przysposabiającego. Przez przysposobienie ustaje dotychczasowa władza rodzicielska lub opieka nad przysposobionym.

Adopcja – oznacza przysposobienie prawne cudzego dziecka i uznanie go za własne. Zadaniem jej jest związanie dziecka z rodziną na całe życie. Między dzieckiem a rodziną przysposabiającą powstają relacje prawne takie jak w rodzinie biologicznej. W polskim systemie prawnym wyróżnia się trzy rodzaje adopcji: przysposobienie pełne, niepełne i całkowite.

AKTYWIZACJA ZAWODOWA BEZROBOTNYCH

Oznacza prowadzoną przez powiatowe urzędy pracy aktywizację zawodową osób bezrobotnych w nich zarejestrowanych. Może być prowadzona w następujących formach:

1. szkolenia i przekwalifikowania,
2. zajęcia w klubach pracy,
3. kierowanie na dotowane z funduszu pracy miejsca pracy:
  - a. prace interwencyjne
  - b. roboty publiczne
  - c. umowy absolwenckie
  - d. organizacji staży absolwenckich
  - e. udzielanych pożyczek z funduszu pracy
  - f. doradztwa zawodowego
  - g. informacji zawodowej
  - h. skierowania do udziału w programach specjalnych

BEZDOMNOŚĆ

Stan ludzkiej egzystencji, który charakteryzuje się permanentnym brakiem stałego miejsca zamieszkania, spowodowanym głównie przez czynniki społeczno-ekonomiczne.

BEZROBOCIE

Zjawisko polegające na tym, że pewna liczba osób zdolnych do pracy oraz gotowych do jej podjęcia nie znajduje zatrudnienia. Najogólniej mówiąc, bezrobocie oznacza brak równowagi między podażą a popytem na rynku pracy. Brak ten wyróżnia nadwyżka realnych zasobów pracy nad efektywnym popytem na pracę. Wielkość bezrobocia zależy od aktywności zawodowej i liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz od liczby pracujących w tym zwłaszcza zatrudnionych. Bezrobocie przedstawiane jest procentowo w postaci stopy bezrobocia. Bezrobocie powoduje stratę produktu krajowego brutto, wywołuje określone obciążenia dla budżetu państwa, obniża standard życiowy bezrobotnych oraz przynosi negatywne skutki pozaekonomiczne. Bezrobocie jest problemem nie tylko indywidualnego bezrobotnego i jego rodziny, ale poważnym problemem społecznym i ekonomicznym.

CEL

Formalnie ustalone i przewidywane do zrealizowania zamierzenie wynikające z potrzeb organizacji i jej otoczenia. Powinien być dokładnym opisem pożądanego stanu przyszłego, z terminem realizacji, realnym, będącym wyzwaniem.

CEL GŁÓWNY

Cel charakteryzujący się wysokim poziomem ogólności oraz długim terminem realizacji.

CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel służący realizacji konkretnego celu głównego, charakteryzuje się, wyższym niż cel główny, poziomem szczegółowości.

DZIECI I MŁODZIEŻ POZBAWIONE WŁAŚCIWEJ OPIEKI RODZINY BIOLOGICZNEJ.

To dzieci, wobec których rodzina nie wypełnia zadań opiekuńczo-wychowawczych w ogóle lub w sposób niewłaściwy w zakresie:

- *ochrony,*
- *zaspakajania potrzeb materialnych,*
- *zaspakajania potrzeb kulturalnych,*
- *zapewnienia wykształcenia,*
- *wdrażania do życia społecznego.*

Czyli „dziecko pozbawione całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej” zgodnie z zapisami cyt. ustawy.

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej (art. 72 ustawy o pom. społ.).

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może być umieszczone w placówce opiekuńczo- wychowawczej następującego typu:

- 1) interwencyjnego,*
- 2) rodzinnego,*
- 3) socjalizacyjnego (art. 80 ust. 1 ustawy pom. społ.).*

GRUPA SAMOPOMOCOWA

Grupa złożona z osób, które borykają się z podobnym problemem. Często liderem tej grupy jest osoba, która jest dotknięta tym samym problemem

GRUPA WSPARCIA

Jest to przykład grupy samopomocowej, które dostarczają pomocy psychologicznej, wzmacniają w dążeniu do pokonania trudności, pomagają w odzyskaniu wiary w siebie i poczucie własnej wartości. Skupiają one ludzi o podobnych problemach życiowych dotyczących ich samych i ich bliskich.

KLĘSKA ŻYWIOŁOWA

Jest to katastrofa naturalna lub awaria techniczna, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem.

KATASTROFA NATURALNA

Jest to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, pożary, susze, powodzie, masowe występowanie szkodników, chorób zakaźnych ludzi albo działanie innego żywiołu.

MARGINALIZACJA

Oznacza pozbawienie dostępu w różnym zakresie i z różnych powodów do instytucji pracy, edukacji, kultury, rekreacji i ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości i zabezpieczenia społecznego.

MIESZKANIE CHRONIONE

Jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępująca pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną (ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej). Przeznaczone jest przede wszystkim dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze.

MIESZKANIE KOMUNALNE

Należy przez to rozumieć lokal służący do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych znajdujący się w zasobie mieszkaniowym gminy, a także lokal będący pracownią twórcy do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki; nie jest w rozumieniu ustawy pomieszczeniem przeznaczonym do krótkotrwałego pobytu osób, w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.

MIESZKANIE SOCJALNE

Należy przez to rozumieć lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie.

Lokale socjalne usytuowane są w budynkach komunalnych położonych poza I strefą czynszową i spełniające co najmniej dwa z podanych niżej kryteriów:

- 1. ogrzewanie piecami węglowymi,*
- 2. brak samodzielnej łazienki,*
- 3. w.c. usytuowane na klatce schodowej lub poza budynkiem. Lokale socjalne znajdują się również w nowo wybudowanych domach socjalnych i innych nowo wybudowanych obiektach zbiorowego zamieszkania lub pomieszczenia*

ze wspólną używalnością w.c., umywalni lub innych izb, położone w innych obiektach zbiorowego zamieszkania.

MIESZKANIE TRENINGOWE

Miejsce okresowego zamieszkiwania przygotowujące pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do samodzielnego życia w mieszkaniu chronionym lub wspomagany.

MIESZKANIE WSPOMAGANE

Miejsce samodzielnego zamieszkiwania dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, która ze względu na swoją niepełnosprawność nie są w stanie wziąć pełnej odpowiedzialności za swoje życie, a do samodzielnego funkcjonowania w środowisku potrzebują wsparcia asystenta osobistego.

MISJA

Łac. missio – posłanie, ważne zadanie do spełnienia.

Misja jest ogólnym celem istnienia organizacji (firmy, przedsięwzięcia), stwierdzeniem najbardziej podstawowych intencji, nazywana bywa również filozofią, zbiorem zasad działalności i wartości, credo, określeniem fundamentalnego, pożądanego stanu przyszłego.

Określenie misji jest publiczną częścią planu strategicznego.

MNIEJSZOŚĆ NARODOWA

Grupa ludności danego państwa różniąca się od większości jego obywateli przynależnością rasową, wyznaniową, mówiąca innym językiem.

MOBBING

Systematyczne, trwające co najmniej kilka miesięcy zachowania, mające na celu izolowanie pracownika od społecznego otoczenia, pozbawienie go godności, pokazanie mu, że jest nikim, rozbicie jego dotychczasowego obrazu siebie, doprowadzenie go do całkowitej bezradności i bezsilności. Zachowania nieetyczne, mściwe.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszania sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

NOSICIEL WIRUSA HIV

Osoba zakażona ludzkim wirusem upośledzenia odporności, który rozmnażając się w organizmie człowieka powoduje niszczenie ludzkiego układu odpornościowego. Układ ten odpowiada za ochronę przed infekcjami i chorobami atakującymi organizm z zewnątrz. HIV to wirus powodujący AIDS (na podstawie strony www.aids.gov.pl).

OFIARY PRZEMOCY

Są to osoby, których psychika lub/i ciało doznało ostrego urazu jednorazowego lub podlegało lub/i nadal podlega długotrwałemu niszczącemu procesowi.

OSOBA CHORA NA AIDS

Osoba z zespołem nabytego niedoboru odporności. AIDS nie jest to pojedyncza choroba, lecz zespół objawów różnych chorób, które nie zawsze są specjalnie szkodliwe dla osób z nieuszkodzonym systemem immunologicznym, ale dla osoby z uszkodzonym systemem odpornościowym mogą być śmiertelne. W przypadku, gdy u osoby zakażonej HIV rozwinie się stan chorobowy określony jako czynnik warunkujący AIDS, zostaje ona uznana za chorego na AIDS. Z dotychczasowej wiedzy wynika, że przeważająca większość osób zakażonych HIV ostatecznie choruje na

AIDS. Czas trwania tego procesu jest różny i zależy od wielu indywidualnych czynników organizmu (na podstawie strony www.aids.gov.pl).

OSOBA DŁUGOTRWALE BEZROBOTNA

Oznacza to bezrobotnego pozostającego w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat (wg ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku). Bezrobocie to przynosi w następstwie często, izolację społeczną, a także wpływa na zmiany w psychice bezrobotnych, przyczynia się do zagrożenia patologią społeczną, zmniejsza szansę na znalezienie nowej pracy, tym samym ogranicza możliwości jednostki oraz jej rodziny w zakresie wydostawania się z ich materialnego, społecznego położenia. Długotrwale bezrobotni stają się często klientami pomocy społecznej, co dla wielu jest jeszcze jednym szczeblem degradacji intelektualnej i społecznej.

OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA

Osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale (lub okresowo) utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych. Jeżeli uzyskała orzeczenie:

1. o zakwalifikowaniu poprzez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności: lekkiego, umiarkowanego bądź znacznego,
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów
o rodzaju i stopniu niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia orzeka się na podstawie osobnych przepisów,
3. o stopniu niepełnosprawności orzekają w pierwszej instancji (na wniosek osoby zainteresowanej lub jej pełnomocnika ustawowego albo na wniosek ośrodka pomocy społecznej) powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności. Zespoły te powoływane są i odwoływane przez starostę. W drugiej instancji w sprawach orzekania o stopniu niepełnosprawności pełnią wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności. Zespoły są powoływane i odwoływane przez Wojewodę.

OSOBA Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Osoba cierpiąca na zaburzenia czynności psychicznych i zachowania. Zaburzenie te dzielimy na:

- *psychotyczne, czyli psychozy – tzn. stany chorobowe, w których występują urojenia, omamy, zaburzenia świadomości, duże zaburzenia emocji i nastroju łączące się z zaburzeniami myślenia i aktywności złożonej;*
- *niepsychotyczne – obejmujące: nerwice i inne zaburzenia typu nerwicowego, część zaburzeń psychosomatycznych, upośledzenie umysłowe, większość zespołów organicznych, zaburzenia osobowości, uzależnienia od alkoholu i innych substancji, niektóre dewiacje seksualne.*

OSOBA STARSZA

Wiek najczęściej od 60. do 65. roku życia, tzw. Wiek poprodukcyjny. Okres starości dzielony jest na dwa podokresy: starość wczesną i późną z granicą od 75. roku życia. Starzenie się to naturalny proces zmniejszania się biologicznej aktywności organizmu wraz z wiekiem, w czym ważną rolę odgrywa czynnik genetyczny.

OSOBA UZALEŻNIONA

Osoba, która w wyniku nadużywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych albo używania ich w celach medycznych, znajduje się w stanie uzależnienia od tych środków lub substancji (na podstawie art. 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii).

PLACÓWKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia (art. 80 ust. 4 ustawy o pom. społ.).

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może być umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej następującego typu:

- 4) interwencyjnego,*
- 5) rodzinnego,*
- 6) socjalizacyjnego (art. 80 ust. 1 ustawy o pom. społ.).*

Placówka opiekuńczo – wychowawcza może łączyć działania interwencyjne, socjalizacyjne i inne działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, przyjmując funkcję placówki wielofunkcyjnej (art. 80 ust. 2 ustawy o pom. społ.).

Zaspokojenie potrzeb dziecka placówka realizuje co najmniej na poziomie obowiązującego standardu opieki i wychowania (art. 80 ust. 5).

Skierowanie dziecka pozbawionego całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej (art. 80 ust. 6 ustawy o pom. społ.).

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej (art. 80 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej).

PRIORYTET

Łac. prior = pierwszy, pierwszeństwo.

Pierwszoplanowa rzecz, najważniejsze cele, najpotrzebniejsza inwestycja itp.

PROBLEM SPOŁECZNY

Rozumiany jako zjawisko społeczne o dużym zasięgu czy nawet występujący masowo budzący oddźwięk społeczny oraz w odczuciu społecznym wymagający przeciwdziałania.

PROFILAKTYKA

Wszelkie działania i założenia w obszarze zdrowia, społeczno – kulturowym i przestrzenno-technicznym, ukierunkowane na określonych odbiorców, obejmujące

redukcję czynników negatywnych, wczesne wykrycie zjawisk niedostosowania i wykluczenia społecznego oraz zapobieganie ww. zjawiskom, zmierzające do zrównoważonego rozwoju, wyrównania dysproporcji jakości życia i wprowadzenia w życie społeczne.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY

Spójny system planowych działań zawierający jasno określone cele operacyjne, adresatów, obszary aktywności i formy działania, realizatorów, środki do realizacji oraz wskaźniki, opracowany na podstawie diagnozy środowiska, zapewniający praktyczną realizację zadań w danym obszarze.

PROMOCJA ZATRUDNIENIA

Działania mające na celu wykazanie wartości i celowości pojęcia pracy przez osoby bezrobotne. Stanowi jedno z głównych zadań Państwa oprócz łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywacji zawodowej (wg ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku). Zadania Państwa w zakresie promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje działające w celu:

- 1. pełnego i produktywnego zatrudnienia,*
- 2. wzrostu zasobów ludzkich,*
- 3. osiągnięcia wysokiej jakości pracy,*
- 4. wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.*

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W szerokim znaczeniu oznacza inicjatywę w podejmowaniu różnorodnych działań i twórcze podejście do otaczającej rzeczywistości oraz zdolność do samodzielnego dbania o zaspokojenie własnych potrzeb, w węższym znaczeniu to cecha osobowości, a ściślej zespół cech warunkujących bycie dobrym przedsiębiorcą, czyli osiąganie sukcesów w organizowaniu i kierowaniu przedsiębiorstwem. Postawę przedsiębiorczą kształtuje się dzięki odpowiednim doświadczeniom oraz budowaniu proaktywności.

READAPTACJA

Ponowne przystosowanie człowieka chorego do czynnego, samodzielnego życia w społeczeństwie i do pracy zawodowej

RODZINA DYSFUNKCYJNA

Jest to grupa społeczna (rodzina), która z różnych przyczyn nie wypełnia zadań przypisanych rodzinie lub wypełnia te zadania w sposób niewłaściwy.

RODZINNY DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Nowa forma usług świadczonych w ramach pomocy społecznej. Zadaniem rodzinnych domów jest zapewnienie całodobowej opieki dla nie mniej niż 3, a nie więcej niż 8 osób w podeszłym wieku, wymagających z powodu wieku wsparcia w tej formie. RDPS świadczy przez całą dobę usługi opiekuńcze i bytowe. Funkcję RDPS mogą spełniać tak osoby jak rodziny (ustawa o pomocy społecznej).

STRATEGIA

Jest przyjętą, spójną koncepcją działania, której wdrożenie ma zapewnić osiągnięcie fundamentalnych celów długookresowych w ramach wybranej domeny działania. Jest to sposób, w jaki organizacja zamierza realizować swoją misję.

STREET WORKER

Osoba pracująca w miejscach chętnie odwiedzanych przez grupy docelowe, takie jak: osoby sprzedające usługi seksualne, osoby homoseksualne, osoby zażywające środki odurzające, jak również młodzież grupująca się w nieformalnych punktach spotkań. Street worker pracuje w takich miejscach, jak: puby, dyskoteki, kluby gejowskie, agencje towarzyskie, na ulicach, dworcach oraz dużych imprezach plenerowych. Streetwork jest to metoda pracy profilaktycznej, na którą składa się wiele form, np.: pomoc indywidualna, praca w grupie, praca z uwzględnieniem elementów specyfiki społeczności lokalnej, poradnictwo medyczne, opieka socjalna, propagowanie punktów

anonimowych badań w kierunku HIV, pomoc psychospołeczna w sytuacjach kryzysowych. Streetwork polega nie tylko na bezpośrednim kontakcie z klientami „trudnymi”, ale również pozwala na diagnozowanie problemów „od wewnątrz” (na podstawie Biuletynu Informacyjnego Krajowego Centrum ds. AIDS).

SYSTEM

Zestaw wzajemnie powiązanych elementów funkcjonujących jako całość.

Miedzy elementami, które połączone są ze sobą bezpośrednio lub pośrednio i środowiskiem, w którym się znajdują zachodzą wzajemne interakcje.

UBÓSTWO

Jest złożonym zjawiskiem społecznym, powodowanym przez czynniki społeczno-ekonomiczne i demograficzne, a w szczególności przez problem bezrobocia, liczbę rodzin wielodzietnych i niepełnych, wskaźnik rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą oraz bezdomność. Ubóstwo to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda niedostatek.

UCHODŹCA

To osoba, która na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami, którego jest obywatelem i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony państwa, albo nie ma żadnego obywatelstwa i znajduje się na skutek podobnych zdarzeń, poza państwem swojego stałego zamieszkania i nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa.

WOLONTARIAT

To bezpłatna forma pracy w organizacji pozarządowej lub w instytucji publicznej mająca na celu zaznajomienie się z zawodem, zdobycie nowych doświadczeń zawodowych, rozwój swoich umiejętności lub niesienie pomocy osobom potrzebującym lub opieka

nad ludźmi chorymi, niepełnosprawnymi, bezdomnymi itp. Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania wolontariatu w Polsce określa ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96 z 2003 r. poz. 873).

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Należy w bardzo uproszczony sposób rozumieć jako niemożność zaspokajania potrzeb, korzystania z przysługujących praw, uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, a co za tym idzie zmniejszenie aktywności obywatelskiej i rozerwanie więzi społecznych przez określone grupy społeczne. W raporcie Grupy II Zespołu Zadaniowego ds. Reintegracji Społecznej zaproponowano następującą definicję wykluczenia społecznego: „sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienia ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób”.

WYNIK DZIAŁAŃ

Opisanie stanu, który jest osiągnięciem zamierzeń projektu.

7.10. WZORY ANKIET

Załącznik 10.1

7.10.1. WZÓR ANKIETY: PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM

ANKIETA: PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Wypełniający: *kobieta/mężczyzna*
 wykształcenie.....

wiek.....

1. Proszę dokończyć zdania:

1. Najbardziej przeszkadza mi w miejscu zamieszkania...

2. Najbardziej brakuje mi w środowisku lokalnym...

3. Najszybciej powinno się zmienić/ulec zmianie...

2. Jakie Pani(na) zdaniem są **najważniejsze problemy społeczne**, którymi powinien zająć się samorząd lokalny?

1. ....

2. ....

3. ....

3. Kto w naszym środowisku najbardziej odczuwa skutki problemów? *(maksymalnie trzy odpowiedzi)*

1. ....

2. ....

3. ....

4. Które miejsca wymagają szczególnej interwencji/pomocy (ulice, osiedla, miejsca)

1. ....

2. ....

5. Komu należy pomóc przede wszystkim?

(Proszę zakreślić 3 najważniejsze wg Pani/Pana obszary problemowe, na których powinna skupić się lokalna strategia rozwiązywania problemów społecznych)

- ☐ o Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień
- ☐ o Pomoc uchodźcom i repatriantom
- ☐ o Pomoc byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa
- ☐ o Pomoc osobom i rodzinom ubogim
- ☐ o Pomoc ludziom starym, samotnym
- ☐ o Pomoc osobom niepełnosprawnym
- ☐ o Pomoc ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi
- ☐ o Pomoc w dostępie do profilaktyki i ochrony zdrowia dla osób marginalizowanych
- ☐ o Pomoc dla samotnych kobiet w ciąży i matek, które są trudnej sytuacji życiowej
- ☐ o Pomoc bezdomnym
- ☐ o Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy
- ☐ o Pomoc chorym na AIDS
- ☐ o Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci
- ☐ o Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową
- ☐ o Pomoc osobom w integracji ze społeczeństwem (marginalizowanym i wykluczonym)
- ☐ o Pomoc dla rodzin i osób w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych,
- ☐ o Pomoc dla dzieci i młodzieży w poszukiwaniu alternatywnych form spędzania czasu wolnego - profilaktyka i przeciwdziałanie przestępczości nieletnich
- ☐ o Inne grupy /obszary problemowe (jakie).

6. Jakie działania należy podjąć, aby mieszkańcy naszej społeczności w jak największym stopniu rozwiązywali problemy samodzielnie?

Prosimy o wypełnienie ankiety do dn.

i dostarczenie jej

do:.....

Z góry dziękujemy za wypełnienie ankiety.

7.10.2. WZÓR ANKIETY: NASZE NAJBLIŻSZE OTOCZENIE

Ośrodek Pomocy Społecznej

Ankieta anonimowa

Gminy Łomża

Nr ankiety – 1/2005

Szanowni Państwo,

Jesteśmy jednostką organizacyjną działającą na terenie Gminy Łomża od 1990 roku. Naszym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

*Przedmiotem naszego zainteresowania są codzienne problemy, z którymi państwo się spotykacie. Zwracamy się z prośbą o udzielenie odpowiedzi na zamieszczone niżej pytania. Umożliwi to przygotowywanie **przez** nas programu do państwa potrzeb. Ankieta jest anonimowa, co znaczy, że uzyskane od Pana(i) informacje nie zostaną upowszechnione inaczej, niż w ogólnych zestawieniach. Ponadto jej zwieńczenie nie wymaga dużego nakładu czasu. Liczymy na udział Pana(i) w naszym badaniu oraz wyczerpujące odpowiedzi.*

Ośrodek Pomocy Społecznej
Gminy Łomża
18-400 Łomża ul. M. C. Skłodowskiej 1a

„NASZE NAJBLIŻSZE OTOCZENIE”

(ankieta)

1. Jak Pan (i) ocenia swoje miejsce zamieszkania na tle innych części gminy?

- 1.1 jest lepsze (---> do pyt. 2)
- 1.2 niczym się nie różni (-> do pyt. A)
- 1.3 jest gorsze (=> do pyt 3)
- 1.4 jest zdecydowanie gorsze (=> do pyt 3)
- 1.5 trudno powiedzieć

2. Jeżeli w Pana(i) przekonaniu miejsce zamieszkania jest lepsze, to dlaczego Pan(i) tak sądzi?

3. Jeżeli w Pana(i) przekonaniu miejsce zamieszkania jest gorsze lub zdecydowanie gorsze, to dlaczego Pan(i) tak sądzi?

4. Jakie problemy występują w Pana(-i) miejscu zamieszkania? (Proszę wymienić najwyżej 5 problemów, szeregując je od najważniejszego do najmniej istotnego.)

4.1 .....

4.2 .....

4.3 .....

4.4 .....

4.5 .....

5. Przedstawiamy teraz Panu(-i) listę 10 problemów. Prosimy zaznaczyć w pierwszej kolumnie znakiem „x” te problemy, które występują w Pana (i) miejscu zamieszkania; w drugiej kolejności natomiast określić ich ważność od najistotniejszego, oznaczając go cyfrą **1**, do najmniej istotnego, oznaczając go cyfrą **10 (czyli w skali 1 – 10)**.

	Problem	Występowanie	Ważność problemu
5.1	Za mało miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.		
5.5.2	Słabe wykorzystanie istniejących miejsc spędzania czasu wolnego.		
5.5.3	Nasilająca się przestępczość (przemoc fizyczna i psychiczna, włamania, kradzieże, napady)		
5.4	Wandalizm wioskowy.		
5.5	Niski poziom czystości i estetyki wsi.		
5.5.6	Brak porządku publicznego (uciążliwość barów, pubów itp.)		
5.7	Utrudniony dostęp do: – ..lekarza rodzinnego - stomatologa		
5.8	Niewystarczające rozpoznanie potrzeb osób wymagających pomocy.		
5.9	Brak wyczulenia mieszkańców na potrzeby pomocy.		
5.10	Brak dbałości o stan środowiska otaczającego miejsce zamieszkania.		

6. Czy w Pana(i) przekonaniu sami mieszkańcy byłiby w stanie rozwiązać **zasygnalizowane problemy?**

6.1 Tak, wszystkie.

6.2 Tak, ale tylko niektóre (proszę wymienić które, posługując się numeracją zamieszczoną po lewej stronie **w pytaniu 4 i 5**)

.....

6.3 Nie, żadne z nich.

6.4 Trudno powiedzieć.

7. Czy były podejmowane w Pana(-i) miejscu zamieszkania jakieś próby rozwiązywania problemów występujących na wsi?

7.1 Tak (=> do pyt. 8)

7.2 Nie (=> do pyt. 9)

7.3 Nie przypominam sobie.

8. Jeżeli były podejmowane jakieś próby rozwiązywania problemów występujących w Pana(i) miejscu zamieszkania, to na czym one polegały?

.....

.....

.....

9. Kto był inicjatorem podejmowanych działań mających na celu rozwiązanie problemów w miejscu Pana(i) zamieszkania?

9. 1 Pan(-i) osobiście

9.2 sami mieszkańcy

9.3 Rada Sołecka.

9.4 Rada Gminy.

9.5 organizacje społeczne, jakie?

.....

9.6 inne, jakie? .....

.....

10 Czy włączyłby się Pan(-i) w działania mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, występującego w Pana(i) miejscu zamieszkania?

10.1 **Tak** (=> do pytania 11)

10.2 **Nie** (=> do pytania 12)

11. W jaki sposób ewentualnie włączyłby się Pan(-i) w działania mające na celu rozwiązywanie problemów w Pana (i) miejscu zamieszkania?

- 11.1 podpisałbym się pod petycją do władz,
- 11.2 napisałbym sam taką petycję i zbierałbym pod nią podpisy,
- 11.3 włączyłbym się w działania zorganizowanej grupy mieszkańców,
- 11.4 zorganizowałbym grupę mieszkańców do rozwiązania określonego problemu,
- 11.5 zająłbym się przygotowaniem różnych materiałów promujących działania na rzecz rozwiązania określonego problemu,
- 11.6 zająłbym się planowaniem działań,
- 11.7 zająłbym się pozyskiwaniem koniecznych materiałów, narzędzi itp.,
- 11.8 ofiarowałbym pewną sumę pieniędzy na takie działania,
- 11.9 inne, jakie?.....

.....

12. Dlaczego nie włączyłby się Pan (i) w działania mające na celu rozwiązanie problemów występujących w Pana (i) miejscu zamieszkania ?.

.....

.....

.....

Dziękujemy za odpowiedzi na pytania ankietowe, prosimy o wypełnienie „Metryczki”.

Metryczka

Płeć

- 1. Kobieta .....
- 2. Mężczyzna .....

Wiek

.....(proszę wpisać dwie ostatnie cyfry roku urodzenia)

Wykształcenie

- 1. Podstawowe .....
- 2. Zasadniczej niepełne średnie .....
- 3. Średnie i pomaturalne .....
- 4. Wyższe i niepełne wyższe .....

Grupa zawodowa

1. Wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów .....
2. Wolne zawody, specjaliści z wyższym wykształceniem .....
3. Prywatni przedsiębiorcy .....
4. Rolnicy .....
5. Robotnicy , ...
6. Pracownicy odm. biurowej .....
7. Pracownicy handlu i usług .....
8. Wojsko, policja, straż podania .....
9. Emeryci i renciści .....
10. Gospodynie domowe ....
11. Uczniowie i studenci .....
12. Bezrobotni .....

7.10.3. WZÓR ANKIETY: DZIECI I MŁODZIEŻ W LOKALNYM SYSTEMIE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Pieczęć szkoły

DZIECI I MŁODZIEŻ W LOKALNYM SYSTEMIE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Ankieta ma za zadanie zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych oraz leczniczych, prowadzonych względem dzieci i młodzieży. Prosimy, aby została wypełniona przez dyrektora szkoły we współpracy z pedagogiem szkolnym.

1. Nazwa i adres szkoły:.....

2. Liczba uczniów:.....

3. Czy szkoła zatrudnia (**podkreślić wybrane**): pedagoga, pielęgniarkę, logopedę, psychologa, doradcę zawodowego

4. Czy szkoła współpracuje z następującymi instytucjami? **Jeśli tak, to proszę podać formę współpracy.**

a. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

b. Logopedą

c. Kuratorami sądowymi

d. Policją

e. Organizacjami pozarządowymi zajmującymi się opieką nad dzieckiem i młodzieżą

f. Lekarzami

g. Pomocą społeczną

h. Innymi:

5. Czy w szkole istnieją klasy integracyjne? .....

6. Czy w szkole funkcjonuje stołówka? .....

7. Czy szkoła prowadzi dożywianie uczniów? .....

a. Jeśli tak, to w jakiej formie?

b. Ilu uczniów spożywa bezpłatne posiłki? .....

c. Ilu uczniów należałoby dożywiać? .....

d. Z jakich funduszy pozyskuje się środki na prowadzenie dożywiania?

8. Czy w szkole funkcjonuje świetlica? .....

a. Jeśli tak, to jakie działania prowadzi?

b. W jakich godzinach jest otwarta?

c. Ilu uczniów korzysta z zajęć świetlicowych?

9. Czy szkoła proponuje uczniom zajęcia dodatkowe? (Jeśli tak, to jakie?)

10. Czy szkoła posiada dostęp do sali gimnastycznej? .....do Internetu?.....

11. Czy przeprowadza się badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego?

a. Jeśli tak, to jakie badania dotychczas przeprowadzono i czego dotyczyły?

b. Jakie były ich wyniki?

c. Jakie działania podjęto w związku z uzyskanymi wynikami?

12. Czy w szkole prowadzi się zajęcia profilaktyczne? Jeśli tak, to z jakiego zakresu?

- a. profilaktyki uzależnień
- b. profilaktyki przemocy i agresji
- c. ochrony przed sektami
- d. inne, jakie?

13. Czy obecnie szkoła realizuje specjalne programy profilaktyczne, naprawcze, inne? Jeśli tak, to jakie?

14. Czy w szkole prowadzi się zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Jeśli tak, to jakie? (podkreślić wybrane):

wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne,
psychoterapeutyczne, inne – jakie?.....

15. Czy szkoła prowadzi działania kształtujące postawy charytatywne i propagujące wśród uczniów ideę wolontariatu (jeśli tak, to w jaki sposób)?

16. Jakie problemy społeczne w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów? (Proszę podać maksymalnie 4 problemy)

17. Czy i w jakim stopniu nasilenia występują na terenie szkoły oraz w domu rodzinnym uczniów wskazane poniżej problemy społeczne? (Proszę zaznaczyć we właściwej kratce krzyżykiem stopień nasilenia problemu oraz podać przybliżoną liczbę przypadków danego zachowania w roku szkolnym 2003/2004).

LP.	Cechy patologii społecznej	Stopień nasilenia cechy	
		występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)		
2.	Konflikty z rodzeństwem		
3.	Konflikty z nauczycielami		
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi		
5.	Kłamstwa		
6.	Wagary		
7.	Alkoholizowanie się		
8.	Narkotyzowanie się		
9.	Palenie papierosów		
10.	Ucieczki z domu		
11.	Kradzieże		
12.	Agresja i przemoc, w tym:		
	- poniżanie		
	- zastraszanie		
	- znęcanie się		
	- bicie		
	- wymuszanie pieniędzy		
	- zmuszanie do palenia papierosów		
13.	Autoagresja		
14.	Przestępczość ujawniona		
15.	Niszczenie mienia szkolnego		
16.	Drugoroczność		
17.	Udział w grupach negatywnych		
18.	Opieka kuratora sądowego		
19.	Przemoc w rodzinie		
20.	Zaniedbanie przez dom		
21.	Wykorzystywanie seksualne		

18. Na jakie problemy szkoła jest narażona? (Proszę podać maksymalnie 4 problemy)

19. Uczniowie z jakimi problemami są objęci opieką pedagoga szkolnego (ilu ich jest)?

20. Czy na terenie szkoły występują szczególnie niebezpieczne miejsca? (jeśli tak, to jakie?)

21. Jakie działania zostały podjęte w celu zwiększenia bezpieczeństwa w tych miejscach?

22. Jakie działania podejmuje szkoła w celu zmniejszania nasilenia oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej?

23. Jakie formy pomocy szkoła proponuje uczniom?

- a. wszystkim uczniom:
- b. uczniom o szczególnych potrzebach edukacyjnych
- c. uczniom ze środowisk zagrożonych
- d. uczniom z problemami społecznymi

24. Jakie formy pomocy szkoła proponuje rodzicom?

- a. rodzicom dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych
- b. rodzicom dzieci z problemami społecznymi
- c. rodzicom borykającym się z problemami materialnymi

25. Jakie działania profilaktyczne są konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły?

26. Jakie działania naprawcze są konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły?

27. Jakie działania profilaktyczne mogłaby podjąć i realizować szkoła, gdyby posiadała odpowiednie możliwości?

28. Jakie działania naprawcze mogłaby podjąć i realizować szkoła, gdyby posiadała odpowiednie możliwości?

29. Jakie badania należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży, rodziców na terenie naszej gminy, aby skuteczniej pomagać tym grupom?

30. Z kim należałoby podjąć współdziałanie, by zapewnić skuteczniejszą opiekę dla dzieci i młodzieży:

a. instytucje i organizacje z terenu naszej gminy (nazwa i zakres współpracy)

b. instytucje i organizacje spoza terenu naszej gminy (nazwa i zakres współpracy)

31. Jakie kwestie / działania / problemy należałoby podjąć w lokalnym programie opieki nad dziećmi i młodzieżą?

podpis i telefon kontaktowy osoby wypełniającej
data

7.10.4. WZÓR ANKIETY SZKOLNEJ W GIMNAZJUM NR 9 W ŁOMŻY

ANKIETA

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Uzyskane wyniki pozwolą nam określić Twoje poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły i poza nią a w szczególności podczas dojeżdżania do szkoły .

Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy!

Dyrekcja PG Nr 9 w Łomży

*Proszę wstawić znak **X**, zaznaczając właściwą odpowiedź dla siebie, możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi. W miejsca wykropkowane wpisz swoją odpowiedź.*

1. Czy lubisz swoją szkołę?

TAK [ ]   NIE [ ]

2. Czy lubisz swoją klasę?

TAK [ ]   NIE [ ]

3. Jak często spotykasz się z sytuacjami, które wywołują u Ciebie niepokój, lęk?

Bardzo często [ ]   Często [ ]   Czasami [ ]   Nigdy [ ]

4. Czego najbardziej boisz się w szkole?

Sprawdzania pracy domowej [ ]

Niezapowiedzianych klasówek, [ ]

Zapowiedzianych klasówek, [ ]

Odpytywania z listy [ ]

Odpytywania przy tablicy [ ]

Odpytywania [ ]

Nauczycieli, [ ]

Kolegów [ ]

Inne (wymień).....

5. Czy w tym roku szkolnym zdarzyło się, że ktoś w szkole lub w drodze do (ze) szkoły:

Pobił Cię [ ]

Wymuszał od Ciebie pieniądze lub inne rzeczy, [ ]

Próbował Cię zastraszyć, [ ]

Jeśli tak – napisz gdzie i kiedy to było

.....
.....

Namówić cię do czegoś złego, [ ]

Proponował Ci środki odurzające, [ ] Napisz jakie.....

6. Czy w szkole są takie miejsca, w których nie czujesz się bezpiecznie?

Korytarz na przerwie [ ]

Łazienka [ ]

Szatnia [ ]

Boisko [ ]

Przed szkołą [ ]

Droga ze (do) szkoły, [ ]

Przy sklepiu szkolnym, [ ]

Parking autobusowy, [ ]

Inne (wymień).....

7. Co według Ciebie należy zrobić, aby Twoja szkoła była dla Ciebie bezpiecznym miejscem?

.....
.....

8. Czy w szkole są osoby, których się boisz (napisz, nie musisz podawać nazwisk, możesz napisać np. kolega z kl. III)?

.....
.....

9. Czy czujesz się bezpiecznie w autobusie szkolnym podczas drogi do (ze) szkoły?

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli udzieliłeś odpowiedzi **NIE**, napisz dlaczego

.....

10. Czy oczekując po skończonych zajęciach edukacyjnych na odjazd autobusu szkolnego czujesz się bezpiecznie

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli udzieliłeś odpowiedzi **NIE** proszę podaj propozycje, które Twoim zdaniem mogłyby podnieść poziom bezpieczeństwa oczekujących na odjazd autobusu

.....
.....

11. Czy jesteś stałym uczestnikiem zajęć świetlicy szkolnej?

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli udzieliłeś odpowiedzi **NIE** napisz dlaczego

.....
.....

12. Co zmieniłbyś w świetlicy szkolnej tak aby stała się dla ciebie atrakcyjnym miejscem

.....
.....

13. Gdyby podczas drogi do (ze) szkoły autobusem szkolnym sprawował opiekę specjalnie zatrudniony do tego człowiek czy czułbyś się bezpiecznie?

TAK [ ]

NIE [ ]

14. Czy w drodze do (ze) szkoły zawsze masz miejsce siedzące w czasie podróży?

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli **NIE** napisz, z czego to wynika

.....
.....

15. Czy w czasie drogi do (ze) szkoły w autobusie szkolnym masz do kogo zwrócić się o pomoc w trudnej sytuacji?

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli **TAK** napisz do kogo zwróciłbyś się o pomoc

.....

16. Gdybyś był dyrektorem gimnazjum czy zmieniłbyś coś w sprawie dowożenia

TAK [ ]

NIE [ ]

Jeśli **TAK**, uzasadnij to.....

Opracowanie: mgr Anna Pawelec

7.10.5. WZÓR ANKIETY: POTRZEBY ŚRODOWISKA LOKALNEGO

POTRZEBY ŚRODOWISKA LOKALNEGO – ANKIETA

1. W środowisku najbardziej pożądane byłoby podjąć następujące działania:

- opieka nad osobami starszymi:

-opieka nad osobami niepełnosprawnymi:

-przeciwdziałanie bezrobocia:

-opieka nad samotną matką z dzieckiem:

-opieka nad dzieckiem:

profilaktyka uzależnień:

przeciwdziałanie biedzie;

przeciwdziałanie bezdomności:

inne:

2. W zakresie opieki instytucjonalnej wskazane byłoby:

3. Mieszkańcy gminy nie mają utrudnień w dostępie do domów pomocy społecznej, ponieważ...

4. Mieszkańcy gminy mają trudności w dostępie do domów pomocy społecznej, ponieważ (jakie kategorie?)....

5. Na terenie gminy znajdują się obiekty budowlane, które można by adaptować na potrzeby związane z pomocą społeczną (jakie obiekty, jakie należy podjąć działania):

7.11. WZORY KART

Załącznik Nr 11.1.

7.11.1. WZÓR KARTY DOTYCZĄCEJ ZASOBÓW

Pieczętka jednostki

KARTA DOTYCZĄCA ZASOBÓW

1. Nazwa i adres jednostki.
2. Podmiot prowadzący.
3. Co oferuje (zakres usług).
4. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów objętych opieką w 2004 r.).
5. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby).

Osoba wypełniająca

7.11.2. WZÓR KARTY PROJEKTU PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

KARTA PROJEKTU ZADANIA / POMYSŁY / DZIAŁANIA PLANOWANEGO W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

(Kompleksowe narzędzie planowania operacyjnego, zapisanie pomysłów działania w formie precyzyjnego scharakteryzowania i zaplanowania wszystkich płaszczyzn realizacji zadania).

WNISKODAWCA PROJEKTU

IMIĘ I NAZWISKO, NAZWA INSTYTUCJI, ADRES, TELEFON, E – MAIL

WCZEŚNIEJSZE DOŚWIADCZENIA WNIOSKODAWCY W REALIZACJI ZADAŃ

NAZWA PROJEKTU

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

NALEŻY WSKAZAĆ KONKRETNĄ LOKALIZACJĘ

CEL PROJEKTU

NOWA WARTOŚĆ DLA ROZWOJU GMINY, PRZYCZYNA

CELE SZCZEGÓŁOWE

WYMIERNE EFEKTY OKREŚLAJĄCE STOPIEŃ ZREALIZOWANIA PROJEKTU, SFORMUŁOWANE W SPOSÓB MIERZALNY, ILOŚCIOWY, OSADZONY W CZASIE

BENEFICJENCI PROJEKTU

KTO SKORZYSTA NA ZREALIZOWANIU PROJEKTU, JAKIE KORZYŚCI ODNIESIE

ZAKRES PROJEKTU

CO SKŁADA SIĘ NA PROJEKT? OKREŚLENIE JEGO GŁÓWNYCH CZĘŚCI: MODUŁÓW, ETAPÓW, ZADAŃ

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

KTO MOŻE WSPÓŁPRACOWAĆ PRZY REALIZACJI PROJEKTU? NA PRZYKŁAD INSTYTUCJE PUBLICZNE, ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO WDROŻENIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

OSZACOWANIE ILOŚCI I JAKOŚCI ŚRODKÓW KONIECZNYCH DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU M.IN. FINANSE, LUDZIE, LOKALE, WYPOSAŻENIE

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

CZAS NA URUCHOMIENIE PROJEKTU, CZAS UZYSKANIA PIERWSZYCH DOSTRZEGALNYCH EFEKTÓW, CZAS, W KTÓRYM PROJEKT BĘDZIE ATRAKCYJNY DLA BENEFICJENTÓW